

PARS PRIMA
DE
CULTU ET AMORE DEI
UBI AGITUR DE TELLURIS ORTU
PARADISO, & VIVARIO
TUM DE
PRIMOGENITI SEU ADAMI NATIVITATE,
INFANTIA, & AMORE,
AB
EMAN. SWEDENBORG.
AD FIDEM PRINCIPIS 1745 LONDINI EXCUSAE
DENUO EDIDIT
THO. MURRAY GORMAN, M.A.
E COLL. HERT. OXON.

LONDINI:
APUD KEGAN PAUL, TRENCH, ET SOC.
MDCCCLXXXIII.

INTRODUCTIO.

1. CUM solus quondam in Luco urbano, cogitationum turbas discutiendi gratiâ, obambulem, ac viderem viduari foliis arbores, & caducas circumvolitare frondes, Autumnus enim tunc devehebat Annum, & Aestatis decoramenta decutiebat, ex tristi serius factus sum, quia recordabar amaenitatum, quas Nemetum illud a suo Vere, ad hanc usque temporis versuram, communes habuit, & in meum quoque animum toties effudit: at visâ hâc alterâ scenâ, caepi Temporum vices volvere; & subiit, annon omnia, quae sunt Temporis, similes etiam vices percurrant; scilicet, non solum Sylvae, sed quoque Vitae nostrae, ac Aetates; nam consimiliter illas a Vere & flore quodam auspicias, exactâ Aestate, in suam Senectam, Autumni imaginem, proclives labi, cernimus. Nec solum Aetates, sed etiam Saecula aut Aeva, id est, Communes Societatum Vitas, quae ab infantiâ, integritate & innocentâ, olim Aureae & Argenteae, dictae sunt; & nunc ultimas seu Ferreas ad ostium affore, brevi in ferruginem aut argillae pulverem dilapsuras, creditur.

2. Antiqui enim Sapientes, qui animo a Corpore suo tanquam remotiores, ac ita Caelo propinquiores, naturae interioribus enucleandis, intentissime incubuerunt, in praesentium suorum temporum volutionibus quasi conspicati sunt, quod Aetates suis nobiliores praecesserint, & quod in ipsis primordiis, Justitia & Puritas, cum suis asseclis Virtutibus, Regnorum Orbis clavum rexerint; quapropter ipsa illorum Numina ex Astris suis in Terram tunc delapsa, cum Genere Humano amicas sociavisse vitas, tradiderunt; sic ut ipsum Caelum a supremis ad haec ima se quasi demiserit, & superiores suas delitias in Aeris, aut ultimae ejus regionis, indigenas, effuderit; in horum gratiam haec Tempora Saturnina & Aurea vocata sunt. Ipsam etiam Tellurem amaenissimis ornabant ex se cultis floretis & pometis, & eam universam in continui Horti aut Paradisi speciem conversam repraesentabant; imo quatuor Annorum Tempora contrahebant in unum, & hoc in perpetuum concludebant Ver, quod suos perenniter afflaret zephyros, & dum ipsum temperaret aetherem, animos etiam Incolarum blanditiis oppleret. Tali proscenio Veteres Sophi Theatrum spectabilis nostri Orbis aperuerunt: procul dubio, quia in singulis ejus ludis, seu foetibus ac productis, tam vivis quam mortuis, talis ordinis expressam imaginem contemplati fuerint; nam nihil non a suo vere & flore, aequè suâ infantiâ & innocentâ auspiciatur; Repraesentationes enim particulares sunt totidem Specula Communium; & Repraesentationes communes sunt totidem Specula Particularium, quae locum suum sub istis Communibus sortita sunt; quâ perpetuâ naturae auctoritate persuasi, ad priora retrogressi Tempora, similem Veris ac Infantiae statum in illorum primordiis existisse, rati sunt. Contemplemur & ipsi faciem Universi in Speculis ejus Singularium, & ex iis Temporum & Aetatum Fata evolvamus. Verum enim vero, absque favore & afflatu Summi Numinis, e Quo, ut ab unico Fonte, & Supremo Sapientiae Sole, omnes

Veritates, ut radii, in intelligentias nostras, defluunt, vana foret inquisitio, quare Illum,
ut adsit & faveat, suppliciter adoramus.

*****

CAPUT PRIMUM,
SECTIO PRIMA: DE ORTU TELLURIS.

3. CIRCUM circa Solem, hujus Universi Centrum, Terrestris noster Globus, sicut Orbita, quotannis volvitur, & gyri sui dimensa, per Sidera in Zodiaco, quae praetervehitur, designat: Tempus ejus Circuitionis aut reditus ad idem Circuli punctum, dicitur ejus Annus. Dum gyrum hunc aut annum currit, oblique paulo versus Triones, & deorsum illis ex opposito, a magno Circulo Aequidiali, divertitur; & sic in quovis suo minimo gressu, ubivis loci, varium Solis aspicit vultum, inde ejus quatuor Anni spatia, scilicet Ver, Aestas, Autumnus & Hyems. In hâc suâ circumvolutione, non secus ac rota, circum axem, qui a polo ad polum per medium Aequinoctialem Circulum seu Aequatorem percurrit, vertitur, & per hos versus currentem peripheriam secat in partes aut gradus, qui anni ejus Dies nuncupantur. In singulis his per rotationem facit oriri Solem, & ab ortu in altum surgere, indeque delabi, ac demum occidere & abscondi; inde cujusvis Diei iterum quatuor Tempora, Matutinum, Meridianum, Vespertinum, & Nocturnum; unâ cum suis Horis, quae quasi Diem hunc circumstant, & Anni Temporum tempora mesurant. Quatuor intervalla cujusvis Diei, in quatuor intervallis totius Anni, se sicut effigies minores in magnis, repraesentant; se nimirum Aurora in Vere, Meridies in Aestate, Autumnus in Vespere, & Hyems in Nocte; & sic porro. ^(a).

4. Sicut Terraqueus Orbis Solem, ut fluens Peripheria Centrum, ita Luna Tellurem, ut suum iterum Centrum, circuit; & similiter in binis oppositis punctis seu nodis, Aequidiurnum Circulum secat, ac Zodiacum quendam percurrit; sic alteri aut alteri Polo propior, quovis sui progressus minuto permutat situm, & cum situ aspectum, quo Orbem, suum Centrum, illustrat. Circuitiones, quot absolvit, totidem sunt ejus Anni, nobis Menses: ita rursus imago fere similis ejus cursus, temporum, vicissitudinum, & plurium, quae ab his, ut ex causis, fluunt, qualis in Tellure nostra, repraesentatur.

5. Sunt praeterea ingentia Corpora & Pondera, circum Solem nostrum, communem Luminis fontem, intra hoc ejus Universum, vagantia, quae Stellae Errantes, vulgo Planetæ, audiunt: Hae similiter gyrant, & secundum distantias suas a Centro, volvunt & describunt Peripherias, quae totidem sunt earum Annua, quae conficiunt, Tempora aut Spatia. Hae immensae Moles, non secus ac Terraquea nostra, Axem suum ad Polos Universi erectum portant, & cursum secundum flexum sui Zodiaci urgent, unde illis etiam Veres, Aestates, Autumnus & Hyemes. Rotantur etiam, sicut orbitae, circum axem, quo Solem suum intra quamvis Rotationis vicem, mane orientem & vespere occidentem aspiciunt, unde illis etiam Meridies & Noctes, cum intermediis luminibus & umbris. Insuper etiam circum hos Telluris nostrae aemulos Globos ambulant Lunae,

Satellites dictae, quae a Sole mutuato reflexoque lumine orbium istorum superficies similiter illustrant. Ille, qui in ultimas peripherias rejectus, longissime a Sole distat, ne in debiliore & dubiâ magis, quam caeteri, oberret luce, magno circumcinctus est Satellitio, quasi continuo Lunari speculo, Cingulum ejus vocato, quod radios in via defatigatos Solis excipit, & collectos in obversas Globi illius facies, ampliter diffundit.

6. Circum magnum Solis, & ejus errantium Orbium, horumque comitum Lunarum, Systema, innumerabilia fulgent Astra, quae Caelum nostrum Stelliferum in duodecim Signa, secundum sectiones Zodiaci, divisum, constituunt, & immensitatem ejus aspectabilem sistunt. Singula haec Astra fixa sedent, & tanquam Icones magni Solis, in Centris immota etiam quendam campum, radiis suis excitatum occupant; sibique eum, ut suum proprium Universum subjiciunt & addicant. Quot itaque Sidera nostrum stipantia & coronantia Mundum, tot etiam sunt Universa, secundum virtutem & quantitatem Luminis ab illis eradiatam, majora minoraque. Hi caelestes Circi se mutuo contactu premunt, & ligant, & per concatenationes perennes caelestem conglomerant Sphaeram, & per infinitos orbis concinnant Formam, quae omnium sphaerarum & formarum exemplar sit, in qua omnes & singuli gyri stellares concordissime in unum idemque conspirant, scilicet, ut se mutuo constabulant & firment, ex quâ unione a bonitate formae resultante, complexus hic Universorum, Firmamentum dicitur ^(b); nam in sic consociato maximo Corpore nullum Membrum sibi quicquam vindicat ut propire suum, nisi tale sit, ut ex Communi in rem suam influat, ac iterum, quasi per orbem, in rem Universorum reliquorum, seu in Commune, refluat; quapropter etiam lumina & faces suas non intra proprias claudunt sphaeras, sed eas circumfundunt, usque in opaca Solaris Mundi Corpora, nostramque Tellurem, & in vicem subeunt, quando Sol occiduus Haemisphaerio relicto noctem inducit.

7. In spatio hujus Universi terminato, circumferuntur, ut dictum est, ingentia Corpora, quae Solem, ut commune Centrum circumeundo, in suas aetates crescunt. Sol tanquam grandaevus Parens, hos currentes Globos, non secus ac suos Natos, jam longo confectos aevo, aspicit; in rem enim eorum communem & singularem constanter consulit, & tametsi distant, eorum usque perpetuam curam & parentelam obit; iis enim per suos radios tanquam praesens adest & prospicit; eos Calore ex magno sinu erumpente fovet; Corpora & Membra eorum venustissimo amictu quotannis ornat; Incolas perenni victu enutrit; Omnium vitam prorogat; ac insuper lumine illustrat ^(c). Cum Sol ita omnes officiorum Parentis functiones exequitur, ex nexu & tenore causarum fluit, si Telluris fata ex primo stamine evolvere, ac ipsam ex suâ origine lustrare, animus sit, quod ad ipsum Solem recurrendum sit; nam Effectus est Causarum a primâ continuus; & Causa per quam subsistit, continuatur Causae per quam existit; est enim Subsistentia perpetua quaedam Existentia.

8. Tellurem itaque primum in suo ortu, aut in suo ovo, & postmodum in suâ infantiâ ac flore, contemplemur; deinceps eam per sua fata sequamur; quae si cum iis, quae in speculis universae naturae contuemur, coinciderint, totidem erunt auctoramenta, quae dein e loco consequentium in locum antecedentium, ordine retro verso, transcripta, ipsam originem ex suamet serie confirmatam, concludent.

9. Tempus itaque fuit, instar non temporis, quando Sol gravidus, Corpora sui Universi, tanquam magnos foetus, in alvo suo gestaverat, & quando ea nixus in auras expulerat; nam si ex Sole, ut Parente, ex faecundo ejus utero, erupisse constat. Verum adeo graves & inertes foetus, in suo tam ardente foco gestare, & postmodum nixibus edere, non poterat; sed ejusmodi Onera exhalationis ejus, & inde fluentium efficientiumque virium ultimi effectus sunt. Inde cluit, quod Sol primitus ab effluvisis ex irradiatione ejus reali excitatis exclusisque halitibus, & undequaque ad illum, ut azylum & unicum quietis portum, affatim confluentibus, obductus fuerit; & quod ex his fluoribus tractim condensatis circum exstiterit nebulosum expansum, quod tanquam albuginea massa cum incluso Sole, MAXIMUM UNIVERSI OVUM, referret; tum quod hujus superficies demum interceptis radiis, & oclulis spiraculis, traheret crustam, quasi testam, quam Sol, dum partus instaret tempus, intus aestuans & tumescens, dirumperet, & sic tot excluderet Foetus, quot jam in ejus Universo conspiciuntur Moles, quae eum adhuc ut Parentem suspiciunt^(d). Similes omnino tam magnis quam minoribus subjectis intra sphaeram ejus Mundi, & hujus in Tellure trium Regnorum, sive ex utero, semine aut ovo, nascuntur, ratio constat; nam sunt modo typi ad ideam Maximi effecti; & in se, tametsi in parvulâ effigie, universum quoddam referunt, & aemulantur. ^(e).

10. Immenso hoc Lacunari diffracto, totidem exsiluere Moles, quot in hoc Universo conspiciuntur errantia Sidera, Telluris nostrae aemula: sed quae adhuc informia, & in nullo librata aethere, magnum sui Genitoris limbum premerent: nulla enim vis eas aliò rapuit. Ita sicut lactantes Glomi pone ardens Parentis gremium, & quasi ad ejus ubera, sparsi procubuerunt. Mox vero dum Sol, reclusis valvis, & in inane universum patentibus portis, ex Ore suo jam pleno & intumido, igneos ejaculari halitus, & illud suis potentiis & viribus distendere coepisset, vicinas primum & mox ultiores distantias, Auris, & sic Spatiis, opplevit ^(f); Inde ortus Aether; qui dum circum Solem, simul etiam circum Moles ejus fusus, has involvit quasi fasciis aut spiris, & mobilitati cujusvis conformibus circumduxit sphaeris; in harum Peripheriis posuit Verticem, quem in perpetuos traxit orbis, & ab illis gyraavit Centrum, cui Molem implicuit. Inde factum, ut Corpora ista adhuc fluida, & sicut colliquamenta, ex virium tot centripotentium concursu orbicularem induerint formam. Hi jam Orbis facti, & tanquam nullius ponderis, quia in Centris, a circumfuso aethere vecti & voluti, primum circum Solem reptare & gradiri occoeperunt, & mox, sicut Infantes, choreas ducere, &

tripudiare; & per citas ac breves circuitiones inceptare Annos, & rotare Dies, & sic Tempora sua inire.

11. Quum hi Glomeres circum Solem jam in sua prima Tempora raperentur, & per festinos brevesque circuitus annua sua conficerent spatia, secundum perpetuos Corporum Caelestium gyros, in modum currentis helicis aut volutae, se quoque extrorsum in novas peripherias conjiciebant, & sic per spirae aemulos excursus a Centro, & simul a calidissimo & fervente Patris sinu, sed pedetentim & lente, se removebant ⁽⁸⁾; sic quasi ablactati aliò coeperunt conferre gradus. Septem erant Foetus uno nixu editi, quot scilicet Corpora in Maximo Mundi Circo errantia; horum unumquodvis in suâ Sphaerâ libratum, secundum rationem molis cum pondere, ocius aut segnius, a natali Centro recessit. Ita separati Fratres, quisque velocitate acceptâ patenti spatio insurgebat, & simul ac in gyros, etiam per gradus a gyris in peripherias per aetherem explanatas, excursum faciebat. Quidam etiam Orbiculos, plures vel pauciores, tanquam famulos & satellites, intra gyratas circum se sphaeras receptos, secum a Parentis Aulâ abduxerunt: nostra vero Tellus non nisi quam unam, tanquam Vernam, quae Luna dicitur, ut illa luminosam Solis effigiem in se ut in speculo exceptam, noctis cumprimis tempore, in Telluris objectae, suae Herae, faciem, reflecteret: ita quocunque abirent, & utcunque se verterent, sub intuitu, & in praesentia sui Parentis, nihilominus agebant.

12. Orbis noster ideo circum Solem suum in perpetuas helices, & perennis Cochleae spiras, circumactus est, ut per continuas citasque volutiones omnia sui tenelli & adhuc nudi Corporis puncta Ei obverteret, & Caloris ejus afflatus per omnes vices & gradus, in se susciperet; nam adhuc non Tellus erat, sed inoperta, & tota quanta sine litore & limo unda, magnus scilicet fluens acervus principiorum naturae inertis, qui vicini tam ardentis foci radiis strictus, ab imis effervesceret & ebulliret. Ut ergo haec principia seu inertis & gravioris naturae elementa, in secundaria nova, aquea, salina, terrea, & similia coalescerent, & ab his denique infinitae varietatis foetus excluderentur, orbis hic innumerabiles subire & percurrere debuit vices & mutationes, sicut totidem efficientes causas, ex quarum in se continuata serie communes profluerent effectus, qui secundum ordinem successivorum, & perpetuas causarum continuationes, suam perfectionem trahunt.

13. Nam bina exorta erant, & jam luxuriabant naturae Principia, Activa scilicet & Passiva, quorum illa totum adimplebant Universum, Aether enim talium principiorum seu virium Atmosphaera erat; haec autem seu passiva in unum congesta, globos constituebant in Centris circumgyrationis virium activarum suspensos & aequilibratos. Sed haec Principia copulanda erant, & unum quasi nuptui dandum alteri, ut nova & mediatrix conciperetur Atmosphaera, quae proxime ambiret orbem, & solares ignes

exciperet, & secundum variationem sui status, seu densitatis & columnae, temperaret; Haec dum enata, dicta fuit Aer, ex ortu suo id trahens, quod in omnibus agendi modis aemuletur Aetherem, ac insuper, ut gravis, seipsam, & sic Tellurem premat ^(h).

14. Postquam haec Atmosphaera a tenuissimis ex Orbis gremio exhalatis principiis Aetheri connuptis, exclusa fuit, & per eam coepit temperari aestus, qui ex igneo Fonte tam vicino undaret, tunc liquidus noster orbis incipiebat trahere crustam, aut superinduci quasi tunicâ, primum tenui, mox autem densiore, quae secundum affluentiam partium de-sub emergentium continuo succresceret: nam adhuc ab imo fundo aestuabat. Orbis hâc superficie circumtectus, & quasi praetextatus, tunc primum induebat Telluris faciem, & quidem mundam & formosam; nam perpetua erat planities, absque mendis, seu clivis & vallibus, una sphaera sine termino, quam rivi & fluenta ex thermis scaturientia, sicut calentes in novo Corpore venae, pererrarent; & undique roscido circumfusa nimbo, qui recentem iniret atmosphaeram, & in calidos Telluris sinus relapsus, illam continuo vapore refocillaret.

15. Haec virginea & recens Tellus, tam speciosâ instructa facie, jam quoddam novum repraesentabat Ovum, sed quod totidem ad superficiem collectis ovulis, seu seminulis triplicis ejus futuri Regni, puta Mineralis, Vegetabilis & Animalis, differtum esset. Haec semina seu inchoamenta adhuc inseparata in suis rudimentis jacebant; unum scilicet involutum alteri, Regno nimirum Minerali, quod matrix futurum esset, Regnum Vegetabile, & huic, quod pro alumna & altrice inservitutum, Regnum Animale; nam singula distincte postmodum ex involucris suis prodirent. Ita praesens continuit praeteritum, & venturum latuit in utroque, nam alterum continuâ serie alterum implicuit: qua ratione, haec Tellus a suis continuatis auspiciis jugi erat in quodam ortu, & sicut in intuitu sequentium, dum in fine & quasi oblivione antecedentium; & secundum progressionem in suâ orbitâ a centro recedente, novas continenter involvebat potentias, ex quibus successive explicarentur usus.

SECTIO SECUNDA: DE PARADISO.

16. TELLUS adhuc nuda & inornata, in suos crescebat annos, & sicut Puella virgo adhuc impubis, ad florem primae suae aetatis festinabat; nam dum interiori gyro proximas Solis stringebat oras, tam celera percurrebat Tempora, ut Saecula ageret, quae a nostri Temporis spatiis mensurata, vix totidem aequarent Menses; unusquisque enim gyros Annus erat, & unusquisque Versus circum axem, Dies: verum haec Tempora, sicut Spatia, prorogabat, dum in spirae modum percurrens, continuo gyros suos amplificaret. Ita Tempus fuit, quando sicut Macula obambulabat Solem; & postmodum, quando eam premeret orbitam, quam hodie proximum Soli Sidus erraticum; dein, quam venusta illa Stella, quae mane ortum & vespere occasum nuntiat; ita nullum erat a Centro ad Peripheriam, quam hodie currit, spatium, quod non interceperit, & quondam Circulo circumscripserit.

17a. Cum itaque Tellus, per suas evolutiones, ampliatis jugiter a tergo spatiis, continuo elaboretur, inque suis Annis cresceret, tandem successive ad primum aetatis suae florem perveniebat, scilicet ad illam curriculi sui metam, seu primum stadium, ubi Anni ejus gyri, non contracti nec extensi nimis, medium quoddam tenerent; quando scilicet quatuor Anni tempora se mutuo tam arcte premerent, aut sua corripere spatia, ut unum in alterum, sicut rota currens, se cito verteret, & subrogaret; seu dum breve Ver exciperet perbrevis Aestas, & aestatem celer Autumnus, & hunc iterum Hyems, quae ad Ver suum, nuper relictum, necdum abactum, reduceret Annum: sic quaterna Tempora inter se distincta, per citos influxus alterius in alterum, in unum quoddam Tempus, PERPETUI VERIS aemulum, coibant. Nam in tam contractis Anni spatiis, Calor Sirius, seu Aestatis, non potuit incendere & exasperare teporem Veris, nec hunc abolere Autumnus, minus excutere Hyems; sed unum modo alterum grata varietate & interpellatione, temperabat: Cunctatio enim & mora, cumprimis Frigoris & Umbrae, est, quae tristem rebus faciem inducit; celer autem recursus, aut cita alternatio, eum discutit, & in amaenitates vertit: ita ex contiguis unum simulabatur continuum, seu vernale quoddam sudum, a jucundo frigoris allapsu, temperatum.⁽ⁱ⁾ Similiter etiam Dies, qui sicut Anni, per celeres versuras, diuturnitatis vires frangebant; ut primum enim Aurora retexit Diem, hunc non fugavit Meridies, sed per celerem delapsus in Vesperam, eundem reduxit, & per aliquot momenta Noctis, ad Auroram retulit & transmisit: sic etiam Frigus non rumpebat calorem diei, sed modo temperabat, & per gratam alternationem, eum quasi cum foenore, in gremium Aurorae, remittebat. Ita omnia, quae spatii & temporis erant, tam maxima quam minima, conspirabant, ut Orbis noster florem suae aetatis, seu perpetuum Ver, ingrederetur.

17b. Nec solum Tempora & Spatia, sed etiam Astra Caeli, Atmosphaerae, ipsaque Tellus, conjunxerunt operas, ut talis Vernae similis Temperatura, Orbi in hac sua statione moranti, induceretur: *Astra enim Caeli*, per properos ortus praecipitesque occasus, luminibus suis, noctu, dubiam submovebant umbram, & tanquam continuo fulgore terrestrem collustrabant discum, ipsasque Atmosphaeras ad mox orientis Solis calores habilitiori sinu recipiendos, adaptabant. Similiter etiam *Luna*, quae jam propior magnâ facie ingentis Solis vultum suscipit, & per reflexi luminis copiam, & influxum, mediam Telluris sphaeram, ad jam redeuntis Solis calidos ineundos fatus, instaurabat. Ipsa proxima *Atmosphaera* seu Aer, tam copioso lumine, & alternis calore excita, & simul faecundis e gremio Telluris exhalatis roribus intepesfacta, gratissimam spirabat temperiem; nulla adhuc rabies vento, nullus adhuc Caesias & Boreas procelloso turbine auram quassabant; necdum nubecula Solis Siderumque Splendores interciperat; sed serena erat facies, & modo Favonii Zephyrique blandis suis flabris murmura ventorum sedabant. Ipsa quoque *Tellus* tot adblandimentis circumfusa, ac in se a superficie ad imum leniter calefacta, reddebat vices, & has vernaes influentes delicias gremiis suis

amplexata, in sinus hospitem refundebat. Ita ad recentem hanc Tellurem, ut ad suum Centrum, cum perpetuo quodam Vere, totum credas descendisse Caelum, & ei tanquam unico, cui faverent, objecto, gratificatum esse.

18. Ut omnes Universi naturae sua congregarent auxilia, & conferrent opes, ad tale introducendum Ver, ante Solis & Temporum ortum, id est, ab aeterno, decretum provisumque est, ob finem, ut Semina & Ova, quae virginea Tellus jam castigatissimo suo utero gestabat, non solum excluderet, sed etiam singulos fetus, non ex alio, quam ex communi omnium Parente, natos, enutrit & educeret; tum etiam ut cuivis ex suo tribueret vernale aevum; nam nihil non ex simili Vere auspicia sua duxit. Tempus itaque fuit, cum Vegetabiles fetus ex Seminum suorum thecis omnium primo erumperent; cumque ipsa Animalia, tam quae natant & volitant, quam quae repunt & gradiuntur, ex primis suis uteris ovisque evolverentur, & dein sapidissimo lacte, ex florido puerperae sinu, tanquam ubere, emanante, alerentur, & usque ad illud aevum, dum juris essent sibimetipsis prospicere, perducerentur ^(k). Hoc, nisi favisset ipsum Caelum, nequicquam eum effectum, qui tot infinitorum effectuum iterum causa efficiens foret, consequuturum fuisset, sed enatae soboles, in primo suo ortu, novas suas animas exhalassent. Ideo Divina Providentia ita Ordines rerum disposuit & direxit, ut potentiae sicut causae succederent, & ad perpetuandos, quos producerent, effectus, continenter junctae, se mutuo amplecterentur, & inirent.

19. Quum Tellus primum suum iniret Ver, ex seminulis, quae proxime ejus superficiem tegebant, & suos ortus maturabant, pulcherrimos educebat flores, mille formis & coloribus variegatos, ut totidem naturae risus & delicias; nam omniparens Tellus, sicut omnes ejus, quos parturiebat, fetus, primum & ipsa vernabat, & efflorescebat; & quidem tantâ decoris varietate, ut unusquisque flos cum vicino de palma venustatis certaret; nam non potuit non perfectissimum esse, quod ab ipso Creatore, omnium perfectionum Fonte, immediate producitur; ita quot erant glebae, diversis Solis radiis perstrictae, tot efflorescentium formositarum varietates veniebant: ipse etiam Aquilo suis floribus luxuriabat: sed hos ovantis naturae ludos dictis & numeris complecti, est totum sine limite orbem percurrere; nam sicut unusquisque cespes suam novam formam producebat, ita quilibet progredientis veris passus adhuc novas adjiciebat; imo per plures postea nusquam visas, scilicet quae fatorum orbis series, ipsamque universi naturam, suis foliis diversimode inscriptam ferebant, & ostentabant, quae scilicet stellatae, aut variatae notis ipsum Caelum cum interpunctis sideribus, quaeque flammeum Solem cum suis radiis, ejusque cum Tellure taedas, tum etiam quae caeli Circulos, aliquo colore distinctos, cum suis sphaeris, quibus superimposita esset Corona, repraesentabant; quot enim primitiae Veris, tot lucida specula communium, & tot repraesentationes fatorum, ad hunc seriei terminum ^(l). Ita Tellus in hâc suâ primâ ex se ludente aetate, tanquam nova Sponsa, quâdam pallâ formosissimis ornatâ rosetis

induta, & lectissimorum florum quasi redimita sertis, incedebat, ipsâ flammâ amaenitatum ex facie ejus emicante, adeo ut ipsos Caelites in suos thalamos invitare, & a suis primitiis e quolibet toro delectis grata munuscula & thura porrigere potuisset. Unusquisque hic foetus, similiter ac ipsa magna Parens, penitus quandam perpetuitatem, & Ver magni aemulum, spirabat; sed una efflorescens germinatio aliter prorsus ac altera, ita mille modis; commune erat, quod unumquodvis nova pareret semina, spes futuri generis, quae ex ultimis suis viribus concepta, & postmodum enata, in magnum Parentis sinum prope suum demittebat, suisque operiebat foliis, & ex his in pulverem dilapsis novâ obruebat humo, & sic ipsum sicut nova Parens, suam prolem evocare & educere, parabat. Alii foetus aliter; vel enim ex stirpe suâ iterum & denuo excitati, flores suos, longa serie renovabant; vel ex cinere suo seipsos resuscitabant; succus enim, quem a matre extractum in suas venas diffundebant, non nisi quam ex meris principiis gravidus, & sic ex innumerabilibus sui inchoamentis faecundus erat; nam Tellus tota quanta jam Seminarium & Ovarium erat; humus demum ex tumulis denatorum florum succrescebat: aliter adhuc caeterae efflorescentiae, nam ubivis & semper constans erat varietas. Tali ornatu Tellus nostra Theatrum sui Orbis ingressa est.

20. Florescente adhuc, & in Ver suum progrediente Tellure, Virgulta & arbutei foetus, hic illic, e recenti humo pullulabant, sed Sylva primum humilis, etiam floribus seu Veris primitiis adornata. Postmodum adhuc latius egrediente Orbe, surgebant Arbores, quae in terram illam candidam, & a tot florum bustis accretam, altiores radices agebant, & quae suas coronas in Aere explicabant. Maxima pars, ad instar magni Veris, etiam sua tempora, seu suas aetates in unam, contrahebant, perpetuo enim vernabant, & simul perpetuo parturiebant, suasque primas vires & potentias, post continuum exactum gyrum, in ultimis concentrabant; seu dum flores etiam semina excludebant; quibus ipsam suam infundebant naturam, aut Animam ^(m): & simul etiam Parentis, ad imitamen magnae, munus obibant; nam semina haec in Ovariis aut thecis reposita multiplicibus cingebant tunicis, circumfuso alebant & maturabant succo, ac demum magnae suae matri porrigebant, ut ex illis similem sui excitaret progeniem. Sed haec cum infinito discrimine, at cum unâ & constantissimâ lege, ut unumquodvis ex suis auspiciis viveret, adeptumque ortum ex se perpetuaret.

21. Ita Orbis noster a suâmet humo quasi elevatus, & in pulcherrimum versus Nemoretum, non nisi quam amaenitates & copias respirabat, & ex quolibet sui arbusti ramo, foliique ac fructus poro, fragrantias exhalabat, & iis ut lenociniis ambientes auras opplebat, quae totidem erant reformatae faecunditates a Tellure per novas vias, nempe per radices, surculos & frondes recentium vegetationum, exsudatae: Hic erat dilitiosus ille Hortus, PARADISUS dictus in summâ aetheris regione, ipsâque viciniâ Solis, situs & excitatus,⁽ⁿ⁾ quem innumerabilia Fluenta ex suis fontibus erumpentia secabant, & per

Violaria & Vireta viam sibi parantia perpetuis colludebant circuitibus, quorum rivi multifariam fissi abditis cuniculis, tanquam vasis calente sanguine plenis, Membra suae Telluris irrigabant, & per ambages ad lenia suorum fontium capita, sicut ad Corda, redibant. Ita ipsa Tellus, quasi maximum Corpus, non secus ac florentes & fruticosi ejus foetus, venis suis luxuriabat, & sic germinationum suarum radices humore principiis & ovulis foeto, ita lacteo, perenniter alebat. Haec prima erat scena Theatri hujus Mundi, tot pictis aulaeis decorata.

SECTIO TERTIA: DE VIVARIO PARADISI.

22. JAM Tellus, quosque sine termino patuit, se ut spectatissimum totius Mundi Theatrum ostentabat; tam enim festivo instructa circumfluebat apparatus, ut in se ex universo Caelo concentratas opimitates ac opulentias unicam diceret portare. Sed hoc, quod tam speciosum erat, omne caruit vitâ, modo erat amictus tam lautus & floridus ex tot mille vegetatis contextus. Natura enim ex suo fonte, seu a Sole, scaturiens, jam omnes, quotcunque expirare potuit, exhausit potentias; nam ad florentissimum hoc perficiendum Regnum, ordini suo conformiter, primum infimas, & demum supremas, in semina Productionum collatas vires, evocavit, & in novum quendam naturae orbem emisit & transcripsit. Ita maximum peregit gyrum, & per hunc caeteros omnes hujus aemulos gyros instauravit ^(o). Ipsa etiam Tellus suas effudit vires, & acceptam faecunditatem in tot foetuum inchoamentis consumsit; nec jam amplius ex suomet communi Ovario nova semina extulit, sed modo seminata ex suis productis & vegetatis recepit, & inde primitivas imagines resuscitavit: jam enim Humus & Terra facta est ^(p)

23. Sed magnifici hi paratus, unde omnes copiae manabant ad plenum, non erant sui gratiâ, Regnum adhuc venturum erat ex solis Animatis consistens, quod his in luxuriam fluentibus bonis fruiturum esset: jam etiam instabat tempus, ut Animantia ad has amplitudines introducerentur. Nullus erat frutex, & ne quidem folium, aut minimus naturae effectus, qui non in se aliquem respirabat usum, nec solum proprium pro se & suo ramo, sed etiam in specie aliquem pro suâ stirpe, & insuper communem pro universa Tellure: imo adhuc sublimiorem pro Regno Animâ victuro, cui omnes illi usus usui multipliciter cederent.

24. Ita in unoquoque producto seu effectu, intime regnabat usus, sicut Anima in suo Corpore: quare in singulis Vegetatis aliquid penitus latuit, cum primis in naturis seminum, quod ex intimis ea incitavit, ut aliquod novum, etiam ex semine conceptum, & pariter ex ovo enisurum, nasceretur, scilicet tale, quod dum naturâ, etiam vitâ, ageret, in cujus rem aut utilitatem omnis haec redundantia deserviret. Unaquaevis itaque Vegetatio jam quasi gestiebat, haec nova ovaria ponere, eadem succo electibili ex medulla suorum seminum extracto replere; haec dein Soli exponere, & ejus apricum

foliis suis umbrare; & postmodum inde exclusum tollere & fovere foetum, eique mollem substernere torum, ac struere penum, eumque ex suarum venarum lacte, & fibrarum quasi spiritu, alere, nec parentem intermittere curam, quam is adoleverit, & potuisset stratis seu nidis suis exsilire, & iterum ad ubera redire; & demum propriâ altrice relictâ, ex communi ejus prosapiâ aut domo victum sibi conquirere. Hic naturalis quasi instinctus unicuique plantae ab ipso semine inerat; nam intus in seminum genitrice naturâ talis delituit nisus & conatus; proinde aliquid vivum in non vivo, seu animatum in non animato, quod se demum recluderet & aperiret. Nam duo sunt Principia, inter se toto caelo distincta, unum Naturale in se mortuum, alterum Spirituale in se vivum ⁽⁹⁾; Hoc, singularissime in unoquoque, & universaliter in omnibus regnans, efficienter agit, ut Natura non nisi quam usus respiret & intendat, seu causa subordinetur causae, & sic ipsa series progrediatur ad suos effectus. Proinde jam Tellus continuis & effectibus & usibus, ita junctis, ut Corpora suis Animabus, efflorescebat, & quidem tanta amaenitate, ut si a Mente quâdam, seu visu superiore, qui simul ac effectus, etiam ipsos usus in effectibus, intuetur, spectata foret, ei hic Paradisus, tam laetus laetitiis, ut non Terrestris, sed Caelestis, appariturus esset.

25. Seminalis haec Natura ab intimis animata, jam teneras impraegnabat frondiculas, quae tanquam nova Seminaria & Ovaria intumescabant, & recentia, sed alius generis, ovula excudebant ⁽¹⁰⁾. Primum itaque Animalcula ignobilioris, postmodum illustrioris prosapiae, prodibant, eodem prorsus ordine, quo Natura stirpes suas vegetabiles propagavit. Ineunte itaque & progrediente Vere, Vermiculi & Erucae, in lucis usuram ereptabant, foeturae, quae caeteris ignariores in suae vitae exercitationes & munia, agebantur. Haec minima Vitae simulachra, aut viventes Naturae typi, similiter in suis primis formis, a quibus animabantur, adhuc quoddam penitus abditum celabant, quod post reptilem & ventricularem exactam vitam se expediret: Vis haec interius viva vermiculos suos in nymphas, aurelias seu chrysalides, connucleavit, & prioris corpusculi stamina ita continuo protraxit, & concinnavit, ut mox excussis remoris, & rejectis exuviis, alis accingerentur, & ab humo sublimius elevati, reliquum suae vitae spatiolum, amorum delitiis, genus suum perpetuandi gratiâ, impenderent, & maternis similes sinus foetificarent.: Nulla erat, ne quidem minima, in obscurioris jam elapsae eorum vitae orbiculo, naturalis functio, nec ulla in organicâ eorum Corporis texturâ, arteriola aut fibra, quae non hanc eorum vitae conditionem projiciebat, & hanc quasi ad metam quandam, ut exantlati operis praemium reportarent, urgebat; ita Vita, ex quâ agebant, per continentes series ducebat stamen, & Natura se ejus nutui paratissime accommodabat. Praeterea, nulla erat in universâ hâc ignobili familiâ species, quae non aliquam symbolam ad rem communem, si non impraesentiarum, usque post elapsura saecula, conferret; tametsi nos, eas utilitates, quae myriades sunt, sensibus nostris, qui modo summas effectuum libant, & ex iis paucissimos usus legunt, non detegere potuerimus. Ita jam Paradisus noster e novis usibus, & simul decoramentis, ad

superiorem adhuc splendorem, in suis minimis, euectus est; nam unumquodvis folium suum portabat vivum, & unusquisque flos ex fulgore ejus coloris, a vitâ naturae junctâ elevati, coruscabat.

26. Cum jam violaria & nemoreta Paradisi his novis vitae spiraculis, luxuriarent, tunc altera propago Regnum Animale adornatura ex similibus rudimentis & matricibus in suum diem prodire incipiebat, scilicet Genus Aligerum, naturâ quidem prius, quia nobilior, sed ortu posterior, quam volatilis illa & bis nata progenies. Aligero isti Generi, primi Arbutei, seu medii Veris, foetus, frondibus & succis praegravidi, natales suos dabant; qui postquam suae propriae stirpis semina excluserint, & sibimet spem diuturnitatis asseruerint, sinus & fibras adhuc interiores reserabant, & hos suos nobiliores extrudere fructus caeperunt, scilicet, partim, ovula cum suis vitellis, & novae inchoamentis vitae, quibus in nidos a sua officiosâ propagine circumcirca extractos, leniter submissis, reliquam curam utrique Parenti, seu Telluri adhuc tepescenti, & Soli radio suo iis incubanti, mandabant: prorsus tanquam frondosi stipites ex intelligentiâ aut genio scientiae aemulo agerent; sed natura in omnibus morem gessit vitae, quae ab intimis agens tales excitabat effectus, ut ex iis ejusmodi vitae usus actu existerent; est enim usus, ut dictum est, anima ipsius effectus. Ita plumati hi foetus, foti sunt, & a Vere ex omnium poris exspirato exclusi, & demum a genetricis venâ, & a granis circum circa ex proviso sparsis, nutriti & educati, usque dum seipsos librarent in alas, & pendentem in novo Aere tentarent volatum. Ex his sponte sua nidificatis cunis tot alitum genera, & tot species, quot erant arbustorum, evolabant. Verum vegetationes hujus generis secundariae, aut ex semine non telluris, sed ex proprio, aut denuo egerminantes, cum suo ortu, oviparae desinebant esse; nam principiorum omnium Principium, unde Vita, ante ortum causarum, omnes origines, unam ab alterâ, in continuâ serie, provisas, ita simul disposuit, ac ab intimis aut supremis ipsos ordines instituit, ut unum suo tempore produceret & educeret alterum. Haec decore superba proles, caelestibus suis & flammeis coloribus totum & aerem & orbem collustrabat; erant enim Species, quae in vertice suo pro cristâ coronas quasi gemmis distinctas, ac diademate praecinctas, quae circum collum monilia cum suis pretiis, in caudis & talaribus sidera, auras, & futuras, irides, quaeque in suis remigiis ignes Solis in purpuram versos, gestabant; quaedam etiam ipsum Paradisum, aut aliquam ejus pompam, pennis suis designabant. Jam Tellurem novum fere incrustabat Granarium, ex faecunditate tam numerosae stirpis coacervatum; in hoc, ut ad sibi provisas & paratas epulas, nova haec terrigena proles, justo tempore, introducebatur; tum etiam ad primogenitum illud vivarium, seu volantem turbam, ut ejus luxuriam detonderent, ne immoderatus abundaret, sed ut omnis copia & quantitas in medio, sicut bilancium trutina, staret. Ita universalis Providentia in singularissimis efficienda & effecta dirigebat ^(s) ut sicut una causa ab alterâ in alteram, etiam usus ab uno in alterum, ex lege constante & aeternâ flueret.

27. Ultimo in has copias ita amplificatas, Animantia quadrupeda, Belluarum greges, & Armenta, introibant, sed non prius, quam humilia Arboreta suos vitales nixus, seu Volucres, ediderint, ne scilicet posteriores hae gradientes Vitae prioris vegetationes depascerent, unguis proculcarent, & victuram sementem depopularentur. Haec ultima Paradisi propria Auctoramenta similiter ex Viviparis Sylvis, sed quae superiorem in se naturam ferrent, enascebantur: hae ex parili fetificationis genio demum intimos reserabant sinus, & mollicula e ramis pendentia ovula seminali succo impraegnabant, quae in pansos deducta uteros, atque simul floribus & herbis commissa, se ipsa tunicis, amnio & chorio, involvebant, placentisque fores obsignabant, & vegetabiles lactes in iis castigatos, per tortiles funiculos, ad Hepar suctu traducebant, ubi iidem ad ultimum florem depurgati, & sicut chylus, sanguini connupti, Cordi & Cerebris ad usum crescentis Corporis distribuendi dispensandique tradebantur; nec sedula & provida alumnae desiit cura, antequam Pecus sub suaemet vitae auspicio propriam naturam ingrederetur agere. Maxima pars crescebat toris & costis, & altis pedibus corporis magnam gestabat molem, & fronte ramosa portabat cornua, totidem insignia sylvestris prosapiae, & ab humo altius evectae & nobilitatae maternae stirpis. Ex cujusvis vultu eluxit animus; se enim ipsa Natura in Corporis figuram, dum simul in mores, transcripsit; nam Corpora suam Animam quodam repraesentant typo; vita enim naturae juncta parit causam, & causa, cui utraque inest, producit effectum, qui usuum a vita per naturam designatorum complexus & imago est. Quot itaque novae facies, tot erant dissimiles Animi; adeo ut diceres, omnes in universo junctos disjunctosque Animos, Corpore indutos, terrestrem hunc Olympum spectatum, & Regimen diversorum Animorum formatum, coivisse: Quidam enim erant feroces & immanes; nec nisi quam sanguinem deamabant; quidam ipsi suam aliorumque lucem perosi livebant felle, quibus nusquam recta facies: quidam animosi turgebant imagine sui: quidam autem gloriosi & quasi ansati ambulabant: alii mites & mansueti coevae suae gentis minas & fastus indulgenter ferebant: alii vero trepidi & meticulosi, ad solos aspectus truces, palpitabant praecordiis: nonnulli solis amoris illecebris operam dabant, & ludos continuo ludebant. Verum usque inter hunc populum animis discordantem, quaedam regiminis forma, & per amorem timoremque inductum moderamen, erat; unusquisque enim ex solo vultu alterum cognoscebat, & ejus naturae motus quasi inscriptos legebat; quippe Sensus, qui erant in praesidiis, & perpetuas agebant excubias, illico cujusvis naturae indicium, ad animam vitae eorum principium immediate referebant, e qua motus resultabant indicium conformes, & sicut ex oraculo, vitae instituta & sortes effluebant. Nesciebant adhuc sua fata, post multa demum saecula, se, sicut stamina ex suis fuis, evolutura; Equus quod ora sua capistris fraenanda, & tergum sessile praeberet; Oves, quod suas lanas in amictus; fugaces damae, quod suas edules carnes epulandas, concederent; ita belluosa caetera turba: sed non erat ex numero unum, in quo non ante temporum tempora sui signati essent usus;

tanta inde varietas, ut nihil deesset, quod usquam in numerum, aut usuum censum, potuisset venire.

28. Sicut florens & arborescens Tellus suis reptilibus, volucribus, & quadrupedis Animantibus, ita etiam Fluminum ripae & fundi viretis amicti, suae speciei aquatilibus vivis, primos natalitios dies aperiebant, & quidem eodem ordine, quo sicca Tellus, utpote primum illis, qui obscuriore luce fruebantur, ut Testaceis & Conchiliis, quae domos gemmeo renidentes colore in perennes circulos aut spiras, ad modum se circumgyrantis caeli, sinuatas, a tergo circumferebant: postmodum Piscibus, qui navicularibus instructi remigiis gravem suam atmosphaeram impulsu findebant; quique latioribus adhuc explicatis velis & alis aerem tranabant; tum etiam Amphibiis, quae postquam aqueis perfuncta essent epulis, ad secundas super Telluris stratis ornatas mensas proreptabant: denique majoribus Monstris, quae latifundia aquarum, sicut suam firmam calcabant humum. Omnia jam Animantibus seu Animabus Corpore viventibus, plena erant: unumquodvis gramen, arbustum, & nemus quasi exultabat, quod jam suos sinus in lautitias pandere, & novis incolis opimas dapes & primitias ex se porrigere potuisset. Nihil erat omissum, nam ipsae Atmosphaerae, ut & Flumina, suos receperant, alebantque indigenas, & eis omnem auxiliorum copiam sibi concessam, sponte offerebant. Sed quod adhuc Paradisi perpetuique ejus Veris naturas & vitas altius elevabat, erat, quod nihil non cujusdam novi Ovarii typum in se repraesentaret; ipsum hoc Vivarium in genere, specie, & individuo, Regnum ex iis perpetuo animaturum referebat; Viridarium seu ipse Hortus, similiter in suis speciebus, quicquid per omnia post eum saecula Vegetabile futurum esset; prorsus ad imitamen Magnae Parentis seu Telluris, quae sicut Ovarium, simul, & in uno complexu, omnes Regnorum suorum foetus continuit, & secundante Vere, unum ordine post alterum exclusit: ita Repraesentationes particulares erant Specula communium: ipsa etiam Tellus in se similiter Maximum Mundi Solaris Ovum effigiabat; Hoc enim ut exemplar & idea Ovariorum ex se existentium, simul, & in uno complexu, quicquid in Mundo suo, ejusque Globis, Telluris nostrae aemulis, temporis successu proditurum esset, portabat. Quid non in principiorum omnium Principio, seu in Divinâ & Infinitâ Mente, ante origines originum, seu ante ortum Solis & Siderum, cui non potuit non, tam universaliter quam singularissime, simul & in uno complexu, ut praesens inesse & adesse, non solum quicquid Solaris Mundus, sed etiam quicquid Universum universorum, & Caelum caelorum, ex ovis suis, successive, absque omni & minimo casu errore, educerent ^(t). Haec altera erat in novo Orbis Theatro Scena, tot festivis & campestribus Viventium ludis condecorata.

CAPUT SECUNDUM,

SECTIO PRIMA: DE ORTU PRIMOGENITI, Seu ADAMI.

29. TELLUS jam suis collocupletata Vivariis, & tam amplifice instructa & ornata fructuosis delitiis, per gradus suos progressa & evagata tandem ad Veris sui mediam stationem, seu mitissimam temperaturam, pertingebat; jamque ad summum enisa omnibus emolumentis circumfluebat: Lactis stillicidia ex fertilibus & simul gravidis. nuper ramis, ablactatis infantibus Feris, effuse emanabant, atque per novas venas ad radices maternarum frondium refluebant. Thalami graminei etiam melle ex favis tot coloniarum apum stillante, constipabantur, & cohaerebant. Seres sua trahebant pensa, ac licia in rhombos connexa, ut viles merces, per Telluris faciem circumspargebant. Nulla non species Animans in suae naturae operas officiosa ferebatur, nec nisi quam venturi temporis usus & pretia, & quasi pro posteritate documenta, concinnabat. Unumquodvis quâdam naturae dote, ut sterna, dum communis, etiam sui Veris, festos dies con celebrabat.

30. Orbis jam summa habebat; nec deerat alicui Sensui, ex quo non is exaltare posset suam vitam, ipsamque animam gaudiis replere. Pro Tactu, erat dulcis ipsius Veris tepor, uligine mixtus, qui allapsu suo unicuique fibrae eblandiretur. Pro Olfactu, erant fragrantiae ex unoquoque frondis poro halantes, quibus differtus Aer intimos Pulmonum reticulares textus, & vesiculas, & sic ipsum Pectus, ultra suum modum, expanderet. Pro Gustu, erant exquisitissimi saporis fructus, & ex pampinea Vite ad humum defluentes racemi, quorum uvae ore assumtae ex quasi vivis ab intimo essentiis, penitus ipsas chyli sanguinisque officinas, & earum genium, exstimularent. Pro Auditu, concentus ille & amabile melos tot oscinum aviumque, quo campi tam modulate personabant, ut Cerebri interiores recessus eo delibuti possent contremiscere. Pro Visu, totus aspectus Caeli Tellurisque, quorum maxima Objecta a suis minimis ita distincte ornata erant, ut animos in omnes suas voluptates facile relaxarent. Sed deerat adhuc, qui haec Sensuum oblectamenta ad quandam propriam Mentem, seu ad sui ipsius conscientiam & perceptionem, referret; quique ex Intellectus dote, ab omnibus his Harmoniis Formositatem judicaret, tum ex formositatibus Jucunditatem perciperet, ex jucunditatibus a suâ verâ origine fluentibus Bonitatem concluderet, & ex hâc demum Faustitatem caperet: deerat, inquam, ille terrae Filius, seu Mens sub specie humanâ, quae ex Telluris Paradiso intueri posset Caelestem, & ab hâc vicissim Terrestrem, & sic visu quodam interiori, utrumque simul complecti & metiri, & ex utroque conjuncto ad plenum ipsas sentire voluptates; proinde, ex quodam genuino laetitiae & amoris fonte, omnium Largitorem Creatoremque devenerari, & praecolere. Nullum erat, ne quidem in minimis, objectum, e quo non aliquid Numinis instar elucebat; quodque non exinde gestiret se fruendum tali offerre Subjecto, quod pro se & pro singulis, Numini illi immortales celebrare gratias nosset.

31. Natura secundum institutum a Supremo Ordinem, omnes in Universo ordines in se complectentem, ex Tellure primum infimas exeruit dotes, tum superiores, demum supremas, & sic per gradus ad celsiora, & sua prima, se evexit. Unaquaevis ejus Productio similiter a suis primis inchoata naturis se ad ultimum suum explicuit, & ab hoc, sicut a metâ, se ad sua prima retulit. Ita semper, quod primum erat, peracto ad ultimas stationes semigyro, se retro ad suum principium flexit ^(u). Similiter magnus ille Ordo, qui caeteros aperiens & ducens, universum dirigebat, jam per suas mediationes & causarum excursus, se ad suum ultimum perduxit, & a suo ultimo ad suum primum redire constituit, seu ad tale Subjectum vitae & naturae, quod universim omnia & singula ad fontem suarum derivationum reduceret, seu, ad complendum orbem ab aeterno praefinitum, ad Supremam & Creatricem Mentem referret. Jam omnia quae Telluris erant, hanc ultimam expectabant adorem; Caelum etiam hanc ut praesentem intuebatur, scilicet Hominem, qui quia primus in Infinitâ Numinis Intuitione, complementum esset, seu ultimum Creationis decus; is enim ima supremis seu naturam vitae, & suprema imis seu vitam naturae, committeret; nec sicut Animantia in Orbem ejus praemissa, quae suae vitae instituta non ad principium suae potestatis referunt, sed ad quoddam naturatum, e quo nihil se versus superiora extollit, sed illico se retro volvit, ac in animos & sparsas Corporis eorum naturas se reflectit.

32. Lucus erat in temperatissimâ Orbis regione, non sub Meridiano Sole, sed in mediâ quâdam inter Polum arcticum Zodiaci & ejus maximam ab Aequatore curvaturam, cui Sol aestivus non a vertice radiis directis, nec a latere nimium obliquis, incumbebat; sed ubi quendam medium focum inter suum calorem & frigus, seu supremos ascensus, statuit, & sic unde a quodam annui sui ortus & occasus centro aerem subjectum prae caeteris mitissimo Vere potuit temperare. Hic, inquam, Lucus erat totus Pomarium, frondosis ramis mutuo complicatis ita densus, ut umbrâ suâ diurnos aestus frangeret, & dies adhuc blandius refrigeraret, & sic quasi Ver novum sub communi eidem induceret: heic etiam fluminula exsiliebant, quae divergentia, aream ejus pulchre perforabant, ex quibus vapor a radiis usque sub comas arborum subtractus, & ibi pendens, deciduo rore humum continuo refocillabat. Hic erat PARADISUS IN PARADISO, seu totius nemorosae & hortulanae Terrae delitium & coronis; omnium etiam ultimo assurgebat, & hoc centrum radiorum Solis coronabat. In ejus iterum medio erat Pomus, quae omnium pretiosissimum portabat ovulum, in quo tanquam in cimelio natura seipsam cum supremis suis potentiis & copiis, consummatissimi Corporis initia futurae, recondebat: haec Pomus ex eo dicta fuit ARBOR VITAE.

33. Sed Ovulum hoc nondum faecundatum erat; modo Natura in id, ut in sacram quandam arculam, suas praestantissimas gazas, & rerum pretia, congessit, & id tam nobili apparatu instruxit, sicut sponsa suum thalamum, dum sponsi adventum, & novi

foederis libamina, exspectat. Cum ita Natura, ad omnem nutum, suum complevit opus, & suas quasi peripherias in hoc Ovum, ut Centrum, conduxit; tunc Suprema Mens ei obviam facta est, & ex se, ut ipsius vitae Sole, concentratis radiis, supercaelestem concepit formam, seu Animam, quae vita esset, ac infiniti, per se Infinitum, capax; hanc nobili huic thesauro aut ovulo infudit ^(x). Hoc primum erat omen connubiale Essentiae Spiritualis cum aurâ supremâ Naturae; ex constituto, ut fluens causarum orbis ab Infinito in Maximo Mundi Ovo conceptus, & ad hoc minimum perductus, intra naturam absolveretur, sed postmodum per nexum cum Infinito infinitus redderetur; utque per talem copulam Terrestre atrium Caelesti committeretur aulae. Ab ipso hoc finium in fines, & usuum in usus, continuo influxu, perspicue elucescit, quod nihil non a Supremo Intelligentiae & Sapientiae Fonte profectum sit; nam non nisi quam Intelligentis est, Fines intueri, & Media in ordines disponere; nec nisi quam Sapientis, prospicere, & per suam potentiam agere, ut omnia, dum effectum, etiam finem, consequantur: Unius itaque Providentis, est, finium absolvere catenam, in quâ unusquisque uncus, & unci ligula, suum gyrum, ad firmamen totius, perficiat; ac insuper, ut concatenatio ista ex perpetuis fluat usibus, ita consociatis, ut unusquisque ad ultimum collimet, nec nisi quam fine suo in originem, & ab origine in finem, influat, & sic nusquam desinat.

34. Haec Anima, e supremâ Mente eradiata, scintilla, ut primum Ovulo suo inspirata est, actutum etiam puris ideis fines intueri, & sibi Universum repraesentare coepit, nec solum Universum Naturae, sicut Animae brutorum, sed etiam simul Universum Caeli, cum ejus Copiis ac Intelligentiis: Coepit itaque, ex quodam sacro igniculo, penitus ardere & gestire, ut quasi alis aut talaribus succincta, potuisset a summâ illâ, quam insidebat, arce, ad Mundi ima, seu Atmosphaerae fundum, usque in ipsum Paradisum, Ovi sui natalem, delabi; & postquam ejus delitias, per organicas fores, seu sensibus, hauserit, inde sursum auferri, ac illas in felicitates versas, ex interiori sensu, ipsaque Animâ, in Caelo enarrare. Haec & similia cum distinctissime in suâ ideâ versaret & conspicaretur, Media & adminicula circumspexit, quibus accincta suis optatis & quasi votis potiretur: dum his intendebat, en, illico, Natura, cum suis auxiliis, eidem secum hospitio aut ovulo inclusis, praesto erat, & se suasque potentias & virium vires, ad minimum nutus ejus signum paratissimas, & in quamcunque, luberet, opem evocandas, offerebat; erant enim tam ordinatissime inibi dispositae, ut modo dum hoc Animans punctum ex umbilico sui ovi, fines in se repraesentatos, & a se contemplatos, actu intenderet, illae quasi dictis aut jussis audientes, ex suis principiatis formis, sponte in obsequia ruerent. Natura enim cum Viribus substantiarum Mundi, ac Mundus cum Substantiis virium Naturae, ita a nihilo excitatae, factae, instructaeque sunt, ut Intelligentiis, Animabus, seu Essentiis Spiritualibus, sicut hae suo Numini aut Creatori, tanquam succincti famuli, quos penes nihil est arbitrii, sed puri obsequii, inservirent, & in omnibus, quae ordinibus conformia sunt, morem obsequentissime gererent;

quapropter Natura est solum Mentium gratiâ, comparata, ut placita & decreta Supremae Mentis, seu ejus Fines, in effectus describat, & sic in continuos usus vertat: Nam omnes actu & effectu fines intermedii, dicuntur Usus, ac eatenus veri usus sunt, quatenus in suâ serie, proinde suo modo, ad ultimum, seu Finem finium, ducunt & conspirant.

35. Anima hoc desiderio flagrans, sicut Mens, ad imaginem Supremae, etiam quendam Mundulum seu Microcosmum, ad effigiem Maximi, condere, sed non ex nihilo, ingressa est; ex aeterno decreto, ut eo se pro Corpore indueret, atque in illo, sicut quoddam Numen, ageret, ex arbitrio per Intellectum jura administraret, & ejus naturae habenas, secundum intuitiones suas, ita regeret, ut haberet modo intendere fines, tunc omnia, quae usquam in eo ex fibris contexta essent, finibus illis conformiter, in obsequia, tam prone tanquam non jussa, ruerent; quo etiam Naturae Universae obedientiam erga omnium Potentem Creatorem, in se, ut in exiguo universo, repraesentaret, & testatam redderet. Nec mora, ex fonticulo suae vitae, tanquam e parvulo Sidere, in Ovi apparatus, virtutem suam, sicut radios, evibrare caepit, & ex iis in caelestis formae sphaerulas gyratis, quendam Olympum, aut typum Caeli, quod Intelligentiis, & earum famulis Scientiis & Experimentiis, incolendum addiceret, omnium primo designavit; & ex illo, ejusque vorticulis, tenuissima stamina, tractu nebulas aequantia, totidem fibrarum primas, eduxit, ut per eas Organici Corporis, ejusque Viscerum & Membrorum, telas expediret & concinnaret. Ita sua talaria, vel potius suas scalas, per quas a supremis Naturae speculis, ubi jam residebat, ad ejus inum, & sic in Paradisum, posset descendere, construere exorsa est.

36. Sed modo adhuc Ovum erat, in quo haec ducebat inchoamenta, quorum secundum augmenta molliter intumescebat; Verum ut ex his auspiciis Divinum hoc compleret opus, nihil non cum Suis naturis occurrens, ei adjutabilem ferre operam, studiose & vehementer contendebat. Ipsa Arbor Vitae, ramum suum, qui aureum hoc & vitale gestabat pomum, in lenem & facilem se explicabat uterum, & hunc tenui libro, & molliculis foliis, operiens, vicinis frondibus alumnum subtraxit succum, & ejus vitae unice consuluit: Arbores vicinae etiam suum, ad radices hujus, centrum Luci coronantis, derivabant, gavisae, quod aliquid vitae, ex suâ vegetabili, eidem impertiri liceret. Sol ad ultimum hoc sui mundi Ovum, in quo Spirituale ardebat lumen, non ausus est cum suo lumine prope accedere, nisi per radios, qui per lucida trajecti poma, & sic in cujusdam floris quasi strias versi, immittiores caloris vires exuerint. Aer cum suo Vere & Zephyro quidem aspirabat, sed vetitus ut penitus invaderet, ne telam a supremis inchoatam, sui rudis & in ultimis activi spiritus afflatu, infestaret, & tenellos, adhuc in suis lineamentis, Pulmones, ante suum diem, expanderet. Arbutei surculi circum circa ad praesidia nati, suas quasi exporrigeabant ulnas, ut frondosae matris sustentarent onus, & nixum, dum paritura esset, exciperent; alii parabant cunas, & per

Aerem a xylis advectum substernebant gossypium: Verbo, universa vicinia, datâ operâ, solers & officiosa incumbibat, ut nihil ei, novissimam mundi effigiem struenti, deesset: Nam omnia ita comparata erant, ut ad arbitria Summae Mentis, & ad officia hujus se accommodarent.

37. Nec solum Natura omnibus suis adjumentis praesto erat, & asserviebat, verum etiam Caelum suâ praesentiâ favebat; hujus enim Indigenae, seu Mentis Spirituales, in ejus gratiam demissae sunt, ut secundarent, & naturae officia dirigerent; tum etiam ut arcerent, ne quicquam Lucum hunc sacrum infestaret: Illico enim, ut Animantia fera signatum ab illis limitem transcenderent, inopino terrore percussa, longe in saltus suos aufugerunt; aut etiam succiduo poplite, sicut Principem & Dominum suum, veneratura, in genua procubuerunt; pars etiam excubias agebant, & e longinquo ipsum aditum custodiebant. Purae enim Essentiae Spirituales ita animos naturae emancipitos, ex solâ a se redundante potentiâ ac vi, movent & percellunt, ut ignari & impotes in motus non suos ruant.

38. Omnia jam apparata erant; ramus parturiens secundum tempora gestationis, se per gradus, versus humum, declinans, tandem subinstratae spondae suum onus inaptabat. Caelestes Vitae, candidâ amictae nube, etiam adstabant, & nihil intermissum, sed omnia provisus conformiter, & obsequiose a naturâ, accurata esse, inveniebant. Hinc exactis mensibus, jam totidem annis, Foetus, hujus fati, nam ad hoc suum stamen perduxerat, optime gnarus, ipse sui claustrum compedes, & repagula, diffringebat, seque nisu suo, in mundum hunc ejusque Paradisum, a primis vitae suae momentis desideratum, exurgebat; & protinus Aerem levi osculo salutatum, & vi suâ instantem, ut novum vitalem hospitem & spiritum, pro quo jamdum struxerat aditus & penetrales thalamos, naribus & pectore hauriebat;^(v) & ejus adminiculo palaestram exercitationum aperiens, operas sui corporis, quae jamdum in potentiâ erant, & conabantur, in sua munia excitabat. Lectissimi flores circumcirca hoc cubile, ab imis suis meatibus jam exhalabant odores, ut per eos aeri attracto infusos, etiam penetrarent, & omnem Infantis sanguinem a Corde jam obvium & aeri occurrentem, lautis & epularibus donis, exhilararent: quicquid erat in naturae Regnis, id, tanquam conscium, nam omnes Caelestes Copiae hoc momento effulgebant, & influxu suo id quasi nuntiabant, quâdam excitatum festivitate, favebat, & huic natali honorem suo modo instaurabat: Ipsi Caelitum chori, hanc Scenam, quae tertia erat, suorum luminum vibratiunculis, totidem laetitiae & favoris signis, terminabant.

SECTIO SECUNDA: DE INFANTIA PRIMOGENITI, Seu ADAMI.

39. MEDIA erat nox, & Caeli sidera, etiam quasi applausura, jam non nitidâ fulgebant face, sed quodam flammeo jubare coruscabant; etiam sistere ardebant suos lapsus ad

occasum, verum Aurora in suum ortum festinans fulgura illa attenuabat, & actutum Soli aperiebat diem. Circumstabant Caelites, ut dictum est, & suis flammulis vitabant, ne radii alius luminis primam hujus ejus vitae lucem accenderent: laetificatae etiam, quod Infantem, Generis totius Humani Primogenitum & Spem, conspicerent, supino pectore & ore, teneris complicatis & ad caelum sublatis palmis, cubantem, labella quoque motitantem, tanquam Supremum Conditorem suumque Parentem, sub specie purissimae gratiarum actionis, quod Mundi opificium in se jam complevisset, non mente solum, sed etiam quodam habitu & consocio gestu Corporis, veneraretur.

40. Nudus erat, sed mitissimo Vere, sicut balneo, circumfusus: tam decorus & venustus facie, tanquam Divus non in mortalem natus vitam; ipsa Innocentia cum suo candore & puritate ex facie ejus renidebat; facies enim ita prorsus ad ideam Mentis suae seu Animae efficta erat, ut unaquaevis fibra aliquem ejus radium in se lucentem & simul delineatum referret, sic ut Mens sub specie humana appareret: totus etiam sub ejus auspicio & moderamine agebat, nam secundum rationem existentiae ab eadem subsistebat, & quidem adeo, ut, dum illa se suo corpore intus oblectabat, vultus illico subridens ipsam Animae laetitiam effigiaret, quod oris ejus venustatem multum etiam adaugebat. Ita jam Anima suum Corpusculum, sicut vis quaedam activa suas potentias regens, ad omnia, quae obeunda essent, incitabat, docebatque modum, quo se ad ubera, quorum plura maternus ramus adporrexit, inclinaret, papillas suis digitis premeret, lac ore sugeret, id linguâ & palato devolveret, post haustam copiam se cubitum remitteret, & perplura alia, quae soli huic infanti, absque nutrice, in ipsum ordinem vitae & naturae, nato, & sub tutela Caelestium educato, inspirata erant: nam, siquidem ne vel minima eventura ejus actiuncula Opificis Omniscientiam ante Mundum ortum latere potuit, ita nec quidem minima Ejus Providentiam subterfugit.

41. Divae illae Essentiae, seu Caelestes Imagines, quibus tutela hujus Infantuli, tanquam Thesauri Mundi mandata erat, ei sicut Supremi Imperantis filiolo administrantes, provide & attente circumspiciebant, si quid a suppetiis a naturâ ferendis ommitteretur; Natura non prius suam spontaneam intermisit operam, quam dum pupillus infans sub obsequio suaemet Mentis sibi ipsi prospicere posse videretur. Praeterea Caelestes Custodiae, ut corpusculum in hoc obsequium citius cresceret, suâmet adspiratâ virtute & adjectâ potentiâ accelerabant; nec solum circum circa stantes ei vacabant, sed etiam in ipsissimum Corpusculum, ejusque recessus adhuc umbratilibus membranis involutos, se infundebant: Caelestibus enim quia Essentiae Spirituales sunt, in intima usque penetrandi copia datur, nihil enim, quod naturae est, obstat, nam sicut in supremis etiam in intimis sunt, imo etiam cum ipsâmet Animâ Menteque quandam societatis & loquelae speciem jungunt: hâc itaque salutatâ, singula quae inibi organice texta erant, rimabantur, imprimis quae intima ejus Sacraria circumstipabant, scilicet ejus Olymum in summo vertice adumbratum, quem

Intelligentiis ac Scientiis incolendum addicturus esset ^(z); perquam exhilaratae, quod eum ad effigiem magni seu ipsius Caelestis tam ad vivum & normam delineatum deprehenderent, in quem ideo, delectatione allectae, se mutuo invitabant, & sacro quodam ritu ac voto eum inaugurabant; id etiam gaudebant, quod unicuivis Intelligentiae suam assignaverit quasi aedem; & singula haec in repraesentationem Caeli siderei ordinata tam speciose disposuerit ^(a). ut crederes ipsum Magnum in minimum concentratum suum typum, secundum quem id designaret, ei attulisse. Ipsum etiam Maximum Mundi Ovum, in quâdam effigie expressum animadvertent ^(b) per quod, secundum geminos Axes, fibras suas, sicut radios, ab ipsis aulis & domiciliis Intelligentiarum eductas, in inferiores sui Mundi, seu Corporis, regiones transmisit & effudit. Denique quod ipsa Anima, instar Numinis, in intimis & supremis, suam sedem elegerit, ut nihil non, sicut extra & infra se positum, conspiceret & regeret: Praeter adhuc plura, quae signata erant, quorum ultimum textum, a primis, ut & a finibus a nexuum se consequentium serie elucentibus, ut jamdum effectum pervidebant.

42. Postquam tam luculente his gaudiis sibi indulserint, hunc diem Creationis ultimum, & Humani generis primum, Festis mandare, & ei indicere honores, consensu unanimo, decernebant; quapropter novum quendam Ludum, Paradisiacum dictum, nunquam prius in Caelis ludificatum, instituebant; sed non per choreas & tripudiationes, quales Nymphae Terrestres in ludorum palaestris suisque gynaeceis, sed quales, Caelestes Intelligentiae, dum se in statum innocentiae, & quasi infantiam, revehere discupiunt; illum enim ita per gyros, & mutuos quasi in se influxus ab ultimis initiabant, ut ex innumeris unum perpetuum & continuum inducerent; quod etiam obtinuit, per tales circuli sphaeras & spirales sinus, visui nostro tanquam labyrinthos, sed usque in se distinctissimos, ut ne quidem unus in rhythmis numerus e concentu ut ambiguus efflueret; se enim a peripheriis per continentes circuitiones, & involutiones versus centrum, circensi sed perenni inflexu, insinuabant, ut singulae se ipsas, per se mutuo insequentes modos, concentrarent, atque ita unirent, ut ne quidem una esset, quae non se quasi in ipsissimo centro constitutam, videret; ita enim beneficio solius harmoniae & formae, a discretis in quoddam continuum unum coire poterant. Nec hoc satis erat, inde solum in sui ludi continuationem adhuc magis delitiosam, allectae & incitatae, ex hoc Centro, jam quasi communi, quia in singulas aequaliter diffuso, ipsa Corona Caelestium, ab interioribus metis, & universaliori gyro, ita adhuc perfectius, novos instaurabat orbis, qui similiter se ad Centra concinnarent, ut se iterum a priori unitate in omnes & singulas distincte continuatâ in concentrationem intimiorem & sic priorem inferrent: quod idem Chorus etiam triplicabat, usque dum se ita consinuaverint, ut non amplius perpetuum quoddam, sed infinitum aemularentur, seque viderent ad supracaelestis harmoniae ideam ita junctissime consertas, & quasi initas, ut se vix plures, sed velut unum, inque centrorum intimis esse, ipso sensu

perciperent; nam similiter ac Seipsas, etiam suas Mentis, harumque Delitias, adunabant. Mentem etiam nostri Infantis, ex ultimo gyro, ubi constitutus erat, secum per has insinuationes versus intima transferebant, & sic cum illâ unitae, ita conjunctim sicut Unus & Divinus ex ipsa unanimitate Spiritus, eum Supremo Numini sancte praesentabant, qui operum suorum fine, primo & ultimo, in illo repraesentato, delectatus, gratiâ & favore adventum propitiavit: quo Divino honore exsiliens ex hoc intimo Centrorum adyto, se iterum per similes circinationes & concentricos orbis, sed jam eodem ordine retrogyratos, se versus peripherias, extricabant, & evolvebant, seque ab uno iterum in plures explicando Infantem in suo ultimo circulo iterum reponebant. Ipsae delitiae ejus Animae ex hoc ludo ab ore & oculis ejus tam lucide emicabant, ut Animam ex intimis in vultus ejus extrema quasi exsiluisse viderent: dumque cum illo in intimis essent, ipsum ex omnium deliciarum amaenitate, seu ex concentratis felicitatum gaudiis, ita effertum observabant, ut Pulmones ejus, ex spirituum in fibris festivo stupore & amabili deliquio, sui aeris attractus reciprocare obliviscerentur: dumque ad peripheriam suam revector esset, folliculi illi tam crebris & citatis vicibus micabant, ut ipsos rhythmos ultimos ludi, motiunculis suis, aemularentur. Per hunc Ludum, & hujus consimiles, ita tenellum Corpus in obsequia suae Animae, quae sic in illius ultima evocabatur, excitabant, ut prorsus Mentis suae sphaeristerium, a primis suis naturis, agere videretur.

43. Ex his & similibus excitamentis, Primogenitus noster, a primo tempore enisionis in sui Mundi lucem, sub observantiâ, & pleno ipsius Animae, sui formatricis, moderamine, sicut delitiosus mimus, agebat, & tametsi corpore id nesciens, usque placita & scita ejus imbecillo actu effigiabat, & gesticulabatur; in eo a posteritatis suae sorte, & impotentiâ agendi, in suis tenerrimis, prorsus exemptus^(c): ita totus quantus, Anima, sub imagine Infantis Corpore induti, vivebat; illa enim per suos quasi, non ejus, oculos, Paradisi venustates pellucere, videbat, seque non ex harmoniis effectuum, sed ex jucunditate usuum, & in iis contemplatae bonitatis, oblectabat; secundum ipsa ejus oblectamina, etiam ocellorum ejus pupillae & irides, igniculo effulgebant: Animam enim nullius objecti usus latet, nam omnia ex fine & naturae principiis contemplatur, ideo ex causarum ac scientiarum arcanissimis & intimis, in suo Corpore, perpetuo agit: eapropter ex visu suo novo illico appercepiebat, quid Corpori, ejusque secum nexui, prodesset aut officeret: Mimum itaque suum, sicut vis agens rotulam, prorsus ad lubitum movebat, quoque vellet, inflectebat, ipsosque ejus articulos & musculos ad effectus, sicut ipsa se ad fines, prorsus dirigebat; quare ad primum ejus intuitionis nictum Infantulus ex cubili suo reptabat, & digitis prehendebat obvia, sed modo convenientia, atque ea labellis, tanquam id sciret, decenter inferebat; iterumque ad suum stratum reptatu se referebat: imperans illa Mens quandoque etiam eum supinabat, ubi ipsa stillicidia lactis recta in osculum ejus deciderent: ubi fragrantibus stabant flores, eò etiam manus ejus exporrexerat, admovitque naribus, ut olfactus ejus

organum excitaret: similiter ad avium cantus arrigebat aures; nec quicquam alicui ejus sensui gratum erat, quod non naturae ejus Corporis conduceret. His aliquoties in die operatis, ipsa eum sopivit, forte etiam cum susurro & oscillationis motu intus excito; dumque Paradisi utilitates revisere vellet, eum expergefecit; id perpetuum erat, quod indormiti palmas, arcte complicatas, versus Caelum sustulerit. Sed haec omnia, Supremo Numine Providente, imo agente, qui in omnibus & singulis est solus agens, quia solus vivens; ab Eo enim, quia ab Ejus vita, vivimus, & vivendo agimus.

44. Anima quantumvis se in Corporis formam transcripserit, & finium suorum exequendorum gratiâ, sui typum, tanquam perpetuam quandam usum palaestram, ex fibris a se eradiatis, efformaverit; ejusque continuis, & in perennes circulos circumductis, meatulis & poris, fluidas & graviores insuderit essentias, quae hanc ejus effigiem pondere suo deorsum premerent, & telluri, ut ejus incola esset, quasi affigerent ^(d); ipsa tamen in ejus supremis & intimis, & sic dum in suo, etiam in Caelesti Palatio residens, typum suum, seu machinulam, semper ad se, & sic versus superiora, elevare conabatur, omnesque tenelli Corporis fibras, deorsum ab accessoriis inertiae viribus detractas, ut sursum niterentur, jugiter inspirabat. Infans enim reptilis adhuc erat, nec a ferarum ritu gradiendi abludens; quod Anima efflictim indignata, eum in sublime tollere, inque suos pedes erigere, summopere studebat; quem finem cum intenderet, non deesse poterant media, nam ex artium & scientiarum omnium centrīs & adytis auspicia suarum operationum capit, & sic ad omnium finium necessitates, naturae operas, disponit; hinc varios, sed simul amabiles machinata est dolos; flexit enim ejus oculos ad pulcherrima editius e ramis pendentia poma, inflavitque cupiditatem, ut illa digitis suis prehenderet, addidit etiam musculis vires; similiter racemos a vite sua altius positos, sed deorsum fluctuantes, incendebat etiam iis vescendi amorem, ut ramis adclinatus se in altum juvaret: his & parilibus delinimentis & quasi crepundiis, vultum ejus ab humo in sublime prolectabat. Caelestes etiam Genii illis Dividam suam adjungebant solertiam, & fictis eum ludebant & circumveniebant allectamentis; jam enim supra ejus oculos pendulum repraesentabant Paradisum, corymbis & florum corollis, ejus genio adblandientibus, cinctum & laciniatum; jam autem Infantes, tanquam fraterculos, praepetes & alatos, ac versus ipsum, ludendi gratiâ, devolantes, sed mox in altum se attollentes, quos cum insequi niteretur, eum etiam, tanquam similibus alis, in quas se libraret, se esse cinctum, credere inducebant ^(e). Caelicolae enim, coram oculis puris, ac mentibus, a terrenis amoribus, vacuis, quidvis repraesentare, & simul eas, quo, lubet, studio & ardore, incendere queunt. His ludicris adblandimentis, & amaenis fascinis, Infans noster, intra aliquot dierum spatia, in talos evectus, ad Sidera & Caelum erecto vultu, incedebat; nec eum, & tunc aegre, demittere volebat, nisi quum cibus super omnes Telluris mensas paratis vesci, solius Corporis reficiendi causâ, discuperet.

45. Sed haec solum erant proscenia, ac per naturae ejus amores, inaugurationes Musculorum in suas vires activas & motrices, atque organorum in sensationis suae modos; cum primis in gratiam, atque obedientiam, Vicariae & succenturiatae Mentis, quae, rationalis futura, Intellectu & Voluntate adornanda erat, cui Anima habenas ipsius Corporis traderet, dum ipsa ejus naturae ordines regeret. Jam dum enim, ob provisum ejus adventum, ex primo stamine, Olympum illum signavit, & in eo, sicut in sacrificâ aede, tria instruxit Penetralia, quorum intimum, Adytum dictum, ipsa Anima, tanquam Munduli sui Diva, ac utriusque Caeli incola, sibi reservavit; alterum vero, Sacrarium nuncupatum, Intelligentiis in *Unam Mentem* unitis, ut proprium dicavit; tertium autem, sicut Atrium, Scientiis cum suis Veritatibus concessit: eam etiam, ante reclusas portas, sancivit legem, ut Scientiae, sicut famulae, omni Intelligentiarum studio asservirent; Intelligentiae vero, quâdam religione obstrictae, Animae suae, ut Summae Imperanti, primas tribuerent, & dum suis officiis, ejus etiam saluti, operando, faverent. Talis erat designatio, sed temporis, ut nascerentur, dumque adoleverint, sicut sponsae, in hos suos penetrales thalamos, introducerentur. Ipsa enim Anima, Regni sui clavo, sola, absque vicariâ per hanc Mentem administratione, assidens, nihil potuit velle, nisi ipso fine, ex sua necessitate, imperante; ita erat sub ipsius finis obsequio, non autem finis sub ejus arbitrio: Cum per Infantis sui oculos amaenissima Paradisi Theatra, non harmonias nisi per utilitates, & has penitus fini ultimo involutas, & simul quod in rem sui Corporis conducerent, intuebatur: cum vero se versus Caelum elevaret, fere sui Corporis oblita, ejus & suaemet naturae operas deserebat: quandoque etiam illa sursum, corpus autem deorsum, ferri, & quicquid inesset & remoraretur terrenum, a se disjicere, nitebatur; sed obstabat necessitas finis; quod Anima in se, tametsi non a se, sed a Supremo Numine, appercipiens, nihil prius, quam Mentem quandam, quae ex affectione boni comprehenderet verum, & ex intellectu veri desideraret bonum, quaeque Caelestia conjungeret terrestribus, ac utraque in se, sicut trutina bilances, juste libraret, in votivum suum Olympum inferre, azebat.

46. Anima, ut hanc Mentem, vicem sui in Regno Corporis obituram, excitaret, non secus ac Ludimagistra Oculum instruebat, per quem Natura cum sui Luminis modificati radiis influeret; illum ideo ad venustas & visui lenocinantes formas, obvertebat. Cum Infans adhuc reptatu, sicut terrae vermis, umbram suae vitae ageret, tunc Anima, elevatâ fronte & palpebrâ, plenum ejus visum in rutila & amaenissima floreta effundebat, ut simul & uno haustu, partium communissimam ideam induceret: postmodum sphaeristeria ista ad peculiare florum species dirigebat, caetera, circumjectis quasi velis, ne visus in communiora evagaretur, celans; & demum illum in aliquot & individuis flosculis fixum concentrabat; simul etiam pulchritudinis eorum amaenitatem, ex afflarâ quoque odoris dulcedine, inspirabat, ut eos manu prehensos, & naribus admotos, propius lustraret. Ita novam istam Mentem, quae intellectualis futura esset, prorsus secundum ideam Creationis, condere ingressa est, scilicet ut omnia simul

complexa, sicut in ovum, cito injiceret, in quo caetera, successive per seriem insinuata, distingueret, & dein explicaret. Cum autem Puellum suum, ab humili illâ vitâ, seu a reptatu, in pedes sustulerit, tunc, similiter, ei totum Paradisi hortum, alte usque ad frondium comas spectandum, & per gradus, pauciores arbores, & tandem unamquamvis studiose intuendam objecit, & obligavit: ac ultimo in Arbore suaemet vitae, ejusque ramo adhuc lactente, figebat. Postmodum Animantia in ejus aspectum introducebat; nam nihil non obsecundabat Animae votis, sicut decretis, imperante fine, id est, Supremâ Mente, e quâ omnium finium in causas imperia: Illa cum suis catulis, novo naturae impetu, ex saltibus & lustris suis conducta, & catervatim, in lucum irruentia, se sponte in turmas & legiones, secundum genera & species, ita ordinabant, ut tanquam unum armentum, in ejus visum, caderent: dein autem distributa in species, & postmodum discriminata, singillatim, demisso ad humum vultu, honoris praestiti signo, discedebant. Caelites etiam per scitas suas Repraesentationes, ad oculos ejus faciebant enasci flores ex semine, quod postquam suos caules & germina in folia extruserit, reclusis & concentratis iterum in suas primas potentias succis, nova semina excludebant: praeter adhuc plures fructuosâ jucunditate, & jucundâ intelligentiâ plenas formarum species, quarum spectaculo ardentis oculi, illa ut nova visus objecta, per fibras, usque in penetralia futurae Mentis, transmittent.

47. Anima ab adytis seu centrâ sui Olympi, ut jugiter speciosis illis formis, quae, sicut novi hospites, se per fores & cameras visus insinuabant, obviam iret, splendidissimam suam lucem, per gradus, paulisper attenuabat, & minus splendidâ se praecinxit pallâ, & tandem ad ultimum postem deveniens,^(f) se umbratili, sed usque pellucidâ amiciebat togâ, addidit etiam Gemmas sed crystallinas: ita e novo semper se composuit, usque ad occursum Imaginum, quae a Luminis Solaris radiis suam formam mutantur; quas visas, sub ipsum limen, circa ultimum suae scalae gradum, amicis osculis & amplexibus excepit: hae vero cum redderent vices, illico se reformatas sentiebant, adeo ut dum se mutuo inspicerent, sorores se non amplius dignoscere possent; nam Diva illa seu Regina, osculo suo & amplexu, iis, vitam ex suâ, infudit, ut non sicut Imagines, sed sicut Ideae, apparerent: ipsas etiam earum Harmonias convertibat in Pulchritudines, & quicquid ex earum allisu cardinem istius postis leniret ac mulceret, in Oblectationes & Jucunditates; similiter omnes istius Luminis Modificationes, per solam vitae ejus aspirationem, in Sensationes, mutabantur; hunc primum postem vocabant suum *Oculum*. Spectatissima haec Regina has advenas dextrâ usque ad primum Atrium suae Aulae, ubi perplura ordinatissime structa erant diversoria, deduxit, & cuivis suum assignavit hospitium, ut in eo, sicut in abducto a se recessu, demorarentur, usque dum in suum aspectum inde evocatae, in Aulae suae interiora, admitterentur; hic locus dictus erat *Memoria*. Mox autem adscititios & umbrosos cultus exuens, se recomposuit, & eas in superiores thalamos, seu Sacraria, decenti ordine, invitavit, easque iterum novâ & puriore vitâ afflatas ita animavit, ut dum se rursus intuerentur, tanquam e

mutuo conspectu disperirent, & minus adhuc, quam infra in limine se recognoscerent, ita enim a lumine ejus resplendescebant; nam quae prius sub effigie sicut *Ideae visae* erant, jam per mutuas consociationes, se transformatas in *Rationes* appercepiebant, quae tamen a priore suâ formâ cognominatae, *Ideae Rationales* seu *Intellectuales* vocabantur, Idearum istarum Pulchritudines, quae olim Harmoniae fuerant, jam in Bonitates, atque earum Oblectationes & Jucunditates ex pulchritudine fluentes, in Gaudia & Faustitates, ita prorsus in Caelestes formas, renovatae ⁽⁸⁾. Has vero iterum in decentissimos ordines distributas membris & organis, ut Corporeas aemularentur species, instruxit, & tunc eas non amplius Ideas rationales, sed Veritates, nuncupabat. Has ita conformatas, & munditiis simplices, in prima sui atrii, seu Memoriae, cubicula remisit, cum mandatis, ut ad omnem nutum, & primum evocationis signum, paratissimae, in Sacrarium evolarent. Ex his demum Intelligentias genuit, quas, ut unanimes viverent, *Intellectum*, appellabat.

48. Mens illa, seu Anima, his Intelligentiis, suis filiis, quas per connubialem vitae & naturae taedam ex Veritatibus conceptas progenuit, a primâ utriusque eorum lucis usurâ, castis suis uberibus admovit, & eis praeter vitam, etiam purissimum amorem, cum lacte suo, instillavit; nam sicut Lumini Naturae non solum splendor lucis inest, sed etiam calor, ita quoque Lumini Spirituali, non solum Vita, sed etiam Amor. Hunc Spiritualem ignem, tam ingeneratum quam illactatum, ita per naturam eorum Corporis, sicut quendam sanguinem transfudit; ex quo, tantâ amaenitatis flammâ, quantâ in suo primo ortu Aurora, effulgescebant. Indies potentia sapiendi, sicut viribus agendi, ac venustate, crescebant: sunt enim ipsis Intelligentiis, seu Intellectui, suae infantiae, & sapiendi progressiones. Illae a primo stamine, sicut etiam a lacte, ex vitali hoc ardore, Matrem suam ita deamabant, ut se ab ejus amplexu, nisi cum quâdam infantili displicentiâ, aegre divelli paterentur, ac licet dimotae, usque haerebant in ejus intuitu, ut quod nequirent ulnis, visu consequerentur: Amor enim est affectio unionis, & quidem purissimi est talis, ut alter se prorsus videat in altero, naturâ quidem, non autem mente, separatum. Hi infantiles genii, a lactisugis desueti, ex amoris istius lenociniis, tantis gaudiis differti quasi difflebant, ut illis nihil non exultare & ludere videretur, cum primis visis Harmoniis, quae in Pulchritudines, & demum in Bonitates, reformatae erant; felicitates ex suis gaudiis resultantes etiam in se sentiebant, at nescientes adhuc, quod felicitates essent, sed modo quod pura gaudia; postmodum autem intelligentiores factae, & existimare & percipere coeperunt, quod gaudia ista & felicitates ex Amore, ut ex suo fonte, profluerent: imo etiam ex lumine suo perspiciebant, quod Veritas Bonitas, & Felicitas, ab Amore ad Amorem, tanquam per gyrum, se continuo referrent; quare nihil prius, quam Amoris illius complexum ardebant: ita intueri coeperunt Amorem ut finem, & reliqua sicut media ad illum ducentia, quae etiam propter finem amarent; nam in mediis finem quasi praesentem inspexerunt. His apperceptis, piissima Mater, omnibus laetitiis quasi exultans, infantes

suos, quod fines ex desiderio vellent, & intuerentur, prorsus ut sui imagines, in summis delitiis habere coepit, ac inter suaviationes, illas non amplius suas Intelligentias, sed *Sapientias*, salutabat.

49. Tandem haec felicissima sibi visa Mater, convocatis in unum suis filiabus; & simul ex atrii conclavibus, earum vemis & famulitiis, quae circum Sapientias, jam heras suas, in formam pulcherrimae Coronae, se ordinabant. Dumque aciem suam in omnes & singulas diffuderit, in media concione ita exorsa est loqui: Meae dilectissimae Gnatae! instat tempus, ut discedamus, Vos in vestra Sacraia, Ego in meum Adytum; mementote, Filiolae! quod ego sim vestra Parens, & quam trahitis vitam, de meâ sit, ita per ipsum Amorem vobis devinctissima, ut mente sim in Vobis; ita quamvis discedimus, usque nihil nisi sub meo auspicio agere potestis; Lumen, quo intuemini fines, de meo est, quia per me; vestrum modo est, circumspicere, & disponere, media, ut fines nostri effectu & usu existant^(h). Vos non modo Intellectu, sed etiam Voluntate adomavi; ac ita fines meos vestris arbitriis subjeci. Sed Vos iterum & iterum precor & obtestor, ne alium intueamini & ambiatis finem, quam Optimum, id est, Amorem Supremi, vobis cum vitâ & lacte inspiratum, nam ille est finis finium, primus ultimi, & ultimus primi; ex illo sunt omnia, quia ille est omnium; inde vestrae faustitates, & faustitatum felicitas; ex amore vestro amamini, & ex amore Ejus amatis; inde lux vestrarum intuitionum, & sacer vestrarum actionum calor; ejus enim luminis radii stint totidem veritates, & ejus radiorum ignes sunt totidem bonitates. Hujus & vestri amoris gratiâ Regno me abdicō, & ejus clavum vobis regendum trado, tantum enim vas depereo: En itaque jam me vestram, nec amplius jure Matrem, sed sodalem & ministram. Verum sollicitâ Vos prece, meae Dilectissimae & Charites! ambio, recordamini meae, dum vestrae, salutis, nam mea salus & felicitas in vestro arbitrio est, animam enim meam, vobis addixi: his dictis utrinque obortae sunt lachrymae, in mutuos delapsae sinus, quia in amplexibus haerebant.

50. Sed post aliquam silentii moram, verba lachrymis intercepta retentavit; ac Natas alloquens, ita pia sua solvebat ora: En Regnum, quod Vobis addixi, a me, in vostri favorem, instructum, est, ut videtis, parvulus Universi typus, ad exemplar Maximi, ita formatus, ut ipsa Natura, nisi caeca, foret, seipsam & Mundi sui effigiem, in eo intenosceret posset; sed eum naturis, seu potentiis & viribus, a mundi ejus exemptis, scilicet propriis, attamen ad normam ejus, adornavi; ob finem, ut ille non ejus, sed vestris conatibus & determinationibus, obsecundaret; quare non plus juris in nostrum mundum ei dare ausa sum, quam solum ut ejus ordines & status communi auxilio firmet & sustentet⁽ⁱ⁾. Illum etiam ex meris concinnavi Centris, in eum ordinem dispositis, ut haec peripherias, haec axes, & haec diametros, junctim effigient; scilicet ut omnia, sicut mera aequilibria, ad placita vestra secundissimo more fluant, & nulla potentiarum Voluntati vestrae, vel minimo ausu, hiscat resistere^(k). Membris etiam, per

molles & simul duras compedes obligatis, speciem Societatis, induxi, ut nullum se prae alio, nisi ejus & omnium gratiâ, colat; ita etiam iis, ex meo, amorem inspiravi. Suscipite jam hujus Regni lora; stant omnia sub obsequio vestro; mihi modo reservatum sit, Naturam ejus regere: nam me non latet, quod vestrae Voluntatis actus, continuo ad mutationem status naturalis tendant; quandoque etiam, si mentes vestras ardor incendit, ad ipsos ordines turbandos; idcirco jugiter intendam, cum primis tempore noctis, quando curas vestri in meum gremium rejicitis, ut quicquid a vobis interdum labefactatum sit, ad vigiliae vestrae nova conamina, reficiam; ita vestris necessitatibus & commodis, dum ipsae requiescitis, studiose & naviter invigilatura sum. En, quae vobis addico, universum hujus Corporis Ambitum, cum suis Musculis, Toris, & Artubus, nam ille a muscularibus fibris circumcirca loratus est; simul etiam Sensoria Organa, quae ut praesidia circumposita, excubias agunt. Quae vero intra hujus ambitus septa sunt, seu interiora omnia, cum suis Visceribus, meo studio mandata esse velim;⁽¹⁾ novi enim, quod vos, vestrae mentis intuitione, percenseatis ea, quae extra sunt, & universum, quod nos circumambit, ac innumerabiles varietates Caeli & Telluris Paradisi; interea ut omnia intus rite obeantur, vestris conatibus favendo, meâ mente prospiciam. Vestro arbitratui, cum veniâ, surripui etiam inferiorem illum Ludum, quem Veneris exercitiorum palaestram, appellant, ne forte a nymphis vestris excitatae (tunc in Vernas, quae in Ideas transformatae circumstabant, lumina sua conjecit) per nimiam istius amoris indulgentiam, vitae vestri Corporis fomenta exstinguatis, & Regni nostri vires exhaustis: verum, sicut Vos observantiâ mihi favetis, velim vestra vota, & vestratum lubentias, his blanditiis, etiam condire. Dimidium etiam vobis in Pulmones clavum concedo, ut in naturae nostri Corporis regimine aliquid habenae & juris habeatis; nam ad Pulmones, ut ad commune forum, omnem sanguinem, ultimam a me sortitum vitam, condixi: sunt etiam illi, qui omnes operas nostras organicas, in sua officia, excitant. Praeterea amplificum pro Vobis extruxi Palatium; idque, ad ideam Caelestis Curiae, in Haemisphaeria divisi; & omnes ejus magnos & minores Circulos polis alligavi; ac insuper osseis circumsepivi mœniis; ibi est vestrum Solium ac Tribunal; hoc *Cerebrum* dicitur. Ego vero, ne vos districtas interpellem, parvaram quandam Curiam, cum suis cellulis, ubi arcana Regni reconduntur, sub vestris pedibus & limbis, a magnificâ vestrâ discretam, non ut solium, sed ut subsellium, mihimet selegi, hoc ideo vocavi *Cerebellum*. Ita videte, meae Filiae, quantâ vos ambivi sollicitâ curâ. Sed tempus erat, ut a se mutuo recederent, & Intelligentiae sibi traditas capesserent habenas; Sol etiam supremo limbo erat in suo ortu, ac Sensationes expergisci coeperunt.

51. Sapientes hae Intelligentiae, a Matris suae ulnis divulsae, junctis palmis & citato gradu, in Curiam suam se inferebant; ubi Divinos & superbos apparatus, atque magnificentum, usque sub tecti lacunar elevatum, Solium, cum Sceptro & Insignibus Regni, in Sella eburnea, repositis, conspiciabant; quae avidis & oculis & manibus, inde

serenatae, contrectabant. In medio erat Focus, in quo flamma in plures divisa faces, prorsus ad earum transcendens super lumina, alte effulminabat; ipse Focus, adamantinis circulis & torquibus auro obryzo circumfusus, constructus, & per flammeum ignem in aurum adamantinum quasi conflatus, transmicuit; inde innumerabiles, secundum cujusvis oculi positum, eradiabantur colores; quod etiam in unaquâvis apparuit Intelligentiâ, nam similiter ex repercussu coruscabant, & florescebant.^(m) His visis, Divino perstrictae stupore, num se e Corporis sui telis evolutas, aut supra se raptas esse, nesciebant, hinc non prius, quam Sacra, ritu ex visis inspirato, peregerint, se ad regiminis sui auspicia accingebant.

52. Primogenitus noster, non jam infans sed adolescentulus, in quietissimo primae vigiliae statu, nam mane erat, suavissimum Parentis Animae sermonem cum filiabus, tanquam intra se susurratum, distincte auscultabat; ipse etiam ab ore ejus, ut singula legeret verba, pependit: & simul, quid Virgines in Curia sui Olympi viderint ac egerint, subintuebatur; quapropter iis ad se venturis, sicut audiebat, obviam properavit, & in supremo gradu singulas amplexu excipiens, subridenti ore, ita affatus est:⁽ⁿ⁾ Meae Intelligentiae! ne putetis, quod minima vocula de sermone, quem Parens nostra ex piissimo suo ore in pectora vestra infudit, praeeter meas aures lapsa sit, & quod non introitum vestrum in Curiam, ipsum etiam sacrum Focum, & vestra libamina, oculis meis emissitiis, conspexerim; nihil enim me de vestris cogitatis fugit, nam estis in meo Olympo; quem mea & vestra Mater vobis addixit, & Vos consecravisti; sit ratum, ejus jussa & decreta, etiam ego, ut sacra, veneror & confirmo; in eo sint vestrae sedes, sociemus etiam cubilia, nam Vobiscum vitam meam vivere, in animum induxi; mihi nihil dulcius erit, quam scita & rationes **meae** vitae ex Mentibus vestris ducere; primam enim a Matre meâ, alteram a vobis traho; illius est, quod vivam & respirem, vestri autem quod sapiam & cum ratione agam; proinde vobis acceptum fero, quod Homo sim, nam id solum Humanum est, quod a Mentis vestrae intellectu & voluntate fluit. Praeterea nihil quicquam mihi ut meum asserere & arrogare ausim, nisi quod a vestro in meum sinum delabitur; nam quod a vobis possessum mihi possidendum traditis, id solum ut proprium teneo, & mihi vendico; meum enim est, quia id non solum percipio, sed etiam sentio, nam eo afficior: & quia meum est, mihi jure tribuitur, quicquid a mentis vestrae visu & conatu fluit: verum non sum meus, nisi sim vester; caetera in nobis, quae non possidere videmur, pertinent ad Matrem nostram communem, quae durâ, sed jam aureâ, necessitatis catenâ, devincta, naturam Regni, nobis inserviendi studio, regit; sed etiam ipsa suas amaenitates nobiscum communicat, nam quicquid ei delitiosum & gratum obvenit, in vos reflectit, & facit ut fruamur ejus delitiis, quibus nostras Mentis & Voluntates, antequam in naturam suam eas dispergit, imbuit & delinit; sic etiam illa nos per sensum exquisitae amaenitatis ipsas Bonitates docet cognoscere. Utque meus sim, a libertate illâ traho, quâ per vos fruor; nam intuitus meos, beneficio vestrarum Mentium, tam sublime, ut usque in Palatia Caeli evehere, &

in Divorum consortia inferre, possum: memini tanquam ex alto somno, quomodo, per Paradisiacum Ludum, a Caelestium choro, usque in Sanctuarium sublatus fuerim, & sicut pignus unionis, Supremo nostro oblatus: vicissim etiam, per vestras Mentis mihi licet in medias Telluris & Paradisi jucunditates animo delabi, & sic, quocumque lubet, sursum sive deorsum, prospicere, & quoscumque eligere & amplecti amores. Sed, meae Contubernales! animum attente ad dicta nostrae Matris adverti, quod modo unicus sit Amor, qui est omnium principium & finis, sunt enim numero infiniti, his modo fruamur, sed ita, ut nos ad unicum illum ducant, nam a seipsis, quantum vidi, eò collimant; quare dum in illis visum, in Hoc mentes detineamus; ex Illo enim est, quod nostri simus, ut felicitatibus ex Amore ejus fluentibus, ut nostris, perfruamur; utque Ille, quasi Seipsum, quia suam Gratiam, in nobis per mutuum amorem videat. Ergo quia inter Nos, tot & tanta foedera, intercedunt, indissolubili uniamur vinculo; quare Vos, tametsi plures estis, non amplius ut plures, sed ut unam, colam & complectar, & Vos Mentem, Vos Intellectum, & Vos Voluntatem meam appellabo.⁽⁹⁾ Novas etiam Intelligentias & Sapientias in Aulam vestram introducam, sic novis consortiis vestra oblectamina expleturus. His dictis, una ex choro, quae proxima sacro Foco stetit, Insignia, Regni & Sceptrum, e sellâ eburneâ, sustulit, & Adolescentulo, decente inflexu, porrexit; ad Solium etiam dextrâ suâ eum deduxit, dum aliae ejus pallium & purpuram manibus sublata circumaptarent; & sic eum ut principem & Regem suum veneratae sunt.

53. Subacutus noster & perspicax Adolescens, gaudio exultabat, non ideo, quod coronâ & sceptro ornatus, sed quod in Sapientum & Intelligentium comitiis primus esset, & ab iis Rex veneratus; quare illas non imperio, sed prece, ut sibi a consiliis, sine optatâ missione, adessent, poscebat: primum itaque eas in Paradisi sui Ludum, quem Sapientiae vocabat, ori admotâ & mox submissâ manu, invitabat; earum itaque comitatu stipatus, cum per gradus e Curiâ ad limina descendcrit, in medium Lucum sub tegmen frondosae Arboris, non procul a suâ maternâ, incessit; ubi Circus, in Amphitheatri formam, cum nativis porticibus, apparatissimus toris, & quasi subselliis, exstructus, conspiciebatur: hic suis puellis, ita illas vocitabat, pulcherrimo ordine, secundum cujusvis indolem & naturae dotem, ita dispositis, ut omnes, simul, & singulas successive, aspectu contingere posset, ex editiore quadam sede, iterum ita ingressus est loqui;^(p) Videte, meae Sodales! quot circum Vos, & circum me vestrum, rident venustatum amaenitates: & quot ex verticibus nostrarum arborum suavitates modulaminum personant; & quot delitiae ac lepores sensus meos apertis lenociniis captare student; sed velim, ut persuasae sitis, adhibite mihi fidem, quod formae illae non meos sensus, sed meam mentem, allecent; video etiam & lego in vestris oculis, quod laetitiae ex iis exhalatae, non in vestris Sensibus sed in Mentibus, demorentur; non enim lusorias & caducas illarum pulchritudines lustror, sed argutius & penitius intuendo, id solum, quod in medullis earum reconditur, perspicio, scilicet, quid

Bonum, & quid Utile, in se ferunt; non folia sed frutices, & horum semina, inspicio; nec mihi testae, sed nuclei sapiunt: illarum enim Bonitates ac Utilitates, me prae decoratissimis formis oblectant; nam dum visum meum oculis surripio, & ex duorum luminum radiis ea perlustro, a quadam intima harmonia, ex ipsis earum harmoniis quasi emicante, afficior: credo, quod Vos, meae Sapientiae! id mihi insinuatis; est quidam intimus quasi sensus dulcedinis, qui menti meae adblanditur, & se inde per animum, & in pectus dispergit; idque cum varietate, prorsus secundum cujusvis bonitatis naturam & praestantiam: hoc ex intimo meo sensu influit in intellectum, seque in voluntatem cito effundit; & illum tanquam laetissimo fulmine illustrat, hanc quodam amoris fomite incendit: & sic bonitates jucunditati adnatae, quodam sensu & consensu mihi revelantur.⁽⁹⁾ Ex bonitate deinceps, Sicut ex intimâ metâ, aut Centro, omnia caetera contemplor; nam quasi per transennas perspicio, quod nihil non ad Bonitates se referat; hoc meus Intellectus, Veritates, & quae ad has iterum tendunt, Scientias & Experientias, appellat. Sed haec omnia ex ipsa Bonitate pervideo, nam se ei inaptant sicut membra cuidam corpori: quippe Veritates ex serie progrediente Bonitatum mihi videntur formatae. Usus, qui ad fruitionem bonitatum tendunt, sunt veluti Animae, seu fines in Animâ, qui ex natura sibi evocant copias, quibus sibi effigient speciem Corporis, per quam, se & iterum suos usus, expediant & expandant, ut sint effectus; nam non prius sunt in suis usibus, quam in effectibus, ideo dum in his, sunt in seipsis, ut in suis formis; adeo ut effectus sint modo usus ita explicati, & in naturae gyrum emissi: quare sunt hi florescentes ornatus, nihil nisi quam externae repraesentationes usuum, quae ideo externos nostri Corporis sensus, eorumque fores, harmoniis suis deliniunt; etiam ob usum, ut in Mentem nostras facili illapsu penetrent; verum dum in meam, mihi absque amictu nudaae apparent, sic venustissimae, quia ex fulgore boni, & candore veri, permicant. Exhinc jam animadverto, quod modo Usuum discrimina sint, quae per tot varietates, ac per tot genera & species, collidunt; quodque nulli non suum gyrum, & quendam perpetuum agant; nam a quodam primo, per medios ad ultimum, & ab hoc iterum ad suum primum fluunt; non enim adhuc vidi, quod unum signetur lineae punctum, nisi ab usu, per usum, & in usum. Ex hoc unico intuitu, dum omnia ex singulis, & singula in omnibus, perlustro, video, quod nullius rei cognitio me fugiat, sed quod communia cum suis partibus, ex ipsis suis adytis, in mentem meam influant; hinc Repraesentationes particulares sunt mihi totidem specula communium, & Repraesentationes singulares sunt specula universalium, ut & vicissim. Verum, quod maxime intimum mearum delectationum sensum, usque fere supra seipsum, evexit, fuit, cum mente vidissem, quod omnes Universi Bonitates & Usus, se ad superiores, & demum ad Supremum, certo & per gradus distincto, ordine, referant, a quo secundum praestantiam seriei, in quâ per naturam sunt, mihi visae sunt distare; alterum enim continuo est propter alterum, & omnia denique propter Unum, seu Deum nostrum, omnium bonitatum ac usuum Fontem; en, meae Sapientiae, Divinum illud, quod in omnibus perspicio, & quod ex singulis non in oculos sed in mentes

nostras influit; nam solius infinite Sapientis est, talem ordinem rebus Universi inducere, & tales continuas, ex continuis in se & extra se, catenas, ex meris usibus, condere, & nexas usque ad Seipsum conducere. Videor itaque mihi in has fruitiones usum & bonitates introductus, ut solus pro omnibus, quia illa muta & rationis expertia sunt, sic vice illorum, tanquam ea ex seipsis, gloriam Ejus celebrem, ac venerabunda & gratias agentia vota fundam. His dictis & complicatis manibus, se circumspiciens, vidit se candidissimae nubi, cui aurorae similes purpurae & flammae inerrarent, incinctum; in medio erat choro Caelestium, quae arborem, juxta quam consederant, ne quid ex fructibus ejus carperet, custodiebant; hinc sacram esse Pomum animadvertens, illam Arborem scientiae boni, adhuc nescius, quid malum esset, ipse nuncupabat.

54. Non procul ab areâ hujus Circi, patuit elevatum, in modum Theatri, Solum, Tapetibus ex floribus textis superinstratum, & Aulæis ex se natis cinctum; frondes enim arbuteae, pampineâ interfluente vite, & reptili hederâ, ita vinctae & consertae erant, ut circuitibus suis tale discriminarent spatium, & simul nativas repraesentarent Scenas: huc suas Nymphas, non invitæ, ut ad suam palaestram, seu Ludum Sapientiae, deduxit; quem per sciscitata & responsa, tanquam ad oracula, quorum sortes evolverent, instituit; & Victricibus sua praemia, secundum responsi dignitatem, & obscurioris sortis evolutionem, addixit; sed non palmas & lauros, aut foleacea auctoramenta, verum integra Regna, & naturae Provincias, & insuper purpuras & diademata, ut decentia honorem insignia, promisit; nam Universum orbem suum dicebat Imperium idque Regnum, quod Mater ad maximi typum, ipsa sibi struxit & constabilivit, cujus modo maenia & portas, in suum Imperium & ejus Regnum bipatentes, sibi traditas, custodiret, scilicet, ut quod in suo Universo contingeret, a praesidiis ibi ordinatis, rescisceret, & in Curiam suam, adque Sapientiarum Concilia, referret. Cumque, peracto Ludo, omnes suas Sapientias & Intelligentias, auctoratas & quasi Reginas, vidisset; & usque tamen ab illarum responsis adhuc sapere non potuisset, unde Bonitates & Utilitates, non a Veritatibus introductae, in suum Olympum, quem jam Heliconem vocabat, influerent: id appercipiens, quod non per fores sensuum, sed quod per arcanissimam viam, a quodam Adyto, per maternum, se insinuarent: & quoddam esset, quod Heliconi suo tales species & formas involveret, quae ex intimis suis afficiendo quendam sensuum sensum, & per eum bonitatum ideas, distincte excitarent; non a meo, inquiens, id sentio, quia non a mediis, quae sunt mea, id scio: dumque ambiguus his animum intenderet, ac ita Mentis suae cardines versaret, ut fere nympharum ibi morantium aediculas conturbavisset, en! limis rapuit, & mox plene conspexit Sapientias suas in ipso sinu Amoris Supremi, ac Intelligentias in consortio Divorum Amorem illum proxime circumstipantium, amicam familiaremque sermonem sociantes; quibus visis, tanquam a somnio expergefactus, secum fere vociferabatur, ecce jam quod sciscitor & quaero; hoc est illud Adytum, ex quo exquisiti

illius sensus calores & lumina scaturiunt, quorum radii, per intimas dulcedines, Bonitatum & Utilitatum naturas mihi revelant: hinc laetitiâ, quasi serenissimâ aurâ, perstrictus, Nymphas suas perceleriter advocatas, vultu, sicut dies discussâ nube, clarus, ita alloquebatur, cur mihi percontanti celavistis, unde Bonitarum amaenissimi rivi in Heliconem meum influunt, dixine, quod Vos estis, quae mihimet illas insinuat: Vos me deliciosis lusistis dolis, at pluribus ejuscemodi, velim, ut me circumveniatis, nam sic Ludum meum in verum Sapientiae Ludum convertitis; Vos enim in Sinu ipsius Amoris, & Vos in consortio Divorum ejus, plenis oculis conspexi; inde hauritis ipsas illas Bonitates, quas mihi inspiratis & infunditis; rivi non nisi quam a suo fonte emanant, nec Bonitates, nisi a bonorum Optimo; inde mihi omnium sensatio, & omnium cognitio: Vos obtestor, meae Gratiae! hactenus vos colui, jam vos peramo; dum enim Vos amore, & Vos Supremum, etiam ego per Vos Eundem, amplector: me quoque vestro dignemini, dum enim Ille vos, & vos me vestrum, etiam Ille me, suo amore, amplectitur: uniamur itaque iterum, & priora nostra vincula, ut sint prorsus indivulsa, stricte contendamus.

55. His tam ex ore quam ex pectore fatis, desiderio vehementer flagravit resciscere, quid indigenae suae Nymphae ab Intelligentiis Divis audiverint; quae cum illae silentio premerent, se mutuo solum intuentes, ex ardore inde aucto, & simul ex amore jam a Sapientiis suis fortius inspirato, tanquam extra se raptum sentiebat: cum vero in se relabi niteretur, en seipsum in medio Amoris gremio, & simul medium in Divorum choro, videbat; cumque se prius humi prosternere frustra contenderet, haec secum loquentem verba audivit: & tuas sapientias, & teipsum, mi fili! amo; inter amorem & amorem non strictius, nec dulcius, sapientiâ, datur vinculum: auribus meis accepi, nam quicquid loqueris, exaudio, quam vehementer sategeris scire, unde Bonitates, quas sensu percipis, in sphaeram tuae Mentis, influunt; id ex Sinu meo te docebo: nostine, quod omnis vitae felicitas, ex amore fluat, id solum est dulce, quod amatur; amaenum in faustum, & faustum in felix, secundum amoris gradum & essentiam, & crescit & surgit. Mi fili! non est nisi Unicus Amor, ex Unico omnium Primo & Supremo, ortus & existens, unde omnes felicitates, ex quibus bonitates, quae sensu percipiuntur, ubi radicem figunt: senti jam ex ipsius Amoris amplexu, quid felicitas; & unde bonitas; noli amplius inquirere fontem, jam in ipsissimâ ejus venâ sedes; percipe jam, quod amor, quo me amplecteris, de meo sit; facio, ut tu eum in te sentias, & ex meo eum percipias, & sic ex tuo meum; proinde, ut videas Parentem & Meum & Tuum; per Me es Ejus instar & imago: & quia sic ambo sumus ex Eodem, meus eris non filius sed frater; adimple jam & pasce mentem tuam bonitatibus, quae inde fluunt. Sed cave, mi fratercule! ne quid ex tui amoris fonticulo haurias; ex meis enim, quae tibi datae sunt, bonitatibus, nascentur adhuc novae; nam quicquid ex me tenes, id fertile & prolificum est, & sicut semen, quod dum gyrum suum in naturâ peregerit, iterum non semen, sed semina, producit: haec involvent meum, nam quod optimum est, se in intimis

recondit:^(r) semina ista sunt bonitates in tua mente satae, precor ut ex meis, non ex tuis resemnatis carpas, nisi tuae a Me introductae ad meas fuerint; aliter illae non te ad Me, sed ad teipsum, tanquam ad suum unicum amorem, ducent; dabo quidem, ut meas bonitates a tuis perspicias, sed non ut sentias; ex meis autem & tuas & meas tam senties, quam percipies: faciam quoque ut dignoscas, meas enim non solum deliciis, sed etiam felicitatibus, adimplebo. Utque haec memineris, Arborem, in medio tuo Paradiso, non procul a tuâ maternâ, quae stat in intimo ac ipsissimo centro luci, constitui, quam etiam Intelligentiis meis custodiendam dedi; dum hanc inspexeris, redeant mea dicta in tuam mentem; ejus fructus referunt bonitates; prima ejus radix fuit quidem a semine de coelo, sed jam ipsa ejus, de suomet & proprio; jam etiam ultimum suum gyrum agit, inde ejus fructus: noli iis vesci, sed fruire epularibus bonis, & cibariis, a me tibi demissis. Ut scias, quantum distant, en aperiam tibi Caelum, & tui visus radios meis implicabo; & illico apertis ejus oculis, contemplare, inquit, meum Paradisum; expande tuum visum in latum & in longum, dic mihi, an ullos hic terminos ac fines, sicut in tuo, vides; an quicquam hic ortivum & simul occiduum; omne est perpetuum in suo ortu, inque suâ luce & in suâ vitâ; quod in meo est, etiam apparet in tuo;^(s) sed modo sicut umbra, & ea opaca, & in quolibet ejus puncto terminus & finis. Aspice jam fontes bonitatum, quas sentis; sed aspice Unicum illum, ex quo omnes scaturiunt: ex tuo, in meum intrare potes, quare jam te remittam. His eloquutis, tenuissimo quasi velo visui ejus subinducto, se in locum suae Palaestrae relatum esse sentiebat; sed vertiginabat visus, sicut dum a serenissimâ luce, in dubiam aut inumbratam, illabimur.

56. Post aliquantum morae, cum Nemus suum iterum perspiceret, quasi suspensus haerens, secum volvere inceptit, quid hoc esset, quod extra se raptus esse videretur; annon est ipse ille locus, ubi nuper fui, dixit; suntne iidem hi flores, hi frutices, hi racemi, quos modo conspexi; non sum dimotus loco; sed ubinam fui; & ubinam jam est Amor ille, in cujus gremio tenebar; ubi est id Caelum, quod in tantâ luce mihi patuit; num sim delapsus, aut deludor: cumque his perscrutandis intenderet nervos, adeo ut ipsa intentio pulsaret pectus; dicite mihi, meae Sapientiae! inquit, per Deum vos oro ubinam fui; evolvite me ex his tenebris; preces etiam suas lachrymis perfudit: tunc una ejus Sapientiarum, ne crede, mi Domine! ait, quod ex hoc loco in sublime raptus, & inde delapsus, fueris; hic sumus & hic fuimus; sed non es solus nobiscum, adhuc sedes in sinu Ejus, Is intimum te habet, id etiam meis oculis video, tu etiam id sentis; est modo umbra tui visus, quae demit aspectum; velum illud, quod in te video tenuissimum, si modo leviter subducitur, iterum appariturus est; est enim in nostris intimis, etiam est in supremis; in illis & in his est Ille & ejus Caelum; omnia intima plena sunt Ejus radiis, & ubi ejus radii, ibi ejus visus e supremis aut suo throno, proinde ejus praesentia, nam radii visui continuant objecta. Visus tui Oculi mihi accredere voluit, quod quasi scalae essent & gradus, per quos a suis supremis ad nostra

intima descenderet; sed risi ludicras ejus hallucinationes, & persaepe ei dixi, falleris, sed patere te a Mente tua doceri, quod non a supremis ad intima, sed a supremis ad inferiora, & ab intimis ad exteriora, ubi tu resides, detur descensus; ne fluxam & hebetam mihi gere fidem, nam nos te oculatiores, quia ibi etiam, sumus: Anima nostra, quae in intimis tui Corporis est, a supremis suis etiam minutissima, quae in Regno ejus aguntur, & videt & sentit;^(t) cum vero ad te, seu visum suum, ut etiam tu videas, tanquam per scalas & gradus, descendit; quid non Ille, qui est in intimis ejus: sed est etiam in extimis; verum nisi Mens nostra, sicut janua, introrsum flectitur, non apparet; natura enim opaca est, nec Ille, nisi verso cardine, per ipsum suum lumen, pellucet. Haec jam est causa, quod cum penitus intra te illapsus sis, putaveris te supra aut extra te raptum esse; sed est Caelum, quod etiam Regnum Dei dicitur, penitus intra nos. Mentis nostrae tales sunt, ut utrinque verti, tanquam super cardines, queant, scilicet introrsum & extrorsum, seu sursum & deorsum; sunt enim tanquam bivia, seu diversoria bini hospitis; in illas enim bina influunt Lumina, unum, quod dicitur Spirituale, a Supremo & ejus Amore; alterum Naturale, a Sole nostri Mundi, ejusque Calore; haec in Mentibus nostris concurrunt, ex quo concursu fiunt illae sicut Centra totius Universi, Caeli scilicet & Mundi; hinc ab illis, ut a Centris, novo visu exspatiari licet in omnes Universi peripherias, & tanquam geminis oculis utrumque Paradisum lustrare. Per hanc viam Supremi Amor te ad Se introduxit; sustulit modo umbraculum, & suo te replevit amore, exhinc videras te in intimis. Sed causam etiam scias, scilicet, ut sic Maximum Creationis gyrum absolveret, adque se conduceret universae naturae gyros, ut sit omnium eorum ultimus, sicut est primus; nam per Mentis nostras universa natura ad Supremum suum introducit; quare tu es, aut tua Mens, unionis omnium, quae creata sunt, per Amorem, vinculum & medium: sic jam juncta sunt Caelestia terrestribus, & haec Caelestibus. Quaesieras etiam nuper, quid Divae Intelligentiae nobiscum confabulatae sunt; id tibi jam edicam; jussae sunt, ut quoties in Paradisum tuum descenderent, prius semper biforem tuum Heliconem, sicut templum aut aedem quandam, intrarent, nec nisi, nobis salutatis, Tellurem inviserent; dumque redeunt, ut tuas Intelligentias ad nos introducerent; nos vocant suas natas, suas imagines, jam vero suas sorores; nos reseramus portam. Sed ecce jam Ipsas, nunc veniunt; verum antequam ille se ad occursum levare potuisset, aderant; & clausa est haec Scena, quae ordine quarta erat.

SECTIO TERTIA, DE AMORE PRIMOGENITI.

57. PRIMOGENITUS noster, dum ex toro suo se levaturus esset, vi quiâdam spontaneâ retractus est: necdum Divas illas advenas, sicut nuntiatum erat, conspiciere potuit; visus enim ejus adhuc sicut in ambiguâ luce & umbrâ errabat; mox autem oculis tanquam deterisis, se innumeris puellis infantibus, ludum quendam, per sinuosas choreas, instituentibus, cinctum conspiciebat; omnes facie erant decorâ, & sicut picti

risus imagines; crines ferebant nodatos in aurum; frontes etiam claris praecinctas gemmis; caeteroquin non precario, sed nativo, induti cultu, nudi enim erant, divisi quidem, sed per rotatiles corollas, quarum limbum socius premebat, conjuncti ac individui; ludum suum in perpetuos instaurabant orbis, per quos sicut Euripi, ad metas influebant; ipsa forma designabat metam, quae jam erat interior, se quasi concentrans, jam vero editior, in obelisci aut columnae figuram prominens; in quas per circuitus & quasi helices, tam introrsum, quam sursum, prono semper lapsu, se insinuabant; & sic iterum ac iterum, dum tandem, ad ipsum illum Torum, ubi Primogenitus sedebat, ordine influerent; & mirum visu, tunc subito sicut Lumina aut Siderula effulgescebant, quorum radii, a singulis, ut centris, versus peripherias ejecti, quendam ambitum, quasi cingulum, circum hunc globum aut cirrum, luminosum & rutilum conformabant; & tunc omnes uno ictu, se mutuo amplexabant. Quandoque etiam e numeris suis visi sunt excidere, quos, cum indigne ferens noster adolescens, in suam harmoniam iterum redigere vellet, illi a seipsis absque ejus moderamine, in ordinem refluebant; utque his visis avide indulgeret, en extemplo elapsi desperierunt: cumque frustra illos visu revocaturus, anxius factus esset, Sapientias. suas appellatas celeri ac tibubante voce sciscitabatur, num infantiles hos conspicatae essent ludos; ut sibi expedirent, rogans, si quid occultius, quam primo visu hausit, sub joculari hâc specie, delitesceret: ad haec, prima Sapientiarum, subridens, ita regessit; fuerant ipsae Sapientiae ac Intelligentiae Caelestes, quarum adventum nuntiavimus, sub specie Infantum; nam quascunque, illas libet, formas induunt, & actus imitamine exequuntur; per tales enim repraesentant, quicquid nos per vocum nostrarum loquelas; nam Divorum Loquelae sunt modo Repraesentationes, sicut etiam sunt nostrarum Mentium; ita singula cum deliciis, & cum vitâ insinuant, & ea in Mentibus nostris diu & clare haerere faciunt:^(u) nec minimum edunt signum, aut movent passum, in quo non aliquid sublime & arcanum celatur; nos id non oculis, sed mentibus nostris, prospeximus; quare ne quid incertum tuam sollicitet, Ludum illum evolvere velim. Unaquaevis, ut videras, laetâ & decorâ facie, sub specie Amoris, Bonitatem quandam, repraesentabat; quot enim Bonitates, quia Dulcedines, tot sunt nostri Amores: Aurum, quo comas in nodum ligatas, videbas, est insigne Bonitatis ac Innocentiae, quare prima Aetatum, seu Infantia nostra, dicitur Aurea. Ipse Ludus Amorum seu Bonitatum referebat Veritates, quae ex Bonitatum progredientium serie nascuntur; Gemmae, quibus praecinctae erant frontes, sunt etiam insignia Veri. Corollae, quibus mutuo prehensis, se quasi concatenabant, erant vincula, quae colligant, & sic concinnant Veritatum formas. Amaenitates ex ipso Ludo, seu ab harmoniâ formae, profluentes, sunt Faustitates aut Felicitates, proinde novae Bonitates, quae inde denique exsurgunt. Insinuationes ad quandam metam, introrsum versus Centrum, aut sursum versus Culmen, erat consensio unanima omnium Veritatum versus unum Bonum, seu bonorum Optimum; cumque ad tuum accederent torum, quod subito resplenderent, erat ex ipsissimo Amore Supremi, seu Optimo, Cujus in sinu te sedentem vidimus.

Quod radii a singulis in ambitum effluerent, est commune vinculum, quod singulas universaliter, & universum Chorum singulariter connectit; talis enim est, quaecunque in naturâ datur, determinatio & connexio formae;^(x) quare etiam illae se eodem ictu mutuo amplexabant. Quod vero e numeris suis elapsae fuerint, ac te indignante & eas in harmoniam revocare studente, a se ipsis in concentum reciderint, id erat, ut ipse perspiceres, quod nihil a te, sed omnia a Supremo ejusque Amore, in ordinem & unionem suam, fluant: indignationis aut doloris quandam speciem iniecit, ut disceres, quod nihil tuum sit, quod autumas esse tuum; sumus enim Potentiae, seu Organa & Instrumenta Vitae, & sic Mediationes, per quas Ultimum ad Primum, & Primum ad Ultimum, eat redeatque; proinde, quod omnia, quae creata sunt, ad Eum per te influant, & sic perpetuo, sicut facta sunt, subsistant, nam subsistentia est perpetua existentia, & conservatio est perpetua creatio: id erat ipse finis hujus ludi.

58. Quum his dictis avidam suam Mentem quasi immergeret, ex ultimis, quod nihil suum esset, quod autumaret esse suum, quasi percussus, secum volutare coepit, num hoc in aurem meam jocata est, annon meum est, secum loquens, quod percipiam, quod sentiam, quod dignoscam bonitates, quod desiderem unam prae alterâ; num mihi non sim, & tamen videar mihi esse; si haec mea non sunt, omnia ista vana sunt nomina, & tanquam volatiles plumae; nec interesset aut abesset mea vita procul ab umbrâ aut nihilo; cum ipse cogitatis se sufflaret, Sapientiam manu prehensam sibi propius admovit, & quid mihi dixisti, ait, quod nihil meum sit, quod autumem esse meum, & quod sola potentia sim, siccine me oblectare studes per joculum, annon ex me tecum loquor; cumque se accendere inciperet, Sapientia crescentem moratura, calorem, cum pace & venia tua, inquit, non Te, mi Domine! deludificare ausim; sed iterum hoc revoco, quod nihil tuum sit, quod autumas esse tuum; es modo Potentia, quae ex se, ut ex suo, nusquam aliquid agit, sed es Potentia omnibus creatis potentiis nobilior, es quoddam cimelium, imo es delictum ipsius Caeli, tu portas ejus gazas, & ducis ejus pompas: sed, mi Domine! ne preme tantum meam palmam, forte, dum exaudiveris, remittis palpum; nostine, quod nulla vis potentias excitat, nisi quae extrinsecus influit; in te influit cum suis pretiis ac bonis & Caelum & Terra, sed extra te sunt, tu ea recipis, & sicut ex mutuo acceptis viribus agis; an Auris tua quicquam audit, nisi modulatus aer inferat sonos, inde Vis, unde Auditus: An quicquam sapis, nisi admotis Linguae eduliis: an tibi odor, nisi volatiles in aere partes fibras istius organi tangunt: an Operae tuae corporis, seu Viscera, in sua munia feruntur, nisi influus aer Pulmones tuos alternis expandit: omnia ista sunt modo organa & instrumenta, seu sunt potentiae, quae absque vi extrinsecus illabente nihil agunt: ^(y) Oculum modo expende, is nisi illuminatus, nihil videt; claude illum suis palpebris, & percipies, quod ipsum lumen sit vis illa activa, quae facit, ut ejus discriminationes, seu imagines & objecta, perspicias. Sed hoc lumen est Solis, alterum vero Lumen, cui vita inest, ex quâ Intelligentia ipsaque tua Mens, cujus officii partes credis esse tuas, ne puta id tibi inesse, & non in

Intellectum tuum, sicut alterum Lumen in visum, inferri; unde bonitates, quas sentis & discernis! num ex te vel ex caelo; id tuum non est, nec caetera, quae inde, ut ex suis principiis, formantur; unum enim continuâ serie ducitur ab altero, qui dat & regit unum, is dat & regit alterum, nam dat, ut sentias id, quod e caelo infertur. Id tibi coram demonstrabo; intercipiam Lumen illud, quod per Matrem tuam, seu animam nostram, influit, & percipies unde tuus intellectus & voluntas; & mox quasi recedere visa est, tunc ille totâ mente inumbratus, quo vadis mea Sapientia, voluit clamare, sed haesit vox in labiis, & paene, sicut in deliquiis, stupefactus, cecidisset, nisi subito illa iterum apparuisset; percipe jam, quid tuum est, inquit, an multum a stipitis naturâ abfueris; sed non ego me removi, oravi solum, ut Mater nostra ex necessitate mutandi status, quod luminis istius effectus est, aliquid remittere posset; inde caligo ista, quae Mentem tuam occaecavit: annon ab ipsâ nobiscum loquente audivisti, quod sub ejus auspicio vivas, & quod lumen illud, quod in te influit, ab illâ sit, quia per illam: Unus est modo, qui vivit, ex Quo quia vivimus, eo Eodem etiam agimus; sique ex Eo vivimus & agimus, in Eo sumus.

59. His auditis, paulisper tranquillus, digito fronti versus cilia contractae, adplicato, secum versabat, & quasi subintuebatur; ut enim vacaret mente, lumen suo oculo subduxit: cumque rationes suas contulerit, remisso iterum lumine, & explicatâ fronte, hilaris & comis Sapientiam suam alloquebatur; comperio, dicens, quod utrumque Visum mihi temere, ut meum, vindicaverim, nam ex Ejus Esse, a quo sum & exstiti, non potest, quin etiam vivam & subsistam, secus revulsa foret copula, & intercepta communicatio: verum usque videor mihi posse velle omne id, quod aliquem actum in Mente & Corpore involvit; annon id mihi, ut meum, tribuit, quod per Ejus vim meae potentiae illatum est, id enim apparet acquisitum, nam recurrit, quoties, me lubet, id excitare: sed subsentio, quod adhuc alicubi filum haereat, expedi, quaeso! mihi telam, quam exorsa es: tunc ejus Sapientia, suo intuitu ejus visum in se figens, quod videaris posse, inquit, revolvere illatum, non inde fluit, quod id tuum sit; annon ex fine omnia intendis & agis, finis regit causam, & causa effectum: fines nostri semper sunt Amores, seu Bona, quae amamus; lusiles nostri Infantes ideo Bonitates sub specie Amorum repraesentabant: vidistine nuper super cacumina nostrarum arborum palumbem, quam strenue pennis suis verberavit aerem; consortem suam columbam, & nidos, ubi ejus pulli, conspexit; inde causa tam pernicious ejus volatus; ei videbatur etiam, suum esse, quod vibraret alas, & brevissimam carperet viam; sed erant ejus Amores, ejus volucres Pulli, & Amica, quae animum ejus excitabant, & hic qui alas movebat; quod ergo regit causam, hoc etiam regit effectum, nam causa ipsius causae, est etiam causa effectus. Similiter in Nobis; Amores nostri, quocumque sunt, lora tenent, & Mentis nostras exciunt & gubernant; ab iis trahimur, & nos sequimur; & quia sequimur, videmur agere, quia convenienter Mentis nostrae vibramus alas, & Corporis jactamus talaria; & nos quoque brevissimam currimus viam, nec ab eâ, nisi aliquid

obstat, deflectimus, inde brevissimum quandoque in spatiosum vertitur: nihil nisi quam Amor excitat id quod Mentibus nostris illatum est; si alius etiam Amor subinfluit, libramur inter utrumque; ad id quia reflectimus, quod tunc cadit in unius aut alterius obsequium, id nostrum esse putamus. Amor est quasi Auriga, qui regit habenas, & nos moderatur sicut equites aut equos, caligatque Mentis, & nobis persuadet, quod nos sedeamus, tanquam principes aut duces, in curru: aut, si Amor, sicut succinctus famulus, praecurrit, ille nos loris strictos, tanquam bipedes mannos, secum rapit; ipsa haec lora sunt nostra desideria, quae non sunt nisi continuatus amor, nam illa nos continuo, sicut vincula, ei conjungunt. Sed Amor non solum nos trahit, etiam impellit; in universâ naturâ ubi tractio, ibi etiam datur impulsio, inde omnia aequilibria ^(z): Timor est a tergo, qui urget, ne ejus aspectu & favore excidamus; quantum enim faustitatis & bonitatis in Amore, tantum etiam infelicitatis ac infortunii in privatione ejus, quod, secundum essentiam & gradum amoris, timemus, apparet: hinc sumus in medio, a fronte & a tergo vincti & catenati, & modo acti agimus: dic mihi jam, quid Vestrum, aut Vestri Voluntas, est.

60. Audito, quod dixisset, cum *Nos inter binos amores libremur*, spiritum suum poene ad oratiunculæ finem continuit, ita enim emotus & inde avidus sciscitandi, qui essent illi duo amores! & vix peracto sermone, quem interrupit, intentâ voce poscebat, ut diceret, quis ille alter Amor! non scio nisi Unicum, inquiens, ad quem omnes reliqui, qui Bonitates dicuntur, ducunt; nunquam inter binos haesi suspensus, nec inter alteram & alteram bonitatem, nam illico mihi apparuit illa pulchrior & deliciosior, quae Unico nostro erat propior: ad haec, Sapientia, laetitiae suspiria e pectore trahens, O utinam, inquit, nusquam intellexisses nisi Unicum, & alter longissime & perpetuo ab Helicone nostro excubet; tamdiu reddemus tibi vices Amoris, quo nos, ut te dignemur, suaviter nuper rogavisti: sed concede, ut primum describam, qualis noster Amor est; nihil enim quod in umbra latet, nisi diu aut in lumine, apparet; postmodum, si placet, dicere pergam, quid Nostrum, quid Liberum, & quid Arbitrium.

61. Ille tanquam e nimbo in serenum relapsus, describe, inquit, & si potueris, coram oculis meis eum depinge; vellem, ut tenuissimum illud velum, quod dixeras interpositum, foret rescissum; hinc paulum mihi succenseo, & tibi invideo, quod tu Eum absque me perspicias; cur tua Mens penitius, quam mea, tuetur: his, adblandiente oculo, favens, Nos Sapientiae, respondit, Mentibus nostris sumus penes tuam matrem, seu Animam, at Corporibus in tuo Helicone, aut penes te; illa non tecum est in Terrestri, sed, cum Divis, in Caelesti Paradiso; inde illa haurit cognitiones bonitatum, quas per nos & nostri corporis vires, in tuam mentem reflectit ^(a); & quoties aliquid per fores tuorum sensuum influit, tibi indicat, quid ei conforme videt & percipit in Caelo; tunc quasi simile excitat simile idea suum typum, & postmodum typus suam ideam; ordine fluit unum in alterum, seque disponit, & levat per gradus ad ea quae

correspondent; inde venit, quod non oculis formositates, sicut dixisti, sed mente earum bonitates & utilitates, cernas; illae actualiter tuae Animae, partim etiam immediate tuae Menti, repraesentantur, nam non nisi quam ex iis, quae actu sunt, aliquid sentitur; ex non Esse nunquam Aliquid existit, & ex nihilo nihil fit, minus sensu percipitur: Nec crede, quod sola Lumina, quae influunt, id faciant, per illorum virtutem modo tueris, quod utrique visui objicitur; nam luminis beneficio vides ipsas formas, quae existunt, inde sensatio, & demum cognitio bonitatum: annon audivisti ipsum Amorem tibi dicentem, quod in tuo Paradiso sint etiam ea, quae in Ejus, verum non in vitâ & in luce, sed in umbrâ; quodque a tuo, in Ejus, potueris intrare; quapropter etiam Ille te remisit. Igitur, si velis, poteris non solum ejus Paradisum, sed etiam Illum Ipsum contemplari: Quibus auditis, prae gaudio exultans, & quasi oblitus sui, ex amore, fac, mea Sapiaentia! dixit, ut mea Mens tua sit, & sic voluptate Eum contemplandi fruar; sed illa continuabat, contemplaberis & Ipsum & Caelum, nam nihil datur in Universo, quod non Illum repraesentat; edisseram, sed noli me amplius interrumpere.

62. Si evolvamus, sicut ex fasciis, infantem tuum Paradisum, tuebimur, inquit, velut in speculo, alterum, ex quo ille ortum suum trahit, aut quem adumbrat: Id te non latet, quod spectabilia Mundi, & cultissima illa Natura, quae lusibus suis sensus nostros fascinat, primum suum, & caeteros continuo natales, a magno illo, quem oculis spectamus, Sole, duxerit, & continuo ducat; subsistimus enim a quo exstitimus, & redintegramur ab eo, qui integravit; quod ita fit, in ipsa ejus luce ponitur; si enim ille suum iterum crustâ aut tegmine obvelaret vultum, aut suos in Universum dissiparet ignes, aut aliter dispararet faces, ane actum foret de hoc Mundo, & de cultibus ejus Naturae; annon difflieret hic Paradisus; tuumne etiam, quod circumvectas, Corpus, dilapsum iret, sed non in auras, nullus enim, qui pulverem & limum illum reciperet, foret Aer; ipsa etiam Tellus & ejus orbita, nesciret suum centrum, & suas peripherias: Hujus fati specimina temporibus suae noctis & hyemis in animos nostros revocat; noctu enim omnia in umbram, & hyeme in frigus ejus cadunt: sed redeamus; haec omnia demonstrant, quod nihil in hoc mundo, non a Sole, ut a Parente, trahat suam naturam: si Parens sit, sequitur, quod foetus ejus, aut producta, eum aliquo typo referant: ipsi ejus radii, quibus stringimur, sunt totidem & continui quasi soles ^(b); si eos concentras, eum ipsum, & simul ejus ignem, in parvulâ imagine, & videbis & senties; quare ille est praesens, ubi suus radius; sumus itaque sub auspicio ejus, dum sumus in ejus radiis. Ab his existunt, quaecunque exorta conspiciamus; nam si ab illo, utique ab illis, oriunda sunt, per quae se praesentem nobis exhibet. Sed quid Radii ejus inest? nonne Lumen, & simul Calor; haec inter se distincta sunt, nam cum uno adesse potest, nec similiter cum altero; Lumen ejus tam serenum & clarum, mediâ hyeme, quam mediâ aestate, apparet, sed Calor tunc in radiorum ejus sinu non adest; usque tamen est nobiscum, ac similiter Visum nostrum illuminat; sed quia Calor non inest, Telluris Vegetata torpescunt, ac obeunt suos dies; ut primum vero cum suo igne

resurgit, sicut tempore Veris & Aestatis, omnia renovata in suum florem redeunt, ac priores suos dies recolligunt; semina trahunt radices, radices protrudunt surculos, hi excludunt ramos & frondes, & demum nova gignunt semina, continuantque in se ipsam ejus Creationis telam, & sic suis gyrulis ipsum ejus magnum effigiant: nam similiter oriuntur & occidunt, & similiter circumscribunt suae vitae curriculos, atque putant sua tempora & spatia; perque suas Aetates se quasi in ejus Aestatem & Hyemem, aut, si velis, in ejus diem ac umbram, transcribunt; verbo omnia sunt velut parvae effigies ejus magnae. Sed haec, sicut dictum est, non sunt ejus Luminis, nisi simul ejus Caloris, effectus.

63. Sed jam obvolvamus Visum nostri Oculi quodam quasi peplo, & hunc Paradisum cum suis formositatibus, in splendore hujus luminis, tamdiu relinquamus, dum alterum seu Caelestem, puriore visu, sic alio lumine, lustremus: bina illa Lumina etiam se a mutuo conspectu sponte remouent & abscondunt, ac unum alterum quasi in umbrâ ponit: nonne ipse expertus es, dum ab uno in alterum transcendis, quod ipse Oculus, tanquam id consciret, se visu suo orbet, aut quod Mens ab intuitione ejus Objectorum se abstrahat & surripiat, sic ut ipsum illud Magni solis lumen involvatur quasi tenebris: Vicissim etiam hoc lumen, dum ad Oculum & ejus visus objecta descendis, Lumen caeleste & ejus objecta obscurat, nec illud in nativam suam recidit opacitatem, priusquam apertâ quasi januâ, fulgur illud Caeli interiorem tui Visus cameram perstringit. Hoc indicat & clare demonstrat, quod bina sint Lumina, prorsus inter se distincta, & suis naturis diversa; quodque unum non facile intret alterius cubile. Declarat etiam, quod Caelum nihil mutuo accipiat a lumine Solis, ut sibi luceat, sed modo a suomet Sole, unde omne suum haurit. Si Lumina, etiam Effecta, distincta erunt, nam effectus unam rem cum suis causis faciunt, & conjuncte sua contexunt. Caeleste non dat, ut videas formas, quales oculus transmittit, sed quales earum usus & bonitates sunt; nam hae sunt fines, propter quos illae formae, non in Tellure, sed in Caelo, designati. Radii illius Luminis sunt similiter continui & discreti Soles ^(c), aut continuati rivi sui fontis; & quia eo intelligentiores & sapientiores reddimur, quo plus ab eo nos patimur illustrari, inde sequitur, quod Lumen illud non nisi quam a Sole ipsius Intelligentiae & Sapientiae, seu a Supremo nostro, scaturiat: tum quod omnia, quae inde suas Origine trahunt, similiter ac quae a Lumine Solari, typum & imaginem ejus referant, Eumque ut suum Parentem colant. A radiis solaribus etiam instruimur, quid hujus Solis radiis quoque inest, scilicet, quod & Lumen & Calor, sed Lumen Spirituale, unde Visus intellectualis, seu Intellectus Veri, & Calor spiritualis, seu Amor, unde sensatio Boni. Insuper etiam discimus, quod unum similiter alteri, scilicet Lumen Calori, & Calor Lumini, diversimode, ac dispari gradu, inesse ac implicari possit; intelligimus enim verum, & ex hoc perspicimus bonum, sed id sentire, aut eo affici, id non est Luminis, sed est Amoris; absque hujus praesentiâ, est Lumen illud, sicut lumen solis, in suâ hyeme, & cadit in suam umbram; illico vero, ut ab Amore incalescit,

transcribitur id quasi in suum Ver, ac transit in suum Diem: prorsus similis ratio est unius & alterius. Mens nostra est illud Solum, aut illa Humus, in quam radii illi cum suo Lumine & Amore influunt; Semina sunt Bonitates, quas sensu jucunde percipimus; Radices sunt primi illarum effectus, & dicuntur Veritatum ac caeterarum Bonitatum principia; nam omnia ex iis, sicut a radicibus, secundarium suum ortum trahunt; inde enim exsurgunt nostrae Veritates, sicut germina, quae protrudunt ramos, frondes, folia, atque in speciem Arboris efflorescunt; inde novi fructus aut semina seu bonitates, ex Intellectus istius Veritatibus egerminantes; inde iterum novae radices, novae efflorescentiae, & novae sementes; quae, quia faecundae, secundum cultum illius humi, non arborem, sed amplificam sylvam, imo speciem cujusdam Paradisi, excitant & condunt: haec, non sunt Luminis, sed simul Caloris, id est, Amoris, sicut dictum est, effectus. Ex his jam elucet, qualis alter & alter Paradisus est: Unaquaevis Bonitas, quam percipis, Menti tuae inseminata, est quidam Amor, nam id amas, quod sentis esse bonum; nec quicquam intrat sphaeram tuae Mentis, nisi per sensum ^(d); & quia unaquaevis Veritas in se fert imaginem Optimi, ita unaquaevis Bonitas imaginem Amoris illius Optimi; nam radius, qui est continua Solis imago, ex sinu ejus illum exportat. Ex his Amoribus, totidem quasi seminibus, Mens tua concepta & nata est; nihil enim in eâ effloruit, nisi quod inde traxit suam radicem: ex quibus fluit, quod ipse effigiem Ejus in te portes, seu quod sis imago ipsius Supremi per Amorem^(e).

64. Verum, tametsi haec bina Lumina ac Luminaria, & horum bini Calores, inter se tam distincta & disparia sint, ut se mutuo quasi fugiant fugentque; usque tamen non dissident, sed conveniunt, ac se amice uniunt; nam unum est alterius gratiâ: Verum Unionis seu Connubii faedera lustranda sunt; exinde, sicut in luce, apparebunt rationes dissidentiae; quae ut pateant, in memoriam revocare velim, quomodo Anima, Mater nostra, Mentem tuam ex primo suo stamine concepit & formavit; id enim oculis meis conspexi, ac id adhuc velut praesens video, nam inhaeret mihi, quasi infixum: Illa tunc primum ex adyto suo, ad *Oculum*, jam tuum, se demisit, imagines seu formosas Paradisi species, totidem luminis istius repercussi effectus, excipiendi & recipiendi gratiâ; memini, quia prima natu Sapientiarum sum, quod Imagines istae, illico, ut limina istius postis contingerent, ipsae miratae sint, quod se in species idearum, ex solo attactu & afflatu Matris nostrae, conversas viderint, sentientes, quod illa aliquid vitae, ex suamet, infuderit: Mox reformatas illas imagines seu Ideas, usque in atrium tui Heliconis, quod *Memoria* dicitur, transtulit: postmodum vero eas in Sacrarium nostrum, seu Olympum evocatas, osculo novo & amplexu, excepit; & reminiscor, nam a risu vix me admoderari potui, quod ipsaemet illae Ideae, dum seipsas & socias mutuo intuerentur, se iterum nec possent dignoscere, nam se reformatas in superioris naturae Ideas, rationales ac intellectuales, dictas, percipiebant: ex his denique, societate, in unum quasi Corpus, junctis, novae exstiterunt formae, Veritates nuncupatae, ex quibus, ut Parentibus, genuit Intelligentias, quae cum adolescerent,

Sapientiae factae, & mihimet, ut sorores, adjunctae sunt: ex his Mens tua, quae Intellectualis dicitur, & quae sapit, efformata est. Inde potui concludere, quomodo bina illa Lumina, & bini illi luminum Calores, consociati, & quasi connupti fuerint, & quomodo unum ad alterius conditiones & pactiones prorsus accesserit, nam video, quod ambo jam unum idemque studeant ^(f): scilicet quod Mater nostra, Imaginibus, ex Solis lumine & umbra productis, ac postmodum in Ideas versis, vitam, ex suâmet, quam ex caelo haurit, sicut dixi, infuderit; & postmodum eas, per appositiones mutuas, seu per epigenesin, specie Corporis induerit, ac naturâ quâdam donaverit; sic eas in Intelligentias & Sapientias, transcripsit; idque ab ipsis formis, quas Lumen & Calor Solis, per radios suos, peperit & reflexit; haec enim quasi mutuo sumsit, ac in fibras & musculos, unde membra & teneri earum artus, transtulit, inde nostra Corpora, in quibus ipsa agit animam; & quia per illam, per Caeleste aut Spirituale Lumen, hujusque Calorem, seu Amorem, vitam nostram vivimus; id potes ipse in me conspicari; tuere, si placet, meum sinum, mea pectora, meum vultum, atque meos, quibus te etiam respicio, ocellos; nonne vides, quam consentaneum, aut quam singularis consensio sit omnium, quae a natura mundi, & a Vitâ Caeli trahimus; hic non unum Lumen extenuat aut inumbrat alterum, nec unus calor hebetat & exstinguit, alterum, sed unum prorsus cum altero, sicut etiam in toto tuo Corpore, facit; Vita & natura in Nobis ita concordat, ut vivamus tanquam unum & idem: ex hâc unione, nostrae facies, quia Heliconiades sumus, apparent, sicut credo, ut Venustates, nostrique actus ut Jucunditates, dixeras id mihi quondam in aurem: sed Mater nostra, seu Anima, quia non Corpora, sed Mentis nostras intuetur, Venustates illas appellat Bonitates, & Jucunditates dicit Faustitates, nam nihil vere venustum esse, inquit, quod non est bonum & nihil vere jucundum, quod non est faustum; utque id credam, appellat etiam ad nostros Parentes, seu Veritates: ulterius etiam confirmat, quod nihil vere bonum & faustum esse queat, quod non ipsum Optimum effigie & actu referat; nos ideo Ejus icones appellat. Ut adhuc clarius appareat, quam conjunctissime unita sit Vita naturae, aut quomodo haec denupta sit in thalamos ipsius Caeli ^(g), attende ad ipsum Amorem; Ille se manifestum reddit, & actualiter prodit per Calorem, ipsum ejus Desiderium, quod Amoris continuum est, per Ardorem; quare etiam per voces nostrae loquelae, ipsum Amorem salutamus & significamus per Ignem, ejus Cupiditatem per Fervorem aut Flammam; ipsas Nuptias per Taedas & Faces; sensu etiam Corporeo ipsas ejus Delitias in calore percipimus. Haec itaque sunt connubialia Vitae & Naturae, Caeli & Mundi, id est, utriusque Paradisi, per Amorem, Foedera, quorum Nos Sapientiae sumus Obsides & Hymenes.

66. Exhinc sicut in luce clarum est, quod Vita Naturam, injus consortii secum, adsciverit: Verum, evolvendum est, quia complicata sunt, quomodo unum influit in alterum, seu qualis ordo, & quales secundum Ordinem Leges sunt; nam Legum & jurium Conditor, nihil nisi quam ex sapientissimo ordine, agit. Quod unum in alterum

influat, ipsa Existencia liquido declarat, ex hac iudicium de Subsistentiâ ferendum est; nam sicut exstitimus, ita etiam subsistimus: id tametsi ex omnium genesi, & cumprimis ex nostra, pateat, Veritatis in sua luce ponendae usque interest, ut telam modo confectam, ex ultimis suis filis, paulum retexam. Anima ipsas Imagines, quae naturae & ejus luminis formae sunt, per Oculi viam subituras, excepit, ac vitâ suâ afflatis in Memoriae conclavia deduxit, & cuilibet suam sedem decenter tribuit; ac simul vetuit, ne ingratiis aut injussu, in Olympum seu Sacrarium nostrum irruerent; has postmodum secundum cujusvis inlolem & naturam evocatas disposuit tam concinne, ita demum ex iis, tanquam ex membris, societatis aut Corporis speciem, conflaverit; inde nos Intelligentiae ac Sapientiae, eâ Venustatis formâ, quam vides, natae: quid itaque ex Naturâ, & quid ex vitâ trahimus, id oculis tuis probe dignoscis. Ipsa nostra Anima, id quidem egisse visa est, nos ideo eam, ut piam genetricem, agnoscimus & veneramur; sed ipsa nihilominus non vivit ex se; est modo potentia, quae vivit & agit ex alio: ipsa Vita, sicut ejus Anima, ex omnium Viventium aut Vitarum Fonte, in illam influit; & sic per illam, in Nos, ejus prolem: ideo Caelestes sumus origine, ac ideo Sapientiae dicimur. Illa Vita fuit, quae usa nostrâ Animâ, luminibus & umbris, seu formis naturae, obviam ivit, easdemque in Ideas conversas, per Memoriae cellulas, in classes ac tribus, secundum genera & species, disposuit: Eadem Vita fuit, quae postmodum eas in Heliconem tuam evocavit; unde ducimus natales. Talis jam fuit Ordo, & talis influxus Vitae in naturam; secundum eundem exstitimus, sicut dixi, & secundum eundem subsistimus, seu vivimus & agimus. Ex his jam perspicitur, quod Natura minime ausa sit in Vitae nostrae thalamos, nisi jussa ac evocata, se inferre; sed quod Supremus & ejus Amor, secundum intuitiones finium, id est, secundum suum arbitrium, Naturam adoptaverit, formasque, prorsus ad eos, quos intendit, usus, adaptaverit. Hic itaque est Ordo, ex quo omnes nostrae naturae leges, & decreta, fluunt; & unde nostra fata; haec omnia ex unico illo Fonte trahunt suas venas. Suprema itaque, seu ordine superiora, influunt in inferiora, & haec in ultima, non autem vicissim; inde inferiora suas trahunt dotes ac perfectiones; seu inde fluunt omnes inferiorum habilitates ac potentiae^(h). Quando hic ducitur Ordo, tunc nihil tam complicatum & abstrusum est, quod non explicatur & evolvitur, nam est ipsa Lux, quae videt, & ipsa Vis Viva, quae agit: per hunc ordinem ipsae Insipientiae reformantur in Intelligentias, ac Insaniae in Sapientias; limus vertitur in clarissimam gemmam, & pulvis in rutilum Aurum; Caligo naturae innata splendescit sicut in luce: Actus nostri, pietates & virtutes fiunt; & praeterea ex voto & sententiâ omnia succedunt. Verum aliter prorsus, si hic ordo invertitur, id est, si naturae datur licentia in superiores & sacros vitae toros, absque veniâ, irrumpere: si hoc, omnia tunc sponte se involvunt umbris; vitae & amoris faces, lumen illud exosae, fugiunt & quasi evanescunt: Leges enim ipsius ordinis, ac vitae constituta, rescinduntur; & nihil non ex ictu formam accipit, ac in contentionem, & sic in discrimen, venit. Si libeat, faciamus periculum, sed prudenter agendum est; aperiemus fores atrii, ac patiamur famulas nostras, seu Ideas, in hanc Curiam, ex imaginato sibi

Ordine & instinctu, influere; ac videbimus oculis nostris, ex eo inverso, immoderatos illarum impetus, & actus: his dictis, excussae sunt serae, ac Ideis copia data est, ex Cubiculis suis, qua vellent, lege, in Olympum irrumpere; quae illico a laquearibus suis direptis lychnis, ac impexis, sicut erant, comis, in ipsam Curiam ordine, secundum illarum animos, lepido, gregatim irruebant; & mox, ut intrabant, lucernis suis investigare coeperunt, ubinam essent suae herae Sapientiae, nam eas lumine isto non potuerunt cernere; cumque temere illas perquisivissent ⁽ⁱ⁾ tanquam solae sibi visae, & suo genio relictæ, inter se alacriter incipiebant disceptare, & quasi iudicio, sicut iis videbatur, confligere, num hoc esset Sapientiarum suarum domicilium; quaedam asserebant, aliae infirmabant, & plures consociatae volebant ex arbitratu, & imperio, sicut supremæ Intelligentiæ, sententiam pronuntiare; Sapientiæ istæ, dictitantes, nullibi sunt, vacuas has occupemus sedes; fortassis larvæ sunt, quæ ad primum nostri luminis aspectum in aerem evolant; fruamur nostro arbitrio, nam liberæ sumus; sed quid est Sapientiæ! adjiciebant; quid est Animal ex quâ se dicunt genitas; imo quid Vita! & quid iste Amor! qui omne fert punctum in earum loquelis: ubinam est Focus ille sacer, nec ille in hâc Curiâ, sicut narratum est, apparet; accendamus adhuc plures lychnos, & lustremus: sed inde orta est altercatio, quæ pugna cum in seditionem vergeret, Anima ex Adyto suo excita, nam sicut vertigo oculis ejus obversari coepit, irrupit in Sacrarium, & inconditam illam turbam, usque obmurmurantem, vi & minis, in sua cubicula, detrusit; fulgur enim ejus lucis non sustinentes, tanquam sui impotes & exanimes factæ, etiam ex seipsis dilapsæ sunt. His peractis, Sapientiæ, ad Principem suum conversa, videsne, ait, quam deformes, & quo habitu ferali, passis circum humeros capillis, sicut Erichtones, & quâ sanguineâ, & simul luridâ facie, apparuerint, & tamen sibi ipsis tanquam venustissimæ Imagines, visæ sunt; & quanta non oborta suit turba, & quanta non oboritura esset, si non ordo ille duceretur, ut Superiora arcesserent inferiora, seu ipsamet Vita naturam; Supremus enim est omnium Ordinum Ordo; ex Illo fluunt Fines, inde finium Usus, ac usuum Effectus; quando ille ordo constat, prima constanter rite eunt ad sua ultima, & ultima redeunt ad sua prima: hunc itaque feramus in oculis, quia eum in medullis nostris ferimus; per hunc ingenerata est Nobis Vita, quia per hunc ingeneratus est Amor; in summâ, eo ordine nihil sanctius, quia nihil antiquius est, & nihil antiquius, quia nihil sanctius, esse debet. Cum itaque in nobis Natura, in sodalitium munus Vitæ, per hunc Ordinem, invitata & copulata est, Nos Sapientiæ prospicimus, sicut ex summo fastigio, omnia, quæ infra sunt, & late oculis nostris subjecta; ac sicut ex summâ luce, quomodo inferiores istæ Vitæ, in umbris, dum in suo lumine, errant; Illæ vicissim, Nos non respiciunt; iis quasi umbræ ac lemures sumus; sicut lixæ illæ, seu Vernæ nostræ, in Curia, risum nec tenuisti, vidi, quomodo Nos suis luminaribus incassum investigaverint; & in sacrum Focum, nisi circumseptus & custoditus fuisset, poene præcipites actæ, sic periturae, deflagraverint; Nos autem, omnes illarum erraticos & ludicros actus, atque ipsas, non

sicut Ideas, minus ut Intelligentias, quas repraesentare volebant, sed sicut Insanias, perspicue contemplabamur.

67. Cum itaque Corpora nostra sint modo thecae ac recipientia Vitae, ex Vita nostrarum Mentium intueamur, quid ipsamet Vita sit, quam vivimus: id quoque doceamur a Naturâ, quae unum & idem, sicut dictum est, cum Vita facit, & sic contemlemur ideam in suo typo: Verum ut rationes cohaereant, & veritatem ex suâ luce tueamur, evocet jam ipsa Vita ideas; nec sicut nuper, nos pandamus fores Vernis nostris, ut ipsae suâ sponte irrumpant; sed dicemus ipsis Ordinem istum, ac eum ut aeternam sanciamus legem, secundum quam in sacram nostram aedem, ex suis domunculis & casis, conformiter, & sic uniformes, exeant. Supra enim perspeximus, quod Mentis nostrae aliquem referant Paradisum, sed ex radiis Solis Vitae, seu Intelligentiae & Sapientiae, formatum; quare ob convenientiam unum contemlemur ex altero. Id unicuique nostrum satis constat, quod Paradisi nostri Terrestris Pomaria & Roseta, absque Calore sui luminis, sicut sub sidere hyberno, torpescant, eorum arborum & florum folia flavescant, rami honoribus suis orbentur; ipsi frutices decidant, & nihil non in pulverem relapsum pereat: Mox autem redeunte, cum suo novo igne, Vere, omnia ex tumulis suis in vitam resurgunt, ac pristinas suas aetates, ex alio semine, sed ex eâdem vitâ, inchoant & percurrunt: ex quibus intelligimus, quod haec omnia sint Caloris, nec solius Luminis, effectus. Transeamus jam a Vegetatis ad Animata, seu ab hoc Visus nostri Paradiso, ad superiorem seu nostrarum Mentium, & duntaxat loco unius Luminis substituamus alterum, seu Intelligentiam, & loco unius Caloris, alterum, seu Amorem, quatenus sibi mutuo, sicut dictum est, ad amussim correspondent. Mentis nostrae, prorsus sicut Pomaria ista & Floreta, similiter a solo Lumine Spirituali illustratae, nec ab Amore intepefactae, torpescunt, earum folia quoque flavescent, rami honoribus suis orbentur, ac ipsi frutices decidunt; imo omnia ita marcent, ut non amplius sicut Mentis appareant; Vires enim earum frigent, ac potentiae, sicut algoribus correptae, hebet; cadit enim ipse Intellectus in umbram quasi Noctis, ac Voluntas in gelu quasi Brumae; scilicet, ille caligat, haec haeret indeterminata: similis est ratio unius & alterius: At vero, ut primum Amor, seu Spiritus Calor, resurgit, omnia in suam novam vitam redardescunt, & quae dirigerunt, iterum excitata, tanquam medullis subditâ flammâ, remollescunt, ac in florem suarum aetatum redeunt: nam Mentis illico incipiunt desiderare, ac Animi cupere, & sic iterum Vivere; ubi enim nulla desideria, & nullae cupiditates, nulla etiam sunt excitementa, aut nulli fomites, Vitae; nam si nullus Amor, nihil desideramus & cupimus. Imo omnes nostrae Vitae Status, a solo Amoris statu, dependent; ut primum enim Amori nostro indulgemus, remigrat Menti sua vita, & quâdam insolitâ alacritate gestimus, inde Laetitiae nostrae, Risus & Exultationes; imo inde mutui favores, & gratiae: si vero Amor noster minis aut vi impugnatur, illico excandescimus, & eos, qui impugnant, sicuti hostes, instructâ acie, aggredimur, inde nostrae Indignationes, Irae, & Furores: vel enim, secundum

discrimen, in quod Amor noster conjicitur, micant nostri sinus, palpitant praecordia, currit per ossa gelidus tremor, & Mens, tanquam obortis tenebris, exanimatur, inde nostri Timores, Terrores, Tristitiae, Luctus, & Dolores: Mox vero dum quasi per fenestram, Amoris nostri accessum aut reditum, e longinquo, conspiciamus, iterum redit Mens, ac Vita Mentis, & quodam gaudio scintillat ipse Visus, unde Spes, qua lactari solemus: Verbo, omnes nostrae vitae status, sicut dictum est, a statu nostri Amoris, dependent; & nusquam aliquâ re afficimur, nisi quâ Amor noster tangitur; nec solum ipse Amor Dominus aut Primas, sed etiam ejus omnes famuli ac stipatores, qui infiniti sunt ^(k); nam cohaerent, sicut una Catena, cujus si unicum vellis unum, universa, cum pondere inde appenso, movetur. Hic est ignis nostrae vitae, caetera inde, sicut flammae, se evibrant; exinde sicut in clarâ luce conspicitur, quod absque Amore nulla sit Vita; & quod talis Vita sit, qualis est Amor. His dictis, Primogenitus noster, manum suae Sapientiae, quam tunc, forte ex ardore excitam elevabat, ut rem gestu significaret, osculatus, & simul ab exultantis vitae flammâ, adblandiente visu, sermoni ejus favebat; ad quae, Sapientia, jam pervideo, inquit, quod tuus Amor, sit noster Amor; ille ex vultu, ac penitus ex radiis tui oculi, nam fulminat ipsa iris, emicat; sicut enim gestit & ovat Mens, ita etiam exultant ministra Mentis Organa; Visus imprimis ex ipso Amore scintillat; nihil enim non, quod Corporis est, in similes motus & habitus, in quos Amor, impellitur, & exsilit; inde tua suavia, & inde reidentia & gratum fulmen tui visus; nam Amor imperat Menti, & Mens Corpori; sic enim Vita & Natura, sub eodem signo commilitans, unam causam agit. Ut haec, quoties moramur in Helicone, in Mentem nostram revocemus, ideo Focus ille sacer in Curiâ, igne suo perpetuo vivus & flagrans ^(l), ut consiliis nostri Intellectus continuo praeleuceat, & ardores nostrae Voluntatis moderetur; viderasne, quantum lacunaria & tecta nostrae Curiae ab eo fulgent; & qualis caligo ac torpedo nos occupat, eo semiextincto. *Ignis ille, repraesentat ipsum Amorem; Ejus Faces & Flammae, ipsa sacra Incendia nostrorum Desideriorum: Circunjectus Focus ex adamantinis Circulis & Torquibus constructus, Veritates, ac illarum Intelligentias, quae sicut Nymphae Vestales ignem custodiunt: Aurum obryzum, quo focales circuli circumfusi sunt, Bonitates, & harum Sapientias, nos enim flamine & antistitae nymphae istius vestae sumus: Quod Focus ille per flammeum ignem in Aurum quasi adamantinum conflatus videatur, significat pelluentiam Bonitatum per Veritates, & inde Harmoniam ac Unionem unius & alterius: Quod innumerabiles eradiantur Colores, sunt Perceptiones Veri ex bono, ac Boni per verum; quare etiam illi Colores in unâquâvis Intelligentiâ, secundum cujusvis oculi positum apparent; nam Nos Intelligentiae & Sapientiae non prorsus similes sumus facie, & simili indutae corpore, sed per societatem, in quam Nos per Amorem copulamur, unum Intellectum, & unam Voluntatem, & sic tuam Mentem, constituimus: Nihil enim usquam in Nobis, imo nec in rerum naturâ, Unum datur, quod non ex pluribus unum fit per consensum & concordiam, id est, per unanimitatem, nec usquam aliqua*

Unanimitas, nisi per Amorem. Ex his jam constare debet, quod absque Amore nulla sit Vita; & quod talis Vita sit, qualis est Amor.

68. Cum itaque vitam Amoris, & ex eo nostram, vivimus; & Nos Sapientiae & Intelligentiae, quae tuam Mentem conficimus, in fibris ac venis nostrorum corporum, non sanguinem, sed amorem, ab Eo Ipso infusum & continuatum, ferimus ^(m) nostra omnino refert, ut sciamus, quis est, & qualis ille Amor, sub cujus nutu Orbis, quem credimus esse nostrum, regitur: Sunt enim Amores infiniti, verum unus, omnium partes sibi potissimum, in unâquâvis Mente, deponit, qui, ut supremus moderator, summam rerum administrat, & inter caeteros dispensat officia: & quia totidem numero sunt, distinctae nostrae perceptiones pereunt; nam prae solâ infinitate, cumprimis quando etiam dissident, Mentis caligant; quae etiam causa est, quod id, quod est omne in omnibus, intuitus nostros, prae caeteris, fugiat; ita etiam Amor, qui est omnis omnium in nostro, Mundola seu Corpore, & qui sicut Numen, aut sicut virium nostrarum Anima, cursus ejus & fluctuationes, variis & incertis habenis regit: sed haec una est causarum, quod non facile dignoscamus unum Amorem ab altero; datur adhuc alia, scilicet, quod unusquisque Amor, sicut pantomimus, gesticulatione suâ, Amorem Supremum seu Optimum effingat, & sic Mentis laqueis suis irretiat: nam unus sicut alter Heliconem struit, quem etiam Olympum appellat; Intelligentias etiam ac Sapientias gignit, ac in eum introducit: Atria quoque, quae Musaea & Athenaea vocat, parasitis & famulis complet, quae scilicet faveant, adblandiantur, & ludos ejus actu & gestu effigunt: Imo, quod magis est, Focum etiam in Curiâ adornat, indicitque festa, utque sibi parent thura, ferta, sacrificia, jubet, ut & litat; praeter adhuc plura similia, prorsus sicut in nostro Olympo. Satellitiis & praesidiis etiam, imperat, ut se Optimum dicant, rideantque eos, ut insanos, qui ausint dicere, se aliquid prius, sicut Optimo melius, dari. Instruit etiam sua famulitia, ut si alius Amor, sibi inimicus, invaderet, excitent omnes turbas, vibrent, quotcunque ferunt, vitae faces, incendiant utrumque sanguinem, exciant atram bilem ex inferâ Cysti, & sic vasa totius Regni furore impleant. Cumque Amor ita Mentem suam instruxerit, & principaverit, tunc omnia ex principiis istis, sicut ex radicibus, secundarium suum ortum trahunt ⁽ⁿ⁾ ac ejus vitae conformiter se protrudunt; ita quandam ideam Paradisi excitat, quem suum Caelestem vocat, ex quo Terrestrem, ut effigiem ejus, contemplatur. Insuper etiam strenue mandat, ut Mentis istius possessorem, sicut Principem, regio adornent pallio, in solio collocatum sceptro & coronâ insigniant, ejusque juri ac arbitratui omnia quasi subjiciant, persuadeantque, quod ille solus rerum potitus, imperia ex scitis & placitis, gerat; nec ei usquam, sub poenâ exilii, in aurem dicant, quod ille, in eo solio, sicut illustris statua, aut auro gemmisque omatissimum simulachrum, immunis imperii, sedeat. Ex his vides, quanti, & quam maxime e re cujusvis, sit, suum cognoscere Amorem; & quia tam multi sunt, & omnes personati, sicut harioli, imitamini Optimum

referre volunt, hunc discernere gregem; nam inde, auspicia nostrae vitae, ejusque omnes conditiones, fortunas, & fata, trahimus.

69. Sed memini, quod nuper animum tuum non leviter offenderim per solam mentionem plurium, quam unius Amoris, & quod ideo filum ingressi mei sermonis perruperis; idem etiam nunc pervideo, & persentisco, nam simulare nequis; pupilla tui oculi non laeta ignescit flamma; nec te mihi hilarum & placidum das; verum ut igniculi istius rubiginem in candorem vertam, pandere velim, quod nescis, scilicet, qui sunt illi Amores; satius est a sapientiâ tuâ id discere, quam ab expertis in seipso documentis; nam alter ille contrarius nostro est, non amor, sed hostis; ac singulari consilio reperit rationes, ut insontibus imponat, & suos clientes fictâ circumveniat amicitia; cumprimis incautiores tenuibus adblandimentis illaqueat: utque casses suas & omnia retia explicet, ignorationem sui, & non existentiam, primum injicit; nec callidius nectit nodos, quam in umbra nostri Intellectus; sic etenim Lucem Caelestem extenuat, & Sacrum Ignem exstinguit, quem exosus, interponit **talc** umbraculum, ut post id ludos suos instituat; quapropter nusquam alibi plus & securius vivit, quam penes quos, se non vivere, fidem facit. Idcirco nostra refert, ut instruaris; nusquam enim a suomet lumine, quia se umbrâ velat, sed a nostro, qualis est, cernitur. Verum ad ipsam rem: Non est nisi Unicus Amor, omnium Bonitatum & Veritatum Fons; sed datur etiam & existit alius, qui quia omnium malorum, etiam omnium falsitatum, origo est: sed nescis adhuc, quid malum, & quid falsum; O aurea infantia! id etiam nos praeteriret, quia naturam suam nobis celat, sed solâ auditione id cepimus. Non te jam latet, quod Caelum detur & Mundus, seu Natura Caeli & Natura Mundi, quodque illae inter se distinctae & diversae sint, sicut ipsa Lumina, & ipsi Calores, de quibus tam frequenter suprâ; quapropter Mentis nostrae sunt Centra utriusque, & versus unum ac alterum, se, arthrodice, flecti & converti patiuntur. Deus opifex utriusque, tam Caeli quam Mundi, ut omnia quae in infimis sunt ad ejus suprema, & quae in extimis ad ejus intima, quae valde a se invicem distant, & sic rite suo ordine, irent ac redirent; utque universus Mundus, sicut Caelum, cum suis usibus ac delitiis, ad Amorem nostrum, per utramque viam, a Se scilicet, & simul directe, influerent, & sic Ille omnia & singula ex sacro Amoris sui igne, ac Intelligentiae & Sapientiae adyto, disponderet; Fontem etiam vitae, cum suis infinitis rivis, in ipsâ naturâ Mundi, excitavit; absque enim tali spirituali fonte, in ipso Mundo, non perfectissimus inductus fuisset Ordo: haec Causa fuit creationis plurium spirituum ac geniorum, seu plurium essentiarum, quae hic vivunt; atque unius omnium Principis aut ducis, quem Fontem illius vitae, & caeteros fontis illius rivos, appellamus. Hic Deus Mundi factus est, ac Aula ejus similis Aulae Caelesti; suos etiam primores ac satrapas, inter quos provincias ordinat, suas etiam, quas dicit, Intelligentias & Sapientias, imo infinita ministeria, sicut Regni illius amplitudo poscit, habet; sed penes ipsum omnis illa res est; nam magnum tenet imperium, quantum scilicet hoc Universum, quod nudis oculis subjectum patet. Ipsa Natura Mundi est

Vitae expers, facta solum ut Essentiis Spiritualibus seu Mentibus vivis pro Causâ Instrumentali aut Organicâ inserviat, nam nihil non in Universo, illis usui cedit; verum Supremus noster, non illarum, sed unice Amoris sui seu Filii Unigeniti, gratiâ, totum Universum, tam Caelum quam Mundum, creavit; quare omnes Spirituales Essentiae, & quae vivunt Mentis, non sunt nisi Vitae mediatrices, & sic iterum Causae instrumentales, proinde totum modo Machina mediationum, ut Amor supremi, foret omnis in omnibus, & per Eum caelestia juncta terrestribus. Ob hunc finem hic tantae dominationis imperator creatus: verum quia tanta ei procuratio & administratio a Supremo nostro decreta est, ille animis ingentibus elatus, ac ita insolens factus est, ut sibi etiam Caelum sumere, ac potestatem nostri Amoris arrogare vellet; nam sibi relictus prae se neminem duxit; idcirco a Supremo per rebelles motus contra Unigenitum, prorsus descivit: inde Imperia seu Universa scissa sunt: vivit usque ex radiis vitae Supremi, nam inde omnium viventium vita, non autem simul a Vita ejus Amoris, verum ex sicco proprii amoris igne; ac praeterea, quantumvis desciverit, sub eâ necessitate, quasi lupatis ac catenis vinctus, ut omnia jussa nostri Numinis obsequiose exequatur; id enim causa fuit ejus existentiae, eandemque premere, ne cruciatibus sui odii ex dissidentiâ orti, mactetur, stricte coeretur; tum etiam ut a Mundo suo narrata ferat; sed mendaciis conturbaret omnem Veri cognitionem, nisi Supremus omnia & singula ante ipsam Mundi creationem ex Seipso, & quod actum consequantur, per infinitas alias vias, cognovisset. Ex his jam patescit, quod bini sint, qui in Universo regnant, Amor scilicet Optimi, ex sui Amoris naturâ, ut Caelestia uniantur terrestribus, & alter pessimi, ex naturâ odii, & sic ex amore, ut dissideant. Ex unica hâc origine, tot innumeri exsurgunt Amores; infinita enim multitudo, ex solo unius discidio, nascitur.

70. Sed quia in aureâ tuâ innocentia vivis, & haec Universi fata nescis, ne forte in mentem inducas, me tibi fabulas narrare, velim id palam facere; descendamus modo per aliquot nostrae scalae gradus in atrium hujus aulae, & oculis tuis ejus cubile, ac illum ipsum intueberis; tum etiam ipsam ideam Universi conspiciaturus es, nam typum ejus circumferimus. Anima enim nostra repraesentat Supremam Mentem Universi Creatricem, nam similiter etiam illa, sicut munduli sui Diva, aut vicarium Numen, in supremis ac intimis, inque suomet adyto, residet, & ex eo parvum suum Universum gubernat; ei etiam similis Omnipraesentiae, Omniscientiae, ac Omnipotentiae species, sed intra limites sui Regni, concessa est; nihil etiam inibi vitam suam, nisi ab ejus vitâ, ducit; omnia enim ex fibris suis, sicut ex radiis a fonte ejus vitae derivatis, construxit, & quasi condidit; verum non ipsa, sed Supremus noster, cum suo Amore, per ipsam. Mens vero tua, cum suo Intellectu & Voluntate, repraesentat ipsum Amorem, seu Unigenitum Supremi, cujus imaginem portat; nam Anima Mentem istam omnium primo, ut unicam suam prolem, genuit, ac deinceps per introductas in Sacrarium ejus ideas & veritates, formavit & produxit Intelligentias & Sapientias, & sic constituit

Olympum, prorsus similem ac instar ejus, qui, in ipsissimo Caelo, Unigenito Supremi subjectus, conspicitur ^(o). Mens vero inferior seu infima, quae etiam Animus dicitur, cum suis geniis, repraesentat magnum illum Principem Mundi, cui tanta potestas a Supremo data est. Verum haec non sunt merae Repraesentationes, sed realiter hic vivimus & ambulamus exigua Universa, ac tam Caelum, quam Mundum, proinde Regnum Dei, in nobis portamus: Supremum Numen, Sanctissimus noster Parens, in Animâ nostrâ, cum suâ Vitâ, actualiter est; Unigenitus ejus, seu Amor noster, actualiter in ipsâ Mente, quam incolimus. Et princeps ille Mundi actualiter cum suâ vitâ, in Animo, seu in Mente hâc infimâ, verum absque turbâ, quia ab Amore nostro, qui Mentem tuam possidet, sicut janitor, vinctus est & compeditus, proinde humilis, officiosus, urbanus; nec ibi ardet, quia non audet, vel minimo digito caelum nostrum attingere: ei similiter, sicut vides, injunctum est, ut ad Nos referat, quicquid Mundulum ejus contingit; utque omnia in actum deferat, quae nos sancimus & decernimus: hic vides, ait, ubi illi resident, qui a Sensibus externis omnes imagines & modos aspectabilis Mundi primum excipiunt, & vel ad aures nostras perferunt, vel ad visum nostrum repraesentant; heic iterum illi, qui mandata nostra, per fibras in Musculos traducunt, & sic nostra imperia in actum determinant: si velis experiundi gratiâ, hos aut illos removebo, ac veritatem rei percipies. Nos in Sacrario, nostro modo intuemur fines & disponimus media, quae dein voluntati commissa, traduntur principi illi, ut ab ejus famulis amendantur in effectus, ut fiant usus a Caelo nostro, id est, nostri Amoris, designati: ipsa Voluntas per se non est nisi conatus agendi, ex quo nihil absque ministrantium auxilio existit. Sed Animus ille, seu atrii nostri praetor, quia ab Amore nostro vinculis opertus jacet, sub necessitate obsequii decreta nostra exequendi vivit; ita enim clavo advinctus assidet; ac vitam suam ab Animâ nostrâ, seu per illam, a Supremo, trahit: id etiam sola inspectio docet. Quod ille vitam agat a nostrâ prorsus diversam, id patet a potestate nobis relictâ, ut velle queamus, & tamen sistere & inhibere actus; ut & excubare, & nos remove ab Animo, ac totam nostram mentem subducere ab ejus oblectamentis & cupiditatibus; nam dum intuitionibus veri ac boni intendimus, ne quid luminis ab ejus facibus nostram inumbret lucem, tamdiu seris portas illas claudimus.

71. Sed tametsi hic famulus noster, quia catenatus, tam humanum & placabilem se nobis praebet, usque tamen Amoris nostri infensissimus hostis, est, ac odium penitus insitum ejicere nusquam potest; vafer est, & ad omnem fraudationem callidum gerit ingenium; nec prius aut potius cupit & molitur, quam ut omnem suam turbam in civicos exacuat motus, eamque sub signis suis ordinatam in tuae Mentis palatia effundat, & nos Sapientias Olympo tuo ejiciat; ipsi cuniculi, per quos se inferre potest, sunt plures, quos jam omnes tibi digito monstravi; sed sunt, sicut probe nosti, modo bini accessus in Mentem tuam, scilicet a superiori, & ab inferiori; Via superior est per Animam ^(p) ejusque adytum; haec sacra est, & ei prorsus impervia, & quidem tam

angusta, ut ne quidem minimum digiti, per ejus meatus, inferre queat, nam grandis ac obesus Corpore est; illa via solum Domino Lucis, & Ejus Amori, patet: Haec vero, seu via inferior, est sola, per quam ille surrepere ac eniti potest; nam ea, usque a sensoriis portis, ejus Mundi lumini ac modis, proinde Imaginibus in Ideas versis, patula est; ut & versus maenia, quae musculis loricata sunt, per quae fines nostri in actus erumpunt, in mundum ejus aperta. At quia ille, consultis suis dolis, omnes movere machinas novit, ibi praesidia prudenter disposuimus; Veni mecum, & recognosce, ait; ac tunc eum deduxit ad omnes angiportus & aditus, eique aperuit nulla non viarum compendia, quae usquam ei praebere potuissent iter; & simul de machinis ejus multum diei sermone suo protraxit.

72. Sed in portu sumus, technis ejus recensendis, quae infinitae sunt, & numerum omnium myriadum excedunt, non diutius immoremur: verum Statum Imperii, quem debellatae ac triumphatae Menti inducit, dignum est describere. Dum enim Intelligentias infimae sortis alicujus Mentis, artibus delusas, in partes, vel potius in spinas suas, pellegerit, fasces imperii atque purpuras ante oculos earum expandendo, tunc ab iis aperiuntur portae, ac ei detrahuntur catenae; & confestim ille genios suos sub signis ordinat, & cum facibus ac naturae luminaribus Curiam & Sacrarium invadit; atque Intelligentias & Sapientias ab Amore nostro inaugurate foras expellit; quae quia Innocentiae, & sic mites, & nihil non ex amore agunt, facile, sicut columbae viso milvo, in fugam se recipiunt; & quidem in Matris suae adytum, ut in quoddam asyllum, obsignantque portam; ac ibi omnem ejus turbam, quam excitat, perspicue vident; a superiori enim, sicut a speculâ rupis, omnia, quae infra fiunt, non autem vicissim, prospiciuntur: sed relata refero; dicunt, quod similem statum Imperii devictae Menti inferat, quem ipse intenderat Caelo; ac similem Atrio, quem ipse in suo Universo occupatum tenet. Mentem enim subjugatam vocat suum Olympum seu Caelum, quae quia effigies est Regni Amoris nostri, in animum suum inducit, quod ipsum Caelum, dum typum ejus, invaserit ac possideat, quodque loco ejus sceptrum totius teneat; ludit enim similes ludos in Parvis, prorsus sicut voluit in Magno: inde qualis Universi status futurus esset, si ipse rerum potitus gubernacula rexisset, liquido constare potest; prorsus enim effigiem sui in parvulum hoc Caelum transcribit. Audi itaque ordinem ac formam, quam introducit: ipse plane ad imitamen Caelestis Imperii sibi comparat Intelligentias ac Sapientias, quarum unicuique imaginem sui indit, sed quas potius diceres Insanias, quippe natas & productas ab ejus veritatibus, quae non sunt nisi falsitates & malignitates; ipsas enim Ideas, in quascunque libet formas, dispescit & componit; nam formae a determinatione trahunt omnem suam naturam, & a natura facultatem & modum agendi; unaquaevis enim Idea, nam stupidae sunt, se unicuique formae inaptari & quasi inoculari patitur, sicut unusquisque color unicuique pictae imagini, aut unaquaevis vocula unicuique sermonis articulo. Ex Intelligentiis istis insanis, quae ad lucernas & cereos vivunt, ac in furvis habitant antris, Mentem istam, &

sic imaginem sui efformat; hic suum Caelum statuit, e quo inferiora gubernat. At vero Imperii sui regimen, quale, ut dixi, in Mundo possessum tenet, non in Mente istâ, ubi sicut rector Olympi residet, sed in ipso Atrio, ubi sunt ejus genii cum suis affectionibus, quibus ducem, quem etiam Animum vocat, praeficit, instituit; his omnem potestatem agendi, secundum suos motus ac naturae instinctus concedit; ipsum Animum Universi Dominum declarat, eique omnia, quae in suomet obtinuit Mundo, sceptrâ tradit, eumque loco sui substituit, dum ipse se ut Deum, inter suos, proclamat: eique insuper potestatem facit eligendi, quoscunque lubet, amores, sed non alios, quam qui Corporis ac Mundi sunt: inde tot exsurgunt Amorum phalanges, ut nisi in genera & species dispescerentur, vix illos a se invicem dignoscere, dabile sit; nam ab Animi istius geniis, qui jam non famuli ac mediastini, sed principes Mundi facti sunt, continuo, sicut a fomace, cupiditatum flammae erumpunt; ex naturâ suâ id etiam trahunt, quod alias non sapiant Bonitates, quam quae sunt harmoniae & formositates naturae; nec alias Faustitates, quam delitias Corporis & ejus Sensuum; nec alia Desideria, quam Appetentias & Cupiditates; objurant etiam per suum Numen, seu per Conscientiam suae Mentis, quod Bonitates & Faustitates superiores nusquam sint, quare illas inter larvas aut somnia Morphei rejiciunt. Ipse sychophanta in Olympo illo residens, nec alios contextit nodos seu versat fines, quam qui Animo isti indulgent, ac geniis ejus favent; & per suas Sapientias, sicut illas vocat, omnia disponit media, ac libidines earum non frangit seu ad superiores usus restringit, sicut Nos, sed incendiis inflamat; ac voluntati remittit habenas, ut omnia secundum caecos illorum impetus in actum ruant. Tum etiam sollicite & circumspecte providet, ne quid se alte insinuet, quod aliquam superiorem lucem apportat; quam illico, accensis suis facibus, extinguit: ut plurimum etiam sceleri adjungit prudentiam, sicut nuper a me narratum audivisti, nam consultis suis dolis omnes machinas movere novit; hospites istius lucis, per plures semitas ac labyrinthicas ambages, ducit & abducit: seque etiam, sicut Vertumnus, in varias, inque Caelestes transformat imagines, & per speciosas repraesentationes tamdiu eludit, dum eas etiam in suas formas transcripserit, ac suis Intelligentiis associaverit: atque interea per suos genios omnem sensum deliciarum naturalium, iisque fruendi libertatem, inspirat. Sed quae Libertas! Mente sub servitutis jugum redactâ; nihil enim audit vere Nostrum, quam Mens Intellectualis & ejus Voluntas; inde dicimur Homines, & discriminamur a brutis; haec si non scita sua, ac rationum formas, a Caelo & ejus Luce haurit, & per Ordinem supra descriptum imperat Animo; & per eum a Mundo evocat ideas, & evocatas surculis seminum Amoris nostri inoculat; sed si a servitiis in libertatem emissis, imperatur, actum est de Humano, ac de Nostro; tunc enim inferiora influunt in superiora, ac totus invertitur ordo.

73. Sed furcifer iste non usque deponit metum, omnem reformidat sibilum ac susurrum; praesidia utrinque posita sedule recognoscit; quid non sceleris conscius extimescat; metu usque audacia continetur, nam gelidus semper ac luridus currit per

fibras tremor; jugiter id eum horrificat, quod Sapientiae Amoris nostri se in Adytum maternum receperint; idcirco attente praebet aurem, num forte confabulationes earum cum suis Intelligentiis percipiat, probe enim novit, quod illae, tametsi Innocentiae, usque simul summae Intelligentiae ac Prudentiae sint, & quod una ab ore illarum prolata Veritas mille ejus fallacias in aerem dissipet; quodque una scintilla illarum luminis, mille ejus lampadas exstinguat; quare etiam suas Nymphas instruit, ut nusquam machinatos ejus doles aperiant, sed jugiter praetexant ipsissimos nostros Amores; nec nisi quam candido ac Caelesti amictu ornatae in publicum prodeant. Quandoque tamen Sapientiae Caelestes Intelligentias istas clanculum audaciae redarguunt, cumprimis illas, quae a partibus suis descivisse norunt, & se in ejus formas transcribi passae fuerint; inque earum mentes revocant statum illarum praeterlapsum, tum etiam praesentem, & futurum; illae tunc, sicut aiunt, rubore suffusae, incipiunt angi, & ex dolore intus oborto, plangere sinus, ac vulnere quodam indolente morderi; & sic turbas excitare; ipsumque cardinem Mentis sursum movere, ut in socias aliquid fulguris ex luce caelesti irrumpat, quâ externata cohors in furva sua antra & obscuras latebras aufagit, nam lucis illius radios non sustinent: id etiam in ipso atrio, appercipi dicitur, nam penetrat, sicut falminis ictus, in cubicula, non per rimas, sed per ipsas portas, quae diu noctuque apertae stant; inde suspiratus & luctisoni mugitus; haec vocant Conscientiae Morsus. Hostis vero ille, tunc convocatis omnibus suis copiis, ac thesauris universi sui Mundi reclusis, & servitiis non solum manumissis, sed etiam spe licentiae & dominationis lactatis, sic Intelligentias istas, quae turbam excitarent, aggreditur, easque vel in exilium ejicit, vel catenis obruit; ita ipsemet accessus ad Adytum Animae validis repagulis obfirmatur; ipse quoque Mentis cardo ita posti affigitur, ut sursum flecti amplius nequeat. His peractis, securior factus, omnia secundum lubidinem gubernat, ac votivos & talarios instituit ludos, cumprimis Apollinares in honorem serpentis Pythonis; & quamlibet nympham lauro, victricis praemio, ornat, creatque reginas, & vocat Olympiades ac Heliconides; inferioris vero turbae singulas, suas Pamassides, vel etiam Aganippides, a fonte illo, quem equi ejus victoris ungula perrupit ⁽⁹⁾; & sic omnes novis inflammat lubentiis, & oececat illecebris.

74. Sed scire interest, qualis Vita earum est credunt enim se claram ac supracaelestem, & credunt nos agere obscuram, & earum vitâ multo inferiorem; omnia enim ex vertigine ista inverse spectant: quare non reticere velim, quia dignum relatu est, quid audiverim & viderim; semel enim comes associata fui Sapientiis Caelestibus, quae aliquoties totum peragrant Orbem, ut explorent turbas & rebelles motus, quos tyrannus ille in suo Mundo continue fomentat, & actu exsuscitat: quondam enim in hoc comitatu offendebamus gregem harum Intelligentiarum, quae candidâ & caelesti indutae veste, in foro, ansatae ac animosae, ambulabant, & quae prius a partibus Amoris nostri steterant, sed postmodum in numerum stipendiorum alterius cohortis se adscribi passae sunt; Caelestes eas vocant suas amicas, nos autem suas sorores. Cum

Divae Sapientiae illas Intelligentias eminus conspicatae essent, anticipatis per compendia viis, ut illis obviam sisterentur, ad illas, amico vultu, ne forte aufugerent, accedebant, percontantes, unde tam cultae venirent; illae ad primum aspectum pudore oculos dejiciente quidem suffusae, sed audaciâ & tam amicâ interrogatione excutiente timorem, se de Ludis suis, & quidem de Apollinari seu Pythico venire, respondebant, & simul explicabant frontem, tanquam animis a spectaculo illo adhuc ovantes: sed Sapientiae Caelestes, quae non mendacem spectant formam, verum penitus in mentium latebras introspiciunt, indice digitorum in parvulum orbem circumacto, per hoc, signo stuporis facto; O quam ferrugineo & funereo, inquiebant, apparetis vultu; ubinam est splendor vitae, quo vos, siderum instar, non ita pridem illustratas vidimus; unde illa inamabilis nubes & fuligo, quae jam faciem vestram obducit: illae ad sermonem hunc obstupefactae, se mutuo intuebantur; & annon videtis, regerebant, quàm plenam vitâ faciem exporrigimus, & quo non igne micant nostri oculi; & quomodo sanguis ab intimis gaudiis exultat; unde venit vester jocus; aspice etiam nostras nive candidiores vestes. Sed Sapientiae Caelestes, ah, meae Amicae! dicebant, si contemplaremini vosmet ipsas nostrorum oculorum acie, vos obsecramus, prorsus aliud perspiceretis; concedite nobis ex otio vestro modo exiguam partem hujus horulae, ut familiarem, sicut prius, sociemus sermonem. Novimus, quod tanquam persuasae credatis, vos non solum vitam, sed fortassis, supremam, & ipsissimam caelestem, agitare; Amor iste, cujus imagines estis, etiam ejus rei fidem quoque facit; nam ob visum vestrum ille glaucomam objecit: verum quia Intelligentiae persuademini esse, non vos forte latere potest, quod gemina detur Vita, una Caelestis, & altera Naturalis; & quod utraque Vita sit, quia utraque Spiritualis; nec Vos fugit, quod Vita illa prior seu Caelestis, non nisi quam de Caelo rectâ in Mentem nostram influat; altera quidem etiam de Caelo, sed non directe, quippe per aliam venam, sic mediate, sicut etiam in ferarum Animos: cum jam Mentium vestrarum janua non in Caelum, sed modo in Mundum, aperta sit & pateat; seu cum cardo illius januae ita posti suo accretus sit, ut Mens non nisi quam deorsum spectare queat; & cum ne quidem minima rimula sit, per quam luci caelesti per suum tramitem penetrandi datur copia, undenam tunc vestra Vita? seu per quam portam admittitis vestrae vitae radios? forte dicitis, per communem illam, seu per aurem & oculum; sed unde tunc venit tanta umbra rerum Caelestium? & unde frigora & oscitationes ad solam mentionem Vitae superioris? unde tam fluxam, ac si intimum vestri consulitis, nullam geritis fidem, de Amore nostro, de ejus Caelo, de Animae futuro statu, ac de ejus Aeternitate? haec omnia pellucere, tanquam per clarissimam gemmam, si altera reclusa staret janua. Cum itaque illa, quae omnium rerum essentialia sunt, in tantâ ignorantiae umbrâ, ac in tanto frigore, sepulta jacent, a quo tunc fonte ducitis vitae vestrae rivus; anne tunc ab eo, cui plus umbrae, quam lucis, plus frigoris quam caloris, id est, plus mortis quam vitae, inest: confiteamini, nam id sentire potestis, an hoc vivere dicendum sit. Revocate in Mentem vestram, tametsi fidem istius rei forte etiam abjeceritis, quod ita a Supremo nostro

institutum sit, ut Vita Caeli in Naturam Mundi, per Unicum ejus Amorem, qui cum Illo in intimis & supremis est, influere debeat; ut non modo Lux, sed etiam Calor spiritualis, Mentium, & sic **Corporum** nostrorum, Vitas, excitet: Notum etiam est, quod alius fons vitae a Supremo nostro quoque factus sit, per quem Amoris nostri Vita cum universo suo Caelo, in Mundi naturam influeret, & sic Caelestia conjungerentur Terrestribus; hic inferior Vitae fons factus est vinculum, aut copula spiritualis, ob finem, non solum ut omnia continerentur, sed etiam ut suo ordine a supremis ad infima, & ab infimis ad suprema, irent & redirent: absque illo, nec Corpora nostra conjuncte cum suis Mentibus vivere quirent, nam Animus noster est Vinculum illorum Unionis. Quando jam Vinculum illud scissum est, seu Copula spiritualis inter nostrum Amorem, & fontem illius vitae, seu principem mundi, rupta, quaenam tunc remanet vita, norme illa, quae ex eo solo emanat: Notum enim est, quod nulla vita detur absque Amore; & quod talis vita sit, qualis est Amor; cum jam nulla amplius trahatur vita de Amore Caeli, dicite tunc, quamnam vitam ducitis; annon funeri potius quam vitae similiorem. Sed attendite adhuc parumper; forte haec rejicitis in crastinum, ut claritatem istam involvatis umbris; nam pervideo, quod haec non penetrent fuliginem vestrarum Mentium; nam eas sicut pice obductas contemplamur; ipsa illa nigredo vorat & absorbet hujus luminis radios, inque suis atris poris & cryptis Cos recondit, ut ne quidem ulla lux inde reflexa appareat; transeamus itaque ad ea, quae per amplas illas portas in inferiorem vestrarum Mentium regionem subintrant; dicite mihi, quid Vita! annon est Intelligere quid verum, & Sapere quid bonum sit; quae ergo sunt Bonitates vestrae, per quas Vobis copiam sapiendi, & denique intelligendi, seu vicissim, conciliatis; Anne sunt merae illae hallucinationes sensuum, qui omnia sua objecta obscurissime; & ne quidem unam plurium myriadum partem eorum, quae in ipsâ naturâ sunt, appercipiunt ^(t); haec tenebrosissima objecta etiam Animus vester, sicut Ideas, in Mentem introducit, in quibus Mundi illius princeps, sicut in suo Olympo, residet, ac istas ideas secundum Animi, ejusque geniorum lubentias & voluptates, disponit & ordinat; inde formantur, & quasi gignuntur Veritates, vestri meae Intelligentiae! parentes; cumque nulla Lux desuper, seu a Caelo, in has formas, admittitur, dicite, qualis tunc inde nascitur Intellectus veri, & Voluntas boni, seu quales inde exsurgunt veritates & bonitates, an aliae, quam quae merae fallaciae & vanitates sunt; redeam itaque jam ad hunc meum ingressum; si Vita nostrae Mentis sit Intelligentia veri, & Sapientia boni, quae tunc vena vitae inest intelligentiae falsi, & sapientiae vani? nonne id, quod contrarium ipsi vitae Caeli est; dicite jam, quo titulo, aut quo nomine, hoc contrarium insignire potestis; an alio, quam quod dicitur umbra, ac species mortis. Sed adhuc perspicio, quod ne quidem haec Veritas alte penetret, nam princeps vestri atrii seu Animus haec umbris suis illico implicat, & fumo suorum carbonum involuta in diversas conglomerat formas, quare non aliud nobis superest, dicta nostra confirmandi, ac fidem eorum obsignandi, medium & perfugium, quam ut Vosmet ipsas, in speculis, & sic per reflexam in oculos vestros lucem, contemplemini;

portamus enim nobiscum parva specula, e quibus visui obmotis conspicerere potestis non vestra Corpora, sed ipsas Mentis in suâmet effigie, seu quales Nobis, quae Sapientiae Caelestes sumus, ad vivum apparetis: obmotis itaque illis speculis, intuemini jam, dicebant, inferte oculos vestros in omnes partes, & videte jam quales estis Veneres, aut Pallades, & quales vestri candidi cultus, & caelestes fuci; tunc sibi non secus visae sunt, ac fullones, aut sicut turba illa, quae ad fomaces sulphure ardentis continuo adstat, prorsus sicut luciferae atra ferrugine sparsae nec amplius ut Intelligentiae, sed ut Insanae ac Dementiae; & nisi artus suos, sicut in perpetuo agone, motitavissent, diceret, non effigies, sed funera, vitae: illae quidem visum suum a speculo illo caelesti abjicere conatae, sed usque imago alte animis impressa sedebat. Ast, faciemus etiam, aicbant Sapientiae, ut Animus vester cum suis geniis vos oblectet; illico vibrabant lucem sui speculi, & simul aperiebant portas, ut incondita illa turba, more solito, cum suis facibus, in conclavia Mentium earum, irrumperet; fruamini, dicentes, etiam hoc spectaculo; ac illico apparebant eis omnes genii, sicut colubrae, circum capita illarum flexae ac sibilantes, saniemque suam in Corporis illarum venas, viis per morsus apertis, infundentes ^(s): ac totidem sibi visae sunt facies Gorgonicae; illae extematae aufugere volebant, sed ex jactatu Corporis, comae illae infernales, sinus ac facies illarum, pulsabant; inde tanquam gelu obriguerunt, ac sanguis frigore constitit; tunc Sapientiae, ecce jam vestri Amores, dicebant, ac vestri calores: adhibite nobis fidem, quod spiritualis vestra vita, quae vos manet, huic cum infinitâ varietate, prorsus similis futura sit; nam Mentium a Corpore separatarum activitates, existunt, non sicut Corporum per actiones, mediis musculis, & sic carne & ossibus, sed per actuales statuum suorum repraesentationes, seu per meras repraesentatas ad vivum similes actualitates. Agedum, nunc oculis vestris, proinde sensibus, quibus ita confiditis, percipite, quod non vitae, sed mortis funestas imagines, circumferatis: quot enim colubrae, tot sunt incendia & demum furiae vitae vestrae spiritualis, a quibus in sanguinem, dum hic vivitis, etiam insperguntur pestiferae spumae, totidem causae excitativae Mortis. Abite jam, o formosi flores! cum isto veneno, quod tam dulce in fibris vestris reconditis.

75. Furiae istae, ne amplius dicam intelligentias, per devia & opaca viarum, ad sua remensurae mapalia, elapsae sunt; sed certa sum, quod seipsas fugere non potuerint. Collige exhinc, qualis, inverso ordine, status regnat, dum auriga ille mundi, Mentis humanas fraenis suis regit, & sicut equos ore spumantes in tot decursus impellit; tunc quia Mundus vertitur in Caelum, umbra in lucem, calor in frigus ita supinantur omnia, ut quae spectare debent sursum, spectent deorsum; non secus ac trunco Corporis absque Capite, quod subactum & contritum est, ad tellurem inverso, & pedibus cum calceatis & illotis plantis, in altum sublatis; a Sapientiis Caelestibus accepi, quod Mentis istae in suo Corpore, etiam tales, seu ita supinatae, in Caelo repraesententur: nam Sphaera Caelestis, quam Mentis humanae incolunt, Maximo Principi Caeli cum

suis Sapientiis, Amoribus & Concordiis, addicata, invaditur, & regnatur a principe Mundi, ejusque vesaniis, odiis ac discordiis, cui sphaera proxime inferior seu Naturalis, a Supremo nostro concessa est; ita, inverso ordine, inferiora in superiora, seu Naturalia in Caelestia, irruunt; inde omnium ignorantia; Veritates corripunt fugam, per infinitos circumflexus, & plurium Scientiarum cursus ac rimas, sed usque incassum, investigandae; & quantumvis investigantur, omnis tamen istarum splendor non solum abstergitur & obsolescit, sed etiam ipsae Cimmeriis obducuntur tenebris; sic noctis duplicata imago succedit: quam ob causam Scientiarum istarum palaestrae dicuntur Ludi, nam quo plus ii luduntur, eo plures inducuntur nubes, seu plus densantur tenebrae, usque adeo, ut Lux ab ipso Caelo emicans, sub ipso limine extincta dispereat: imo ipsum Caelum tam terribili tegitur caligine, ut ignoretur non solum, quid Caelum, sed etiam quid Anima, quid Mens rationalis, & quid Animus; num distincta sint, magis num a se mutuo dissideant; quantum Mentis humanae ab Animis brutorum distent; tum etiam num Vita sit alia res quam Natura; nam Intelligentia iis apparet sicut amentia, Sapiencia ut spectrum; Aurum vertitur in pulverem, & Adamas in limum Sed tantum abest, ut delusor ille mentem sibi emancipatam amet, ut eam inficiat suâ tabe, discindat odio, & sic Stygi suae addicet; nam quicquid agit, ex odio contra Amorem nostrum agit, & adhuc continuo affectat Caelum; ideo Mentis istas, quae Vincula Caelestium & Terrestrium forent, & per quas unice patent viae rectâ a supremis ad infima, & ab his iterum ad suprema, secundum ausus ab initio coeptos, quibus constanter instat, hosticus perpetuo invadit & subjugat; hinc per hanc viam jugi antiquum suum conamen urget; sed in Mentibus istis, ad intimum Caeli, ne id quoque invadatur, clausa ac duris repagulis obfirmata est porta.

76. Quod ex unius discidio tot innumeri Amores, sicut vocantur, exurgere potuerint, ab echidnis, quas Meduseae illa capita ferebant, perspicuum est; unaquaevis enim unam vitae facem, seu unam Cupidinem, proinde unum Amorem, repraesentat; unâ etiam abscissâ renascitur altera; & quot partes earum sanguinis, qui virus est, tot semina novarum sunt. Verum, quod non Amores, sed totidem odia ac discidia sint, constare potest, non solum a discordiâ illarum in unâquâvis subactâ Mente, nam exitialia inter se gerunt praelia, & catervatim dant stragem; verum etiam inter omnes individuas tales Mentis, inter quas perpetuae regnant civiles insaniae, clades, excidia; assiduis enim se mutuo subigunt caedibus, aut mactant convitiis; sique leges ordinum remitterent sua vincula, tam acutis & nefariis bellis se mutuo obtererent, ut hostilem rabiem supergrederentur. Ipse Princeps Mundi lituo obit pugnas, excitat animos, & sic clientes suos in exitium, furialibus facibus armat; stat ab utraque parte, adque funera & rogos utriusque cladis praesens imperat, ut omnis turba usque ad interuersionem sine missione dimicet. Haec sunt ejus Amorum Ludi; haecque sunt ejus oblectamina, ac hyacinthicae pompae: Quo atrociorcs sunt conflictus, & inexpiabiliores irae, Veterator

ille eo latius diducit rictum, ac edit cachinnos: usque tamen indignissime fert, si quisquam has suas Erichtones non ut Amores veneretur.

77. Hi mendacissimi Amores, tametsi numero infiniti sunt, usque tamen iis solum bini Duces praetorii praefecti sunt, quorum unus dicitur Amor sui, alter vero Amor Mundi; quos ipse Princeps suos Optimates vocat. His vero plures subjecti sunt minoris potestatis duces, satrapae, primores plebeiorum, centuriones, cum innumeris lictoribus, prorsus ad ideam ejus magni Imperii in Universo, cujus regiminis formam ubique inducit. Imperia suorum Optimatum quia ampla, in Regna, Principatus, Provincias, ac plures Dominatus, distributa sunt; quorum tamen unumquodvis aliquam Mundi effigiem, seu Universum, refert, cujus sphaera limites extensiores & contractiores sunt, secundum proximitatem, quae secum, & cum maximo suo, intercedit: quâ ratione dantur hujus farinae Amores superiores & inferiores. Unaquaevis Mens in effigie aliquem Orbem ac Mundum, similiter ac Mens Suprema, struit, & quasi condit, in quo illa omnes vitae suae cursus peragit; intuetur enim fines, & ex naturâ comparat sibi media, per quae fines isti effectum consequantur: Magnus etiam hic Mundus, non est nisi complexus Mediorum, ut Fines & Arbitria Supremi, in actus & usus perducantur: hi quasi Mundi a Mentibus constructi, similiter percurrunt sua Tempora, quasi Annua & Diurna, illa vocant *Fata suae Vitae*, nam aemulantur Veres, Aestates, Autumnos, ac desinunt in Hyemem: haec vero, suas *Fortunas*, quae similiter aspiciunt suas auras, meridies, vespas & noctes, alternantque vices: ipsas vero Tempestates, & discussis nubibus emicantia Serena, appellant *Fortunae fluctuationes*, & *Fortuitis* adscribunt. Ignorant prorsus, quod Vicissitudines istae ita temperari possint, ut continuum Ver, aut perpetuum aetatis florem, Mentibus inducere queant; nam unde trahant sua fata, ac suas fortunas, iis tam implexa apparent, sicut glomeres lumbricorum, qui coacervati capita sua vel humo infodiunt, vel ipsi acervo implicant; prorsus ignari, quod Universum ex infinitis universis constans, omnesque illi Mentium Munduli ac Orbes, sub auspicio unius Numinis, seu Supremi nostri, Ejusque Amoris, stet, & a Providentia Ejus constanter gubernetur. Regimen quidem Universi alicui Supremo tradunt, sed curam singularium nesciunt cuidam Numini subjiciant, ideo illam partim suae providentiae, quam prudentiam vocant, partim fortunae, adjudicant; nescientes, quod Divina Providentia Universalis esse nequeat, nisi sit in singularissimis, & quod ex his solum Universalis audiat; seu quod Universale suam essentiam & actualitatem a singularibus, a quibus existit, unice trahat; quare cum affirmant unum, & negant alterum, utrumque destruunt: utque sic destruant, nulli non eorum Amores suadent, quia Princeps istorum id suggerit, ut Mentis illae in se inducant, omnia vel caecâ fluitare sorte, vel ineluctabili fato absque allevamento ferri, ac ita ad felicissima fata & faustissimas sortes omnem aditum intercludat; eum enim non fugit, quod nihil quicquam forte & casu existat.

78. Sed pervideo, quod Mentem tuam sollicitet, & mirabundus id verses, cur Supremus noster, qui omnium singularissima & novit, & Providentiâ suâ regit, & Cui Soli Omnipotentia, passus fuerit, hunc tyrannum ita Mundum suum, seu Mentis humanas, tam dire & saeviter depopulari, & sic Universo Orbi tam execratum statum inducere; seu Oculis omnisciis tueri, Caelum quasi suum ruere; Verum si aures tuas adhuc paulum dictis meis attentas praebere velis, audies stupenda & inaudita. Omnipotens noster potuit Universum cum suis omnibus universis, uno solum voluntatis nutu, destruere, & sic ipsum illum Tyrannum cum Mentibus ei subjectis in Tartara & Orcum, ubi Noctis illius ac Umbrae imagines, atque Erynnides, perpetuo regnant, praecipitem detrudere: id etiam constituit, quia ipsa Ejus Justitia suasit, & ad id Eum excitavit; nam si a Justitia sua, a Seipso recederet: quapropter etiam justissimae irae zelo exarsit, seque ejus fulminibus armavit, non solum in ipsum tyrannum, sed etiam in universam illam societatem, detonaturus; sed jam audi, dum in ipsissimo illo ictu fulminandi staret, en mira dictu! Amor noster, Ejus Unigenitus, in mediam illam rabiem, seu in ipsas furias Diaboli, ubi ipsi illi ictus fulminis caderent, se pronum conjicit, ac humanas istas Mentis brachiis amplexatus, se poene a rabido illo cane infemali dilacerari ac discindi passus est; quo viso, Supremus noster, ne simul ipsum Unigenitum justissimae sum irae devoveret, deposuit sua fulmina; ac illum frustra orans ut discederet; Ille ex Amoris flagrantissimo igne id renuit, supplicans, ut ignaris illis ac insontibus parceret aut Seipsum cum illis perderet, Se velle sontium culpas luere, ac Justitiae poenas dare; nec faceret, ut unicus ille, unicus esset in Orbe: quo Sanctissimus Parens ita commotus est, ut non solum Justitiae sum flammam intermitteret; sed antequam discederet, promittere ex Amore coactus sit, ut Ejus solius gratiâ Mundo isti tamdiu indulgeret, dum is aetates suas percurreret, & a seipso confectus, in suam hyemem & noctem, sicut turba ejus, rueret; & simul Amori nostro potestatem dedit, tyrannum illum, hostem suum, ad libitum, vinculis coercendi, ac manumittendi: inde ejus potentia ita diminuta est, ut qui regios fines prius rexisset, jam intra angustos limites clausus teneatur. Inde etiam, Mortales illi, ab unione eorum infantum cum Amore nostro, traxerunt vitam morti naturaliter mixtam.

79. His auditis, Primogenitus noster, ad tantum discrimen Universi primum attonitus quasi obrigit; mox autem ad tam stupendum Amoris exemplar remollescens, intimis medullis fere deliquit; ac ideo in Sapientiae suae gremium illapsus cum profusis lachrymis diu haesit; tunc penitus in seipso persentiscens, quid verus Amor, & quid veri Amoris essentia esset; postquam vero tenerrimam illam affectionem ex Amore erumpentem, laetitiae lachrymis, paverit, reclinatus Sapientiam efflictim rogavit, ut jam paulum relegeret vestigia, unde digressa est, & exponeret, quomodo daretur plena copia hoc suo Amore fruendi; id jam se percipere, aiebat, quod id solum ardeat, ut non sui, sed Illius sit; quodque ardor ille ex apperceptâ amorum contrarietate & oppositione, se ad summum gradum manifeste exaltaverit; nam quantum unum

horreret, tantum plus jam alterum amaret, & quasi demoreretur. Id in animum ejus etiam rediit, quod illa prius dixerit, vitam quam viveret, extrinsecus influere; & quidem non solum a supremo, omnium Vitarum Fonte, in Animam, quae est potentia omnium potentiarum sui Regni, & a Supremi Amore, seu Ejus Unigenito, in suam Mentem; sed etiam ab Ejus inimico in suum Animum ^(t); quodque ejus cubile, & illum ipsum, ibi, & sic proxime sub pedibus suis, ad fores aulae cubantem, monstraverit ^(u); gavisus tamen, quod viderit illum manicis & compedibus vinctum, nec ausum portam, nisi jussus, tangere; prae horrore tamen aspectum ab illâ plagâ aversum tenuit. Ad haec Sapia, quod jubes, inquit, exponam; ex dictis, quae supra, in aurem tuam, sevi, satis jam tibi constare audio, quod Potentiae nostrae, ut vivant, ab influis Viribus excitandae sint; tum quod nulla vita, nisi ex communi Fonte spirituali, ducatur; proinde Vita Caelestis ab Amore Supremi, vita autem naturalis a principe mundi, qui factus est Fons medians & copulans vitam naturae: Cui quia anima naturalis indita est, omnes illi, qui ejus vitam, absque Amore Caeli, vivunt, vitam naturalem, & morti resignatam, agunt; proinde, qui Naturam, ut supremum suum Numen, colunt, ipsum hunc infensissimum Caeli hostem eo cultu adorant. Quod vero in Animis humanis sit ipsum ejus cubile, ob finem, ut similiter naturam nostri mundi corporei, cum Vita Caelesti, copulet, id quidem ipse celat, ut ludos suos in umbra intellectus, seu in ignoratione suae viciniae ac praesentiae, eo securius ludat; & dum proxime ad fores Mentium excubias agit, omnem sui timorem excutiat: id tamen eum delectat, quod aliqui eum digito quasi monstrent, sed tamen non tangant, qui scilicet eum existere negant, sed usque loco ejus Animum suum, ejusque libidines, & ad crimina proclivitates, substituunt. Nec appercipitur, quod in ipso Animo resideat, nisi ab iis, qui eum oppugnant, & contra inversum ejus ordinem clavum dirigunt, & sic quasi contra tempestates vela ferunt; qui enim secundo flumine labuntur, venam torrentis ignorant, secus vero qui contra alveum nituntur; hi ejus repugnantias sentiunt, & si sedulo attendunt, ejus manifesta murmura audiunt; nam perpetuas excitat pugnas, occentat, & mille oblectamenta & fascina, aut mille spinas & aerumnas, objicit; ipsasque offas faucibus ejus injectas vel deglutit, vel spumis inviscatas remittit: hi, inquam, appercipiunt, quod non foris stet, & tamen ad quemlibet cogitationis ictum, proprias animi ideas, Mentibus, injiciat, nam custos est ipsarum idearum, quae ex modis & imaginibus sensuum natae, materiales aut imaginativae dicuntur. Ex his etiam clare sciunt inducere, quod divisum sit Humanum, seu partitus Homo in superiorem & inferiorem, seu in interiorem & exteriorem; nam perspicue aliquid dictari de Caelo, & contradici a naturâ, sentiunt. Exhinc liquet, quod unusquisque, etiam integerrimâ vitâ clarus, eum, quocumque vadit, secum ferat: quippe eam ipsam sphaeram vitae, ubi Animus noster agit, cum suis geniis, incolit & constituit.

80. Tres itaque sunt Fontes Vitae, qui tres nostras Potentias, per suum influxum, sicut lumen Visus nostri organum, excitant & actuant; quod enim dat & agit, dicitur Vis

activa, quod vero recipit & patitur, dicitur Potentia; a solâ vi activâ absque potentiâ, sicut a solâ potentiâ absque vi activâ, nullus resultat effectus, proinde nec usus; Vires autem activae suis passivis, seu principales suis organicis aut instrumentalibus adjunctae, seu per influxum adsociatae, causas efficientes, unde effectus, producant: ex ipsa hac unione resultant Bonitatum nostrarum sensationes, scilicet, quod id sentiamus in Nobis, quia ille, qui est Fons vitae, id sentit in se, & a nobis per reactionem; nam quicquid ex agente in compar & socium patiens influit, id quia in illo, etiam in hoc, peragitur; prorsus secundum essentiam ipsius Amoris, qui est ipsissima affectio unionis virium utriusque naturae, seu agentium & patientium; qui Amor, cum flagrat, nihil vehementius cupit, aut intentius ardet, quam talem suae naturae copulam, nimirum ut sit alterius, non sui, idque solum ut suum existimans, quod ex altero in se reflectitur. Tale unum, & simul mutuum, bini Amantes per arctissimos suos complexus, & per limationes & suavia, tentamine, quasi propalant; per compressus enim ita mutuo conjungi ardent & conantur, ut penitus conjuncti, unam, tametsi in binas distinctam, vitam agant. Ex his jam educere potes, adjiciebat, quam plena Amore nostro fruendi copia nobis data sit. Cum jam talis sit Virium influentium cum nostris potentiis nexus & conjunctio, denuo prior confirmatur clausula, quod Amoris nostri vita sit, quam vivimus; & quod talis vita sit, qualis Amor.

81. Sed Primogenitus adhuc quasi timore horrens continuo ad Caelum levabat vultum, ut aspectum a toro, ubi hostis ille cubare dicebatur, averteret; quo animadverso, Sapiencia, eum intuens, cur, dicebat, mentem tuam sollicitas, & aciem a Paradiso avertis; pone metum, nihil causae est, ut is te perterreat; si libet, ipse perspicies, quam humilis, subjectus, & tractabilis sit, quamdiu hic sacer Focus tam laetas fundit flammis, & per has signum datur, quod Amor noster in Olympi hujus solio resideat, tunc enim humi substratus jacet, & sicut famulus obsequentissimus, ad Ejus imperia & placita, proinde ad omnia vitae nostrae officia, paratissime ruit. Is quidem in quamplurimas, ultra trecentas aut quadringentas, se mutare solet formas, jam scilicet in horrendum Draconem, jam in Lupum ac ingentem Canem, jam vero in Pantheram ac Urum, tum etiam in Flammam, & similia; usque tamen sub unâquâvis feroce inducta facie, ne quidem minimo nostro digito noxam, inferre, minus vulnus infligere potis est; periculum faciamus, ait; tunc Eum paulo renitentem in Cubile ejus detraxit; & excubitori isti, seu hosti, imperavit, ut se in Monstra sua, ab uno in alterum, transfiguratum sisteret: Cumque eum in horrendum, ac immanis vultus Canem versum videret, ipsa Sapiencia fricabat ejus costas, & ingenti rictui totam inferebat manum, eumque linguâ prehensum, quocumque vellet, circumducebat, ringentis etiam collo vincula injecit; utque ipse Primogenitus mente interritâ accederet, hortata, rogatumque mox adegit, atque ejus quoque brachium faucibus injecit, ipsumque etiam Caput, & illaesum exemit; Cerberus ille felle quidem intumuit, & lethales dare morsus exarsit, verum ita subductus patuit ei rictus, ut nihil quicquam tentare potis esset.

Postmodum ut Leonis vultum assumeret, jussit, tunc Sapientia mulcebat palearia, & cum dentibus ejus & unguis ludebat, eas genis suis admovens; eique mandatum dedit, ut Primogenitum quoque suis armis & brachiis includeret, & remitteret; inde ille impavidus factus, similiter ac sua Sapientia, uncos ejus dentes tetigit & percensuit. Dum vero ab hoc monstro abiret in Draconem, jussus secundum Sapientiae ulnas & scapulas, usque in verticem ejus Capitis, surrepsit, ac per suas cristas, squamosas spiras, & volubiles nexus, instar galeae, frontem & sinciput ejus obtexit; praeter plures adhuc ludos, quos cum illo instituit: in Flammam etiam mutatus, tam mitis erat, ut ne quidem minimum capillum, aut cuticulae fibram, adoleret. His peractis, jam vides, ait, quod non tam horrificus sit, & tremendus, quamdiu noster Amor Olympum suum in nobis gubernat; Ejus enim potestati, sicut audieras, relictum est, ad libitum, eum vinculis coercendi, aut manumittendi; sed usque tamen lethiferum alit vulnus; & non solum odio, sed jam etiam vindictâ, ardescit; verum nunc ipse suomet acuto & virulento felle torquetur, & discinditur.

82. Primogenitus, cum has ferarum minas, & quasi periculosas aleas, in mentem suam reduceret, non potuit, quin lenis quidam horror subcutaneas ejus fibras oberraret: cum primis ad illam ideam, quod Sapientia Caput suum in barathrum tam immanis monstri intrusisset, & tamen Cerbereus ille Canis, eo ipso momento, furore percitus ita excanduerit, ut omnes ejus venae atro felle intumidae apparerent; idcirco Sapientiam suam interrogavit, annon illa se tunc in magnum discrimen conjecerit; si forte, dixit, eo momento fera illa bellua, guttur suum tot seriebus dentium pratmunitum compresserit, numne tunc de vitâ suâ actum fuisset; nam non bene capio, aiebat, quomodo actus tantum ejus conatum deficere potuisset: ad haec, Sapientia, sunt, sicut nosti, respondebat, tres Fontes vitae, a quibus tres nostrae potentiae excitantur; ut omnia rite ex instituto ordine, vita unius fontis in alteram, seu superior in inferiorem, & sic porro, influet; nam Supremum in infima, nisi per sua intermedia, nusquam transcendit; sunt quasi scalae & gradus, per quos a Caelo in naturam descenditur, & a natura in Caelum ascenditur; proinde noster Amor cum sui vitâ caelesti, non nisi quam per mediantem illam vitam in naturam nostram transit; ob quem finem, hic fons spiritualis, de quo tam frequenter supra, factus est, & ei anima naturalis indita, in quam tam Vita Caeli, quam Natura Mundi, inferri, & sic utraque, sicut interjecto ponte, contineri & committi, potest; at quia copula illa scissa, & pons ille quasi revulsus est, Amor noster, sicut audivisti, in medias ejus Furias se pronum conjecit, ut Mentis humanas Caelo vindicaret; quare etiam a Supremo ei data potestas est, eum coercendi fraenandique ad libitum; eadem res etiam nunc & perpetuo agitur; nam Amor noster cum Vitâ caeli, in ejus vitam, quae naturalis & morti addicta est, se injicit, & sic ipsam ejus Animam, e qua omnes ejus conatus in actum erumpunt, proinde eum totum, ab intimis, actualiter domat & subjugat, ut ne hilum furoris, secundum impetum & ardorem suum, effundere queat; inde sistuntur omnes ejus conatus, ac coercentur

insaniae; & simul ad omnia sua officia, ad quae obeunda ab initio devinctus est, a vi superiore aut interiore Divinâ adigitur; hâc ratione restituitur illa copula, & vindicantur Mentis Caelo; ut & Amor noster cum caelesti vitâ in universam naturam nostri Corporis influit. Hoc Divino beneficio, hostis hujus anima subigitur, & sic ipsum ejus caput conteritur, & truncus ejus corporis, unâ cum caeteris inimicis similiter affectis, ejus scilicet geniis, sicut transversus limes, aut scabellum, pedibus nostri Amoris, qui in Olympi sui solio residet regnatque, subjicitur: in simili effigie Amor noster in Mentium nostrarum Olympis, subjugato Animo, repraesentatur; nam effigiem totius Caeli in nobis portamus.

83. Jam etiam ejus Famulitia recensere velim; quod pro Copulâ spirituali inter nostrae Mentis Caelum, & inter Mundum seu Naturam Corporis, inserviat, ex colloquiis nostris de illo supra habitis, jam tibi satis constare scio; praeest enim omnibus Fibris, quae in Membra & Organa totius Corporis a nobis demissae sunt; illae sunt ejus habenae, quibus hunc nostrum mundum, & ejus naturam, regit: proinde etiam fibrarum Spiritui, ut & Sanguini. Ille itaque est, qui omnes imagines & modos, qui ex universo ejus Mundo, per Organa sensoria, secundum fibras, ad Olympum nostrum surrepunt, hospitio recipit, & iis ex arbitrio nostro sedes tribuit, & in ordines disponit; inde ejus operatio & activitas dicitur Imaginatio, cui nostra pura Cogitatio praeest & correspondet: ideo ab eo resultant, & per eum ad nos referuntur, omnes illae Oblectationes, quae a Mundo ejus per Sensuum fores insinuantur, & a vi ejus imaginationis excuduntur; exinde fluit, quod ejus sint omnes Cupiditates, tum etiam Appetentiae, quae ab origine sua dicuntur Naturales & Corporeae; ab iis jam erumpunt variae Affectiones, Motus & Passiones, quae Animi vocantur; nam totidem sunt mutationes status vitae ejus Amorum, seu Cupiditatum; secundum harum naturam in horribiles illas formas, quas modo vidisti, ille se transformat; nam omnes Spirituales Essentiae, corpore gravi non indutae, suos status, per similes variations formae, actualiter repraesentant. Praeterea etiam ille nostra decreta per fibras ei subjectas, in actum determinat, & exequitur.

84. Prosequamur adhuc recesionem ejus officiorum, sed dum pedibus nostri Amoris substratus jacet. Sunt enim tres Sphaerae nostri Corporis, scilicet Sphaera Principiorum, Causarum, & Effectuum; Supremus cum nostro Amore Principia nostrae vitae regit; Animus vero, principia naturae, & quia fibris, etiam causis, proinde ipsi sphaerae Effectuum praeest; quare is omnia, quae in supremâ Sphaerâ, ut fines, intenduntur, ac ut decreta imperantur, in Mundum, seu Naturam nostri Corporis transcribit; ubi Fines isti, sicut totidem Animae, induunt corpoream quondam speciem, & se in effectus aut sensibiles actus, effundunt; nam Spiriualis vita nostrae Mentis in finium intuitionem consistit, quae ipsis nostris actionibus infertur; quare actio respicitur a suo fine, non vera a suo motu, seu vultus formâ; haec trahitur, dum vita illa, per

sphaeram causarum in sphaeram effectum, mediatione Animi, traducitur: talis etiam Correspondentia, & actualis per influxum constabilita Harmonia inter Spiritualia & Corporea, seu inter Caelestis & Naturalia, proinde inter ea quae Mentis sunt, & ea quae Corporis, intercedit, ut unum alterum, sicut idea typum, referat, & sic mutuas praestent operas, aut reddant vices: Utque haec Correspondentia vigeat, tradendae sunt Amori nostro habenae, qui hostem fraenis constrictum ad omnia sua munia compellat; & sic rite influant superiora in inferiora, & sistantur effectus, in quibus sint usus, qui respondeant finibus. Dum itaque Vita de Caelo trahitur, ac fines, sicut usus, in naturae gyrum, seu in Corpus, emittuntur, tunc inde actus perfectissimi existunt; nam intimam suam essentiam, proinde formam, ab ipso Caelo ducunt; ipsae tunc Bonitates, quas intimo sensu percipis, dum transeunt in naturam, in totidem exquisitissimi sensus Voluptates expanduntur; ipsae formae bonitatum vertuntur in tales Venustates, ut dicas eas de Caelo elapses; sacer Amoris ignis in taedas, quae puris delitiis incalescunt; imo quod intimum est in his amaenitatibus, ita per fibras se diffundit, ut id ipso sensu percipiantur: Cupiditates & Appetentiae Animi, quae factae sunt fomites & excitamenta vitae corporea, tunc fiunt innocuae, & suismet natives usibus & commodis inserviunt; proinde nexus non discindunt, sed confirmant; nam Voluntatis nostrae desideria, miti flamma incendunt, & jucunditate adimplent: Amor enim noster nihil prius & potius intendit, quam dum fruimur felicitate Ejus Caeli, etiam fruamur jucunditatibus totius Mundi; nam Mundus in gratiam Caeli a Supremo creatus est. Supra audivisti, quod Mentis nostrae Caelestem referant Paradisum; ita etiam Corpora nostra referant Terrestrem; nam, sicut dictum est, dum hostis ille in Animo ab Amore nostro subjugatus cubat, tunc omnia effectum secundum ordinem a Supremo inductum consequuntur; & unicuique effectui sua genuina vita & anima inest: aliter vero, si lora traduntur hosti, tunc omnia in contrarium versa ruunt; & omnes, qui prodeunt, effectus seu actus, sunt, sicut eorum fines, id est, animae, seclusi a Vita Caeli, ac devoti morti.

85. Jam si libet, cursum nostri sermonis ad ipsissimam metam dirigamus, nam illa nunc in prospectu nostro est; scilicet, *Quomodo plena copia fruendi Amore nostro, & quidem in perpetuum, dari queat*: Omnis meus, quem hactenus circumsparsi, sermo, huc unice collimat; nam id est omnium rerum Cardo; seu ipsissimum Essentiale, quod omnes vitae nostrae formas determinare & construere oportet; ac unicum Centrum, in quod formarum istarum peripheriae convergent; nam frui nostro Amore, est ipsissima Vita; quid caetera! nisi volatiles plumae, flocci, & stercora; in nos enim Seipsum, & universum suum Caelum transcripsit, similiter etiam Mundum, ipsumque Infernum; & quasi optionem dedit, unum aut alterum eligendi. Sed quomodo Mortales, dum ad ipsam hanc Metam tendunt, per avia & opaca, ac rursus & prorsus, cursant, oculis meis conspexi, dum Sapientiis Caelestibus juncta comes, orbem terrarum etiam percensui: Ludos enim sacros, in honorem Supremi sui Numinis, ubivis instituunt &

concelebrant, sed cum infinita varietate: ut plurimum Metam quandam in Pyramidis aut Obelisci formam, elevatam statuunt; sed ipsum Campum, ubi Decursiones vel Curules, vel Equestres, aut ubi Cursurae, peragenda sunt, in plures secant vias: Quidam has in Labyrintheas circumducunt ambages, & dato a praecone signo tubae, turba, dum a carcere evolat, & per dimensa illa fertur, cursus ut plurimum errore fallitur, dumque se rectâ curriculum agere, & ipsam tangere metam, credunt, prorsus in diversum a plagâ istâ elapsos appercipiunt. Quidam etiam praeligati oculis in longâ serie concatenati ruebant, quibus praefecti erant Duces, immensas in manu ferentes mappas & membranas, in quibus viarum errores per cippos & indices designati exstabant; ipsi Duces, oculis late apertis, tanquam lyncei apparebant, sed qui amore sui mundique occaecati, nobis visi sunt, sicut illi, qui guttâ serenâ aut amaurosi, prout illis appellatur, laborant, & quidam strabi, hircis transversim tuentibus; turbam sequebatur agmen lictorum, qui a serie elapsos, in praestitutum ordinem, scuticis & loris compellerent. Erant etiam, qui omnibus stadiis curriculi emensis, prospectu suo metiri quidem videbantur Metam, sed tunc primum iis interjecta apparebat profunda vorago, ex faucibus montium diductis praerupta, a cujus alterâ ripâ, ipsa Metae columna cum suis authoramentis ac praemiis conspiciebatur, sic demum, cum planctu, appercipientes, quod omnem viarum suarum campum, ut redirent in rectam, quae, quia augusta, non visa sed praetercursa fuerit, remensurae essent Nonnulli autem, loco quod ad Metam, ad superbas palaestras, ac in aerea palatia ab ipso delusore generis humani, ejusque ministris, se inductos videbant, ubi omnis generis fallaces delitiae, & mendaces apparatus, sensus eorum fascinabant; nescientes, quod haec dicerentur hostis illius Sabbathae. Alii vero aliter, sed plerumque per circumcursiones, opacas scenas, aut convalles, nec nisi quam sero, si usquam, se in errores abductos deprehendebant.

86. Sed quia jam vespera adest, rumpamus, & hujus sermonis telam alio die retexamus, nam Tecum & Nobiscum haud similis res est; non currimus hos ludos, sumus in intimâ metâ, & hic ludimus: potiti sumus, & fruimur Amore nostro: quot sumus tuae Intelligentiae & Sapientiae, tot sumus etiam Infantiae ac Innocentiae; proinde tot sumus Ejus Imagines: Nos tuam perficimus Mentem, per Nos itaque Tu ipse es Ejus Imago: Amorem tuum nos oculis nostris conspiciamus; & per nos tu etiam Ipsum tueris: quoties Ille Ipse intrat & exit, Is te per nos salutatur; & ne unquam absque Eo simus, Sapientiis suis, ac Intelligentiis, quarum Ipse animam agit, mandatum dedit, ut nusquam a nobis discedant, sic Illarum beneficio perpetuâ Ejus fruimur praesentiâ & vitâ. Aeternâ itaque omnes jungamur copulâ, & in Mente tuâ sociemus hospitium; faedera haec socialia tempora nulla rumpant; tibi pactae sumus; intrabimus jam Olympum tuum, ut sponsae thalamum; en video, Amor noster ipse praesert taedam; & Sapientiae Ejus applaudunt: sic finita est haec Scena, quae ordine Quinta erat.

PARS SECUNDA

DE
CULTU ET AMORE DEI;
UBI AGITUR DE
CONJUGIO PRIMOGENITI SEU ADAMI,
ET INIBI DE
ANIMA, MENTE INTELLECTUALI, STATU INTEGRITATIS, & IMAGINE DEI
AB
EMAN. SWEDENBORG.
LONDINI:
MDCCCLXXXII.

PARS SECUNDA, DE CONJUGIO PRIMOGENITI.

87. LUCUS erat, aliquot stadiis, a Paradisiaco Primogeniti, distans, limitaneis circumseptus fluentis, & ab his derivatis maeandris in formas insulares sectus: totus quoque Pomarium, in cujus medio etiam spectatissima Arbor, quae proceritate & decore, Arborem Vitae, seu Matemam alterius Luci, aemulabatur: nihil erat amaenitatis & pulchritudinis in uno Nemoreto, quod non in altero effigiatum exstaret, adeo, ut si ambo isti Luci solo continentes fuissent, dicerentur consortes, aut quasi conjuges. Primogenitus quondam viarum errore circumactus, ad crepusculare diei tempus, huc appulit, & cum propter supervenientis noctis umbram relegere vestigia nequiret, in medium hunc hortulum se intulit, & sub ramoso tegmine memoratae Pomi, aucupandi somni pemoctandique gratiâ, super torum, & straturam a lectis floribus paulo elevatam, decubuit; cumque inopinus sopor externos ejus artus, & mox interiores fibras, arcte componeret, tunc ei in somno apparuit venustissima facie & corpore Nympha, cujus speciei, ex quodam sympathico fomite, ita inarsit, ut subito mollis flamma omnes ejus resolutas medullas accenderet; quam Nympham cum ulnis comprehendere tentaret, illa, quasi candidae nubi similis, aufugiens, tactum ejus & conatum illudere visa est; ille inde vehementius irritatus, fugientem retinere conans, thoracis sui artus ita lacessebat, ut ei videretur una ejus Costarum exsiluisse, tantum enim ejus Mens intendebat nervos, & Cor exagitabat sanguinem in pectore; at post luctae spatium, sibi comprehensa videbatur, cui tunc frequentia dabat oscula, quae ingeminans multâ parte labiorum orisque imbuebat; sub his, cum ex novâ emicante flammâ adhuc illa pulchrior visa esset, subito expergefactus, cum dolore appercipiebat, quod modo species somni fuisset; nescius, quod Pomus illa, sub quâ requiescebat, simile, ac sua Materna, portaret Ovum, ex quo futura ejus Conjux nasceretur; quodque Illa esset, quam in somno repraesentatam tanto amore ambiret; & Ramus ad pectus in gremio ejus recumbens, quem ulnis amplecteretur; ac ipsissimum Ovum, quod osculis & labiis comprimeret, & sic Animam, ex suâ, vitalem ei infuderit.

88. His valde emotus, cum delitias suae quietis, per relapsum in novum soporem, retentare, irritâ semper operâ, vellet, sub primo Aurorae Ortu, se a toro isto levabat, & priores passus remensus ad suum delitium hortulanum, seu genitalem lucum, absque viae errore, pervenit; in Mentem ejus usque subiit, quod eò Divinitus appulsus fuerit, & aliquid ei videre oblatum, cujus eventum postea cognosceret.

89. Interea in hoc Ovulo ita impraegnato incepit Anima, a Primogenito, in ardore somni, infusa, contexere suas formas, a primis Caelestibus ad ultimas Naturales, & sic a Principiis se Corpore, sed ex molliori stamine, induere; & post formationis suae spatia, aut primaevae vitae curriculum, natalem maturare ortum, & in vemalem auram, ex vi sibimet acquisitâ, eniti: Foetus etiam exclusus postmodum similia inibat & subibat fata, ac quae Noster Primogenitus, cujus vitam, sed in se distinctam, ferebat, &

continuabat; similiter etiam, sub parentelâ & curâ Caelestium, infantiam suam, usque ad primum aetatis florem, exegit; quarum sub auspicio, indies, sicut Intelligentiâ, etiam Venustate oris & corporis, usque in pulchritudinum & simul amaenitatum Generis humani exemplar, crescebat: ex facie ejus non solum elucescebat Integritas, sed etiam ipsissima Innocentia, adeo ut illa, sicut quaedam Caelestis Gratia, sub formâ humanâ, apparuerit; nam ipsum Spirituale se in ejus Corpoream formam descripsit; Animus scilicet cum suis affectionibus, & status mutationibus, sicut vulgo, in ipsum textum fibrarum muscularium, qui tenerrimus erat, & ad significandas cujusvis motus ideas pronissimus; Desideria vero Mentis in formas adhuc perfectiores ac interiores earundem fibrarum; quae se insuper, secundum quamlibet mutationem, per candoris & purpurae variegationes, sicuti per colores, picta repraesentabant; ipsi denique Amores per radios similes cujusdam vitalis flammae, in has formas, ab ipsis oculis, tanquam a suis centrâ & focus, erumpentis: sic ut ex ipsissimâ facie, sicut ex scriptâ quâdam tabellâ, sensus omnium ejus idearum cogitationumque, uno intuitu, pulchre comprehendi & alterius oculis legi, potuisset. In tam integro Animae statu, non potuit non imago omnium facultatum interiorum, in ambitum Corporis, & cumprimis in Vultum, qui etiam effigies animi dicitur, exsiluisse; nam nihil erat interjectum, quod exscriptionis hujus notulam inverteret ac turbaret; Animus enim prorsus sub imperio Mentis, in quo ipse Amor Caeli regnabat, obsequiosus jacuit. Hac ratione, hoc Primogenitum Par, cum conjugam acturum esset vitam, mutuos sermones, absque interprete Linguâ, & auxiliatrice Aure, diu consociare potuisset.

90. Haec formosissima Puella, cum in primo aetatis suae risu & ludo esset, & nihil non oblectabile mentem ejus prone in laetitia raperet, forte, dum ambularet, ad aquam cujusdam fontis, instar puri chryalli, usque ad fundum, qui opacus erat, pellucidam, divertit; in quam cum oculos suos dejiceret, stupefacta, quod imaginem sub aquae superficie fluitantem, & jam, sicut ipsa se admovebat, emergentem, prorsus ad vivam, conspiceretur; mox vero, cum animadverteret, quod eadem forma, sicut ipsa, similes agigaret motiunculas, dumque propius intueretur, quod suum eburnei candoris pectus cum mammillis, suasque ulnas & palmas, agnosceret, a stupore, in seipsam, sicut ab umbrâ in lucem, rediit, reflexam sui imaginem esse appercipiens. Cum vero ex novitatis rei voluptate se aliquantum hâc sui ipsius effigie oblectavisset, alius obvenit, qui jam versatiliores ejus ideas defigeret, stupor, scilicet, quod in vultu recognosceret, quicquid Mente suâ volutabat, ipsum etiam suum stuporem, & errantes circum eum ideas, agnoscebat, mirata quod sic omnia Mentis suae adyta prorsus aperta & reserata starent; quum hanc nebulam, quam stupor induxit, non ita, sicut priorem, discutere potuisset, citato gradu ad suas Caelestis se recepit, rogans, si eis placeret, vellent exponere, unde veniret, quod in vultu suo repraesentarentur omnes ejus mentis affectiunculae, & ipsae idearum series inde excitatae, nam se conspexisse in fonticulo, aiebat, quod facies sua indicaret & revelaret, quicquid intus volveret; & quod hâc

ratione nihil usquam celare potuisset; ad haec, Una Caelestium, quae chorum ducebat, si nosset, mea filiola, dicebat, quomodo potentiae & facultates interiores & exteriores sibi mutuo succedunt, & secundum eum ordinem, in se mutuo agunt, desineres haec mirari; sed ut haec scias, paucis aperiâ. Suprema tua ac intima Potentia, est ipsa Anima, quae omnis est in omnibus tui Corporis, nam ab ea omnes fibrae suum ortum, & principium suae determinationis, ducunt. Altera Potentia vel Facultas, dicitur Mens Intellectualis, ab Animâ, ut a suâ Parente, omnium primo excitata & genita, quapropter eam suum Amorem ac Unigenitum appellat: Tertia est Mens inferior, quae etiam Animus dicitur: Ex his tribus Principiis, Fibrae totius Corporis, cum incluso spiritu, procedunt, & a fibris concinnantur Vasa, quae sanguinem ferunt; ex his Vasis, & eorum diramicatis liciis, jam omnes telae organicae, quaecunque in ambitu Corporis conspicuae sunt, & quascunque ambitus includit, & dicuntur Sensoria, Musculi, Viscera, aut Membra, formatae & contextae sunt; talis est compositio omnium in genere. Sed jam retro feramus gradum, exponendo, quomodo unum agit & influit in alterum: Anima in suis supremis induta est Formâ, quae Supra-Caelestis vocatur, & vitam suam Supremo nostro Numini acceptam fert: Mens vero Intellectualis dicta, suam formam ab Animâ ejusque vitae radiis, simplicissimarum fibrarum aemulis, adeptâ est, haec forma dicitur Caelestis, & vitam suam, simul ac a Supremo, etiam ab Ejus Amore seu Unigenito, haurit; nam Formae istae seu substantiae sunt modo potentiae seu organicarum primae, quae a radiis Illorum vitae, suam vitam agunt. Mens vero inferior, seu Animus, suam iterum Formam, quae dicitur Infra-Caelestis, seu Suprema naturalis a prioribus nacta, suam vitam a Fonte quodam spirituali, qui factus est copula Caeli & Mundi, educit. Ab his tribus distinctis formis, ut a suis principiis, profluunt jam omnes formae Corporeae seu Materiales, quae pure naturalibus correspondent, ac quae inferiores sphaeras, seu ipsum Corpus, constituunt; proinde etiam earum formarum operationes, mutationes status, & agendi rationes. Sed quoad ipsam Correspondentiam per influxum operationis unius formae in alteram, primo sciendum est, quod Forma parens, seu superior, formam proxime inferiorem, ut suam prolem, proinde ut suam imaginem, respiciat, solâ intercedente differentiâ simplicitatis & perfectionis; inde inter Formas talis viget harmonia, mediantibus viribus activis & vivis, ut unius Mutatio status, quae fit per Variationem formae, similem alterius correspondenter excitet; perpetua enim Concordantia, per medias vires activas, inter similes, regnat; cum primis quando omnia suo ordine rite fluunt, seu quando Forma suprema, quae omnium perfectissima est, agit in proxime inferiorem, & haec similiter in sequentem, & sic successive; tunc omnes istae Mutationes status, quae in binis Supremis excitantur, per correspondentes similes, in ultimis, suo modo, se evidentem sistunt & praesentant: Haec jam causa est, quod Anima, & Mens tua, se in gestus, loquelam, & in caeteras activitates externas, imprimis vero in vultum, transcribant; & quod ne minima quidem particula totius corporis, non similem earum affectioni mutationem subeat; nam illae, sicut in supremis, etiam in omnium intimis,

regnant. Quod hoc tam perspicue e tua facie eluceat, etiam indicium est tuae Integritatis ac Innocentiae. Haec omnia Intelligentia Caelestis per vivas repraesentationes tam manifeste contemplanda exhibuit, ut quasi pictae imagines, in sensum hujus Puellae, quae sicut erat venustate, etiam ingenio, dotatissima, caderent.

91. Cum Adolescentula his aures mentemque attentissimam adjiceret, & sparsos verborum sensus in unum, secundum eminentem naturali non absimilem copulationis modum, collectos, in sua luce, sicut ipsa solebat dicere, perspiceret, circa finem, quod repraesentatio affectionum Mentis in vultu, esset indicium Integritatis & Innocentiae, aliquantum pensitando haesit, nesciens adhuc, quid esset *non integrum*; quare submissâ prece rogabat, ut non desisterent, sibi, instruendo, favere, & in suam lucem etiam immittere, quid esset, & unde, *Status Integritatis*: hâc interrogatiunculâ non parum gavisâ Diva Caelestis, ex nuper relatis, inquit, in lucem tuam intravisse scio, quod tres Facultates in nobis sibi mutuo succedant, ac in se mutuo agant, scilicet Anima, Mens intellectualis cum suâ voluntate, & Animus seu Mens inferior: & quod similiter tres Fontes Vitae sint, a quibus Facultates istae, seu Potentiae, in suam vitam excitantur, quorum unus similiter agit & influit in alterum, & sic conjunctim in naturam tui Munduli Corporei, usque ad ejus extrema: Talis est Ordo, quem Supremus noster ab aeterno prospexit, & sic a prima creatione instituit; & talem in Te, mea Filia! signavit & constabilivit. Nos Caelestes *Integritatem* ex ipso Ordine a supremis ad infima, aut si mavis, quod exinde sequitur, ab intimis ad extima, sic a simplicissimis ad ultimò composita, judicamus; Visus enim noster non haeret in superficie, sed penetrat in medullas, ac intuetur principiorum principia, & ab iis continenter sequitur filum ad ultima textus, inde bonitatem & integritatem concludimus: quicquid enim in extremis perfectum est, id nusquam ducitur, nisi ab eo principio, ubi ipsa est Perfectio, nec nisi quam per eum ordinem, quem Supremus a Seipso deduxit, & in suum Caelum & Mundum, eique consimiliter in tuum Microcosmum, introduxit. Evolvamus itaque ipsum hunc Ordinem, a primis ad ultima, & retro. Supremus noster ut a suo Sanctissimo Adyto & intimo Caelo, proinde a suo Throno, Universum nutu & ex arbitrio, sicut in primis, etiam in ultimis naturis, regeret, & sic Regnum conderet Caeleste, ab aeterno, seu ante Mundi creationem, Primogenitum omnium Viventium, Unicum suum Amorem, genuit, per quem Spiritualia & Corporea, seu Caelestia & Naturalia, id est, Viventia & vitae expertia, secum copularet & uniret; nam absque Amore nihil concorditer in unum conspirat, aut continenter uno spiritu vivit & agitur, & sic ad unum finem contendit, sed dissidet & dilabatur: Is itaque natus est Unio & Mediatio inter Superiora & Inferiora, seu immediate inter Supremum, suum Parentem, & ipsum Caelum, id est, Caeli Indigenas; quare Ille solus est, per quem omnis Ordo instituitur & absolvitur, seu per quem via a Supremo ad ultima naturae, & retro, sic prorsum & rursus, ducitur; at Ille, quia etiam est Anima totius Caeli, Essentia Divina, & Vita pure spiritualis, non immediate in naturam vitae expertem, absque vinculo

iterum spirituali, seu vita mediatrice, in quam natura caeli & natura mundi copulatae essent, descendere potuit; nam quae communio vitae & naturae, nisi iterum per talem mediationem. Sed spiritualis inferior haec vita, ex proprii amoris & ambitus aestro, disruptit copulam; quare jam non vitam Caeli sed naturae vivit; & non amorem sed odium, proinde non unionem sed discidium, spirat; usque tamen per eum Amor noster intrabit naturam Mundi seu nostri Corporis, & per Divinam suam potentiam, ne omnia labent, disruptos nexus contextet, & Mundum ad Caelum, sicut ad suam continentem, revocabit; quod ut fiat, inimicus, faederis violator, ab Amore nostro sub jugum mittendus est, ejus feroces impetus frangendi, damnosae vires dissipandae, vita ejus exitialis morti devovenda, & sic omnes ejus actus intra solam conatum sphaeram coercendi, & hâc ratione ad injuncta sibi officia vi adigendus. Hic jam est ipse Ordo, secundum quem a Supremo transitur in naturam: similis etiam Ordo nostrae vitae facultatibus seu potentiis inscriptus est: Anima nostra ab ipso Supremo regitur; Mens intellectualis cum suâ voluntate a Supremi Amore; Animus vero ab infimo hoc mediatore: ut omnia secundum hunc ordinem a Sapientissimo institutum fluant, Amor Supremi, qui sicut in suo Olympo, etiam in nostris Mentibus, residet, omnium finium per Seipsum aut per Animam influentium media disponet, ac vitâ sui Amoris inspirabit & adimplebit, perque Animum, seu ejus mediatricem vitam, prius, sicut audivisti, subjugatam & perdomitam, influet in naturam nostri Corporis, scilicet in Fibras & earum Spiritum, & ab hoc in Sanguinem, in quorum utroque natura in consortium vitae adscita est, proinde in universum nostrum Mundulum Animalem, tam extus quam intus; nihil enim Essentiale in toto Corpore & ejus Naturâ, quam Vas & Fibra cum suo Sanguine & Spiritu, datur, secundum horum varias determinationes exsurgunt omnes Organicae Formae, Fabricae, aut Texturae, ad unumquemvis vitae usum & necessitatem instructae; sic Vita Amoris Caeli in universum Corporis nostri systema a supremis ad ultima influit, & in ejus omnibus omnis vivit & regnat. Hic jam est Ordo, per quem exstitimus, & per quem subsistimus; & quamdiu per eum subsistimus, tamdiu perpetuo existimus, aut sicut natae sumus perpetuo renascimur, aut sicut factae perpetuo reficimur, & sicut connexae continemur; ipsa creatio in nobis continuatur, & dicitur perennis conservatio; seu integratio perennis redintegratio; & sic perpetuum agimus Ver, aut vivimus aetatis florem; Divinum enim in nostro Naturali, & Caeleste in nostro Corporeo, regnat; nam qui hoc Regnum in nobis instituit ac instaurat, est ipsa Perfectio, quia est Supremus, ac est ipsa Unio & Harmonia, quia est Supremi Amor. Status itaque per hunc ordinem inductus, est, qui dicitur *Status Integritatis*, cum statu Infantiae & Innocentiae, proinde cum *Statu Immortalitatis*, conjunctus.

92. Sed hanc tanti momenti rem ex suis principiis, prorsus ad sensum, evolvamur; verum tunc ipsos emissiles radios trium principiorum comparemus cum purissimis fibris, tametsi non fibrae, nisi per analogiam aut eminentiam, dicendae sint, sed

intellectûs gratiâ, cum aliae non suppetant, a foro mutuemus, voces; nam fibra ipsius corporis, ex coagmentatis his principiorum ita dictis fibris, sicut ultima proles, enascitur; inde ex affinitatis naturâ, etiam venia datur, unum per nomen alterius significandi. Omnis, quaecunque in Universo Corpore, regnat Fibra, ortum suum ab Anima ducit, nam per fibram suam est illa, Anima sui Universi, & in ejus omnibus praesens, potens, consciens, providens, & vivens; quare ejus radius seu eminentissima fibra, est unicum substantiale in compositis, seu unicum simplex in aggregatis, id est, in fabricis, seu formis organicis corporis: ejus forma in supremis, seu intime in ipsis fibrarum principiis, dicitur *Supra-Caelestis*; ejus determinatio seu fluxio secundum fibras, per intima corporis, ubivis etiam similem aemulatur formam; haec tantae puritatis & simplicitatis est, ut supremam Vitae essentiam, sinu suo, ferat: nam supereminens haec fibra in se spectata est modo recipiens, seu potens essentiam illam vivam recipiendi, quare etiam Anima, Potentia potentiarum, seu Forma formarum, dicitur. Ex simplicissimis his fibrarum aemulis radiis, gignitur alterum fibrae principium, per mirabilem & infinitae cujusdam circumgyrationis modum, cuius forma in supremis seu ipsis fibrarum principiis dicitur *Caelestis*, quae etiam est Forma Mentis nostrae intellectualis; per subtilissimum hujus fibrae porum, (nam in universo Corpore animato, a primis ad ultima, nihil non est permeabile & conspirabile) iterum quedam pure spiritualis essentia, quae est vita ipsius Caeli, aut Amoris Supremi, perfluit, similiter ac ipsa fibra, a priore seu supremâ iliâ, nata. Ab his jam producitur tertium fibrae principium, cujus forma in supremis audit *Infra-Caelestis*, & cujus fibrae porus, seu meatulus, modo pervius est spirituali illi essentiae mediatrici inter vitam caeli & naturam mundi: hae sunt ipsissimae essentiae & reales substantiae, nam quae derivatae sunt, & demum sub sensum cadunt, omne suum actuale & reale, ab iis, & eorum secum nexu, trahunt. Ex his tribus principiis ita consortis, jam producitur omnis fibra, quae per nervos defluit in provincias corporis, ac candidum purioremque sanguinem, vulgo Spiritum Animalem, devehit: ex his ultimo concinnantur Vasa, Arteriae & Venae, dicta, quae Sanguinem rubrum crassioremque circumvehunt, ex quibus, ut & ex dictis fibris, omnia Organa & Viscera Corporis confabricantur; & per vitam utriusque sanguinis a principiis istis influam, & tergeminatam ibi fibram, vivunt. Ex his jam ratio omnis compositionis, & ipse ordo successivus in principiis, atque simultaneus in fibris inde derivatis, tum etiam influxus secundum eum ordinem, constare potest.

93. At pervideo, mea Filiola! aiebat, quod adhuc nubecula quaedam in luce tuâ oberret, quam etiam dissipatam cupis, scilicet, quod nondum penitus introspicias, quales illae Formae sunt, quae in se mutuo secundum ordinem istum agunt; ut etiam id expediam, a supremis iterum, seu a primo stamine, eundem reauspicari velim. Formae istae, quae actuales substantiae sunt, & per mutationes status, mirabiles suas functiones edunt, sibi mutuo subordinatae, ita se habent. Omnium Prima Forma, Animae nostrae

propria, dicitur *Supra-Caelestis*: Altera vero, quae est Mentis Intellectualis, audit *Caelestis*: Tertia, quae est Mentis inferioris, seu Animi, vocatur *Infra-Caelestis*. His jam succedunt Formae pure Naturales, quae si ex fluxionis suae naturâ denominandae, earum Prima dicenda est *Spiralis*, conspicua in ipsis Fibris Corporeis: Altera *Circularis* vel *Sphaerica*, in Vasis Sanguineis. Tertia *Angularis*, proprie Terrestris & Materialis, pro incorporaturâ fluidis, ipsique sanguini, ut & fibrarum spiritui, inserviens. At vero, qualis cujusvis Formae Natura sit, discendum est, ab iis, quae Intellectui per Sensuum adminicula patent, proinde ab ultimis, seu ab Angulari & Sphaericâ: Illa, seu Angularis, ex determinatione sibi mutuo oppositâ omnium Essentialium, id trahit, quod Materia gravis & iners sit, ad omnem motum per se inepta: Altera seu Sphaerica priore perfectior est in eo, quod superficies ejus infinitum referat Angulum, nec nisi quam unicum respiciat punctum fixum ex opposito omnium punctorum superficiei, quod dicitur Centrum; idcirco ud motum, & variationes formae, accommodata. Tertia seu Spiralis, a suâ determinatione, adhuc superiorem trahit perfectionem, nam iterum induit quoddam perpetuum aut infinitum; radii enim ejus, quia sunt spirae, se circulariter urgent non immediate ad Centrum quoddam fixum, sed ad superficiem cujusdam sphaerae, centri ejus locum tenentis; ita adhuc ad motum, & ad variationes formae, priore accommodatior.

Quarta, seu *Infra-Caelestis*, iterum superiorem ducit perfectionem, ex novo quodam perpetuo seu infinito; nam helices ejus instar vorticis in tales fluunt gyros, ut per eos signentur Circuli majores & minores, cum polis, sicut in magnâ Mundi Sphaerâ; & helicum ejus flexus & inflexus spiras prioris formae, sicut perpetui sui Centri puncta, aspiciunt; inde ejus potentia se variandi, aut mutandi status, prae alterâ immensum crescit. Quinta seu *Caelestis*, super reliquas novam adhuc induit perpetuitatem aut infinitatem, nam haec iterum sicut suum relativum Centrum, *Infra-Caelestem* formam, & omnia ejus determinabilia puncta, intuetur; quare ejus fluxionis ideae indesignabiles lineis & verbis existunt; ex ratione hujus infinitatis, ejus facultas mutandi status super priorem eminenter ascendit. In Sextâ vero Formâ, seu *Supra-Caelesti*, nihil est nisi Perpetuum, Infinitum, Aeternum, Incomprehensibile, Universi Ordo, Lex, Idea, & omnium essentiarum Essentia. Talis jam est in Maximo, & in nostro minimo Universo, ascensus & descensus Formarum seu Substantiarum; similis etiam est omnium Virium & Potentiarum, quae ab iis, quia Substantiae, ut subjectis, profluunt. Omnis vero Perfectio, earum, in possibilitate & virtute se variandi, seu mutandi status, consistit, quae secundum earum elevationes, ita in se per infinitates multiplicatò crescit, ut omnes calculi series a Mentibus Humanis evolutas, & iis penitus adhuc implicatas, numero excedat; quae infinitates denique omnes in Supremo Infinitum evadunt. Idea nostrae, sunt merae progressionis per Variationes formae, & sic per actuales status mutationes.

94. Si perspiceres, mea Dilecta! quam distincte & disposite hae Formae locum suum sortitae, ac inter se connexae, sedent & secundum nexum in se mutuo agunt, & influunt, ex solo aspectu & infinitate tot mirabilium in unum conspirantium, sacro stupore & simul pio gaudio, in cultum & amorem tanti Opificis, ab intimis acta, procideres; paucis modo & simplici sensu aperiam, quomodo illae in parvulo tui Mundi typo, seu Microcosmo, cohaerent. Omnes enim istae Formae, in nullâ non, etiam minimâ sub sensum cadente particulâ, coexistunt, & cooperantur, prorsus secundum Ordinem, quo se mutuo premunt, & consequuntur; nihil enim alicui textui & effectui simul inest, quod non successive illatum est; & nihil non ita inest, sicut ipse Ordo intulit; quare Ordo simultaneus a Successivo, ortum suum, naturam, & perfectionem, ducit, & ille ab hoc unice perspicuus & planus redditur: inde Nos Caelestes, Status Perfectionum, sive Pulchritudines, sive Bonitates, sive Amaenitates, sint, judicamus: Ut id adhuc luculentius sistam, tenendum est, quod Supremum in successivis intimum sortiatur locum in simultaneis; sic Superiora ordine Inferiora superinvolvunt, & confasciant, ut haec fiant eodem ordine exteriora; hâc ratione se evolvunt prima, quae etiam simplicia dicuntur, & se involvunt posterioribus seu compositis; quare omnis Perfectio extimi ab intimis per suam seriem effluit; inde tua Pulchritudo, mea Filia! cujus unica parens est ipse Ordo. Sed elabimur, ad recensitas Formas, quo ordine in Microcosmo tuo, se mutuo sequuntur, & porro uniunt, sermonem referamus.

95. Ut, mea Chara! hoc curioso & jucundo spectaculo mecum fruaris, aperiam tibi meum Pectus, & ex Corpore argumenta experientiae depromam; hoc mihi nihil obest, nam formam humanam, dum libet, assumo, ac iterum eam depono; aspice jam, inquit, ex infinitis partibus modo hic *Nervus*, pro speculo, inserviat, quem vides duplici, imo triplici zonâ cinctum, & penultimâ formâ seu sphaericâ conclusum, & sic ad ultimas seu extimas suas perductum: jam vero hunc tenuem ambitum amovebo, ut formas involutas suo ordine expediam; detractis itaque zonis seu tuniculis; en jam fascicularem hujus Nervii compagem, inquit, quem ex nervulis, & hos demum ex fibris sibi mutuo adpositis, coagmentatum vides; hae fibrae a vinculis suis disjunctae, in spirales volvuntur flexus, & permeabiles sunt cuidam lymphae, quae Spiritus Animalis dicitur, cui a principiis suis infunditur Vita, quam in vicis & municipia totius Regni circumfert, ipsique Sanguini inspergit: sed ne plurimum aspectus distinctas opacet ideas, unicam modo fibram latici suo perviam, a vicinarum nexu decerptam, simplicius lustremus, quam etiam arte meâ amplificatam tibi sistam; quo facto, tuere jam, dixit, quot canaliculus hic permeabilibus circuitur fibris, & quomodo hae fibrae iterum & iterum a suis, in quas singulas sua Vita a principiis distincte influit; talis est compaginatio. Verum, ut nos ipsas formas, & unius nexum cum alterâ, & demum in fluxum in alteram, lustremus, hanc ita circumscriptam fibram, digito jam leniter pressam, & a sociis expeditam, persequamur usque ad sua principia, conspicua in

ambitu seu coronâ haemisphaeriorum Cerebri, & simul in Axium ejus Medullis, vocanturque Glandulae, a suo situ Corticales, & a colore Cineritiae, suntque ovatae figurae Sphaerulae, in quarum sinu reconditur non solum quicquid inest fibrae, sed etiam quicquid agitur & sentitur per fibram; quapropter ne radios nostri visus in plures dispergamus, unam modo sphaerulam a societate exemptam, & eam ordine ab extimis ad intima reseratam, intueamur; abductis itaque piissimis Membranis, primum in conspectum prodiit novum quoddam sed in exiguâ facie Cerebrum, cum infinitis iterum sphaerulis, in formam Infra-Caelestem, dispositis, quarum omnium erat ad Circulos majores minoresque, & horum ad Polos, fixus intuitus & respectus, prorsus sicut in magnâ mundi sphaera; visendum etiam praebuit, quomodo haec a sphaerulis descripta forma, per sui variationes & status mutationes, Ideas, Materiales, dictas, produceret; & quomodo unaquaevis sphaerula exilem fibram cum suo ductulo, emitteret, & tunicula obvolveret; & ei infunderetur Vita naturalis ab infimo fonte spirituali, qui illam sphaeram cum suis geniis incolit, & ejus organica principia, excitat: tum etiam quomodo omnes hae fibrulae, hâc vitali essentiâ permeatae, per similis formae circumgyratas helices, communem fibram, seu Corporis nerveam, consinuarent. His perlustratis, dein unam harum sphaerularum recludit & aperuit, ac intus in illâ iterum innumerabiles novos vorticulos, totidem Intelligentiarum & Sapientiarum omatissimas quasi aediculas, in Formam Caelestem circumductas, in conspectum dedit, quae per infinitos suos sinus & circulos, eorumque omnium decentissimum ordinem, quendam Olympum, seu Caelum nostri Amoris, in parvulâ effigie referrent; monstrabat etiam, quomodo Olympiades, hujus Caeli indigenae, per variationes istius formae, seu mutationes status, Ideas nostrae Mentis intellectualis, conciperent & versarent; tum etiam, quomodo unaquaevis purissimum fibrae aemulum stamen contexeret, & ejus porulo Vitam Caelestem, seu Amoris nostri, infunderet; & ex tot staminibus, quot erant vorticelli seu Intelligentiarum domunculae, superficiem fibrulae nuper memoratae, quam vita naturalis permeat, concinnarent. Unâ iterum ex his vorticellis seu siderulis reclusâ, apparuit omnium Formarum Suprema, Supra-Caelestis dicta, ex quâ emicabant illi radii, seu per supereminentiam fibrae, quae vitâ Supremi permicatae in Olympum penetrabant: hoc jam est intimum Caelum, ait, seu Animae nostrae adytum, ex quo omnia, quae in Mundulo isto Corporeo vitâ vivunt, actu agunt, quaeque sunt, & ita existunt, suum Esse trahunt; nam ex infinitis infinitae puritatis in formam Supra-Caelestem dispositis quasi punctis, eradiantur & emicant continuo infinitae itidem puritatis lineae, ex quibus omnium primae permeabilitates supremâ animatae vitâ, conficiuntur, quae in Formam Caelestem transcriptae aemulum illud stamineum, in altero Caelo, ab Heliconidum tetrinis productum, concipiunt; ab his illud Principium fibrae, quod a Vita Caelesti seu Amoris, inspiratum est, paratur, & ad principium tertium fibrae efformandum educitur, ex quo ultimo principio, cui priora simul insunt, Fibra Corporea in formam spiralem ducta, coagmentatur; & ex hâc demum in formam sphaericam circumfluente,

ultimus Canalis, seu Vas sanguineum, cui jam omnia in serie simultaneâ inexistunt, convolvitur. Talis est generatio Formarum Organicarum Corporis, ex quâ, ut in speculo, ipse Ordo a Supremo institutus, contemplandus sistitur. Hic Ordo ipsi Supremo nostro, Ejusque Vitae Radiis, simul ex se, inest, & ab Eo Ipso producitur; nam sicut nuper memoriae tuae traditum est, Suprema Forma, in Seipsa, ordine sequentes, usque ad ultimam, respicit; quapropter ipse Ordo, qui inde prodit, & quasi evolvitur, est infinitae perfectionis, quia est Ipsius Infiniti. Quod haec ita se habeant, Tu mea Filia! quae in ipsum hunc Ordinem, & ejus vitae Lucem, nata es, tametsi adhuc puella sis, clare tamen, sicut video, contemplaris; aliter, qui a fatuo naturae lumine, sapiunt; iis nihil, praeter extremorum sensuum dictamina, persuadet; & mirum, ipsos perspicuos actus & effectus, nisi eos etiam in substantiâ videant, e suâ fide rejiciunt; quapropter dum veritates ex hoc nexu & ordine, intuentur, iis in primâ copulâ diffluit catena, & sic modo Terrenis, seu ex formâ ultimâ enatis materiis, defixo intuitu, inhaerent.

96. Sed noli adhuc vultum abducere, intende iterum lumen tuum, & introspecte Centrum commune hujus Sphaerulae, quae in vertice fibrae posita, ejus principium & capitellum agit; in ejus Centro, sicut vides, est fonticulus, in quem omnes istae Vitae, per suas venulas, eodem ordine, perenniter & decenter, influunt; hic vides ipsas scaturigines, quae quia tenues, arripe istas limulis, seu solâ oculi pupillâ, ab illâ nimiam & vagam per cilia discutiendo lucem; hic fonticulus dicitur Fons Vitae, nam Lympha ejus inde Animalis, & Spiritus, dicta, ab his vitae essentiis animata, sicut rivulus, in continentem fibram, usque ad fines suos, defluit. Sed quod adhuc mirabilis est, Vitales illae Essentiae, in unâquâvis hujus lymphae minimâ parte eâ prorsus societate junctae, consident, quâ sibi mutuo succedunt, copulantibus demum simplicissimis, e mundo circumfluo, per immissaria advectis, elementis; haec ego meis oculis pervideo, quare ex visu meo tibi relata fero; nihil enim nisi ex eodem ordine, sicut in maximis, etiam in minimis, perficitur; est modo determinatio, quae quia formam, variat causam, & sic effectum, fini seu usui correspondent. Haec Spiritualis Lympha per canaliculum suum devecta, ipsi demum Sanguini ejusque globulis, infertur, ac inibi ultimum suum gyrum absolvit; sed ut ultima redeant ad prima, resolvitur hic sanguis, & per fonticulum illum vitae relabitur in fibras, & sic perpetuum instaurat orbem; ex copulis ejus ita continuo rejectis, fames & sitis, seu refectionis per victum & chylum indigentia, nascitur.

97. His jam Formis in suâ substantiâ, & successionis ordine, conspicatis, mutuuum nunc earum in se influxum, & ex eo, ipsissimum agendi ordinem, Mentis nostrae intuitioni subjiciamus: sed quia Ordo ille a celsissimâ Caeli arce, fulguris instar, ad imum naturae permicat, & sicut orbita, perniciousiter acta, radios ipsius visus secum aufert, & discrimina trahit in continuum, ut modo unum & perpetuum simulatum existat; ideo, Mens tua ita stet super suo cardine, ut in utramque naturam, seu caeli & mundi, ei simul pateat

inspectus: his dictis, aperuit fores; dumque Adolescentula circumspiceret, ecce jam, dicebat, quomodo Formae se mutuo excitant in actum, Prima suam alteram, Altera Tertiam, & haec Inferiores, usque ad ultimam; poene sicut Axis rotam, & haec suas potentias, usque ad novissimas, quae omnium exercitationes dant in effectum; & quidem tali unanimitate, ut ipsum successivum in conformissimum unum coeat; tametsi unaquaevis per se agitabilis, propriis functionibus vacat: sed sicut Anima versat suos status, ita Mens superior, quia viva, ex seipsa suos, & ex hâc iterum inferior, & sic porro, cum perpetuâ condescendentiâ, ex ipsâ conformitate, & simul ex ratione connexionis & influxus, determinatâ; unaquaevis enim in proxime superioris nata & facta est obedientiam, sic omnes in nutum & obsequium Supremae, quae in omnibus agit omne & unicum.

98. Hic jam est Ordo, inquit, a Supremo instauratus, & ab Amore ejus in actum determinatus, cui nihil nisi quam Divinum, Perpetuum ac Infinitum, inest; nam qualis est in Ipso Supremo, & in Ejus Unigenito, talis est in suo orbe, qui aeterno gyro a primis ad ultima, & ab ultimis ad prima, fluit refluitque; & quia Deus in illo sicut in Seipso est, hic Ordo ipsum refert Deum: Omnes illae infinitates respectuum, qui se in Formis, sicut audivisti, concentrant, in hunc Ordinem explicatae, ita ad unicum conspirant finem, sicut perpetui Circuli ad Centrorum suorum Centrum: quare in illo nihil datur, quod Numine non plenum est; & nihil non ab Illo, sicut a Sole coruscat, & caelestem induit vitam; ipsa etiam Natura inde splendescit, & quasi animata vivit; nam per illam itur ad ultima finium, & ab his respicitur primum. Cum Puella his diutius ex infinita delectatione intenderet visum, fulguris instar sacram Mentis ejus perstrinxit lucem; & eo ipso instanti, in interius Caelum quasi illapsa, omnia, quae hactenus in typo, in ipsâ conspiciebat ideâ.

99. Cum nova haec Caelicola, faustissimis laetitiis, suae Mentis intima aliquamdiu paverit, subito quasi relapsa, ocellos digito, ut prior menti rediret acies, alacriter tersit, & sic iterum Caelestem suam intuita, perge, quaeso! aiebat, & tuo tam scito eloquio me instrue, annon hic Ordo se in effigie perspicuum sistat, nam sicut ille a Centro in perpetuas labitur helices, & defluendo panditur & crescit, seque ultimis naturae formis involvit & evolvit, ita forsitan se tam luculente explicat, ut se totum patefaciat sensui: ad haec Diva, hujus desiderii tacta amore, si libet, inquit, etiam his tuis votis favebitur; aspice Meam Faciem, aut in fontis tui aquâ, aspice Tuam; & tua & mea illum ordinem portat in effigie; nam quicquid tuae intus agitant Mentis, & quas, Desideria concipiunt pariuntque, seu Amores versant, ideas, omnia sicut exscripta in tuo vultu legimus, Nos Caelestes id dilucide cernimus; sicuti jam, quomodo hic noster sermo tibi ridet & blanditur: nam Formae istae nuper in fibrarum principiis evolutae, in unâquâvis fibrulâ tui vultus, una intra alteram, tam venuste variant suos status, ut etiam Ordinis hujus ignaros, ex seipsis instruant, quid illae intus versant, & quomodo influunt in se

mutuo; eas itaque suo ordine exfasciemus, ut signaturas mutationum status, luculentius comprehendas. Extima Forma, seu Communis tuae Faciei, est quasi Tabella, cui argumenta reliquarum formarum inscripta sunt, & correspondet isti Formae, quae Sphaerica dicta est: Altera vero seu Superior Naturalis, ex mirabili fibrarum motricium seu muscularium fluxionis orbe circum oris tui Labia, & utriusque Oculi Vela, ^(a)Spiralis dicta, per variationem nexuum situumque, omnem laetitiae tuae in voluptatem explicatae progressionem, in plano isto, conspicue delineat, & eam simul explicat in risum. Tertia vero Forma, Suprema Naturalis seu infracaelestis vocata, Animi ejusque geniorum propria, quae immediate imperat Fibris, & per has mediate Vasis, se testatam facit & declarat per purpuram & candorem, ac inter utrumque medias tincturas, quibus sicut coloribus variatas illas telas pingit; sanguinem enim in candidiores textus, ipsi oblectationi convenienter, infert, & sic quoddam spirituale mixtum naturali, perspicuum sistit. Quarta vero Forma seu Caelestis, quae est Mentis nostrae, ejusque Amorum, his colorificationibus flammae cujusdam radios penitus subinsinuat, picturamque, caelesti quodam & spirituali igne, elevat & accendit, usque ut laetum illud ex desiderii factâ copiâ, ita ad vivum, eluceat, ut unusquisque id absque doctrice scientiâ primo intuitu rapiat. His Suprema Forma, seu nostrae Animae, Supracaelestem infundit lucem, id est, vitam; seu omnia Faciei tuae punctula luce sua vivificat, aut vitâ illuminat, dum Altera Spiritualem ei indit & subdit calorem; & Tertia Naturam vitae adjungit, & prorsus secundum flammae istius evibrationem, faciem, sicut florem, rubellâ & candore, venuste tingit: Quarta vero ipsas trahit & designat lincas; & Quinta omnes has conformitates, sicut in velo, exportat. Tuere jam ex hoc speculo, qualis ipse Ordo sit, & quomodo Spirituale ex Naturali, & Divinum ex Corporeo, proinde Ordo totus quantus, elucet; qui quia Supremum nostrum & Ejus Amorem refert, ideo Nos Caelestes, quae sumus Ejus imagines, dum Nos Corpore amicum, non aliam, quam Humanam, & tui similem, Faciem, possumus induere; ex eâ enim agnoscimur, quâ sumus origine. Haec omnia se accepta, ferunt Fibris; nam quicquid agitur in fibris, id manifeste imbuit vultum, seque eo explicat ordine, quo fibrarum principiis, & denique ipsis fibris, inest; Vita scilicet Supremi ab intimis; Vita Caelestis seu Ejus Amoris, ab iis proxime; tum Vita medians seu Naturalis; denique ipsa Natura quae ordinem istum in se, proinde in effigie, portat: sic prorsus secundum fibrae nuper inspectae confasciationis, & principiorum ejus involutionis, seriem. Inde etiam patescit, quomodo secundum eum Ordinem priora se involvunt posterioribus, & ab his se iterum evolvunt; & sic quomodo gyrum suum a primis ad ultima, & ab ultimis ad prima, instituunt; Prima enim Posterioribus, sicut Centra Peripheriis, aut intima nuclei putamini & testis, se involvunt; seque consimiliter, sed retro, sicut fasciae, ab extimis ad intima, ut redeant, evolvunt: ita non aliter Gyrum ab aeterno provisus, & a prima Creatione instauratus, perficitur.

100. Sed hic Ordo in substantia & effigie, id est, in facie, spectatus, dicitur Pulchritudo & Formositas, cujus Perfectio ex consensu omnium Essentialium, ab intimis ad extima, enascitur; scilicet ex correspondentia Vitae cum suo Spirituali Calore aut igne, & inde oriundi fulgoris cum sua sandyce aut tincturâ coloris, per quem, ipsum flammeum pelluceat, & demum hujus floris cum designatione linearum per fibras secundum harmoniarum naturae leges; quae omnia se ultimo, in Plano decore sinuato, visenda praebebunt. Sed omnium horum consensio absque Spirituali unionis principio, seu Amore in ipsissimis Vitae radiis, nusquam existit; ex eo solo, Pulchritudo suum harmonicum, suum floridum, & suum germanum, ac Vita suam auroram & vernale ortivum, trahit; quapropter ipse Amor ex venustate elucens, ex abdita & naturae insita virtute, mutuam amorem elicit, & sicut index venam pulchritudinis revelat.

101. Haec dicta, cum Adolescentula, avida arriperet aure, & quasi tota sorberet mente, intuitum paulo in se ipsam retulit, nam aliquas e novo subnatas volvere & plicare coepit ideas; dumque aliquantisper tenuerit oris respiratum, ne is versationes ejus mentis per altiores reciprocationes interpellaret, iterum remissâ quasi animâ, Caelestem his verbis blande affata est; aperiam, quid ex edictis vestris e novo in mentem meam surrepsit, scilicet, quod Pulchritudo faciei ex ordine isto Supremi oriunda, sit modo Perfectio Corporis; verum tanquam cominus perspicio, quod Perfectio adhuc illustrior & praestantior ex eodem Ordine fluat, nimirum. Perfectio ipsius Vitae, quae proprie aut praecipue Statum illius Integritatis, de quo me instruere benigne promisisti, involvit; precor itaque, ut gratiam hâc etiam gratiâ cumules, ut me doceas, quid & qualis est *Perfectio Vitae*. Ad haec Intelligentia Caelestis, percipio, inquit, quod ideae nostrae, tuae & meae, sicut sorores, consociae, eòdem tendant; nam in id, quod quaeris, sermo meus ex se jam labitur; una enim Perfectio involvit alteram, nam altera & altera ex eodem Ordine nascitur: Perfectio Corporis est perfectio Formae in suâ substantiâ, ex hâc, ut a suo subjecto, pullulat Perfectio virium, & vitae; nihil enim existit praedicabile, quod non actualitatem suam desumit ab eo, quod subsistit, id est, a suâ substantiâ; ex non aliquid, nusquam aliquid emanat; ipsae vires & mutationes vitae, quia ex substantiâ fluunt, efficientes evadunt: quare similis Ordo, qui tuis fibris, ut substantiis, etiam viribus & virium modis, inest: inde sequitur, quod Perfectio vitae, se in Perfectione Corporis, tit in suâ effigie, spectandam praebeat: & quia Perfectio Corporis, cum primis Venustas, sub sensum cadit, sed Perfectio vitae, humanas acies, nisi e sublimi spectetur, sicut nebula fugit, ideo speculum hujus in illâ, desiderio tuo favendi gratiâ, offerre volui.

102. Sed ne per ambages circumferantur ideae, deinceps quasi sparsae recolligendae, aut in rerum summam postliminio introducendae, velim in ipso hoc ingressu simpliciter, ut nude intellectui appareat, exponere, quid Perfectio vitae sit. Unusquisque dum suam Vitam, Ordinem suae vitae vivit; nam ipsamet Vita, non est

nisi Ordo, qui vivitur; verum inter infinitos, quos vivunt Mortales, non est nisi Unicus, qui ducit ad Vitam; caeteri in diversum abeunt, & ad contrarium vitae se inflectunt; Unicus ille est, quem Sapientissimus, Qui Solus Est & Vivit, a Seipso, qualis est in Seipso, praestituit, & instituit: Ille tam universaliter, quam singularissime, in tuo & meo regnat vitae mundulo, adeo ut ne minima quidem tuo Corpori particula inhaereat, cui non Ordo ille, a suo primo ad ultimum, inscriptus sedeat; sicut nuper vidisti in fibrulâ, ejus principii capitulo, inque lymphae individuis, quae fibrulam percurrit, & in caeteris, quae aliquem ineunt & concinnant textum; inde etiam est in singularium universis, nam maxima a suis minimis, sicut composita a suis partibus, trahunt suum Ordinem, proinde omnes sui Ordinis, & suae Formae, Leges: cum jam omnibus iis inest, quae substantiae vicem obeunt, etiam inest iis, quae inde sicut actus, resultant; quapropter is Ordo in minimis tuis actiunculis, sicut in maximis, vitam suam agit, & regnat; nam effigiem sui per totidem quasi specula, a minimis ad maxima, continuat; ideo, qualis est Ordo, tale est onme id, quod actu vivitur, & vitâ agitur. Sed jam paucis expediam; Ordo iste talis est, ut Vita Supracaelestis influat in Caelestem, & haec, per Vitam mediatricem, in Naturae sphaeram, usque ad ejus terminos, a quorum ultimo se iterum ad suum Primum, per exuitions, sicut in suo delapsu per induitions, revolvat. Vita Supracaelestis est Ipsius Supremi; Vita Caelestis est Ejus Unigeniti seu Amoris; Vita mediatrix est illius, qui copula vitae & naturae factus postea descivit; Natura vero est, quae nullius vitae est; In hoc unico & simplici Speculo, unicum illum & simplicem tuere Ordinem, & ad illum, sicut ad exemplar, refer, quotcunque circumfluitant, & Mortalium pectora versant, Ordines.

103. Ut Ordinem istum in Te, mea Filia! percipias, interest, ut docearis, quid unaquaevis Potentia, in tuae vitae mundulo, faciendum obit: Anima, quae Supracaelestem degit Vitam, intuetur Fines: Mens vero rationalis, quae vivit Caelestem, disponit media, ut fines vertantur in Usus; Mens vero Naturalis seu Animus, quae agit vitam animale & mediaticem, usuum media mandat in Effectus, qui finibus ad amussim correspondeant: Ita omnium effectuum Animae sunt Fines, & omnium finium Corpora sunt Effectus, quos mediant Usus: sic Divinum, a supremis, in delapsu, se continuo induit naturae formis; fere sicut Centrum orbicularibus spiris, usque ad ultimum naturae litem; cui tunc omnia decentissime inscripta sedent. Talis jam est unaquaevis tui Corporis Motiuncula, quae Vitam suam Animalem ab Effectibus, suam Caelestem ab Usibus, & Supracaelestem a Finibus Usuum, trahit & nanciscitur; unde Motiuncula illa humano induitur cultu, & dicitur Actio; cujus minimis, sicut maximis, Mens tua penitus, & Anima intime, suo ordine inest, & ejus statum perficit & integrat.

104. Sed hic Semigyryrus, ut integrum perficiat gyrum, sicut a primis vitae ad ultima naturae se involvit, ita ab ultimis naturae ad prima vitae, se continuo iterum revolvat:

exuet nimirum Corporis sui & Naturae formas, ac in interiora sui relabens, reinduet Caelestes cum Supracaelesti, quibus solis hujus Ordinis Vita inest: Caelum enim in Naturam intrare potest, nusquam vero Natura in Caelum; nullus accessus est Morti ad Vitam, & Umbrae ad Lucem; quibus nisi abstersis, copia fruendi Caelo nusquam conceditur. Quare in Corpore tuo, ultimi naturae Effectus per sensuum fores intromissi, vitae mediatrici, cui naturalis inest anima, sub specie idearum, dantur custodiendi; in his suis custodiis, sub intuitu Mentis intellectualis, non sicut Effectus in ideas versi, sed sicut Usus, absque naturae amictu, apparent; nam contra hunc Ordinem est, ut aliquid corpore indutum, sphaeram usuum, seu Caelestem, subintret: Hi denique Usus, sub intuitu Animae, non sicut Usus, sed sicut Fines, qui ad Unicum illum, seu ad Gloriam Supremi, contendunt, sic ipsissimâ suâ vitâ donati, pure inspiciuntur. Ita, non aliter, ultimum ad suum primum, & Natura ad suam Vitam, refluit.

105. Sed ut haec sparsa jam in summam referam; ita Ordinis hujus Gyrus volvitur, scilicet a Supremo, qui est Ipsissima Vita, per Unicum suum Amorem, & sic per vitam Caelestem; & ab hâc per vitam naturalem, in ipsam Naturam: & tunc rursus ab hâc, per eandem Vitam naturalem ad Caelestem, sed per continuas exuitions, & sic per unicum Amorem, ad Supremum, seu ad ipsissimam Vitam: Ita vertitur omnium cardo, & panditur janua a Vita & ad Vitam, atque Ordinis hujus perpetuatur gyros, per solum Amorem seu Unigenitum Supremi; per Quem, & propter Quem, omnia.

106. Sed antequam hanc summam subductâ clausero lineâ, velim descriptionem felicitis Vitae eorum, qui hunc ordinem vivunt, modo recensitis, pro clausulâ, subinnectere; vivunt enim eandem, quam Nos Indigenae Caeli, sed Humanam, quia induti Corpore; ita in tellurem missi, ut ultimi Mundi lautitiis, dum simul ipsius Caeli faustitatibus, perfruantur; quae junctae plenas pariunt delitias, & amaenitatem totius Ordinis cunctis sensibus declarant; Animâ enim suâ Divinos sapiunt Fines, Mente vero Usus, & Corpore Effectus; sed voluptatem effectuum in bonitate usuum, & bonitatem usuum in felicitate finium, unice percipiunt; ita enim vivunt Corpore, ut vivant Mentis sub specie corporum: Cum Caelicolis, seu Nobiscum, perpetua jungunt consortia, nam mutuos sociamus sermones; sumus iis oracula, dum consulimur, & iis perspicuas de Caelo mittimus sortes: in summâ degunt luce, quam nulla interpolat umbra; nec nisi quam Veritates in lucem illam descendunt, quae pariunt Mentis eorum Intellectum; nec nisi quam Bonitates in lucis illius radios, quae excitant Mentis eorum Voluntatem; ita perpetuo inspirati agunt: Suprema enim Via, in illis, ab Animâ in Mentem, & vicissim, a Mente in Animam, per Amorem Caeli, reclusa stat, & ejus Intelligentiae luci, & Sapientiae igni, continuo patet: Altera vero Via, seu inferior, ab Animo in Mentem, ita obserata & clausa est, ut naturae, ne quidam per rimulam, pateat introitus; nam janua illa, a Mente solum vertitur extrorsum, scilicet, ut Caeleste Lumen influat in Naturale, & Naturale nusquam refluat, & sic permisceatur Caelesti: Nam in illis

Intelligentia veri, & Sapiaientia boni, a Fonte suo, per unicam & puram Venam, defluit in naturam; a Natura vero, nusquam, nisi absterso limo, ad eandem Venam, & sic ad suum Fontem, redit.

107. Ast contraria iis fata eveniunt, qui non hunc Ordinem, qui est Vitae, sed inversum, qui est Mortis, actu instituunt; hi in extimis apparent quidem Corpora sub facie humanâ, sed intra corticem & naturae fucum, nostris oculis visi, Animantium referunt vultus; Vitam enim sui animi, id est, animale, seu Vitam corporis, id est, naturalem, & non simul Vitam mediatricem seu Caelestem, quae Vitam Supremi vitae naturali conjungit, vivunt; quare omnes Genii, qui etiam Animantibus insunt, a suis ergastulis, in Mentis eorum sphaeram, irrumpunt, & Genios Humanos, naturâ caelestes, abigunt in fugam, aut vinctos in suos carceres detrudunt: sic totum invertunt ordinem; fera mancipia in libertatem missa Regni invadunt fascies; Princeps Mundi, infensissimus Caeli hostis, qui Animo inest, & Corpori praeest, cum suae naturae facibus, & Amorum phalange, irruit in Caelum, & ibi victricis suas catervas explicat, & sic suprema confundit imis; inde Mentis eorum sphaeram tanta obfundit umbra ^(b) ut somnia non vitas vivant, & tanquam insopiti alte ignorent, quid Caelum, quid Anima, quid Mens intellectualis, & quid Animus, proinde quid Ordo; inferiora enim superioribus ita commiscent, sicut luta clarissimi fontis aquis, ex quibus collyria factis oblinunt oculos, ut omnia videant, sed nihil intelligant; quapropter volitant sicut Noctuae exosae lucem, & errant sicut fatui Ignes, a palude in paludem; de Amore Caeli, de Nobis Intelligentiis, de Vita Caelesti, Ejusque Mediatione, de Afflatu Divino, & de Duplici in Mentem Viâ, verbo de omnibus supra naturam & ejus vitam, vanas absque intellectu, sicut Psittaci, garrunt voces, & sic frigidus, absque voluntate, excudunt actus: nam inverso ordine intime celant Naturam, & in peripherias rejiciunt Divina; quapropter etiam in publicis & privatis foris, praetexunt Amores Caeli, & Fines Supremi, dum penitus, sicut in centrīs, Amores sui & Amores Mundi occultant; qui ne ex fasciis suis aut nodis erumpant, praetimidī, mendaces obtendunt vultus; sic bene consciī, quod inversi Ordinis agant vitam; scilicet, quod ultimi Effectus sint eorum usus, & hi Usus sint eorum fines, & Fines inchoent in Naturâ, & peracto quodam gyro, etiam desinant in naturam; proinde in noctis ejus umbram, & brumae ejus frigus, & sic in inferas illas sedes, quae dicuntur Erebi & Orci.

108. Ex Ordine jam in utrâque suâ effigie repraesentato, tibi constare potest, quid, *Perfectio Vitae*, sit; nam qualis Ordo, talis Vita, tam in suis minutissimis, quam in omnium minutioruin compositis: Noster ille Ordo, qui est Divinus, Infinitus, & Immortalis, instar candidissimae lucis, quasi transparet, nisi qualis sit, ab altero illo, qui est naturalis, finitus & mortalis, conspiciatur; non secus ac tua imago, in limpidissima fontis unda, quae, qualis sit, per fundi ejus opacitatem, in tuum visum reflectitur; ex aspectu oppositorum, discernitur unum & alterum; ipsum Verum nec

apparet, nisi in speculo Falsi; ita nec lucidus & candidus noster Ordo, nisi ab umbroso & furvo illo; quem ideo sub aspectum tuum, ut disceres, quid Perfectum & Integrum sit, mittere volui ^(c). Ordo hujus Vitae, seu Vita hujus Ordinis, Statum illum inducit, qui *Status Integritatis* dicitur: Et quia Ordo ille in se est, qualis in Ipso Supremo, ideo, qui Illum vivit, *Imaginem Ejus*, portat. Accipe jam clavem, per quem, si recludis portas, Sacraia ipsius Caeli, & tueberis, & intrabis.

109. Sed Tu, mea Filia! unica es, & tecum unicus in orbe, qui hunc ordinem vivit, & ejus imaginem portat. Ille Unicus, non procul hinc abest, stat in centro tui Luci, & Te inexploto lumine aspectat, Nos eum cernimus, sed is id ignorat; ne illuc flecte vultum, veniat ipse, & te submissâ ambiat prece; tu consors ejus vitae, & consors ejus tori, futura es; nam is tibi a Caelo pactus est; hic Dies etiam nuptiis est dictus; ipsaque adest hora jugulis. Tunc illico pronubae Caelestes, candidam ejus comam, quae dividua tegebat colla, in comtum religabant nodum, & hunc circulo insertabant aureo: ac simul Coronam diademate cinctam, capiti Ejus impositam, digitis suis firmabant: sic Eam munditiis simplicem, & ex se formosissimam, usque aliquo cultu, sicut Sponsam, ad adventum Sponsi, adornabant. Puella, hujus fati, & quid nuptiae, & consortium tori, adhuc nescia, dum his operarentur Caelestes, & forte dum oculis illuc versis, simul limis Eum raperet, genis suis ita erubuit, ut Vita ab intimis faciei in Amoris cujusdam Flammam emicaret, & haec in Purpuram, quae variatum a fibris textum, pulchre, sicut rosam, tingebat, erumperet; sic quasi in Nudae Gratiae Caelestis imaginem versa.

110. Primogenitus dum solus Paradisiacam ageret vitam, & Mentis suae otia delitiis aspectabilis Mundi pasceret, formosissima illa Nympha, quae sub aucupio somni, in hoc sibi visa fuit Luco, millies redibat in mentem, quare millies retentabat viam, sed irritum semper conatu; Idea ejus inde excitata tantum ingenerabat ignem, ut ipsas accenderet medullas, & sic tranquillitatem ejus vitae in sollicitas verteret curas: hic ardor usque ad hunc crescebat diem, quo Divinitus constitutum erat, ut copia & fruitio desideratae mederetur vulneri, quod nunc intimis alebat venis; quare dum jam iterum se accingeret viae, prorsus ad Luci hujus introitum, qui unicus erat, absque gressuum errore, pervenit; quo vehementer gavisus, absque mora, usque in medium ejus, ad ipsam Arborem, sub qua tam delitiose quondam requieverat, se propere immisit; & ibi viso toro, ita revixit idea somni, ut ipsam ejus faciem, quasi oculis conspiceretur; dumque in Ejus imagine totus esset, & paulo emitteret visum, en ipsam illam Nympham, in medio Intelligentiarum choro, conspicit, & agnoscit; quâ visâ, adeo emotus & amore dissertus est, ut diu haeserit dubius, num se suus visus luderet; mox vero cum rediret a turbâ, mentem ejus subiit, quod Divinitus huc appulsus fuerit: quodque hic esset eventus, quem praesagiebat somnus; & quod Illa esset, quam Caelum sibi Sponsam & Conjugem praesignificavit; pervideo, inquit, quod mea sit, nam ex meo est pectore, & ex meâ vitâ: sed ex Ordine agendum est, ut Divinum sit in

Honesto, & Honestum in suâ formâ, seu in Decoro; roganda est, & ambienda prece. Cum his & pluribus intenderet, Intelligentia Caelestis, nutu dabat signum, ut jam accederet; dumque Sponsam manu prehensam obviam duceret, finita est haec Scena, quae, in Theatro Orbis, Sexta erat.

FINIS PARTIS SECUNDAE

*****

PARS TERTIA, DE VITA CONJUGII PARIS PRIMOGENITI

111. Cum jam Sola Soli relicta fuit, ut medium tempris Spatium ad versperam festive agerent, nam Sol adhuc distabat ab occasu, quantum discessit ab ortu, Sponsa suum Sponsum, per Lucum suum genitalem, ac superbas ejus palaestras & scenas, erat enim sicut amaenissimum Orbis Theatrum, manu circumducebat: nihil erat obvium, quod non venustatum amaenitate omnes adimpleret sensus; & simul ansam daret confabulationi, quae hunc primum vitae eorum usum, per gradus, in familiarem verteret & introduceret; & ex quo Juvenis non inflectere potuisset sermonem ad Amoris sui testificationem; omnia enim in vernali flore, & geniali erant lusu, & sicut unionis documenta subblandiebantur amori, qui consociae mentis unionem secum accelerare ardebat: nihil non etiam obsecundabat votis, affavente ipso Caelo; quare non intercessit mora, quin etiam Sponsa pari & mutua redardesceret amoris face, ac sibi & gratum & auspdatum Ejus adventum esse, declareret: pro quo favore Ille submissee referebat grates, ac suum unicum futuram in Orbe delitium, atque decus & coronam suae vitae, quam capiti Ejus a Caelesitibus impositam, ut fidei tesseram, etiam tetigit, asseverabat. Ita utrinque consensum erat, & pactum; quod etiam mutuis firmabant osculis. Inde conceptus & natus adolescebat amor, qui lente cepit flammam, nam pura Innocentia cum dulcissimis & flexanimis ei adnatae infantiae delitiis, in statu vitae mentium integerrimo, eum aluit & suscitavit. Ex his auspiciis nova vitae conditio, a priore distincta, & nondum appercepta, utrinque inibat, scilet, quod nihil sensui oblatu, uni arrideret & blandiretur, quod not etiam alterius afficeret mentem, & sic, ex consensu, laetitias & uniret & exaltaret; adeo ut vena omnium jucunditatum in quoddam quasi unitum, sed in binos Thalamos distinctum. Cor, influeret & se inibi in communem fociaret rivum, qui non ex sua, nisi simul ex alterius, voluptate, dulce saperet.

112. Primo mane, cum Aurora, ortivi Solis radios, sicut strias auro tinctas, in Hemisphaerium Caeli, alte praemitteret, ambo simul, a dulcissimo Somno, in conjugiali toro, quem fociabant, sponte expergefati sunt; quidam enim Caelestis fulgor perstrinxit oculos, & excussit requiem, qui utriusque aspectum, a mutuo, distraxit, & in

se convertit. Apparuit quoddam in media Caeli regione, quod Universum cum suis Fatis & redactis Medullis ostenderet, & significaret; hoc utrique, sicut in clara die, se praebuit visendum. PRIMUM: Candidissimae Lucis Centrum, tam infinitae claritatis, effulsit, ut erudiatæ ab Aurora solares flammae in umbram facerent, & rutilae Siderum faces subito disparerent: utriusque etiam oculorum pupillae inde ita nictitare caeperunt, ut claudere se suis velis prorsus adactae fuerint: nihilominus tamen Splendor, tam dilucide, ut ad purissima fibrarum punctula, transmicuit. Hoc Centrum Lucum suam ita per Universum effudit, ut termini ejus & fines visui evanescerent; & tunc ex incomprehensibilitate, omnium sensuum sphaeris caliginosum stuporem infunderet. SECUNDO: Circumcirca hoc Lucidissimum & Spatiosum Centrum, a candido pupureus, sed flammeus, nasci apparuit Limbus, tanto coruscans decore, quanto daphanus, tyrio tinctus colore, Circulus gemmae: Hic erat in perpetuos tales circumfluidus orbis, sicut indefiniti numero Maeandri, qui perennes gyraunt occursum, & terminos suos a primis ad ultimos pervolvunt, & hos revolutos primis iterum reinsinuant: Constantes erant gyri, sed quia unus alterum inivit, & alter ab altero recessit, visus eos sequuturus ducebatur in errores, tametsi omnium versurae uniformissime fluerent & refluerent. Hunc Limbum & Meandrorum ejus ripas, coronabant venustissimae Facies & Corporum Formae, fronte sua gemmis, sicut siderulis, quas fulvus etiam obibat limbus, praecinctae; omnes ore suo imaginem Primogeniti & pulcherrimae ejus Sociae, ferebant; & Amores, sicut ipsi jam binos, in hoc, quo cubarent, toro, repraesentabant. TERTIO: Cum uterque aciem suam, his tot sui imaginibus, cum ineffabili oblectatione, infingeret, hic amabilis Limbus, alio quodam pure Igneo circumdabatur Circulo, qui mox in aeruginosum & ferrugineum versus colorem, in aemulam Cordis flexuram, se contorsit, & sinuavit: Igneum illud flumen, instar vorticis, perpetuos instaurabat orbis, & continuo similes progrediendo volvens, interiorem Limbum, quasi circumjecto obice, intercludebat; sed in aemulum Cordis Sinum duplex patuit via, una pro influxu & circumgyratione Flammae interioris Limbi, altera pro atricolori & ficco hunc ambiente igneo vortice: haec Flumina in medio sinu decenter commixta, per unicum erumpebant ostium; sed mox iterum divisa, post circuitum factum, in suas remeabant venas. QUARTO, His binis circum Clarissimum Centrum confectis cingulis, ingens apparuit congeries ex innumerabilibus Ovis coacervata, quae circumstipabat Zonas: in hae Ovula, ex dicto Corde, infiniti, sicut venae cum ramulis in corpore, distinctissime ducebant, & determinate influebant, rivuli, ex quibus illa animata & viva facta pariebant foetus; quorum illi, quos interioris Limbi tingebat Flamma, Humanas induebant formas; illi vero, quos exterioris circuli torrebat Ignis, animales & fero trahebant vultus; & mirum visu, omnes Ovigenae fuos agebant orbis, sed Formae Humanae eos flectebant introrsum, Ferinae autem continuo extrorsum; ex his perpetuis contrario versu ludis & vorticillis, a se mutuo discessit turba, & interrelictum spatium ingens & praeruptus hiatus discrevit. QUINTO: Universum hinc Orbem circuevit & conclusit Ambitus, instar chrystralli pellucidus, per

quem transparuit, quicquid hactenus conspectui nude patuit, & tunc omnium tam concinnus & dispositus ordo, sicut Sphaeristerium ab infinitis minoribus, & haec a minimis, harmonice, in flexuras, per orbiculares gyros, circumactum. SEXTO: Hic Ambitus magnum referebat Ovum; quod diu circum centrum suum rotatum, se multiplicibus involvebat fasciis; sed, ultimo peracto gyro, se revolvens, nexus per fascias inductos replicuit, & quasi in laxas diduxit spiras; inde huc usque incarceratum, sed jam solutum, e Centro, Humanum assurgebat Corpus; sub cujus pedibus nondum exsolutis iterum se spirales convolvebant fasciae; quibus denuo per replicationem laxatis, Humana illa Forma in sublime tetendit, & in Coelum evolvit; ipse tunc replicatus Ambitus, separato Limbo interiori ab exteriori igneo, ibi suas peripherias, circum circa quendam globum, in novos contorquebat orbis, quo se versus superiora elevans, per gyratas spiras se in conum acuminabat forma. ULTIMO, a Pyramide hujus apice continuata spira, in novas circumfluebat, quae iterum revolute acuminatim exporrigebantur, helices, &c. &c.

113. His visis obstupefacti, se mutuo iterum intuebantur, & unus ex alterius quasi legere volebat ore, quid penitus super his volveret; Mens unius & alterius fere similiter suas complicabat rationes, & a primis ad ultimas compingebat seriem; & sicut ipsa res, etiam utriusque vultus, se ab umbris in lucem, expediebat: haec Juvenis in Conjugis suae facie animadvertens, eam, admota genis manu, & cum palpo, blande rogabat, ut prior vellet ex suae mentis adyto scitam depromere augurationem de Caelesti hoc Phaenomeno, & arcana visae fortis, sicut credebatur se ea evoluisse, in sinum suum pandere; nam in utriusque nostri oculos, ait, ex nexu sequentium a principio ad finem; ex se incidit, quod id, Universum cum suis Fatis & redactis Medullis, portendat; seque ideo Nobis, Parentes Generis Humani futuris, primo hoc nuptiali mane, in mediâ inter Caelum & Tellurem regione, intuendum obtulerit. Sed Socia tori, ex datâ per hanc interrogatiunculam fandi copia, modeste retulit, se Res tam profunde arcanis Caeli immersas, & tot eventuum progressivis evolutionibus, sicut visae apparuerunt, implicatas, superiores respicere, quam ut ausit de iis aperire suam Mentem, quae tam leviter & strictim summas rerum percurrit; sed velle, modo optatis faveat, in his & similibus ab Ejus pendere ore, qui perspicacius, quia lentius & maturius, tantarum rerum objecta, perrimatur, & in earum catenis, interiores nexus, acutius explorat: id quidem pervideo, aiebat, sed favente quodam consensu, quem ex vultu tuo, qui mentis tuae ideas mihi revelat, concepi, quod totum Universum, cum Caelo & cum Mundo, & quicquid in utroque, animam aut vitam, suo modo, fortitum agit, sit Maxima Series, & immensa Complexio Mediorum ad quendam Ultimam & Sanctissimam Finem, in cujus gratiam Creationes tot Usuum & inde tot Effectuum; & ob quem, ex proviso, ego tuae vitae, & tui tori, consors, facta fui; nam ex coagmentatis, circum Centralem infinitae claritatis Lucem, Limbis & Circulis, tum ex circumsparsis & animatis Ovis, exque Circumvolutione Totius, & demum ex assurgente Pyramide in spiras

formosissime contorta, apparuit, quod omnia, quae antecesserant, ad ultimam hanc struendam Pyramidalem Metam, sicut decursiones ad suam, unice tetenderint. Nam hoc Universum, quod conspicimus, est modo Complexus Mediorum & Finium, ad quendam Unicum tendentium, & conspirantium. Mens enim Suprema, seu rerum Universi Opifex, qui omnium minutissima, & ventura ut praesentia, simul, in Se, & sic in Suâmet Clarissimâ pervidet Luce, ante temporum & spatiorum ortus, seu ab Aeterno, praevideit & providit Fines, qui a Se Primo ad ultimum, & ab hoc iterum ad Se Primum, continuo fluerent & refluerent; ideo Maximum praestituit & instituit Orbem, seu, sicut praesignavit, etiam condidit, Universum, tam Caelum, quam Mundum, ut praevisi & provisi Fines actu existerent, & rationem Usuum, & formam Effectuum, induerent, & sic suos volverent gyros. Idcirco hae Finium actuales Intuitiones & Determinationes, mediante Caelo, in naturam Mundi, ejussque Orbiculos, emissae, & sic, prout sensibus apparent, amictae, constituunt id, quod Maximus Universi Orbis dicitur, qui ex perpetuis minoribus, & sic ex minimis, consistit, ita concatenis, ut in se mutuo fluant, & eo ordine influant in Maximum, ut ne hilum excidat in casum ^(a) (a): Infinitus enim nihil non ut Infinitum, in nostris finitis, videt; quotcunque dicimus Orbes, sunt mera ab Ejus finibus, ut a centris, designata, & sicut dictum, in Usus, & Usuum Formas, determinata, ac ita quasi in fluentes peripherias ordinata, Centrorum Centra. Inde omnium consensio & harmonia; nam Finis Ultimus Primi, seu Primus Ultimi, Medios regit & disponit; & hi, sicut specula, Unici illius imaginem, quocunque divertunt, in sinu, aut in vultu suo, ferunt. Cum itaque nihil in Universis, trahit suum esse, suum posse, suum agere vivere, nisi ab Illo, qui Solus Est, nequicquam duci potest punctum, aut trahi linea, nisi ab Illo & per Illum, secundum rationem medii, ad Finem illum praedesignati: id omnibus Divinae repugnaturum esset Essentiae attributis, quod aliquid possit a Finium Ejus orbe in fortuitum elabi: tametsi finissimae & umbrosae nostrae Mentis, ex rerum a nexu separatarum rudi aspectu, & ex mediorum a Fine longissime distantium & quidem paucorum, vagâ intuitione, in errores, suasmet facile auferunt ideas. Mens mea similiter, dum infinita illa varia, quae se ordinum gyris, & denique ultimo, sicut scio, harmonice & decentissime, inaptant, leviter & strictim pervolat; quare a Te, mi Charissime Consors! hunc primum peto favorem, ut mihi digneris, ex Divino, Caelestis nobis visi Phoenomeni, Oraculo, arcanissimam, quam de ultimis rerum Fatis edidit, Sortem, recludere; nam scio, quod tot Tibi responsa mittantur de Caelo, quot tuis sensibus repraesentata sistuntur objecta; & quod intuitiones tuae mentis, a singularium aspectu, in devia, non distrahi patiaris, dum sparsas, jugiter, in suas redigis series; & has universali omnium, in quâ figis intuitum, ultimo innectis: Dum itaque me Voluntas, Tuae, subjecta pareat, permittas, ut altera Mentis meae facultas, quae Intellectus dicitur, etiam a Tuo pendeat; nam qui regis unum, etiam, quaeso, instruas alterum: his addidit blanditias, & sic fortissimam ex amore mutuam vim, precibus & desideriiis adjunxit.

114. Ex tam culto, & sapientiae pleno, suae novae Conjugis sermone de Providentiâ singularium Divinâ in Universis Universi; & simul ex testificatio ejus, etiam per amorem, desiderio cognoscendi & exhauriendi res penitus mentibus inclusas, & abditiores ipsius Caeli, Primogenitus quodam delitioso percitus est stupore, qui amoris ejus fomiti per venustarem accenso, puriorem quendam ignem, & simul sensum amaenitatis ex consortio ipsius ejus vitae, infudit. Cum ab his deliciarum primitiis, in voluptatis inde natae distinctam venisset perceptionem, Ei mutuas, retulit gratiarum vices, promisitque, ut Secreta illa, quae Caelum utrique per effigies aperuit, quantum ex iis sibi revelaretur, pari, quo illa scire flagitavit, ardore, panderet; nam nihil non Ejus causâ, ajebat, se velle & debere. Sed

115. Antequam Ostentum illud Caeleste, Universi fatidicum orbis, secundum partes successive ortas, & distincte visas, ingredior, ex vaticinio meo, rimari, velim, si liceat, telam ex Tuo, mea Dilecta! filo, tam scite contextam, ulterius perducere, & ipsissimum illum finem, quem fines medii, seu Universum, quod eorum est complexus, ut Coronidem, seu Ultimum, respiciunt, exponere. Id unicuique constare potest, quod Mundus cum suâ Tellure, & haec cum suo triplici Regno, non sui causa, sed propter finem se priorem, & superiorem, existat, scilicet propter Caelum, & hoc **propter** Sapientissimi Creatoris gloriam; quapropter omnes Universi ordines ad eum conspirant Ordinem, ut ab Eo, suo Primo, ortus & auspicia sumant, & ad Eum, ut ad suum Ultimum, & simul primum, denique, cum hâc omnium finium Coronâ, id est, cum Gloriâ Ejus, redeant: quapropter nihil non in Caelis & in Mundis, Gloriam Ejus portat quasi in effigie; nam fines omnes medii, sicut respiciunt, etiam praedicant, Ultimum. Verum ad Gloriam suam sanctissime praedicandam, omnia ita praestituit, & per Creationem constituit, ut a Mentibus Humanis, & quales sunt Humanae, Caeleste formaretur Regnum, seu Sancta quaedam Societas, Cujus, sicut unius Corporis, Ipse agat Anima; & Ejus Unigenitus, seu Unicus Amor, illam agat Mentem, quae in Corporibus nostris, ex Intellectu & Voluntate, Rationalis dicitur. Humanum illud Corpus, nobis ultimo repraesentarum, ex maximo tandem exclusum Ovo, id significavit.

116. Sed singula jam, quâ apparuerunt, lustremus, serie, & sicut ea evolvimus, subsequentium cum antecedentibus instituamus nexum, & sic intueamur Ordinem; & tandem a Fine finium, mirabilem causarum intermedantium progressionem & correspondentiam; nam solum in ultimo, quod coronat opus, praecedentium conspicitur ratio; ac dissensuum apparentium provida elucescit consensio; & sic discutiuntur umbrae, quae ex inconnexâ perceptionum serie, & inde praejudicato rerum universi Ordine, sicut de machinâ ex membris ejus incompositis, & partim nondum paratis aut visis, oboriuntur.

117. PRIMUM: *Candissimae Lucis Centrum, tam Infinitae Claritatis, effulsit, ut eradiate, ab Aurorâ. Solares flammae, in umbram facesserent, & rutilae Siderum faces subito dispararentur.* Ut oculis nostris, per naturae effigies, caelestes intueremur formas, Suprema Mentium Vita se per Candidissimam repraesentare voluit lucem, quae ex spatioso Centro, sicut ex Sole, se in Universi effudit fines; inde Caelum tulit suum ortum, & inde Mundus, mediante Caelo. Lux illa, seu Vita, ex Sole omnium Vitae, seu omnium Intelligentiae, Sapientiae, Justitiae, & Gloriam, effulsit: Quot enim Lucis illius seu Vitae fulgent radii, tot sunt Veritatum determinantes formae, unde Intelligentia; quot Sacrae radiis insunt Faces, tot sunt Bonitates, unde Sapientia; Ordo inde fluens dicitur Justitia, unde leges, quibus Universus regitur Orbis: Splendor hujus Vitae, seu Intelligentiae & Sapientiae, & ab his Justitiae, vocatur Gloria, quae quia in se omnia ista concludit, est, sicut dictum, Illa, Finis omnium finium; & Ejus Fulgor tam infinitae claritatis, ut nihil non in conspectu Ejus appareat umbra, sicut Mentium Humanarum, imo Caelestium, Intelligentia & Sapientia, quare eradiatae ab Aurora solares flammae in umbram facessisse, & rutilae siderum faces disparatae, dicuntur, evanuisse.

118. *Utriusque etiam Oculorum pupillae inde ita nictitare coepererunt, ut claudere se suis velis, prorsus, adactae fuerint:* Suprema Intelligentiae & Sapientiae Vita, per Candidissimam Lucem, & Gloria, per jubar ex Sanctissimo Justitiae Ejus Adyto, fulguris instar, emicans, repraesentata, tam supereminens est, quia Infinita, ut si absque Meidatione Vitae Caelestis, ob Unigento Ejus eradiatae, in Mentem influeret Humanas, vitam carum & visum, sicut splendor solaris nudos perstringens oculos, in mortis redigeret umbram; nulla est Infiniti communio cum finitis, nisi per Eum, qui mediat; quare vita **ebsque** Eo, non vita est. sed mortis & umbrae; idcirco oculorum nostrorum pupillae ita nictitare caeperunt, ut claudere se suis velis prorsus adactae fuerint, antequam circum Lucidissimum hoc Centrum, a candido purpureus, seu flammeus, nasci apparuit Limbus. Similiter, si quisquam Sanctissimum Istius Sapientiae introspicere ausit Adytum, aut Justitiae Ejus intrare Curiam, & ibi ab aeterno decretas scrutari & evolvere leges, is temeritatis suorum ausuum subito dat poenas; nam talis visum ejus Mentis occupat vertigo, & occaecat umbra, qualis visum oculi, solem, indefensa pupillâ, fixe intuentis; ex hujus discriminis causâ, oborta est nostra nictitatio, & oculorum, per palpebras, obvelatio.

119. *Nihilominus tamen Splendor, tam dilucide, ut ad purissima fibrarum punctuala, transmicuit.* Divina per Lucem hanc significata Vita, est unica viventium; sunt modo radii Solis hujus Lucis, seu Rivi Fontis hujus Vitae, qui, quasi diversiformiter modificat, Mentium nostrarum visui suam tribuit lucem, id est, vitam, quae est Intelligentia & Sapientia, & in cognitione veri ac perceptione boni consistit; haec, quibuscumque lumina nostra operiuntur velis, penetrat; nam quicquid lucis inest lumen universi, seu quicquid vitae Animabus, Mentibus, animis, eorumque corporis sensibus &

actionibus, id Huic soli acceptum fertur; verum ubi Illa absque mediatrice Sui Unigeniti Luce, Vita, & Justitiâ, adest, ibi non est lux sed umbra, non vita sed mors, nam non est Justitia, sed Justitiae ob injustitiam poena. Anima nostra, quae non ex se, sed suam, ex Illâ unica, vitam agit, est in omnibus fibrarum sui corporis principiis non solum rationem existentiae, sed etiam suos natales, ducunt; Organica enim, seu composita, non sunt nisi principai, aut simplicia, in varias, secundum usus, determinata velamine, usque tam dilucide, ut ad penitissima notarum punctula, transmicuerit: exinde etiam apparuit, quod nihil in extimis tam sollerter obduci, & nihil in intimis tam callide celari, queat; quod non Omniscius, clarissime, in Se, seu in Suamet Luce, pervideat.

[Editor's Note, February 7, 2017. Swedenborg published Parts 1 and 2 of this work, in Latin. Part 3, which begins with Section 111, was being started through the typesetting process, when Swedenborg stopped working on this work, apparently in mid-sentence. We have a few typeset pages – up through 119, and then sections up through 131 left in manuscript. The situation is unique among Swedenborg's works, in that it was partly published. It's regarded as a transitional work, written during the time when Swedenborg was moving from an emphasis on the physical sciences towards theology. The typeset sections are included here. The incomplete sections are heavily fragmented; they are offered in a separate document. We hope to compare the scanned text to the manuscript, and, in future, to offer a more complete PARS TERTIA. These documents were provided to the New Christian Bible Study Project by our friends at the Swedenborg Foundation.]

ENDNOTES

---

^(a) Sunt enim, ut supra in Prooemio dictum, Repraesentationes Communes Specula particularium, ut & vicissim; ita non solum diversitates dierum in diversitatibus Annorum se repraesentant; sed etiam minima dierum momenta in iisdem; nam quicquid est Temporis, sub spatiis annuis, ut subjectis communibus, loca sua sortitum est; similiter enim unumquodvis Bihorium cujusvis Diei suo Mensi correspondet; sunt enim duodecim Bihoria Diei, sicut duodecim Menses Anni; nam Bihoria matutina repraesentant totidem Menses vernaes, Bihoria meridiana Menses aestivos, & Nocturna brumales; quatenus Calores Veris aut Aestatis, Horarum istarum apricis, & Frigora earum umbris assimilari queunt. Si ulterius progredimur, in horum Temporum subpartitionibus adhuc similes correspondentiae occurrunt, sicuti cujusvis minuti primi horarii cum quadrante alicujus diei, & sic porro.

^(b) Haec Forma, quam Sidera cum suis Universis per consertationes inter se mutuo, determinant aut coefficient, & quae ideo Caelestis appellatur, ab Oculis in Telluris

---

Globo constitutis, nequaquam, si visui fides habenda, agnosci potest, quod omnium Formarum Mundi perfectissima sit; Oculus enim non penetrat in distantias unius Sideris ab altero, sed ea contemplatur tanquam collocata in expanso quodam, unum a latere alterius; inde sicut absque ordine, ut congeries inordinata, apparent: usque tamen quod Forma ex omnium Universorum Sidereorum concatenata serie conflata, sit omnium formarum exemplar & idea, constare potest non solum ex eo, quod pro Firmamento totius Caeli inserviat, sed etiam quod primae Mundi substantiae, & ejus Naturae Vires, Universa illa excitaverint ex quibus earumque cooperatione, nihil nisi quam perfectissimum profluit: hoc confirmatur etiam ex Siderum distantis inter se mutuo per tot Saecula absque minima intercedente mutatione, conservatis. Tales Formae se suâmet propriâ virtute tutantur; nam quoddam perpetuum & infinitum spirant: Verum non comprehendi possunt, quales sunt, nisi per Formas inferiores aut infimas, quarum cognitionem ab objectis, quae in visum Oculi cadunt, nobis comparavimus; & insuper per continuas abstractiones imperfectionum, quibus hae formae laborant. Sed intueamur has in suis Exemplis : Infima Forma, seu propria Substantiarum Telluris est illa, quae a meris subjectis angularibus & simul planis, cujuscunque figurae sint, modo in quandam formam confluerint, determinatur, haec ideo dicenda est FORMA ANGULARIS, proprium Geometriae nostrae objectum. Ex hâc Formâ contemplari possumus Formam proxime superiorem, seu perpetuo Angularem, quae eadem est, ac CIRCULARIS aut SPHAERICA; haec enim alterâ perfectior est in eo, quod Peripheria ejus sit quasi perpetuum Planum, aut infinitus Angulus, quia Planorum & Angulorum prorsus expers; idcirco etiam est mensura omnium Formarum Angularium, nam Angulos & Plana per Circuli sectiones & sinus metimur: ex his videmus, quod in hanc formam aliquid infinitum seu perpetuum secesserit, quod in priore non existit, scilicet gyrus circularis, cujus finis & principium designari nequit. In circulari seu Sphaericâ iterum contemplari possumus superiorem quandam Formam, quae perpetuo Circularis, vel simpliciter SPIRALIS, dici meretur; nam huic accedit adhuc quoddam perpetuum seu infinitum, quod priori non inest, scilicet quod ejus Diametri non finiantur, aut terminentur in quodam Centro, nec simplices lineae sint, sed terminentur in quâdam Peripheriâ Circuli aut superficie sphaerae, quae pro Centri loco ei inservit, & quod diametris gaudeat in Curvae alicujus speciem inflexis; qua ratione haec Forma est Mensura formae Circularis seu circularium, sicut Circularis est mensura Angularium. In Formâ hâc spirali adhuc Formam quandam superiorem spectare possumus, quae perpetuo spiralis seu VORTICALIS dicenda est, in quâ iterum quoddam perpetuum aut infinitum adjicitur, quod priori non inerat; prior enim se ad Circulum ut ad quoddam infinitum Centrum, & ab hoc per ejus diametros ad Centrum fixum, ut ad suum finem aut terminum, retulit; haec vero se ad formam spiralem ut Centrum, per lineas perpetuo circulares, refert; ipsa haec forma se in Magneticis apprimis manifestat; estque ex eâdem ratione, ut supra de inferioribus formis dictum est, mensura formae spiralis. In hâc demum conspicari possumus Formam naturae

---

supremam, seu perpetuo Vorticalem, quae eadem est cum FORMA CAELESTI, in quâ complurimae finitates, ut totidem imperfectiones, quasi abrasae sunt, & plures adhuc perpetuitates aut infinitates indutae; quare haec Forma est Mensura formae vorticalis, proinde omnium inferiorum exemplar & idea, ex quâ inferiores sicut a suo principio, aut a formâ formarum, descendunt & nascuntur. Quod ita se Formationes rerum habeant demonstrandum venit, Deo volente, in Doctrinâ Formarum, & ei adjunctâ Doctrinâ Ordinis & Graduum. In hâc Formâ iliae facultates & virtutes occurrunt, quod unum alterum respiciat quasi seipsum, nec quicquam nisi communem firmitatem & concoctam spiret, nam in illa non datur fixum quoddam centrum, sed quotcunque puncta, tot Centra, sic ut omnes ejus conscriptae determinationes ex meris Centris aut repraesentationibus Centri existant; quo pacto, nihil ut proprium respici potest, nisi tale sit ut ex communi, seu ex omnibus Centris, quae simul sumta commune producunt, ad se ut simile Centrum influat, & per orbem in rem omnium, seu in commune, refluat. Hoc quidem primo intuitu tanquam peregrinum, quia e longinquo seu ab objectis nostri Visus remoto petitur, non potest non apparere; verum quod ita se res habeat, ex nullis non phaenomenis usque ad causas & principia sua lustratis, elucescit, & sicut in luce ponitur; cum primis in Corpore nostro Animato, ubi talis partium dispositio ubivis offenditur; ut nihil non se quasi in Centro positum respiciat, tametsi respective ad determinationes vicinarum & remotiorum partium, in quâdam peripheriâ, diametro aut axe constitutum videatur: ideam hujus adhuc evidentiore oculis contemplamur in aethere a radiis modificato.

© Haec singillatim expendamus : *Quod Sol per suos radios errantibus in ejus Universo globosis Corporibus, praesens sit, manifestum fit, ex ejus Calore & Lumine; radii enim utrumque secum ferunt. Calorem ad modum & rationem ejus ascensus in altum, & secundum atmosphaerae, quam radii trajiciunt, densitatem & columnam, tum aliquatenus etiam secundum moram ejus super Horizontem, & occursum caloris ex objecto exhalantis; & denique secundum distantiam seu angulum, quem magnus ejus vultus subtendit; minore enim Caloris vi afflantur Corpora in extremo ejus universi limite, quam quae sub ejus intuitu errant; quare Sol indigena haec Corpora, Calore ex magno suo sinu erumpente fovet, secundum propositionem. Insuper etiam illa venustissimo amictu ornat, nam Universa Telluris facies cum suis arvis, viretis & hortis, ad novos caloris ejus aspiratus, tempore scilicet Veris & Aestatis, efflorescit; & singula, quae faciem istam amictuunt, tametsi extincta, e tumulis suis quasi in vitam resurgunt; actutum vero, dum Sol a Vertice descendit, & per inclinationem Plani Horizontalis humilior redditur, subeunt frigora, quibus subjecta Regni Vegetabilis occumbunt, & morti resignantur; ita Incolas perenni victu ex gremio Telluris excitato nutrit; & vitam eorum prorogat. Praeterea etiam dat Tempora, quae ex Sole trahunt sua maxima & minima momenta, & suas vices; Saecula enim cum suis annis, Anni cum suis diebus, & Dies cum suis horis, per ejus alternis mutatos aspectus, perque ejus Ortus vergentes ad*

---

occasus, & per Occasus resurgentes ad ortus, existunt; & sic quia in sensum, etiam in numerum cadunt. *Annuos & diurnos motus instaurat*: nam sicut Sol in caeteris omnibus per radios suos vires activas & vivas excitat, ita etiam totum suum Universum cum Atmosphaeris aethereis ad naturam ejus radiorum excitatis per communem vim radiationi correspondentem, & quasi per Animationem, exsuscitat; absque tali origine motus, haec Magna Corpora haudquaquam in gyros circum ipsum suum fontem tam constanter volverentur; ex viribus particularibus resultat vis communis, sicut Compositum a suis simplicibus, quorum est aggregatum. Insuper etiam Orbes istos *Lumine illustrat*, nam, ut dictum est, radii ejus secum tam calores quam lumina ferunt; sed haec secundum solas altitudines super Horizontem, & secundum distantias, nec item secundum columnas aeris & suam moram in Haemisphaerio: Ita binae naturae radiis ejus insunt, adeo distinctae, ut una absque alterâ existat; sicut in media hyeme, quando Sol tanta fulget luce, quantâ ex eodem altitudinis gradu in mediâ Aestate; huic ejus Naturae opposita est Umbra, alteri vero Frigus; per Lumen suum illustrat illa quae calore producit, ut in visum nostrum cadant.

^(d) Similes etiam incrustationes non ita infrequenter in Caelo Stellifero apparuisse constat; inspecta enim aliquando fuerunt nova Sidera, admodum rutile effulgentia, & mox paullatim obscorescentia, postmodum vel in pristinum jubar rediisse, vel prorsus evanuisse; indicium non ita indubium, quod Sidera ista a confluxu partium ab exhalatione illorum excitatarum, simili crustâ obducta fuerint, quae vel dissiparetur, vel prorsus ea absconderet, & sic oculis nostris subduceret. Praeterea si immensam Solis magnitudinem cum Corporibus planetariis, quae circum eum ambulant, comparamus, facile per levem calculum instrui possumus, quod talis ambitûs crusta tot & tantis Corporibus gignendis suffecisset. Hoc Ovum fuit Chaos illud olim hodieque tam famosum, in quod Elementa rerum congesta fuisse traditur, quae dein in pulcherrimum disposita ordinem Mundum nostrum producerent.

^(e) Communis stat sententia, quod nihil non ex Ovo nascatur; sicut etiam Vivipara Regni Animalis, primum in Ovariis, dein intra Chorion & Amnion, quae cum suo liquido referunt testam cum albugine in Ovo. Semina quoque Vegetabilium, quae tuniculis obvelata, & succo aemulo intus circumdata, idem repraesentant. Similis etiam omnibus constat ratio, nam dum nixus tempus instat, sive in utero, semine aut ovo, dirumpitur involucrum, tunica, testa: solum intercedit discrimen inter haec minora partus exempla, & maximum Solis, quod fatus seu calor, in Illis, ab extimis ad intima penetret, antequam ab intimis agit in extima; in Hoc vero ab intimis ad extima, ut redeat versus illa, quae intima involvunt; ratio enim prorsus inversa datur operationis principiorum, quam causarum aut effectuum a principiis istis existentium: hoc sempiternum est, non solum in momentis partus, sed etiam in caeteris, quod per Exempla illustrandi in sequentibus datur locus. Hoc pacto sunt hi Orbes nihilominus foetus ex sinu Solis suum ortum & existentiam nacti; nam Elementa sive immediate a Centro in immensam illam

---

crustam, sive a peripheriis ab eo excitatis, & ad Centri ambitum, cum inchoamentis istis, relapsis, congesta fuerint, eòdem redit.

^(f) Ipse Aether, quo Universum Solare oppletum est, & unde Spatia ac Tempora, verbo ipsa Natura, ut aliquid, existunt, non aliunde, quam ex eodem principio aut fonte, ortum suum ducere potuit; nisi ex eodem & uno, ratio concordantiarum onmis periret. Sique Aetherem illum ex phaenomenis lustramus, non alius naturae est, quam substantiarum, quae ipsum focum Solarem excitant: nec alius formae, quam in naturâ supremae, quae supra Caelestis vocata est; sed substantiae illae ita solum e novo conformatae, ut dein radios sui Solis exciperent, & exceptos ad ultimos Universi limites transferrent; ideo ex fornace ejus ardentissimâ in his primordiis non radius, sed halitus, id est, ejus materia, erupisse dicitur.

^(g) Spira, quam novitii Orbis excursu suo a Solari Centro, effecerint, non cadit in intellectum, nisi ordine enucleatis, Formis naturae supremis, antea memoratis: tunc constabit, quod fluxio Orbium cum suis sphaeris circum Centrum fuerit instar helicis circum axem, & postmodum ab ejus vertice projectio in ampliorem Curvam, de quâ infrâ. Haec circumgyratio apprimis concludi & educi potest, a Maculis Solaribus, totidem etiam globis proxime circum Solem errantibus, quarum quaedam citiores, quaedam autem lentiores Periodos agunt, prorsus secundum distantias a Sole, ut a suo Centro; insuper etiam ab Orbitis Planetarum inter se collatis. Tales Gyri secundum Formas superiores designati, absque respectu ad Polos, & Circulos majores, seu Aequatorem & Eclipticam, nequaquam determinantur; ipsa natura formae id secum fert. Magnetis tam Declinationes & Inclinationes, quam Attractiones, quae sunt determinationis istius Aetheris totidem conspicui effectus, idem quoque manifestant.

^(h) Aer modificatus producit Sonum, sicut Aether Lumen; illi dicatum est Organum Auditus, huic autem Visus: quod Aer aetherem modis aemuletur, apparet a Sono ejus, qui per lineas rectas, ad multam distantiam, sicut Lumen, propagatur, & quaquaversum a centrīs motuum circumfertur: tum quod uterque similiter secundum angulum incidentiae resiliat aut reflectatur, & premat aequaliter introrsum & extrorsum in modum perennis circuli aut sphaerae. Sed quod Aer simul a Principiis passivis seu vi *inertiae* praeditis concretus sit, constat ab ejus manifesta gravitate, secus ac aether, qui ex vi sua pure activa, unde ejus elasticitas, id trahit, quod nec levis nec gravis sit.

⁽ⁱ⁾ Quod per celeres versuras temporum, media quaedam temperies, Veri assimilanda, inducatur, quisque documento experiri potest, per Thermometrum cylindro cuidam affixum, & circum ardentem focum tempore intensi frigoris, ad varias distantias, & varia celeritate, circumactum; dum enim in medio tenetur spatio, & mediâ circumagitur velocitate, ipse humor tubo inclusus, nec alte nimis ascendit, nec alte nimis descendit, sed temperati aeris gradm occupat; quandoquidem nem Calor eum poterit evehere, nec

---

Frigus deprimere; distantiae enim & celeritatis, seu spatii & temporis, sunt, quae haec moderantur. Similiter etiam si Diei lumina & umbras per lampadem rotatili cylindro alligatum, veils aemulari, & sic idem experiri; cylindro enim cum lapade cito circumacto, lumen non disparatur, sed cum mediâ quâdam luce aut face, circum totam peripheriam, continuatur: aliter si lente rota haec circumvolvitur. Similiter in Tellure nostrâ, quando illa medio spatio a Sole abesset, cumque ejus Anni vix dum nostri temporis Menses, ac ejus Dies vix dum nostra Bihoria aequarent. Antiqui etiam Sapientes, eorumque Cantores, similiter quatuor Anni Tempora contrahebant, & sic perpetuum illud Ver, cujus mentionem faciunt, introducebant; ignari, quod ita provissum esset, ut id mediâ naturâ effectum consequeretur.

^(k) Consimile existit in nostro Vere, quo non solum Vegetabilia ex semine aut radice suâ resuscitantur; sed etiam Animalcula ex ovulis, vernali temperie solum favente & aspirante, excluduntur; verum illa duntaxat, quae aetates suas non ultra nostri Veris, aut etiam Aestatis, terminos, producunt. Animantia vero majora in continuato nasci debuerant Vere, diuturnitati eorum infantiae & vitae correspondente, ut postmodum ipsa potuissent suos foetus concipere, excludere, & educere: & sic per continuos fotus, & arduas curas, in seipsis referre imaginem continui & perpetui illius Veris, quod his ejus aemulis primam originem dedisset. Unum sicut alterum manifestum Divinae Providentiae est documentum.

^(l) Id in generationibus per successivam seriem oriundis, commune est, ut illae in se priora repraesentent, & posteriora tanquam praesentia contineant; nam nihil non ad imaginem formae suae genitricis nascitur, & in se futurae stirpis communia fata, ut praesentia, includit: Quare dum Semina haec se explicuerunt, secundum eum ordinem successivum, quo exorta sunt, non potuerunt non Universum suum prius aliquâ facie & formâ effigiare, sicut etiam hodie in perplurimis efflorescentiis conspicuum sistitur.

^(m) Prima Vis genitrix seu plastica penitus ipsis seminibus foetuum vegetabilium innata, Animae assimilanda est; ab hâc enim, & ad ejus instar, formantur eorum Corpora cum suis membris & toris, & continuantur vasis, seu Caules cum suis ramis, foliis. canaliculis, & pluribus, quae animatos foetus aemulantur: tum quod haec similiter suas aetates percurrant, in suâ infantia floreant, tum adolescant, dein ad senium vergant, & demum occumbant; praeter innumera alia. Sed tales geniturae sunt primae & ultimae vires ac potentiae ipsius Naturae, ex copula ejus activissimarum formarum aetherem constituentium, cum viribus inertiae Telluris, mediatione radiorum Solis, excitatae, ex qua origine, in suis primis & ultimis, proinde etiam in mediis, imaginem primitivae & perfectissimae naturae trahunt; atque typo quodam superiores essentias, seu ipsas vivas, referunt. Qualis vero ipsa haec Vis seminalis sit, non cognoscitur nisi ex enucleatis Formis prioris naturae, tam quae vires referunt activas, quam quae passivas,

---

tum etiam quomodo Solares radii ad eas copulandas operantur; quod pervastum nimis foret, jam ab ultimis ad prima evolvere.

(n) Nec defuerunt ex Antiquis, qui divinatione assequuti sunt, quod Paradisus in superiore aetheris regione, sic Soli propinquiore, exstiterit; quoniam in hâc Telluris distantîâ, nequicquam talem effectum, ex quâcunque dabili causâ, profluere potuisse, perspexerunt: quae divination nec a vero abludivit, quandoquidem Tellus tunc suos annuos cursus & recursus, in eâ Regione, quae superior Aetheris dicenda sit peregisset.

^(o) Omnia enim & singula in universâ Naturâ, & in unoquoque ejus Regno, quae determinate fluunt, ejuscemodi gyros perficiunt & absolvunt; scilicet, a suis primis naturis auspicantur, & ab illis ordine ad ultima seu infima procedunt; dumque ibi nova statuerint principia, ab illis simili ordine ad prima seu suprema redeunt; adeo ut descendant, & a novis excitatis principiis ascendant; hoc constanter, non solum in Regno Vegetabili, sed etiam in Animalis; quae Regna in communissimis se prorsus referunt aemulantur. Natura enim post Ovum, & ab Ovo, exorta, primum suprema & simplicissimas excitavit Auras seu Atmosphaeras, tum medias, & demum ultimam, seu Aream: has, seu earum individuas formas aut substantias, quae vires activissimae ejus Universi sunt, cum principiis Telluris nullâ activitate ex se praeditis, mediatione radiorum Solis, copulavit, ac ita novas concepit formas, quae seminibus inclusae principia essent feracissima novorum foetuum seu productionum; sed has inverso, a suo, ordine, exclusit, scilicet primum illas principiabat formas, quae ab ultimâ aurâ conceptae essent, tum quae a mediâ, & demum quae a supremâ: qua ratione, sicut supra memoratum est, ex hâc Tellure primum veniebant flores, postmodum virgulta, demum arbores, quae perfectione & diuturnitate caeteris priores essent. Ita Natura a suo primo ad ultimum, & a suo ultimo ad primum, progressa esse, & Maximum Gyrum, sequentium similium & minorum Exemplar, confecisse, dicitur, qui quomodo instauratus sit, ex ipsa serie elucet. Quod similis progressio in Regno Animalis ubivis obtineat, a continuis illis gyris, qui in Corporibus regnant, & communem, sicut partes, conficiunt, manifeste apparet.

^(p) Ipse enim Sol nec amplius radiis suis stringebat Tellurem, sed loco ejus, numerosum illum foetum vegetabilem, qui ejus superficiem jam operiebat, in quem tanquam in novam suam posteritatem, vires suas impendere coepit.

^(q) (q) Quod duo Principia inter se distinctissima sint, unum Naturale, alterum Spirituale, ex omnibus, qui sequuntur, locis, se ipsum concludit & demonstrat; tum quod Naturale suum ortum a Sole Mundi, Spirituale vero a Fonte ipsius Vitae, seu Supremo Numine, immediate sumat. Jam modo filum n. 6. not. (b) inceptum velim resumere & continuare, ubi de *Formis Naturae* actum est, & quidem ultimo de supremâ ejus, *Celestis* dicta: illae Formae, seu ab his ut Viribus naturae activis oriundae Atmosphaerae, sunt omnes inanimatae, sicut nihil non, quod a Sole, qui naturalium fons est, ortum suum ducit. Verum supra hanc Formam Naturae supremam, seu

---

Caelestem, est Forma perpetuo Caelestis, seu SPIRITUALIS, cui nihil inest nisi Infinitum, ex irradiatione ipsius Solis Vitae, sicut caeterae ab irradiatione Solis Mundi, scaturiens; quae quia immediate fluit ab Infinito seu ab ipso Deo, qui solus EST, ideo in se vivit; estque illa quae Animas viventium ad suae vitae usus animat; non quod Anima universalis sit, sed animans ea quae ad receptionem vitae nata factaque sunt; unaquaevis enim Anima est Substantia per se, quae, sicut Essentiae naturales a suis Auris, ita haec a suâ, ut vitam suam vivat, perpetuo excitatur.

^(r) Ipsa Vegetata ad imitamen Magnae Matris, primitus etiam mera quasi Seminaria & Ovaria fuere, sed quae non solum sui sed etiam alius a se diversi generis foetus, progignerent: ita enim unum alteri involutum jacuit, ut non prius alterum prodiret, quam omnia, ei pro vitae suae exercitiis & necessitatibus inservitura, parata starent. Ex ipsâ serie ortuum constare potest, unde Animae brutorum, quae naturis seminum Regni Vegetabilis ingeneratae fuisse dicuntur: sicut enim Semina Vegetabilium ex copula virium activarum naturae cum viribus inertiae Telluris, media radiatione Solis mundi, exorta fuerunt, ita haec Semina, quae Animata sunt, a Formâ illâ seu Essentiâ Spirituali, formis seu viribus activis naturae infusâ, mediâ radiatione Solis vitae, quae spiritualis & viva est: quare hae vitae eâdem serie subordinatâ prodierunt, quâ ipsae illae vires Naturae, quae Atmosphaeras constituunt, proinde eâdem, quâ ipsa Semina Vegetabilium, ex quibus denique exclusa fuerunt. Cumque Vita illa ex suo Fonte nihil nisi quam Usus spirat, & Natura nihil nisi quam Effectus usuum gratiâ, patet quod ita praevisum & provisum fuerit, ut ipsi usus sicut effectus se recluderent: tenebrosissime omnino caecutit, qui in his non Divinum perspicit.

^(s) Providentia universalis audit, quia est in singularissimis; a presentiâ & potentiâ in singulis cognoscitur, existit & denominatur omne Universale, sicut a suis partibus aut particularibus Commune. Universale est complexus omnium singularium, sicut Commune omnium particularium; nisi illud sit in singulis & cum singulis, seu in minimis sicut in maximis, non est Universale; quare si Providentiae Universali Providentiam in singularissimis subtrahimus, aut unam ab alterâ separamus, ipsam Universalitatis essentiam destruimus.

^(t) Cujusdam Creationis ideam in ipsismet nostris Mentibus repraesentatam satis perspicue contemplari possumus: Mentis enim nostrae sibi primum repraesentant fines, qui sunt eorum primae & ultimae metae, ad quas collimant: mox intendunt mediis seu causis, quae sibi mutuo subordinatae promoveant fines per effectus, ut existant usus; qua ratione etiam quasi Ova formantur, quae a Mente animata, & per amorem finis concepta, mox etiam fota & exclusa, producant vitales foetus praeceptae ideae conformes: in quibus apparet, quod ipsi fines & usus a causis & mediis in prima sua origine prorsus diversi fuerint, & in mente praesentes, utcunque sibi mutuo

---

succedunt mediationes seu causarum series, quae & ipsae ante suum ortum, simul, & in uno complexu, eidem Menti inexistunt. Haec si in Mentibus obscuris & finitissimis; quid non in Mente Divinâ & Infinitâ.

^(u)(u) Quicquid ex Semine aut Ova, & quicquid ex quâdam Mente, enascitur, sicut supra not. (o) indicatum est, hunc gyrum seu orbem percurrere tenetur: plantae, flores & arbores, a suo semine explicant suam naturam, ac in truncos & ramos, sicut in sua Corpora & ultima membra, excrescunt, & ab his iterum ad sua inchoamenta revertuntur, seu semina concipiunt & excludunt; adeo ut omnis ille gyrus, quem peragunt, sit unice quidam causarum mediantium excursus, ob finem, ut ad prima sua redeant, & sic fructus aut usus edant. In Regno Animali consimiliter. Talis etiam constabat & ducebatur ordo a Maximo Mundi Ova; Semina enim & Ovaria a Naturâ primâ & perfectissimâ sua primordia, & a posteriore ac imperfectiore sua incrementa, coeperunt; sed inverso modo se ab ultimis ad prima excludebant: similiter etiam foetus Regni Animalis. Sed ut gyrus ille perficeretur, quo ultima conjungerentur primis, seu ad suum principium redirent, Humana Mens Corpore induta in orbem introducenda erat. Verum hic Gyrus erat Maximus Creationis; instat adhuc major, de quo in sequentium serie.

(x) Quid & qualis Anima Humana, aegre per nudam descriptionem secundum ipsas voces perceptam, in Intellectus nostri primas ideas cadere potest, nam est Essentia spiritualis, & ideo similibus terminis, quibus essentiae naturales, non facile significatur & exprimitur: at quia terminis & formulis iis, ut auxiliis, omnino utendum est, ideo, ut percipiatur, per dotem ipsam intellectualem, quae superior est, quasi sublimandae sunt ideae, & abstrahendae finitates, quae naturalibus insunt, & sic facultates ejus eminenti modo sibi repraesentandae: Quomodo autem notio Animae aliquatenus distincta Menti nostrae insinuari queat, in sequentibus tradere constitui; inde constabit, quod Anima sit unica Essentia in nostro Corpore, quae vivit, adeo ut Esse & Vivere nostrum, sit unius Animae, & caetera ad naturam pertineant, quae vivere putantur, quia ex ejus vitâ aguntur; quare est substantia ita realis, ut per illam & ex illa proxime existamus & subsistamus, & absque illa non Corpora sed stipites simus; proinde quod nihil vere substantiale sit in vivis Corporibus, quam Anima, & quod caetera, ut accessoria, in ejus gratiam, adscita sint; ut fines, admiculante naturâ, per effectus promoveantur, ac in universâ illâ effectuum seu causarum serie, continui producantur usus; nam sublimior vita est Intelligentia, ac Intelligentiae est, non nisi quam intueri fines, & per naturae media disponere effectus, qui Usus dicuntur, quatenus ad finem consequendum conspirant. Per levem reflexionem ad operationes nostrae Mentis, satis clare perspicitur, quod intueri, disponere, & prospicere fines, sit prorsus diversum a causis & effectibus, qui adjunguntur, ut finis per intermedios fines, sicut causae per medias causas, succedat, & gyrum suum perficiat.

---

^(y) Quod per Spiritum Vitalem Adamo infusum Genes. I I. 7, non intellecta sit Anima, quatenus Mens spiritualis, sed solum Aer, per quem Respiratio, & activa ipsius Corporis vita, non solum ex ipsis verbis, sed etiam a parallelis Sacrae Scripturae locis, admodum clare elucet: Verba enim sunt, "Quum Iova Deus Hominem ex terrae pulvere formavisset, in ejus Nares Spiritum vitalem inspiravit, ex quo Animans Homo effectus est": Tam ex Inspiratione seu insufflatu per Nares, quam ex Animatione seu respiratione inde oriunda, patescit, quod per eum Spiritum, Corporis ejus vitam aperuerit. Praeterea, quod Ventus & Atmosphaera aerea, quam Pulmones respirant, in Sacris, non semel Spiritus Divinus audiat, a locis, ut dictum est, parallelis & hujus interpretibus, constare potest; ut a Genes. Cap. VI. vers. 17. Cap. VII. vers. 15. Psalm. CIV. 28. 29. ut solum heic recitem Genes. VII. vers. 22. *Omnia quaecunque in terrâ vitalem spiritum Naribus ducebant, mortua sunt.* Exod. XV. 8. 10. *Ad Tuarum Narium Flatum coacervatae, sunt aquae, a Te, spiritu illo flante, obruti sunt mari.* I I. Reg. XXII. 16. *Narium Tuarum flatu atque Spiritu patefacti sunt Maris gurgites.* Job XXVII. 3. *Quamdiu durabit in me Flatus, & in Naso Divinum habebō spiritum, &c. &c.*

^(z) (z) Ubi hic Olympus, seu Caelum Intelligentiarum, aut clarius, ubinam Mens nostra intellectualis, residet, non datur aliud medium investigandi, quam ut sequamur ipsas fibras usque ad suum ultimum & primum terminum: nam omnis nostra Sensatio ad intimum suum Sensum, & inde ad Intellectum, secundum fibras, quae Sensoriae dicuntur, transit, ita a visu Oculi per fibras Nervi Optici, ab Olfactu Narium per Olfactorias seu Processus Mammillaris, ab Auditū per Auditorias duras & molles, & sic porro. Ut ergo terminus illarum primus & ultimus inveniatur, Cerebrum omnino trajiciendum est, nec prius quam in fibrarum finibus & simul inchoamentis subsistendum; trajecto itaque seu peragrato Cerebro, occurrunt sphaerulae mirabiliter gyratae, quae vulgo Glandulae corticales dicuntur, ubi, quia fibrae ibi terminantur & inchoant, Mens nostra, si ex principiis omnium fibrarum, non alibi potest agere; nam ad illas, ut fines ultimos, omnium suorum sensuum modos & radios deducit & colligit, & ibi eos in spatiosum interioremque perceptionis intellectusque circum emittit; omnes enim fibrae, quotquot sunt, ex his Substantiis enascuntur & producuntur: quare hic nostrum Sensorium commune est, proinde etiam nostrum intimum, seu Intellectorium, quod ex sensibus suis percipit, ex perceptis cogitat, ex cogitatis judicat, ex judicatis eligit, ex electis desiderat, & demum ex desideratis, quae vult, in actum determinat; heic itaque est suprema nostri Corporis Sphaera, & tanquam Olympus seu Caelum, nam inde, ut a Centris, seu intimis & supremis, caetera ut in peripheriis, seu infra, prospiciuntur. Quod Substantiae hae, Corticales dictae, simul sumtae, hoc nostrum Caelum constituent, etiam in luce experientiae positum est, illis enim affectis, universa fibrarum appendix, id est, Cerebrum Corpusque, afficitur, contabescitque; & quidem secundum ipsissimum gradum modumque, quo illae afficiuntur, vires imaginationis

---

hebescent, cogitationis languescunt, memoria marcescit, determinationes voluntatis haerent, desideria vacillant, & sensationes stupescunt.

^(a) (a) Quod sphaerulae illae, Corticales dictae, quae sunt principia fibrarum, proinde etiam Cerebri late sumti, seu unà cum Cerebello, Medullâ Oblongatâ & Spinali, intellecti, ita dispositae & in spiras circumductae sint, imo etiam suis Circulis majoribus, Polis, & Axibus, instructae, ut prorsus Sphaerae Caelestis formam aemulentur, alibi datur locus demonstrandi.

^(b) Scilicet Cerebrum, quod non solum Ovo assimilatur, sed etiam omnes fibras a supradictis principiis exclusas, in se primum excipit, & mox transmittit, & denique illas per Medullam Oblongatam & Spinalem, hic etiam corroboratas, & in Nervos collectas, undequaque in Corporis Provincias deducit.

^(c) Animantia bruta, quae in plenam Animae suae obedientiam nascuntur, a primo nativitis suae momento, etiam imperant suis artubus & musculis, insistunt pedibus & gradiuntur, suaeque naturae functiones suprarecensitis adhuc mirabiliores, scite obire norunt; & ab eodem momento Sensibus externis, pleno acumine, fruuntur: secus autem Genus Humanum in tenerrimâ suâ infantiâ: ratio est, quia Mente quâdam propriâ, quae intellectualis & rationalis dicitur, pollemus, ex quâ ut ex suo fonte, procedit Voluntas: haec nostra Mens est, quae Musculis & Sensoriis Corporis imperat; quare etiam Actiones, quae mediis musculis determinantur, ejus sunt, & dicuntur *Voluntariae*, quae in tantum rationales sunt, in quantum a Mentis illius Intellectu puriori & sublimiori descendunt. Haec nostra Mens, quae Musculis & Organis sensoriis, ut dictum est, praeest, non simul cum ipso Corpore nascitur, sed successu temporis, beneficio sensuum, aperitur, crescit, & perficitur; quod in causâ est, quod in talem impotentiam agendi & sentiendi nascamur. Aliter omnino in Primogenito nostro, cujus Mens rationalis seu intellectualis, non simili modo, seu a sensibus Corporis erudienda perficiendaque erat, sed ab ipsâ Animâ, ministrantibus & famulantibus modo Corporis Sensoriis; in integerrimum enim statum, & in ipsas perfectiones, natus est; quapropter non potuit non, ejus Animae, plena potestas in ipsos Musculos & Sensoria Corporis, absque hujus Secundariae Mentis ejusque Voluntatis, mediatione, a primis vitae horis, esse data: quod vero in ejus posteris aliter obtineat, evidentissimum imperfectionis signum est. Verum absque clarâ perceptione, quid Anima, & quid Mens intellectualis, & quomodo una alteri juncta, & una ab alterâ, distincta sit, non facile rationum veritates, in his per, Spicere licet; ob quem finem, his elucidandis, opera, in sequentium serie, impendenda est.

^(d) Ipsissima forma Corporis, in fibris suis spectata, est a solâ Animâ; nihil enim non a fibris ibi est compositum, ipsa Vasa sanguinea, imo Ossa, a meris fibris concinnata sunt; est solum congregatio earum, quae facit ut formae inferioris & corporeae sint, atque appareant; & dispositio in formas, ut hunc non alium usum praestent. Omnis,

---

quaecunque inest Corpori, fibra, ab Animâ educta est, nec ab alio quodam principio, nisi prius ab eâ formato. Ut vero Corpus sit, & appareat, quod vi suae gravitatis deorsum seu versus Tellurem tendat, in opem adscita sunt elementa terrestria vi inertiae praedita, & haec humoribus, cum primis sanguini, qui vasa & canaliculos, a fibris istis fabricatos, percurrunt, infusa; horum, & simul compositionis fibrarum causâ Corpus nostrum grave redditur, & viribus agendi, in ultimis his Mundi, instruitur; unde liquet, quod Sanguis imprimis ob hanc causam, in opem vocatus sit, ex quo praecipue haec animae effigies, Corpus & Caro, audit.

(e) Sunt quidam ipsius naturae Corporis Amores, qui se omnium primo in recens natis manifestant, scilicet appetendi illa, quae ad unionem partium & formarum Corporis constabiliendam & restabiliendam contribuunt, sicut alimonias, quae conveniunt, ut lactes & similia; ipsa naturae indigentia, quae se per famem & sitim, eique adjunctam cupiditatem & oblectationem prodit, hunc amorem excitat, nec solum erga ipsa media, sed etiam erga causas mediantes & ministrantes, sicut erga Alumnas, quod se imprimis manifestum reddit per speciem odii indignationi junctae, quasi invidiae, quae amori isti contraria est affectio, quando sui similes infantes in Genitricis aut Alumnae sinum etiam adoptantur. Inter naturae amores etiam referendus est amor erga sui similes infantulos, nam se quasi in illis, & sic quandam unionem, conspicantur & percipiunt; amor enim est affectio unionis, & talis amor ex vitâ Animae in ipsam Corporis naturam, ubi ipsa per fibras suas omnipraesens est, diffusâ, resultat.

(f) Sicut supra indicatum est, ipsa forma Corporis, in suis fibris, quae omnes & singulas fabricas excitant, est solum ex Anima; nam fibrae sunt ejus productiones, quarum primae, quia non convenit nomen productionis, illae ejus eradiationes, seu harum determinationes, appellatae sunt. Ut ergo illa tam in ultimis quam in primis esset, seu in infimis sicut in supremis, fibras, in quas essentiam de se transcripsit, ita iterum & iterum composuit, & compositiones vasis sanguineis, etiam ex fibris ejus conformatis, instruxit, ut sub specie Corporis Organici apparent, & simul praestarent usus, quos, a primo stamine, ut fines, intenderat. Nihil enim praeter Animam in Corpore vivit, ejus est omnis illa vita, quae Sensibus inest, quia fibris, quae modificatae illico secundum formam suae compositionis, sentiunt; quare Anima dicitur a suo adyto, seu summâ aede, per gradus tanquam scalae, descendisse, dum a formâ suâ supremâ ad infimam. Anima enim tam realis substantia est, ut omnes Corporis substantiae, quae vivendo agunt, ex illâ sint, & audiant substantiae, quae vivendo agunt, ex illâ sint, & audiant substantiae, sed compositae: Quippe omne Compositum est modo substantiarum suarum simplicium aggregatum; nec quicquam est vere substantia, quam suprema, quae ideo vocatur substantia simplex.

(g) Voces unius formae, alteri non conveniunt; prioris enim accidentia & modi, sicut ipsae substantiae, se immutant: ideo in superiore sphaera, quae dicuntur Bonitates, in inferiore audiunt Pulchritudines, in infimâ Harmoniae; seu quod eodem recidit, quod in

---

superiori est Gaudium & Faustitas, id in inferiori est Oblectatio & Jucunditas; & sic in reliquis; remanet solum species imaginis, & per eam correspondentiae; nam prorsus resolvenda est forma inferior, ut existat superior; & vice versâ superior componenda est in novam, ut existat inferior, cum suis praedicatis & adjunctis propriis.

^(h) Activitates novae hujus Mentis, sunt cogitare, judicare, concludere, eligere, & velle, proinde ejus sunt tam Intellectus quam Voluntas. Hae omnes Operationes, seu Activitates, sunt merae Variationes formae, quae, ut Vires spectatae, dicuntur Mutationes status; nam sicut ipsa Anima est realis substantia ita etiam hae formae, organicarum ejus primae & supremae; nam eòdem recidit, si formas vel substantias dicas, nulla enim substantia a Deo producta, datur absque formâ, inde trahit illa suas facultates agendi, & qualitates. Quales vero sunt Variationes formae, seu Mutationes status, non bene appercipimus, nisi a formis, seu organis visui nostro subjectis; horum omnia & singula in potentiam innumeris modis variandi suas formas instructa & fabricata sunt; Musculi nullam actionem, nisi per variationem suae formae a fibris motricibus determinatae, edunt; nec Viscera totius Corporis, ullas operationes, nisi per similes mutationes. Quo autem Substantiae priores aut superiores sunt, eo non solum habilis, sed modis, ut ita dicam, infinitioribus, suas formas variare, seu status mutare, possunt, adeo ut in supremis tanta sit potentia illas variandi, ut onmem calculum, ac omnes omnium calculorum series, excedant; nam ipsa illarum perfectio, quia activitas, in variabilitate suae formae consistit. Ut per aliquam ideam, Variatio ista comprehendatur, sit Forma circularis exempli loco, illa in nullas non species Ellipsium, Cycloidum & Curvarum se patitur variari; ipsa Ellipsis in infinitas sui similes & dissimiles; Forma vero perpetuo circularis seu spiralis, quae est superior, in adhuc plures, quia non immediate unicum Centrum, ut fixum, sed integrum quendam circulum, aut aliam curvam e familia circularium, centri loco, respicit; inde crescit illa ejus potentia adhuc in quandam infinitatem; ita semper amplius in Formis adhuc superioribus. Sunt itaque reales activitates, quae nostras ideas producunt, & quidem tam reales, ut ad captum, imo ad visum, demonstrari queant: proinde Intellectus ab activitatibus suae formae, sicut Visus a sui Oculi, & Motus a sui Musculi, fluit; quare ille nec inconvenienter vocatur Visus interior. Hae Variationes non existere possunt in primâ nostrâ infantiâ, nam in eas per sensationum nostrarum influxum, qui fit secundum fibras in ipsa principia fibrarum, ubi ipse Intellectus residet, inaugurandae sunt. Ipsae vero Determinationes voluntatis in actus, etiam sunt, in iisdem principiis Organorum, Variationes seu Mutationes, sed non tales, quales sunt perceptiones, imaginationes, & cogitationes; sunt enim Variationes dimensionis, seu Expansiones & Constrictiones formae datae; nam per illas, sicut Sanguis e suo Corde in Arterias, ita Spiritus, animalis dictus, a suis corculis seu substantiis corticalibus in fibras, ad excitandos Musculos, exprimitur: quod ita sit, omnis Experientia & Scientia confirmat.

⁽ⁱ⁾ (i) Quod Mundus noster Animalis, qui etiam Microcosmus appellatur, a propriis naturis, seu potentiis & viribus, regatur, a multis constare potest; nam Sanguis tam prone sursum quam deorsum in Vasis ejus fluit; caeteri Humores similiter; tum etiam Alimenta in Ventriculo & Intestinis; nulla gravitas seu centripetentia, nisi per vires proprias activas, inducitur; quare ejus natura prorsus a natura Mundi circumflui exempta est: haec est, quam Anima nostra regit; ita naturae aliquid immediate tribuere, est derogare regimini nostrae Animaе, sicuti Mentis nostrae Voluntati, si actiones naturae adscriberemus. Jam quia noster vivus Microcosmus, ex eo quod propriam naturam possideat, a jure Maximi seu circumambientis discedat, expendamus, quid ab illo, & quid a se ipso, trahit; I. Microcosmo Animalis Atmosphaerae circumflui Mundi incumbunt, puncta ejus singula, vi & pondere, secundum activitatem & columnam suam, premunt, & sic quicquid ad ipsum spectat, indivulsum in nexu continent; Ipse vero contra has vires, gravitates & incumbentias, parilibus suis reagit; sic ut libra stet in medio, & actio reactionem aequet. Similiter dum Atmosphaera in Pulmones influit, & Corpori, ejusque Membris, motuum vires inspirat. II. Atmosphaerae etiam, cum primis aetherae, aut priores, partes ejus singulas, proinde totum, ad centrum suum gravium urgent; scilicet, ut nos depressi in fundo Atmosphaerarum super Telluris subjectae glebas gradiamur, & ibi sedes nostras, hospitia, & contubernia, exstruamus. In caeteris, ad quascunque libet, plagas & directiones, Corporis nostri lora ipsi regimus, & propriis gubernaculis Regnum administramus. III. Insuper Atmosphaerae, per reliquas suas naturas, nobis ministrant & inserviunt, sicut per Modificationes, quibus in Organa nostrorum, sensuum influunt, & res objectas, tametsi distant, ut praesentes & quasi contiguas, sistunt, & repraesentant: has Sensoriis nostris Auditus & Visus capimus. Nos eas ut proprias nobis dicamus, vitâ donamus, & in Sensationes vertimus. Similiter etiam substantiae vi inertiae praeditae, quae ad puriorem tactum in Organis olfactus & gustus pertingunt. IV. Atmosphaerae etiam suorum statuum mutationes, sicuti Calores, Frigora, Temperies siccas, humidas, Motus voluminis partium, Tempestates, & plura, nobiscum communicant. Nos vicissim nostri Corporis status, & ab intimis fluentes mutationes, aestus, hyemes, temperies, & animos varie affectos, eis opponimus, ne illi, clandestino introitu, altius penetrent, quam quosque natura nostra potestatem facit, ut ab eis afficiamur. V. Atmosphaerae etiam Sanguinem & Spiritum nostrum, Elementis ex salinâ matrice sublimatis, & sic occultis, cum primis, per Ambitum Cuticularem, & Vesiculas Pulmonares, insinuatis alimentis, nutrit, reficit, & jugiter novat. Similiter etiam Tellus ex triplici suo Regno, sed per aperta orificia, & tubos, in Viscera chyloepa & sanguigena. Nos vicissim, his porrectis & invitatis cibariis & donis fructi, obsoleta, munere suo defuncta, inepta, quaeque polluerent hospitia, per poros in universi campum disjicimus, ut & per alvi fores exoneramus. VI. Orbis terraqueus & atmosphaericus, hunc Mundum Corporeum ex elementis suis enutritum, & conflatum, jam vitâ suâ functurn, ultimo in sinum suum recipit, tumulis recondit, & ab eo mutua sua reposcit, ac iterum dispergit. Anima vero, & suprema istius Corporis Mens, non

---

pulvis, sed pars caelestis naturae, cujus vitam Corporeus ille orbis vixit, hospitio suo exuta, Macrocosmo olim suo valedicens, in superiorem suam sphaeram, cujus incola sit, se penitus recipit. Ex his apparet, quid a Mundo ambiente, & quid a nobis ipsis ducimus, scilicet, quod ille modo nostri Corporis ordines & status communi auxilio sustentet, & facultatem det, ut nos propriis potentiis & naturis perfrui queamus.

^(k) Quod ex meris Centris consistat, primo intuitu apparere sicut paradoxon potest, sed ei solum, qui determinationes essentialium, unde formae superiores, ignorat: verum quod ita sit, ex singulis lustratis constare potest.

^(l) Omnes Musculi, qui a Voluntate nostrâ excitantur, in ambitu & truncis Corporis siti sunt, sicut Musculi faciei, pectoris, abdominis, lumborum, brachiorum, &c. ex his productae actiones ideo dicuntur Voluntariae; nulli vero Musculi intra hunc ambitum Voluntati subjecti sunt; verum Animae, quae naturam omnium viscerum regit, sicut in Thorace, ipsum Cor, in Abdomine Hepar, Pancreas, Lienem, Ventriculum, Intestina, Renes, Vesicam: praeterea etiam Organa generationi dicata in utroque Sexu.

^(m) Quid Ignis cum suâ flammâ, quid Focus cum adamante & auro, & quod utrumque per transmutationem illius ignis, in aurum adamantinum quasi conflatum sit, tum quid Colores inde eradiati, cum jubare per repercussum, in quâlibet Intelligentiâ, secundum positum, variato, & plura, infrâ explicandum venit.

⁽ⁿ⁾ (n) Binae sunt viae aut methodi docendi discendique, una dicitur, Synthetica, altera Analytica; illa seu Synthetica inchoat, seu ingreditur res intueri ab intimis, evadit ordine ad extima; seu ab ipsis finibus, aut a causarum principiis, ad effectus, demum ad ultimos; quod idem est, secundum modum loquendi receptum, a priori ad posteriora, seu a ratione, per philosophiam Mentis, ad ea, quae per experientiam sensuum confirmantur. Altera vero, seu Analytica, est inversa prioris, nam auspiciatur ab extimis, seque retrò vel intrò ducit, ad interiora, scilicet ab effectibus, secundum ordinem nobis naturalem, ad causas, & sic denique ad principia, ipsosque fines, quod dicitur a posteriori ad priora, seu ab experientia sensuum, per philosophium mentis, usque ad causarum primas & rationes. Per viam Syntheticam, seu a finibus, & sic a principiis ad causas & effectus, procedunt omnes Mentis Spirituales, nam in ipsis primis & supremis sunt, & quasi sub se intuentur illa, quae suo ordine ad ultima sequuntur: secundum eundem ordinem procedit etiam omnis formatio, sicut plantarum a suo semine; nam hoc se a principiis suis expedit & explicat usque ad extremum effectum, & ab hoc postea se ad sua priora, seu semina, recipit; secundum eundem etiam Anima Corpus suum struit: proinde secundum eundem Mentem hanc Rationalem seu Intellectualem, jam in Primogenito suo, formavit ac informavit; simili ordine Mundus a Divinâ aut Supremâ Mente conditus est. Exinde apparet, quod Mens intellectualis Adami, dum omnia a

---

primis suis auspiciis ad posteriora excitabantur, per viam Syntheticam, ab Anima primum, ac dein a Sensibus suis, instructa fuerit; quapropter jam ille dicitur Intellectui suo, seu Intelligentiis ad eum venturis, obviam ivisse. Aliter in Posteritate ejus, in qua Mentis rationales, quae prorsus nullae sunt in Infantiâ, primum a Sensibus quasi extruendae seu aperiendae sunt, antequam instruuntur; nam per aetates, beneficio Experientiae, quae est Sensuum, & postea Scientiarum, quae ab experientiâ sensuum conceptae & exclusae sunt, perficiuntur; ac per similes gradus Anima cum suo lumine spirituali eis obviam fit, ac infundit potentiam, ut cogitare, judicare, eligere, & velle queamus, quod, ut supra dictum, est manifestum imperfectionis nostri status signum.

^(o) Haec omnia, & praeterea illa, quae in hoc Capite sequuntur, propria sunt Generi Humano, nam propria fiunt, quia ex Mente rationali, & ejus libertate bonitates, proinde amores, eligendi, procedunt. Id Animalibus brutis non concessum est, quia carent Intellectu, quo Bonum & Optimum, seu Bonitatem, tam Naturalium, quam Moralium & Spiritualium, gradus & differentias intueantur.

^(p) (*p*) Quod cum suis Intelligentiis loquutus sit, intelligendum est, quod secum, aut cum suo Intellectu, id est, quod cogitaverit; nam Cogitatio est quaedam species loquela cum seipso; cum enim operationes nostrae Mentis sint reales activitates, seu Mutationes status per variationes formae, sequitur, quod etiam speciem interioris loquela constituent; nam ipsa Loquela nostra similiter per variationes formae suae laryngis, glottidis, palati, linguae, & oris, peragitur; & loco aeris, unde ex his sonus, in illis est purissimus, qui aether dicitur, & in omnibus suis naturis cum Aere, sed perfectius, convenit; sic, ut nulla alia intercedat differentia, quam secundum perfectionem substantiarum & principiorum agentium; nisi hoc esset, & simul instar visus, nequaquam potuissemus percipere, quae cogitamus, minus nobiscum loqui, & eadem in sonos articulatos seu voces, prorsus ad cogitationis ideas, emittere, & transcribere; a solo conatu nulla oritur actio, sicut a quiete nulla motio. Cum itaque Cogitatio realis loquela sit, sed laryngê nostrâ perfectior, & simul & successive plura volvat & involvat, sequitur quod illa Mentibus Caelestibus, quae Angeli dicuntur, tam bene, imo infinite perfectius, audita & intellecta sit, quam loquela oris a nostris sociis & confabulatoribus. Nolimus itaque, quaeso! inanibus argutiis, aut potuis meris umbris, intuitiones nostras rationales, immergere, & in Civitate Literatâ, jam ad hoc suum culmen evectâ, laterunculis ludere, sciscitando, num Mentis nostrae & Animae Materiales sunt, seu num extensae, ut impleant spatia, & num earum activitates per tempora seu temporum celeritates metiendae, & similia; nam Materia est solum vox, cujus Attributa & Praedicta prorsus ad omnem sensum & captum definienda sunt, antequam demonstrari potest, secundum quem intellectum formae istae & earum activitates percipiendae: satis est, quod Substantiae sint, & actualiter existant & subsistant, quodque activitates illarum reales activitates sint, nam illae solae, sunt, & agunt, in nostro Corpore; ideo in spatio &

---

in tempore sunt, quando in suo Corpore & in Mundo, nam ad nostrum, non ad aliûs, Corpus, pertinent, & ei insunt, ac intuitiones suas, sicut Oculis visum in mundum, etiam in Caelum emittunt; at vero extra suum Corpus, post separationem, sicut se recipiunt supra aut penitus intra naturam, ita iis perit idea spatii & temporis: sed ut Status earum intelligatur, intelligendi sunt status Formarum activarum superiorum, cum primis Caelestium & Spiritualium, quae Corporum naturalium proprietates & adjuncta exuunt, & perpetuitates ac infinitates per plures, sicut supra indicatum est, induunt. Verum umbrosas illas argutias, quia non reales, sed pure verbales, ex ignorantia formarum, & earum elevationis, unice fluentes, missas faciamus, dum persuasum sit, quod prae omni substantia materiali, de qua infra, existant & subsistant, ac simul vivant; sintque unicae, quae dant nobis percipere, & secundum perceptiones sentire, & affici, & sic frui amaenitatibus, quae ex percepta bonitate fluunt.

^(q) (q) Quod Primogenitus noster Bonum seu Bonitates ex interno sensu potuisset cognoscere, id satis evidenter ex formatione ejus Mentis, per viam a priori ad posteriora, cluit, exque causis, quae in sua serie sequuntur; nam quorum Mentis in Amore supreme vivunt, non solum vident, sed etiam sentient, ejus Bonitatum affectiones, & consequenter Intellectum suum a Veritatibus perspicue illuminatum: quare ex sensu bonitatis fluit cognitio omnium veritatum; nam quod nos Veritates per experientiam Sensuum & Scientias investigare teneamur, est unice, ut per illas denique explorentur Bonitates, seu Bonum, quale sit, num Vere Bonum, vel apparenter aut false Bonum, seu Malum sub specie Boni, quid Melius, & demum quid Optimum, sic eligendum: ob hunc finem donati sumus Intellectu; at vero qui Bonitates superiores intimo sensu capit, is non spatiosum illum indagationis campum, seu per congeries veritatum, percurrere, opus habet, quia est in cogitatione ipsius Bonitatis, seu quasi in meta, e qua totum suum campum late circumspicere, & libere contemplari potest: siquidem, ut dictum est, omnes Veritates se in Bonitate concentrant, proinde a bonitate ut a centro, quasi in peripherias, se expandunt. Post Status humani inversionem, de qua infra, per lapsum, haec Bonitatum sensatio, non potuit non, quails fuit in Primogenito, cessavisse: usque tamen similes sensibus nostris externis, verum non Bonitatum Moralium & Spiritualium, sed modo quarundam Naturalium, connascitur: Auris enim, quantumvis indocta, apprehendit & subsentit modulaminum numeros, concentus & melos, nam animus illico convenienter afficitur: Oculus ex se formositates naturae, & connexus rerum objectarum concinnos & harmonicos: Lingua edulium & nectaris gratias: Nares fragrantias: ab Anima enim, ad quam omnis sensatio influit, quia illa in omnia per fibras suas effluit, id resultat, non vero ab alio principio, nec ab intellectu, quia similiter ante quam post ejus perfectionem afficimur; Animae enim inest ipse ordo, quia excitavit & regit sui Corporis Naturam, quare id, quod ordini convenit, sentit, & communiter indicat. Sed hoc, quod ita connascitur, est modo affectio Bonitatum naturalium, quae tam crassae sunt, ut in sensus nostros externos cadant: quare illae vocantur Jucunditates

---

aut Dulcedines. Quin imo ipsa Animantia ex solis Sensibus capiunt, quid sanguini & vitae illorum corporis, congruit; norunt enim ex solo olfactu & gustu, num conveniat; imo etiam ex auditu & visu, qui ex Animantium familiâ sui hostes aut amici sunt: norunt praeterea infinita, quae Nos per scientas nobis comparare debemus; ut solum ex Apum regimine, florilegiis, favis; ex Aranearum telis, Bombycum liciis, Avium nidis, Castorum domunculis, &c. apparet: Omnia, quia sensationes suas non ad Mentem quondam veritatum inquisitricem, antequam Bonitates investigent, referre debeant, sed immediate ad suam Animam, quae id in animum, & inde in naturas eorum reflectit, & ipsas bonitates naturales eis talis modo revelat. Quid non in Primogenito, in omnes perfectiones, non solum naturales, sed etiam spirituales, nato.

^(r) (*r*) Omnes Formationes, sicut supra observatum est, in communissimis convenient, ac in eo praecipue, quod intima seu purissima, quae sunt ipsae Essentiae seu Essentialia, quando se in convenientes formas, usque ad ultimas, explicuerint, per mirabiles insertiones, se ad intima referant; sicut semina, dum se in frondosas arbores exseruerint, dein purissimas succorum suorum essentias iterum in novis seminibus concentrent: quomodo se versus intima recipiunt; ab ipsis fructibus conspicuum sistitur; in intimis enim eorum formant sibi thecas, & has ipsaque se involucris & membranis circumducunt; in his latent ipsissimae vires seminales, quae non nisi, reclusis involucris, erumpunt. In Corpore Animali similiter; primae & purissimae fibrae, quae sunt ipsae determinationes essentiales, seu ex quibus designantur formae organicae, dum gyrum suum communem, usque ad ultima, seu ad ipsa vasa sanguinea, peregerint, iterum per ea, ad sua principia, seu glandulas corticales, redeunt, & per mirabiles insertiones, se istis, suis principiis, involvunt, & uniunt, ibi a fibris purissimis adoptantur, & quasi introducuntur; nam composita influere nequeunt in simplicia, sed simplicia in sua composita, talis non alius datur, quia dari non potest, in universâ naturâ, ordo. Similiter Corporis nostri Viscera, Membra, Musculi, Nervi, &c. illorum minimae partes, seu unitates, se, sicut multiplicantur, circumducunt tunicis seu involucris ordine communioribus, ad quae ex singulis partibus ligamenta seu vincula emittuntur, quae se insertant & alligant involucris, demum communissimo, ut vinculo omnium; Communia enim a suis partibus, non autem partes a suis communibus oriuntur. Ita in omnibus reliquis, de quibus forma aut substantia praedicari potest. Similis etiam formatio est nostrarum Mentium, sed loco seminum sunt bonitates, quae se per fores sensuum insinuant; ex his varie concatenatis oriuntur series bonitatem, quae dicuntur veritates, & sunt tanquam egerminationes a suis radicibus; ex veritatibus ita exclusis, concipiuntur & nascuntur iterum novae bonitates, quae similiter se disseminant, prorsus, ad modum arboris vel corporis: quales itaque sunt bonitates, tales ab iis producuntur veritates, & tales ab his iterum concipiuntur bonitates; nam omnes veritates respiciunt bonitates, ut sua prima & ultima objecta; ideo ut efflorescent, omnia in infantia ludere videntur. Bonitates, quas nostrae Veritates excludunt, ab objectis Mundi trahunt suam naturam,

---

quare ab illis nequaquam percipi seu sentiri potest id, quod supra naturam est; hoc enim se usque ad intima, sicut in seminibus, recipit, nec inde evolvitur, nisi involucris istis prius diffractis & in nihilum redactis, tunc primum erumpit intimum, & novum germen producit. In Primogenitis vero omnibus, ordine ad hunc nostrum naturalem inverso, orta sunt. Caetera ex comparatione cum supradictis concludi possunt.

^(s) (s) Dicitur, quod Paradisus Caelestis aperiatur, quodque in Terrestri adumbratum sit, quicquid in illo est; proinde quod unum in altero repraesentetur; quod in sequentibus clarius confirmatum videbitur: Occurrit enim Correspondentia talis, ut per ipsissimas Veritates naturales & morales, beneficio solius transpositionis vocum res naturales significatum, in ipsas Veritates spirituales, & vicissim, ac sic quasi ab uno Paradiso in alterum, introducatur. Elucidationis gratiâ modo unum aut alterum exemplum producat, sicut, *Lumen revelat qualitatem sui objecti, sed qualitas objecti apparet secundum statum luminis; quare Objectum non semper tale est, quale apparet*: sicut Formositates, si sint objecta, in varia luce spectatae. Si pro Lumine accipiatur Intelligentia, cujus objecti qualitas est Rei Veritas; quia Intelligentia, pro Lumine spirituali, a nullis non accipitur: inde hoc prodit: *Intelligentia detegit veritatem rei, sed Veritas rei apparet secundum statum Intelligentiae; quare non semper est verum, quod verum esse putatur*. Similiter, si loco Intelligentiae, in correspondentiam vocetur Sapiencia, cujus objectum est Bonum: *Sapiencia manifestat Bonitatem, sed Bonitas rei apparet secundum statum sapientiae; quare non semper est bonum, quod bonum esse creditur*. Ut adhuc unum depromatur, nam infinitae ejusmodi, imo omnium rerum correspondentiae, dantur: *Harmonia ex unione Entium naturalium fluens, non datur sine principio harmoniae ex unione in naturâ superiore, quae singularia universaliter, & universum singulariter conjungit*: si loco Harmoniae ponatur Concordia, & loco Unionis Amor, proque Entibus naturalibus Mentis humanae, tunc inde haec Veritas exurgit: *Concordia ex Amore Mentium humanarum fluens, non datur sine principio Concordiae in Amore superiori, qui singulas Mentis universaliter, & universam earum societatem singulariter consociat*. Aut si loco Harmoniae, Faustitas vel Felicitas; ac loco Unionis, Amor, ut prius; sed Animae pro Mentibus, talis fluit Canon: *Felicitas ex amore mutuo Animarum fluens, non datur sine principio amoris in Caelo, seu in ipso Deo, qui singulas Animas universaliter, & universum Animarum societatem singulariter unit*. At vero si loco hujus Amoris sumamus alium, illico apparebit, qualis inde resultat unio; nam talis est unio, qualis est amor. Ex his, & infinitis similibus elucet, quomodo a Paradiso Terrestri transire liceat in Caelestem, & ab uno de alterius Bonitatibus & Veritatibus instrui: sed a propositionibus non veris resultant falsitates, & sic non in Paradisos introducimur. Sed haec in serie rerum sequentium adhuc evidentiora evadent.

^(t) (t) Id ab omnibus phaenomenis Corporis nostri liquet, quod Anima ita suum Corpus organice formaverit, ut, quicquid in ejus extremis, extimis, aut Viscerum cavis, horumque meatulis & poris, contingit, resciat, scilicet, ut a primo vitae suae momento,

---

omnia & singula, sub auspicio suo, teneat, & secundum contingentia disponat. Quod omnium sensus ad animam influat, id ab harmoniis modorum, quos Mens nostra, aequae ante ac post sui Intellectus perfectionem, ut supra observatum est, subsentit; & a mutationibus status omnium Viscerum, prorsus secundum omnes contingentium vices, quod manifestum sistitur in Ventriculo, Intestinis, Hepate, Renibus, & caeteris; insuper etiam a fibris ejus, quae omnem organicum textum designant; illae sunt ejus radii; quare, ubicunque ille sunt, ipsa etiam est praesens, seu a supremis suis, ubi principia statuit, videns & sentiens: in principiis enim, illa, in simplicissimâ sua formâ residet, ut ex iis, tanquam centris, totum suum Regnum, & continuas peripherias, prospiciat & regeat. Quod omnis fibra, seu radius, sit actualis substantia, ad imaginem sui principii, ex quo fluit, formatus, infra clare demonstrabitur. Cum itaque Anima ex simplicissimis suis fibris, tunc sentit ex intimis, at vero dum a formis ex se seu fibrâ suâ productis, tunc non ab intimis, sed ab iis, quae extra aut infra se sunt: nam omnes Formae compositae sunt substantiae per se, & suis propriis gaudent praedicatis, quarum tamen intima occupat; hâc ratione dicitur illa ad Visum suum exire vel descendere.

^(u) (*u*) Omnium Caelestium Intelligentiarum Loquelae, sunt merae Repraesentationes per imagines, quae actu coram ipsis existunt, ac ita concinnantur, ut inde omnis veritas coram oculis nostris puris, liquide & clare eluceat: qui Repraesentationes illa, is etiam Loquelam Caelestium, seu Caelestem, intelligit. Similes etiam Repraesentationes sunt nostrarum Mentium, per suas ideas; nam quod non per voces & verborum ambages, cogitemus, seu principia rerum concipiamus & excludamus, id statis patet ex levi reflexione ad puriores Mentis nostrae operandi modos; nam plura intra momentum, concipere, cogitare, concludere, possumus, quam per voces loquelae, seu per scripta, quandoque intra integrum diem, eloqui & exprimere, possibile est; tunc modo verba succurrunt, quando ea, quae si nata sunt, per loquelam nostri oris, effundere volumus; ejuscemodi repraesentationibus ipsissima vita nostrae Intelligentiae inest: quare in his sunt Mentis nostrae Caelestium Mentibus similes. Verum quod haec in nobis non tam distincte percipere queamus, oritur ex eo, quod plus & prius ex Imaginatione quam ex Cogitatione nostrâ depromamus; voces enim sub specie idearum ac vicissim, in Imaginatione repraesentantur. Primogenitus noster nec potuit aliâ loquelâ frui, quatenus solus adhuc, necdum cum aliquo, sermonem sociavit; proinde adhuc pura caelestium similes Mens fuit, sed Corpore gravi, ut incola telluris esset, indutus.

^(x) (*x*) In eo conveniunt omnes Formae, cujuscunque naturae sint, quod a singulis essentiis seu essentialibus, quae determinant formam, fluant vincula ad peripheriam seu ambitum, & ibi commune quoddam Vinculum constituent: ideo, quae pars ab eo vinculo religatur, non amplius est pars istius formae seu Corporis, sed sicut spuria rejicitur: quod ita sit, clarum est in nostro Corpore, & in singulis ejus Membris seu formis organicis; similiter in Formis Veri and Boni; ut & in omni Societate, particulari &

---

communi, quae similem formam refert; sed loco vinculi communis substituenda sunt ea, quae correspondent: sic a Formis naturalibus, de omnibus in reliquis, prorsus instrui possumus.

^(y) (y) Si Organa & Viscera nostri Corporis, majora & minora, seu quotcunque oculo aut microscopio, spectari & detegi queunt, lustremus, apparebit, quod nullum eorum agere seu operari possit, nisi aliquod extrinsecus influat, quod ei vim agendi tribuit; quicquid enim influit, ex motu suae influxionis, vim istam activam ducit & tribuit: Cor non excitari potest in suas systoles & diastoles, nisi a Sanguine Venae Cavae, qui in dextram ejus Auriculam, & a sanguine Pulmonari, qui in sinistram, illabatur: Hepar non in suas operationes excitatur, nisi a Sanguine, qui in venam ejus Portae prius infunditur: Ventriculus in suae digestionis & triturationis modos, nisi ab alimentis per gulam ingestis; tum etiam a spiritu, qui a Cerebello in fibras ejus jugiter infunditur: Ipsi nostri Musculi a simili spiritu in fibras motrices illapso; ita non a se, sed a vi extrinsecus appellente; extrinsecus dicitur, sive de superiore, sive de inferiori, tum etiam si de interiore, influit, & sic non inest a se: cum vero vis haec jungitur vel adaptatur potentiae, & haec ita agitur, tunc simulatur, tanquam sola potentia ex se ageret, nam vi activâ, ut causâ principali, vi passivae ut causae instrumentali junctâ, ambae unam causam efficientem constituunt, quia simul agunt; verum quod separatae sint, & separari queant, ab omnibus jam dictis apparet: quare omnia nostra Viscera & Organa in se nudae potentiae sunt, id est, *quod possint agere, sed non ex se*, nam vim suam extra se vel admittent, vel invitabunt; sique invitant, est alia vis extra illa, quae facit, ut invitare queant, sicut actio Pulmonum seu respiratio, aut similis alia; unum enim ab alio pendet, sicut catena a suis uncis aut catenulis, & omnia a suo primo; nec quicquam aliud a seipso movetur, ne quidem ignis, quod infra demonstrabitur. Verum ut omnes potentiae formis suis convenienter excitentur, tot Vires activae creatae sunt, quot potentiis istis, quae patiuntur, correspondeant.

^(z) (z) Quod Aequilibria ex actione & reactione exsurgant, quodque ubique sit, impulsio, ubi tractio, id praeterquam ex phaenomenis naturae Universi, etiam ex phaenomenis naturae Animalis, liquide constat: quicquid enim ore, buccâ, linguâ, & faucibus, attrahimus seu sugimus, id similiter ab activitate Organorum impellitur. Aer, qui Naribus & Pulmone adducitur, is quoque a sui columnâ, & inde oriunda pressione, intruditur. Chylus in suas venas, & in vasa lactea, per speciem suctionis, allicitur, sed vires activae ei correspondentes jugiter etiam inurgent. Sanguis in omnia Viscera, a magnis suis truncis & ramis, secundum omnem necessitatem & usum, invitatur, sed ipsis vasis & arteriis, inest, quae in eorum fibras infunditur, vis propulsiva, seu ejusdem incitativa. Ita in omnibus reliquis, nec solum in quantitativis, sed etiam in unâquâvis qualitate, quae a quantitativis dispositione & compositione resultat. Ex quibus fluit, quod mera sint aequilibria, quorum variae mutationes varios effectus & usus

---

producunt. Nisi enim binae vires forent, activae & passivae, & hae sibi junctae, nusquam aliquid aequilibraretur, minus aliquis effectus, ex cooperatione, per mutationem & redintegrationem aequilibrii, resultaret.

^(a) (a) Dicitur, quod ipsae Mentis Sapientiarum sint in adyto penes Animam; & quod earum Corpora in sacrariis, seu in ejus Mente, quae rationalis seu intellectualis vocatur: verum ut id clarius exponatur, sciendum est, quod operationes, aut, si mavis, activitates nostrae mentis rationalis, sint modo activitates communes nostrae animae in principiis suis, quae etiam sunt principia fibrarum, seu ubi est suprema nostri Corporis sphaera, & caeterarum quasi Olympus seu Caelum. Notum enim est, quod omnes formae sint determinationes essentialia, seu quod determinantur ab iis, quae essentiae seu essentialia formae dicuntur; haec essentialia non modo designant & producunt formam, sed etiam dant, ut forma ab iis conflata, suis propriis naturis & viribus gaudeat, & ex iis agat; in quas essentialia illa seu essentiae influunt, sicut principia aut rationes in suas causas: activitates itaque formae sic compositae aut determinatae, dicuntur ideo activitates seu operationes communes prioris; & sic assimilari possunt viribus alicujus Corporis, quae fluunt, ut in nobis, a determinationibus suae Mentis vel Animae. Tales etiam sunt nostrae Mentis respective ad Animam; unde concludi potest, qualis est influxus mutuus unius in alteram. Sed hic etiam, quia interest, explicandus est; ipsa illa essentialia, quae sunt determinantia, semper formam, quam struunt, ad similitudinem activitatum seu virium, aut si vis modorum, cum suis, receptionem, concinnant, & sic velut parentes, adaptant, adeo ut fiant potentiae recipiendi similes suis, proinde communes ejus vires; nam nulla non Forma alteram, nisi ad typum suae naturae, concipit & gignit: at vero, quia omnes Vires activae extrinsecus influunt, quae potentiam illam in suos actus inaugurabunt; & Vires illae vel per viam priorem seu superiorem, id est, per viam Animae, vel per viam posteriorem seu inferiorem, id est, per viam Sensuum, influunt: in omnibus Primogenitis, proinde in Adamo, per viam Animae seu superiorem, suo ordine, illapsae sunt; at vero in Nobis, ejus Posteris, per viam Sensuum, seu inferiorem, illabuntur; inde ratio discriminis, quod non a primâ aetate, cognoscamus & discernamus bonitates, aut sicut dicitur, quod ideae nobis non sint connatae. Adhuc per viam priorem seu Animae, influunt istae vires activae in omnibus fere brutis Animalibus; sed sunt modo vires ipsius naturae superioris; quare ex primâ nativitate cognoscunt, quicquid naturae eorum convenire potest; & nascuntur in omnes scientias suae vitae profuturas; nos autem Homines non item: sed haec ulterius in sequentibus persequi liceat.

^(b) (b) Quod radii sint totidem imagines solis, non modo ab effectu, sed etiam a caeteris Phaenomenis, quae quoque in visum nostrum incidunt, liquet; omnium enim objectorum imagines cum suis formis, per radios ejus luminis in visum nostrum illabuntur, seu ei continuantur, proinde etiam ipse Sol, ex quo, ut ex suo fonte, radii isti

---

scaturiunt: sed noli credere, quod non radii sint reales continuationes, seu essentielles determinationes: quod per inane seu vacuum nihil continuari queat, ipse sensus communis dictat: sed sunt exiguissimae aut purissimae formae, quae activitates seu vires Solis activas discretim recipiunt, & usque ad ultimos Universi terminos deferunt. Hoc formulae seu substantiae, simul sumtae, constituunt Auram illam, quae dicitur Aether; & ex elasticitatis suae perfectissimâ virtute id trahunt, quod cum vicinis aut contiguis communicent quamcunque vim recipiunt, adeo ut nihil acceptum perdant; ea enim est purae elasticitatis natura. Hae potentiae, quia ab ipsius Solis substantiis, quae quod ex magno ejus Oceano exhalatae fuerint, supra indicatum est, exortae, non possunt non prorsus ad ejus activitatis modos aut rationes, agere dum aguntur; quare sunt veluti minima specula, & velut receptacula, ejus virium, cum actuantur; & sic cum in se, dum in suis formis, non modo recipiunt, sed etiam, propemodum absque ideâ spatii & temporis, ad oculos nostros deferunt. Nisi enim actuales substantiae forent, non potuissent Objecta continuari Visui; nec Visus Organum, seu Oculus, formatus existere, ad ejus, sicut Auris ad Aeris, modificationis naturam; minus ille, seu radius, per lentes opticas concentrari ac divaricari; imo nec reflecti ad angulos incidentiae, & refringi ad regulas; minus incalescere ea, quae ab eo stringuntur; imo ipse Radius, Olfactus organum, ita per tactum suum convellit, ut id in speciem convulsionis seu sternutationis excitet; verbo, nisi Radius, realis continuatio Solis per formas foret, nihil quicquam existeret, quod tamen ab iis existere, ipso sensu, percipitur.

^(c) (c) Quod Radii illi sint Essentiae reales a suo Fonte, seu ab ipso Supremo, nostro Numine; sicut etiam radii ab Anima in nostro Corpore, qui sunt fibrae reales, & determinationes totius essentielles, ab omnibus, tam phaenomenis, quam effectibus, evidenter conspicitur; nisi illi forent reales, & ipsae rerum essentiae, sane nihil in Universo reale foret; nam inde omnia existunt, & subsistunt; quod vivamus, quod percipere & sentire queamus, id solum inde trahit suam essentiam. Sed hmc tam clara sunt iis, qui ea in hâc luce spectant, ut vanum ducant, argumentorum umbris a naturae lumine mutuatis, ea confirmare.

^(d) (d) Nihil intrat sphaeram nostrae Mentis nisi per speciem sensationis; quaeque primum subeunt, Mentis nostrae organicas formas, quae formarum reliquarum, sicut etiam ipsarum fibrarum, principia sunt, in facultatem agendi, excitant & inaugurant, & sic eis quasi proprias agendi vires induunt; sed exinde reddimur modo Potentiae activae, quae in ipsum suum actum, in quem inauguratae sunt, per vires, quae extrinsecus influunt, deinceps excitantur: Vires illae vel influunt per fores sensuum, vel ex reservatorio imaginum seu idearum, id est, ex memoriâ; sive ab illis, sive ab hac, usque tamen extrinsecus, nam propria memoriae activitas est imaginatio, non autem cogitatio. Exinde apparet, quod Mentis nostrae efformentur ac informentur, unice ab iis, quae cadunt in quendam sensum; idque in Primogenito per viam priorem seu superiorem; in

---

Nobis autem per viam posteriorem seu inferiorem; inde discrimen, quod nos per sensum bonitatum terrestrium ad sensum bonitatum caelestium, & id quidem lente ac sero, ascendamus; Ille autem per sensum Bonitatum Caelestium, ad sensum bonitatum terrestrium, per gradus, descenderit.

^(e) (e) Sicut noster Primogenitus, ex Bonitatibus, & inde oriundis Veritatibus, suum Amorem, ita unusquisque, suum, ex suis, contemplari potest: de qua re infra.

^(f) (f) Apparet, liquido, tanquam coram ipso Visu, quod Imagines, quae per Oculum insinuantur, sursum ad Sensorium quoddam, in editiori loco, seu in Cerebro, positum, emergant, & in Intellectus sphaeram se insinuent. Apparet etiam, quod sensus verborum in loquelis, se in similes species seu imagines, immutent, & sic reformati se in eandem sphaeram inferant; unaquaevis enim vox aliquam ideam vel partem ideae involvit. Similiter comparet, quod Imagines istae, sive natae sive factae, visualium aemulae, in quâdam Memoriâ se recondant; & dum ex illâ in mentem evocantur, sub specie idearum prodeant, sed quae, a primis suis cunabulis, dum adhuc quasi infantes aut immaturae sunt, Materiales, quia visualium similes, audiunt. Tandem sublimiores factae induunt quasi speciem aut formam spiritualem, nam limites seu termini, quibus prius circumscriptae fuerunt, veluti detondentur, & ipsam suam mentem, utcunque limatam, fugere incipiunt, tunc intellectuales & Imateriales dicuntur; nam universaliores sunt, quam ut sub unum intuitionis complexum cadant. Hâc ratione nostrae Ideae propius & propius ad naturam seu essentiam spiritualem accedunt, seque ejus regimini subjiciunt: quod his ideis, imperceptibili modo, associantur ideae, quae pure Spirituales sunt, & modo fines inspiciunt, id clarum est, dum interiora harum idearum penitus intuemur; nam in Mente non amplius ut Ideae, sed ut Fines in istis ideis, versantur; ita Spirituale cum Naturali conjugium init, aut unum sibi alterum consors jungit. Sed quaeritur, unde hoc Spirituale in hunc Mentis thalamum, influit; perclarum est, quod non per fores Visus, seu viam imaginum, nam hae sunt modo luminis solaris species, quae in se nihil Luminis Spiritualis continent, sed quod hae a suo lumine illustratae & excitatae sursum eleventur, ut Lumini Spirituali occurrant & jungantur; id etiam perspicuum est, quod hoc Spirituale non in Memoriâ concipiatur, & ab eâ excludatur, nam nisi dum prius in Intellectuales a Mente transformatae fuerint, in Memoriae reconditorium, non remittuntur: perliquidum etiam est, quod ipsa nostra Mens, non ex se Spirituales nata sit, nam tempore suae infantiae nulla est, sed cum annis & aetate crescit & adolescit; exhinc jam sequitur, quod origo ejus non in his semitis aut vicis inquirenda sit, sed quod intra aut supra hanc Mentem, quae Rationalis aut Intellectualis dicitur, enitendum sit, & ibi perquirendum, ubinam & undenam Spirituale illud cum suis finibus descendit; quum itaque paululum supra hanc sphaeram, quae nostra Intelligibilis est, enititur, se nobis offert prima aut suprema Corporis substantia, quae Anima dicitur, quae non solum est Anima Corporis,

---

sed etiam Anima ipsius hujus Mentis, ad quam, ut dictum est, Ideae nostrae ascendunt: hujus substantiae essentia & forma est spiritualis, quae in universo suo Corpore unice vivit, & per quam, nihil non, quod Corporis est, vitam suam, quodlibet secundum suam formam, agit: qua ratione illa dici potest forma formarum sui Corporis: Cum itaque haec substantia, cujus essentia est spiritualis, seu Anima, in supremis ac intimis sui Regni residet, sequitur, quod per hanc, tanquam ab hâc, influat Spirituale illud, quod Naturali, per viam sensuum, illabenti, occurrit, ac idem Corporis quasi hospitio excipit, & ei oscula jungit; ipsum hoc hospitium seu diversorium est ipsius intellectus. Ex his jam apparet, quomodo bina illa Lumina, Naturale scilicet & Spirituale, per diversas vias influunt, & post sacram copulam, tam illustres concipiunt proles, quae totidem sunt intuitiones finium, suis causis mediantibus adsociatae. Sed scio, quod sicut caligo, Mentibus nostris obversari, proinde scrupulum injicere queat, quomodo soli Luminum radii effectus tam reales possint producere, cum radiationes istae ab objectis non sint nisi modificationes interfluae aerae; verum hic scrupulus facile evanescit, quando nobis formae illae, in quas influunt, innotuerint; scilicet quod sint reales formae organicae; nam per reales fibras, sicut notum est, ab oculo & caeteris sensoriis, surrepunt; quae formae, organicarum primae aut principia, per modificationes istas docentur, & postmodum excitantur, ad mutandos suos status, seu variandas suas formas, unde reales substantiarum activitates exsurgunt; vix aliter ac modificatio Aeris in Aures illapsa, & caeterae in sua Sensoria: ipsae Aurarum modificationes sunt reales vires activae, quae formas organicas suis activitatibus convenientes excitant: sicut in extimis etiam in intimis, cum sola differentia perfectionum.-Sed quid Vita! annon vivere est intueri fines; hoc quia Intelligentis est, sequitur, quod Vita Intelligentiae sit finium intuitio & repraesentatio; hoc non potest facultas esse Entis naturalis, sed Spiritualis; quare Spiritualia sunt viva, & Fons Spiritualium est omnium viventium & vitarum Vita. Ut vero hi fines promoveantur in effectus, & existant usus, opus est causis instrumenti vicem gerentibus, quae in se non vivant, seu ex se non intueantur finem, verum nude morem gerant, & vitae ac intelligentiae famulentur, proinde naturâ suâ mortuae: id luculente in ipsis nostris actionibus, quibus utrumque inest, apparet; ipsa enim actio absque suâ vitâ, est nude motus musculorum, qualis machinae, sed ex fine seu vitâ audit actio, eo sublimior, quo plus vitae, aut plus sapientiae, eidem inest; quare actio non respicitur ex suo motu, aut suâ figurâ & vultu, sed ab intentione & voluntate, id est, a fine, e quo actio emanat. Ex his cluit, quod Naturalia facta sint, ut inserviant Spiritualibus pro causa instrumentali aut organicâ. Similiter, quod totum illud Universum, quod Soli Mundi subjectum est, creatum sit a Supremo Vitae Fonte, ut pro medio inserviat perveniendi ad fines ultimos. In ipsâ nostrâ Mente etiam aliquis typus similis creationis repraesentatur, dum illa aliquem finem ultimum cum mediis complectitur; tunc etenim intendit causis, per quas fines suos contemplatos promoveat; quod ut fiat, naturam evocat in opem, & per illam tendit ad suam metam: ita sibi primo quendam quasi orbem struit, qui sit complexus causarum & effectuum, qui fines istos

---

vehant & perducant; ex paruis per comparationis viam majora licet comprehendere. Quod etiam Lumina illa distincta sint, etiam a Mentibus nostris liquet, quae Sole nostri Mundi absente, sicut noctu, inque Caecis tam natis quam factis, aequae intelligentiâ vigent, imo eo puriore & prestantiore, quo minus a lumine Mundi interturbantur: Inter Veteres etiam memorantur Sophi, qui ut spirituali luci vacarent, visum sui oculi, ut ejus lumen exstinguerent, studio occaecavisse dicuntur.

^(g) (g) Nihil datur in Universâ Naturâ, quod non formam suam, & sic speciem Corporis, a quâdam Animâ, trahat; nec solum Subjecta Regni Animalis, sed etiam Vegetabilis: horum Animae sunt Usus, ab ipso Caelo, sicut fines, designati; iis conformiter illa generantur & crescunt; nam, sicut supra observatum est, Effectus sunt modo explicati Usus, & in naturae gyrum emissi: in nostrâ autem Mente Usus dicuntur Fines, quia a nobis intenduntur, & sic vivunt; quot itaque fines, tot sunt partes intuitionis Animae, quorum singuli, ut effectum fiant usus, Corporis cujusdam speciem induere debent; nisi enim fines, sicut Anime, per inductionem Corporis, in naturae gyrum emittuntur, nequaquam ut Usus sisti & actu repraesentari queunt. Haec jam ratio est, quod nihil usquam in Naturâ exstet, quod non originem suam, aut animam, typo referat; quae quia a Caelo est, nam omnes usus, sicut dictum, sunt designati a Caelo fines, ideo non possunt non Naturalia & Caelestia, posito ordine primum inducto seu perfectissimo, inter se convenire; & quidem adeo, ut ab uno conspici liceat alterum; nam si Naturalia evolvimus, & loco eorum transcribimus Caelestia seu Spiritualia, prodeunt Veritates congruae; sicut a binis Exemplis supra confirmatum videatur; quibus haec etiam unum adjicietur; sicut, *Sol est Fons omnis Luminis & Caloris in suo Mundo, nec est causa Umbrae & Frigoris; sed Umbra est privatio ejus Luminis, & Frigus est privatio ejus Caloris: Sol nunquam privatur Lumine & Calore, sed Objecta terrestria, quod lumine & calore ejus penetrari nequeant, tum etiam Directiones ejus Radium, id efficiunt, inde Tenebra, & Frigora.* Haec, mutatis formulis, ita sensu spirituali sonant: *Deus est Fons omnis Intelligentiae ac Amoris in suo Caelo, nec est causa Insipientiae & Inimicitiae, sed Insipientia est privatio Ejus Intelligentiae, & Inimicitia est privatio Ejus Amoris: Deus nunquam privatur Intelligentiâ & Amore, verum Mentis Humanae, quae a Lumine Ejus Intelligentiae & Radiis Ejus Amoris regi se non patiuntur, tum Determinationes Ejus Radium, id est, Veritatum & Bonitatum, id efficiunt, inde Insipientiae & Odi.*

^(h) (h) Non facile ex solo lumine nostrae Naturae, cui Vita non ordinate inest, conspiciere possumus, qualis hic Ordo est; nam omnia nobis ita complicata, ac sibi mutuo involuta, apparent, ut unum ab altero discernere, & sic distincte intueri, nequeamus; nam ipsissima Lux vitalis in rationibus Intellectus, seu in ideis nostrae Cogitationis, ac haec in ideis Imaginationis, haeque iterum in Imaginibus Visus, tam penitus haerent implexa, ut in iis superiora ac inferiora indistincte & obscure intueamur. Sed hujus obscuritatis causa, est unice inversio nostri status, scilicet, quod a posterioribus evolvenda &

---

perspicienda sint priora; & sic denique sapiendum: in posterioribus enim latent priora, sicut in effectibus causae & principia, proinde penitus sicut in umbrâ: Ut vero unum ab altero prodeat, & distincte intueamur, necessum est a priori, seu ab ipsa luce, sive inspiratâ sive revelatâ; & sic per ordinem istum, de quo in hoc articulo agitur: nam a superiori contemplari licet inferiora, non autem vicissim; proinde Lux intellectualis quasi separanda est a lumine naturae, cui plus umbrae quam lucis inest; & sic Mens removeri, & quasi excubare ab animo, & a sensuum objectis crassioribus. Sed qualis ille ordo sit, & qualis Influxus, secundum eum ordinem, id hauriendum est, a Doctrinis Ordinis & Graduum, tum ab Influxuum, quae excolendae sunt. Ut vero adumbretur, qualis sit ille Ordo, & qualis Influxus, sciendum est, quod Priora a Posterioribus, seu Superiora ab Inferioribus, se prorsus distinguant, sicut ipsae Formae, quarum una gignit alteram; quae gignit aut parens est, illa dicitur prior aut superior; quae vero gignitur, posterior aut inferior; aut si loco formarum dicas Substantias, eòdem res recidit: Supremam Formam diximus Spiritualem; ei proximam, quae ordine sequitur, Caelestem; exinde Inferiores simili generatione exsurgunt usque ad ultimam, quae Angularis, proprie Terrestris, Corporea & Materialis, dicitur, haec similiter in superiores ac inferiores, sicut activae, dispescitur, de qua re infrâ. Talis jam est Ordo Substantiarum; secundum hunc Corporis nostri Organismus institutus est; quare Anima in primis & supremis sui Regni esse dicitur, ubi formae spiritualis est; ex hac caeterae, quae per successivam generationem unius ab alterâ, induunt qualitatem formarum sequentium, quae ideo etiam Inferiores seu Posteriores nuncupantur. Quo ordine sibi Formae succedunt, eo etiam qualitatum & facultatum omnium perfectiones; Superiores enim in se & suâ naturâ, infinite perfectiores sunt inferioribus in se & suâ naturâ; quod quisque ex solâ generatione intelligere potest. Sed quaeritur jam qualis est Influxus; una Forma per se non in alteram influit, nam prior seu parens agit modo rationem causae alterius, seu tribuit ei naturam, aut dat potentiam, sic & aliter secundum influxum virium activarum agendi: At omnes Vires activae, quae has formas, ut nudas potentias, excitare debent, extrinsecus influunt; sicut in Primam nostram seu Animam, ipsa Vita, quae est omnium Vis viva; in alteram similiter, sed mediate per Spiritum Divinum; nam totidem sunt Vires activae, quot in nobis potentiae, seu Vires passivae, de quibus, volente Deo, ordine suo agendum est: Hae Vires sunt, quae influunt, quarum influxionis ordo esse debet prorsus secundum ordinem nostrarum facultatum, scilicet a Supremis ad inferiora, non autem vicissim. At vero Animae influxum in mentem rationalem, ex simili, seu ex Mentis istius influxu in Musculos aliquatenus concipere possumus, nam Musculi sunt formae ad ideam suae mentis, sicut haec ad suae Animae, excitatae. Hacc summa rerum est, sed ejus partes singillatim in sequentibus expediendae sunt, ut inde idea tam Ordinis, quam Influxus, per gradus, clarior sistatur.

⁽ⁱ⁾ (i) Qualis turba sit Mentis, si Ideae non invitatae irrumperent, ex sermone nostro satis apparet; nam quod loquimur, ex Mente defluit: ex sermone elucet ejus status, num scilicet ex intuitione Finium Naturalium, seu Spiritualium, agit; si solum ex Naturalium, indicium est, quod Ideae istae invaserint Curiam, ac teneant clavum.

^(k) (k) Quod quisque in Se, seu in suis Cogitatis, Desideriis, inque Loquelis & Actionibus, & quidem in singulis emicationibus suae vitae, suum Amorem cognoscere possit, satis in aprico est: & quantumvis didicerit, alium, quam suum, vultu tam faciei quam actionum, mentiri ac simulare, usque tamen sibimet, & eo sapientioribus, qui non istos vultus & figuras respiciunt, satis patescit. Amores isti in genere non sunt nisi bini, scilicet Amor Supremus seu Optimi, & Amor infimus seu pessimi; pessimus est, quia a Supremo discessit, & prorsus dissidet: omnes reliqui Amores sunt intermedii, ac infinitâ varietate se ad unum aut alterum referunt; ita unius vel alterius effigiem, magis minusve portamus. Ipsi illi Amores sunt reales Essentiae, quae existunt; si non reales forent, nusquam eorum effigies in nobis repraesentarentur; nequaquam aliquid existere potest simile aut instar ejus, quod non est; typus omne suum trahit ab idea, secundum quam effigiatur; ubi nulla idea, etiam nulla effigies ideae possibilis: absque Optimo & pessimo, seu Bono & malo, realiter existente, nulla foret Boni ac Mali perceptio, minus sensatio; proinde nullus Intellectus veri & falsi, ac Voluntas boni & mali; verbo nulla Mens, proinde nulla nostri & inde fluentium existentia; sic non umbrae ac ideae, sed prorsus nihil, essemus.

^(l) (l) Focus hic cum suo Igne, Apparatu, ac Radiatione, supra, num: 51 descriptus est, ubi promissum, ut symbolica ejus explicarentur; hic jam babes interpretationem; quare locus ille, si libeat, prius consulatur.

^(m) (m) Dicitur, quod Sapientiae ac Intelligentiae, seu quod eòdem recidit, Mens nostra, cujus est Intellectus & Voluntas, non alium sanguinem seu spiritum, in suis Venis & Fibris, quam Amorem, seu vitam ejus, ferant; id quidem a Phaenomenis omnium Effectutum confirmatur; verum ut idem etiam aliquatenus, per ipsam Anatomen, pateat, liceat aliquam ideam formationis nostrae Mentis tradere. Neminem latet, quod omnia nostra Organa, tam Sensoria quam Motoria, tum etiam Viscera, suam fabricam ex fibris & vasis sanguineis contextam gerant; si has fibras, quae omnia, & simul vasa sanguinea, concinnant, usque ad sua principia, seu primos ortus, continente ductu, persequimur, manifestum redditur, quod omnes in Glandulas Corticales, in Cerebro, Cerebello, Medullâ Oblongatâ aut Spinali, desinant, & sic ex iis originem suam trahant; quare eae ipsae glandulae, quae sunt principia fibrarum, etiam principia sunt omnium operationum, quae per fibras excitantur & exercentur; proinde in iis sunt principia nostrarum Mentium, ipsaeque Mentis, nam ad ea subeunt omnes sensationes, & ex iis fluunt omnes determinationes voluntatis in suos actus; nec datur alibi finis & origo,

---

quare iis destructis, aut fibris abscissis, quae ad Organa sensoria, vel ad Musculos, tendunt, pereunt illico sensationes & actiones. Ergo si jam illas glandulas seu sphaerulas, ut principia omnium, nostri Corporis formarum Organicarum, & earum Facultatuum ac Operationum, expendimus, in opem vocando Anatomen Cerebri in genere, tum etiam Doctrinas Formarum, Ordinis & Graduum, ut & Influxuum, ac Correspondentiarum, pervenire possumus, ad Cognitionem, quomodo Principia illa formata sunt, seu quomodo ex purissimis, aut fibrarum Corporis aemulis fibris contexta; & quidem evidenter ad eam, quod staminula illa extremae subtilitatis, fibrarum Corporis, ut dixi, aemula, seu per eminentiam fibrae, non ferre queant talem essentiam, aut tale fluidum, quale fibrae ab illis derivatae; proinde non Spiritum Animalem, minus Sanguinem rubrum, qualem Vasa, seu Arteriae & Venae; sed loco illorum aliquam essentiam cui vita inest, proinde illam, quae ab ipso Fonte Vitae defluit, & cui Spiritus Animalis, & demum Sanguis ruber in Corpore correspondent, quique ab eâ etiam suam vitam sortiuntur; haec Vita est, quae ipsam Mentem nostram, seu principia organica, actuat & regit; quare dicitur, *quod Sapientiae & Intelligentiae in Fibris ac Venis suorum Corporum, non Sanguinem, sed Amorem, id est, ejus vitam ab Eo Ipso infusam ac continuatam, ferant*. Haec plenius & clarius ab ipsis Phaenomenis & Effectibus, quam per obscuram & spatiosam viam Anatomicam & Philosophicam, confirmantur; tametsi beneficio istarum Doctrinarum, quarum supra mentio facta est, eadem prorsus demonstrari queant, sed non intelligibiliter, nisi Anatomiae & Philosophiae peritis.

⁽ⁿ⁾ Omnia, quaecunque a Semine & Animâ ortum ducunt, in genere, specie & parte, secundarium ortum a radicibus, aut principiis suis, trahunt; nam Semina primum radicem protrudunt, & per eam denique traducitur omnis succus in caules, ramos, folia & frutices; similiter etiam in Animatis, ex Animabus, sicut ex seminibus, primum excitantur Principia, postmodum ex principiis istis omnia educuntur; nostrae Mentis dicuntur Principia Corporis Operationum, quae a Voluntate dependent; sed antequam Mentis fiunt, seu intellectualiter agunt, sunt modo Principia fibrarum. Hoc in universa natura commune est, quod similia Principia a suis primis originibus excitentur, & per illa deinceps posteriores effectus instituantur.

^(o) Quod Anima totum Corpus, ex fibris a se productis, quasi condiderit, quodque, omnium primo Mentem illam, quae Intellectualis dicitur, sicut suum Unigenitum, conceperit, & ejus Olympum extruxerit, & mox in eum Intelligentias & Sapientias introduxerit; quodque ei suum Imperium regendum tradiderit, sibi quoque modo Naturam istius Regni, ei gratificandi causa, reservaverit, & plura, quae prorsus cum Regimine Universi coincidunt, supra satis prolixè & luculente exposita videas; nam tanta intercedit, ne dicam, affinitas, sed cognatio, ut qui in cognitione unius est, etiam in cognitione alterius sit. Quod Veteres clarius perspexerint, nostrum Corpus referre Universum, quam Nostrates aut Christiani, id excaecationi Mentium, a principe istius

---

umbrae, adscribi potest; ne scilicet clare ejus Infernum, minus Dei Caelum, contemplarentur.

^(p) (p) Scilicet, ubi Anima est in formâ suâ supracaelesti; proinde ubi est in principiis operationum sui Corporis, de quibus supra: Nam Regnum nostrum Animale in tres sphaeras partitum est, scilicet, in Sphaeram Principiorum, in Sphaeram Causarum, & in Sphaeram Effectuum. Principiorum sphaera est in supremis, ubi etiam sunt Principia omnium Fibrarum, & in se comprehendit Animam, ubi in forma sua supracaelesti residet, tum Mentem Intellectualem, ut & Animum; hae enim sibi mutuo subordinatae principia gerunt omnium operationum, quae in inferioribus sphaeris existunt. Sphaera Causarum inde producitur, quarum Complexus est Cerebrum, cum primis Medullare, cum Cerebello, Medullâ Oblongatâ & Spinali, quae ideo per Ossa & Vertebrae, sicut per Maenia, separata ac distincta est a Sphaerâ infimâ; haec seu Sphaera Effectuum, est omne reliquum, quod proprie Corpus audit, cum suis Organis, Visceribus, Artibus & Toris. Prorsus similiter ac in Universo; in quo etiam tres Sphaerae dantur, scilicet Principiorum, Causarum, & Effectuum.

^(q) (q) Veterum Fabulae de Pallade, Camaemis, Fonte Parnassi, Equo volucris seu Pegaso, & pluribus, sunt merae Repraesentationes rerum significativae, Caelestium similes, quarum quod Loquelae fiant per Repraesentationes vivas, quibus exprimunt simul plures rerum series, supra indicatum est; sicut Intellectum humanum, per Equos, qui secundum varias ejus qualitates figurantur, & phaleris instruuntur; Scientias ac Intelligentias per Nymphas, & earum Supremam, per Reginam seu Pallada; Experientias per Viros, quibus nymphae istae connuptae sunt; earumque Ducem per Apollinem: Claritatem intellectus per Aquas cum primis fontanas: ejusque obscuritatem, & varias inde oriundas difficultates ac turbas, per Aquas turbulentas: Cogitationes per diversi generis, coloris ac pulchritudinis, Aves, unde Parnassides toties in volucres, ac vicissim, mutatae dicuntur; inde etiam denominatae sunt Pierides: ut plura ejusmodi alia praeteream: ex quibus haurire licet, quod Veterum fabulae merae fuerint repraesentationes a Caelo haustae; proinde quod illorum Mentis Caelo propinquiores, quam nostrae, fuerint, quae ne quidem sciunt, quod tales Repraesentationes existant, minus quod similia significant.

^(r) (r) Quod Sensum nostrorum externorum acies tam obtusae sint, ut ne quidem unam partem plurium myriadum, quae in natura sunt, apperipiant, id liquido, a phaenomenis Visus, qui tamen caeteris sensibus acutior est, apparere potest: Oculis enim inermis seu nudus, quandoque congeriem insectorum viventium, ut quoddam minimum sui visus punctum, aut ut quoddam umbratile, conspiciatur; ad motus tamen Lentibus opticis detegitur, quod innumera sint Animalcula viva; & ad motus adhuc acutioribus vitris, conspiciuntur singula, non solum membris & artibus, sed etiam

---

Musculis, Visceribus, Organis sensuum, Oculis, Cerebris, Medullis, &c. distinctissimis, praedita esse: si adhuc minutioris sphaerae lentes in usum potuissent vocari, iterum in singulâ parte prius inconspicuâ, novae detegerentur mirabiles formae; inde constare potest, quam obtusus sit sensus nostri Visus; quod autem Auditus, & cumprimis Tactus adhuc obtusior sit, innumeris confirmari potest: quare Lux sensuum est tam obscura & indistincta, ut potius umbrae assimilanda sit; ex hac tamen nascuntur Ideae, & ab ideis formantur Veritates, & ab his denique Intellectus.

^(s) Quod Causae omnium Morborum seu Affectionum Corporis, originitus fluent a Morbis seu Passionibus Animi, dum scilicet is per inversum ordinem, in Mentem rationalem irrumpit, seu dum imperium traditur principi Mundi, id satis liquido apparet ab Animi effigiatione in vultu faciei, ejusque oculis, in actionibus, gestibus, loquelis, respirationibus, &c. Cumprimis vero ab ejus continuo influxu in fibrarum & vasorum nostrorum fluida; de quo influxu heic solum ab unâ ejus affectione instruamur, scilicet ab Irâ, quae etiam vocatur excandescencia; dum enim ei aperitur campus se in Corpus effundendi, se illico manifestat per ineffraenatum calorem & ignem, ardescit enim Sanguis, qui in minima vasa a magnis erumpit, aestuant Viscera usque ad Medullas, inflammantur Membranae, exasperatur Respiratio, indurescit Sonus, intumescunt Arteriae, turbantur Sensus, sicut interni etiam externi; fomenta etiam crassiora e suis locis vi extruduntur, & sicut fermenta humoribus injiciuntur, Bilis scilicet atra ex suâ vesicâ, ex cujus faecibus, ramentis & duris partibus, totidem stimulis, & simul ab aestu, mollior sanguis indurus fit, fervet & ignescit, palpitant non solum Praecordia, sed etiam Arteriae; imo ipsa Febris cum suâ phrenitide se in quadam imagine repraesentat; sic nulla minima pars Corporis caret irâ ac aestu. Talis est Correspondentia Animi & Corporis; ac utriusque affectionum seu passionum; quapropter si ipsam Originem Morborum Corporis investigare velimus, ad ipsum Animum, seu principem Mundi, qui Animum regit, recurrendum est; da mihi quaeso unum morbum, non ab intemperantiâ ac praedominio Animi, sive in Parente sive in Haerede, oriundam, & mihi eris magnus Apollo; & ne quidem excipiendi sunt morbi a Casibus fortuitis existentes, nam etiam illos casus evitavissent, si non sub potestate istius principis fuissent; exinde liquet, quod totidem sint Corporis Morbi, quot sunt Libidines, aut Cupiditates Animi in libertatem emissae, tum quot sunt affectionum miscellae, sicut clare a Febribus, omnibusque earum speciebus, aliisque patescit, sicut ab ardentibus seu causticis, lippyriis, lentis, colliquativis, malignis, intermittentibus, a Morbis maniacis, melancholicis, hypochondriacis, &c. ut solum Deliria febrium expendamus, in quibus aegri perverse omnia sentiunt & percipiunt, somniant quasi vigiles, videntque non visa, audiunt non loquuta, faciunt ex nullâ causâ ut ex causâ, plumas & floccos sicut praesentes legunt, lanas secernunt, amicos horrent ut furias, pueros spectant gigantes, obvia ut spectra, &c. Verbo omnes animi affectiones typos sui in morbis Corporis formant. Aliter prorsus, si Animus vincitur teneretur, & a Mente, id

---

est, ab Amore Caeli, imperaretur. Causa ergo Mortis, a Causis Morborum judicari debet, nam quot causae Morborum, tot sunt Causae destructionis Vitae Corporeae. Inde apparet, quomodo hostis ille, qui se tam amicum nobis praebet, tabe inficiat totum Corpus, sicut Mentem, & discidiis omnes ejus nexus rumpat.

^(t) (t) Quod nihil non in Corpore Animali a vi extrinsecus influente ad operandum excitetur; seu quod Formae nostrae organicae non sint nisi quam accommodatae potentiae ad Vires, quae per influxum suum, in eas agent, vide supra Art. 58, & not ibid. (y).

^(u) (u) De his etiam confer supra n. 70.

^(a) (a) Ut eluceat, quomodo fibrae motrices, seu Musculi faciei, suos vultus effigiant, & omnes Animi sui affectiones signant, necessum est, ut non solum eorum situm & nexum, sed etiam omnium communem, & singulorum particularem respectum, & secundum eum, directionem ad sua Centra, perrimemur: *Quod fluxionis eorum Orbis circum Oris Labia, & utriusque Oculi Vela perficiatur*, ex hâc eorum descriptiunculâ constare potest. Si Musculos Faciei secundum suas directiones lustrare velimus, consideranda est Caro illa muscosa tanquam divisa in Tres Regiones; quarum *Prima* descendit ab ipso Frontispicio usque ad Cilia Palpebrae superioris, cujus Musculi sunt, Frontales, Corrugatores Superciliorum, Pyramidalis Nasi, Constrictores seu Orbiculares palpebrarum superiorum, & earundem Elevatores. *Secunda* incipit a Ciliis palpebrae inferioris, & desinit in Orbitalem Labii superioris, cujus Musculi vocantur, Elevatores Labii superioris, vulgo Risores, Incisorii, Canini, Zygomaticus, Myrtiformis, qui Naso adscribitur, tum etiam Buccinator, & porro Semiorbicularis Labri superioris. *Tertia*, a Semiorbiculari Labii inferioris initium capit, cui accedunt Triangularis & Quadratus: ut praeteream Musculos minores a variis detectos, ac qui indies detegi queunt, quatenus unius hominis facies nusquam similibus situ, magnitudine, quantitate, directione, ac alterius, gaudet, ex ratione, quia tot Vultus sunt, quot Animi, & Animi quot Capita, seu Homines. Quod tres Regiones sint, inde apparet, quod Musculi unius regionis separatim absque Musculis alterius in motum excitari, seu contrahi & expandi queant, sicut evidenter in speculo coram ipso visu, experiri, & sic cognoscere licet. Musculi Primae Regionis sunt communes, minus communes, particulares, & particularissimi, ad usum prorsus dispositi, secundum regulas Doctrinae Ordinis, Graduum, & Societatis: eorum enim communissimi sunt Frontales, minus communes sunt Corrugatores superciliorum, hi a Musculo Nasi Pyramidali oriuntur: sic ut tres isti Musculi communissimo Frontali subordinati sint, cum quo etiam per fibras connexi communicant: Corrugatoribus superciliorum subjecti sunt Orbitales seu Semiorbiculares palpebrarum superiorum; his autem subjecti aut subordinati sunt Elevatores palpebrarum superiorum; hi omnes Musculi ad externam opem ferendam

---

Oculis, ac ita visui famulandum, principaliter dicati sunt, nam cuncti versus Palpebram superiorem determinantur. Quod Musculi mediae Regionis conspirent, ad usum ferendum Palpebrae inferiori, & simul Labio superiori, quisque per solam experientiam in speculo, & sic ipso visu, per actum vivum, contemplari potest.

^(b) (b) Quomodo, dum invertitur Ordo, Menti intellectuali inducitur umbra, ex ipsis illis principiis, supra n. 95, expositis, ad captum demonstrari potest; sunt enim, sicut ibi traditum est, Tres Formae, quae sibi mutuo succedunt, una supra aut intra alteram, scilicet intime Supracaelestis, intermedie Caelestis, & exterius Infracaelestis, seu Suprema naturalis; quarum omnes, secundum descriptionem, Fibras, per eminentiam ita dictas, concipiunt & excludunt; ex quarum consertione, Fibra ipsa corporea, quae Lympham, Spiritus Animalis vocatam, vehit, concinnatur; nam Fibra Corporea seu nervea non potest non ortum suum trahere a purissimis aliis, quae puriores Essentias, quam qualis est Spiritus animalis, transmittunt; quae Essentiae non aliae queunt esse, quam Vitales, a quibus ipse ille Spiritus vitam suam ducit; Essentiae illae vitales, nec possunt non totidem numero esse, quot sunt ipsius vitae Facultates, quae sunt Anima, Mens intellectualis, & Animus; & tamen omnes suam Vitam a Supremo, qui omnium viventium Vita est, sortiri; & secundum rationem influxus & correspondentiae hujus Vitae, Ordinis sui gyros volvere & revolvere; praeter plura, quae ex ipsa descriptione planius hauriri queunt. Concipe jam quod Forma Infracaelestis, seu extrema vitae, in expositis principiis, Animi nostri propria sit; & Interior seu media, sit Mentis Intellectualis; & quod una ab altera in sui status mutationes excitetur: Si jam Interior, seu Caelestis, id est, Mens Intellectualis, Exteriorem seu infracaelestem, quae est Animi, in suae functionis actus excitat, tunc omnia secundum ordinem succedunt; at vero si Exterior Forma Interiorem seu Superiorem, tunc invertitur ordo; nam sic quod imperfectius est, agit in perfectius, id est, Vita Naturalis in Caelestem: inde fit, quod Vorticelli illi, qui Sapientiarum domunculae, vocati sunt, & Formam istam constituunt, prorsus concidant, & fere evanescant; nam aufagente Vita Caelesti, quâ, animantur, illae collabuntur; inde perit omnis communicatio inter Vitam Supremam & Vitam naturalem; & ipsae mutationes status, seu ideae intellectuales, ita imperfectae & quasi crassae Minervae, evadunt, ut modo mutationibus status inferioris formae, seu ideis materialibus & earum ludis, seu geniis aut animis, respondeant: qua ratione merae umbrae loco lucis, in pure Spiritualibus seu Caelestibus, succedunt; similis status etiam universam Fibram, ex tribus istis principiis excitatam, & simul ipsum ejus Spiritum, occupat; nam fibra ex principiis suis omnem trahit suae vitae conditionem & naturam; fibrula illa, per eminentiam sic dicta, quae Vitam Caelestem circumvehit, fit tanquam tendulus exanimis & impervius, quia in se collapsa; & sic Vita naturalis solum regnat; cui tamen inest Vita Supremi, sed absque mediatione; hoc jam est Velum, quod interponitur, ut Caeleste ne hilum quidem transpareat; & inde similis perversus ordo tam minimis quam maximis vitae exercitiis, quia omnibus fibris, ex quibus, ut

---

substantiis, omnes vires, virium modi, seu actiones, resultant, inest; prorsus sicut supra memoratum est. Hac ratione clauditur Via superior; quod fit, dum Via Inferior introrsum panditur, seu illuc naturae porta aperitur. Ipsi Effectus tam perspicue hanc Veritatem confirmant, ut unusquisque aliquâ ingenii dote, cum experientiae mica, praeditus, non possit non id agnoscere; Veritas enim propalata seipsam per suam lucem declarat.

©(c) De hoc Ordine, plura videas in Parte nostra Primâ, de Cultu & Amore Dei, *n.* 62 ad 67, & 74,75. Tum etiam plenius deducta, quae hic allata sunt, de Formis, & de Tribus nostrae vitae Facultatibus; sicut de Anima, *n.* 34 ad 38, & 41, 70. De Mente Intellectuali, *n.* 46 ad 53. De Animo, *n.* 70, 79, 83, 84. De Vitâ Naturali, ejusque Vitae Fonte, seu Principe Mundi, de Causa ejus existentiae, Functione, & Discidio, *n.* 69, 70, 74, 75. Tum etiam de Mediatione inter Vitam Divinam, & Vitam Naturalem, *n.* 78 ad 83.

(a) Quod Mens Suprema, secundum Intuitiones Finium ab Aeterno, Universum, quod finium seu mediorum complexus foret, condiderit, id in nostris Mentibus, sicut in speculis, aut potius sicut in typis, possumus contemplari: Nos quoque ante ortum & existentiam mediorum, Finem quendam intuemur ac intendimus, qui ut actu existat, Media, seu fines medios, circumspicimus, qui omnes Primum promoveant, eumque referant, seu ejus quasi imaginem portent; nam in finibus mediis, jugi principalem, quasi conspiciamus; quae ratio est, quod tanto amore Media, quanto ipsum Finem, amplectamur. Haec Media, simul sumta, quendam quasi Orbem constituunt, in quo omnes fines medii dicuntur Usus, & omnes usus actu existentes, dicuntur Effectus; inde Moralis noster Mundus. Tales orbiculos, qui sunt Complexus mediorum, nulla non Mens rationalis instituit; & quicquid non ut Medium ad Finem suum Primum, tendit & conspirat, id ab orbiculis suis expungit, & sicut nullum aut vile, rejicit & proscribit. Cum Mentis nostrae finitae, & meris involutae umbris, talia moliuntur, quid non Mens Infinita, Cui nihil inest umbrae, sed singularissima, in clarissimo videt die, & Cui sicut Omniscientia, etiam Omnipotentia, ad finium providendos eventus, adjuncta est. Omnium Mentium vita & essentia in finium constitit intuitionem, & simul in eorum dispositionem ad quendam ultimum, qui, quia etiam fuit primus, in singulis & omnibus mediis, sicut unicus, regnat; ex ipsâ hâc Vitâ judicatur excellentia Mentium Humanarum, quae, si pro fine, Amorem sui, aut similem, intuentur, etiam sibi attribuunt quendam praevidentiam & providentiam, adeo ut, sicut Numina ambient videri, & a seipsis & ad seipsos, omnes finium gyrationes, deducunt; verum qualis illorum providentia, seu prudentia sit, seu qualia sint numina, in sequentibus, volente Deo, detectum patebit.